

Uniwersytet w Białymstoku

Wydział Prawa

Rafał Kuligowski

**KOMITET REGIONÓW
JAKO ORGAN DORADCZY UNII EUROPEJSKIEJ**

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem

dr hab. Mieczysławy Zdanowicz,

profesor Uniwersytetu w Białymstoku

Białystok 2015

Spis treści

Wstęp	3
I. Powołanie Komitetu Regionów	8
1. Polityka regionalna Unii Europejskiej	8
2. Geneza Komitetu Regionów	18
3. Ewolucja podstaw prawnych i zakresu funkcjonowania Komitetu Regionów	26
4. Wnioski	33
II. Struktura Komitetu Regionów	35
1. Członkowie i ich zastępcy	35
2. Organy i administracja	56
3. Delegacje krajowe, grupy polityczne i międzyregionalne	73
4. Finansowanie działalności.....	77
5. Wnioski	86
III. Kompetencje Komitetu Regionów	87
1. Wydawanie opinii	87
1) Wydawanie opinii w procedurze legislacyjnej	87
2) Wydawanie opinii w odniesieniu do sprawozdań Komisji Europejskiej dotyczących spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.....	97
2. Kontrola przestrzegania zasady pomocniczości i proporcjonalności.....	107
3. Prawo skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	115
4. Wnioski	122
IV. Procedura wydawania opinii i innych dokumentów przez Komitet Regionów	123
1. Wydawanie opinii w ramach procedury obligatoryjnej	123
2. Wydawanie opinii w ramach procedury fakultatywnej.....	136
3. Wydawanie opinii z inicjatywy własnej.....	141

4. Procedury wydawania innych dokumentów przez Komitet Regionów	144
5. Wnioski	146
V. Wpływ Komitetu Regionów na treść aktów ustawodawczych Unii Europejskiej	148
1. Analiza opinii wydanych w ramach procedury obligatoryjnej	148
2. Analiza opinii wydanych w ramach procedury fakultatywnej	171
3. Analiza opinii wydanych z inicjatywy własnej	175
4. Inne działania Komitetu Regionów mające wpływ na proces legislacyjny Unii Europejskiej	177
5. Wnioski	179
VI. Polska delegacja w Komitecie Regionów	180
1. Procedura wyboru członków i zastępców Komitetu Regionów	180
2. Aktywność sprawozdawcza	187
3. Inne formy aktywności polskiej delegacji w Komitecie Regionów	198
4. Wnioski	202
Podsumowanie	205
Bibliografia	210
Wykaz tabel, i wykresów	260
Załączniki	263

Wstęp

Rozpoczynając w 2011 roku pracę jako asystent członka Komitetu Regionów, od razu rozpocząłem działania zmierzające do zdobycia jak największej wiedzy teoretycznej, by móc sprawniej realizować zadania związane z pełnioną funkcją. Niestety próbując zdobyć informacje z zakresu funkcjonowania tego organu, okazało się że nie jest on przedmiotem analizy w literaturze przedmiotu. Zarówno w literaturze polskiej, jak i zagranicznej możemy znaleźć nieliczne opracowania poświęcone tematyce funkcjonowania Komitetu Regionów. Jest on jednym z najmłodszych organów Unii Europejskiej. Został on powołany do życia na mocy Traktatu z Maastricht, jako organ przedstawicielski władz samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej z siedzibą w Brukseli. Pierwsza inauguracyjna sesja plenarna Komitetu Regionów odbyła się w marcu 1994 roku. Zanim doszło do powołania tego organu, podejmowane były liczne próby ze strony samorządów lokalnych i regionalnych jednoczącej się Europy, mające na celu ustanowienie instytucji reprezentujące najniższe poziomy sprawowania rządów w ówczesnych Wspólnotach Europejskich. Głównym przedmiotem działalności Komitetu Regionów jest wydawanie opinii w zakresie projektów aktów ustawodawczych oraz innych dokumentów, które są przedmiotem prac instytucji Unii Europejskiej. W 2014 roku obchodził on 20-lecie swojego funkcjonowania. Po licznych zmianach na przestrzeni tych lat, Komitet Regionów jest obecnie organem doradczym Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego, nazywany często strażnikiem zasady subsydiarności i proporcjonalności. Organ ten wyposażony jest w prawo wnoszenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu ochrony swoich prerogatyw.

Zasadniczym celem przedstawianej rozprawy doktorskiej jest analiza funkcjonowania Komitetu Regionów w kontekście jego podstawowej funkcji – organu konsultacyjnego Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Praca ma na celu odpowiedź na następujące pytania:

- 1) Czy funkcjonowanie Komitetu Regionów zmniejszyło kryzys legitymacji demokratycznej w Unii Europejskiej?
- 2) Czy procedura wyboru członków i zastępców Komitetu Regionów gwarantuje traktowanie go jako organu przedstawicielskiego regionów Unii Europejskiej?
- 3) Jak budowa wewnętrzna i organizacja pracy wpływa na efektywność wykonywania zadań przez Komitet Regionów, w szczególności funkcji opiniodawczej?
- 4) W jakim stopniu opinie Komitetu Regionów są uwzględniane przez instytucje Unii Europejskiej?
- 5) W jakim stopniu Komitet Regionów oddziałuje na proces legislacyjny Unii Europejskiej?

Postawiono następujące tezy badawcze:

- 1) Komitet Regionów stał się strażnikiem interesów przedstawicieli regionów na poziomie Unii Europejskiej.
- 2) Zawarte porozumienia z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim przyczyniły się do zwiększenia znaczenia Komitetu Regionów w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej.
- 3) Aktualne procedury wyboru członków i zastępców do Komitetu Regionów zwiększają ich legitymację demokratyczną jako przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych.
- 4) Działalność Komitetu Regionów zwiększyła zakres podmiotów uczestniczących w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej.

5) Od momentu powstania odnotowuje się wzrost znaczenia Komitetu Regionów.

Praca składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy z nich poświęcony jest zdefiniowaniu pojęcia „region” oraz charakterystyki polityki regionalnej. Ta część pracy przedstawia także historię powstania Komitetu Regionów, który miał być odpowiedzią na nasilający się kryzys legitymacji demokratycznej w Unii Europejskiej. Przedstawiono także ewolucję zakresu działalności i przyznanych kompetencji od Traktatu z Maastricht do Traktatu z Lizbony. W rozdziale tym dokonano analizy porównawczej przepisów prawa pierwotnego od momentu powołania Komitetu Regionów do aktualnego stanu prawnego.

Rozdział drugi poświęcony jest charakterystyce struktury Komitetu Regionów. W tej części pracy przedstawiono procedurę wyboru członków i zastępców w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Dokonano analizy praw i obowiązków przysługujących zarówno członkom jak i zastępcom członków Komitetu Regionów omawiając także ich prawa i obowiązki. W tym rozdziale dokonano także charakterystyki organów Komitetu przedstawiając procedurę ich wyboru oraz zakres przyznanych kompetencji. Scharakteryzowano także strukturę organizacyjną administracji Komitetu Regionów. Przedstawiono zasady funkcjonowania i organizację pracy delegacji krajowych, grup politycznych oraz międzyregionalnych. Rozdział ten poświęcony jest także analizie budżetu Komitetu Regionów, jego głównych grupy wydatków w poszczególnych latach od momentu uzyskania przez ten organ niezależności finansowej.

Rozdział trzeci został poświęcony kompetencjom jakie posiada Komitet Regionów. Omówiono główną kompetencję tego organu jaką jest wydawanie opinii do projektów dokumentów wydawanych przez Radę, Komisję i Parlament Europejski. Przedstawiono także, jaką rolę odgrywa Komitet przy przestrzeganiu zasady pomocniczości i proporcjonalności oraz jakie posiada on instrumenty czuwania nad prawidłowym przestrzeganiem tych zasad. Przybliżono funkcję kontrolną Komitetu Regionów wobec Komisji Europejskiej w zakresie osiągnięcia postępów spójności ekonomicznej i społecznej. W tej części rozdziału porównano sprawozdanie Komisji Europejskiej z opinią Komitetu Regionów oraz później z raportami Komisji Europejskiej dotyczących działań następczych podejmowanych po wydaniu opinii przez Komitet Regionów. Opisano także procedurę

wnoszenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przez Komitet Regionów w celu ochrony swoich prerogatyw oraz przestrzegania zasady pomocniczości.

Czwarty rozdział poświęcony jest omówieniu procedur wydawania opinii oraz innych dokumentów przez Komitet Regionów Unii Europejskiej w ramach konsultacji obligatoryjnej, fakultatywnej oraz z inicjatywy własnej. Omówiono tryb wydawania opinii, kto ma możliwość zainicjowania poszczególnych procedur, jak wygląda procedura wyznaczania sprawozdawcy, zgłaszania poprawek do projektów opinii. W rozdziale tym omówiono procedurę przyjmowania innych dokumentów przez Komitet Regionów, takich jak: raporty, sprawozdania, rezolucje, czy opinie perspektywiczne.

W rozdziale piątym zatytułowanym „*Wpływ Komitetu Regionów na treść aktów ustawodawczych Unii Europejskiej*” dokonano analizy przykładowych opinii przez pryzmat ich oddziaływania na proces legislacyjny Unii Europejskiej i ostateczną treść konsultowanego projektu aktu ustawodawczego. Dokonując podziału wydawanych opinii w ramach poszczególnych procedur, przeprowadzono analizę porównawczą w jakim stopniu stanowisko Komitetu Regionów, wyrażone w opinii, jest uwzględniane przez instytucję Unii Europejskiej w szczególności Radę, Parlament oraz Komisję Europejską. Analiza została oparta zarówno na opiniach przyjętych przez Komitet Regionów, jak i raportach Komisji Europejskiej w zakresie podejmowanych działań następczych po wydanych opiniach przez Komitet Regionów.

Od maja 2004 roku, gdy Polska przystąpiła do Unii Europejskiej, w Komitecie Regionów rozpoczęła pracę polska delegacja. To właśnie jej aktywności poświęcony jest szósty rozdział. Dokonano szczegółowej analizy procedury wyboru członków i zastępców polskiej delegacji oraz przedstawiono jej skład w poprzedniej kadencji (2012 – 2015). Dokonano analizy opinii przygotowanych przez polskich sprawozdawców w odniesieniu do projektów aktów ustawodawczych. Przedstawiona została aktywność członków i zastępców członków polskiej delegacji w innych obszarach, w szczególności pełnienie funkcji w organach Komitetu Regionów, aktywność na konferencjach międzynarodowych oraz warsztatach, czy organizacja wydarzeń politycznych. Ostatnia część tego rozdziału poświęcona będzie próbie oceny aktywności polskiej delegacji w Komitecie Regionów.

Praca została przygotowana w oparciu o literaturę zarówno polską jak i zagraniczną. Warto jednak zwrócić uwagę, że nie ma w polskiej literaturze monografii zawierających analizę prawną działalności Komitetu Regionów. Większość publikacji dotycząca charakterystyki Komitetu Regionów opracowywana jest wyłącznie na podstawie regulacji traktatowych. Są tylko nieliczne prace dokonujące głębszej analizy aktywności Komitetu Regionów, a także historii jego powstania. Natomiast w literaturze zagranicznej napotkać możemy kilka publikacji książkowych zawierających prawną analizę funkcjonowania Komitetu Regionów. Dlatego też, chcąc dokonać szczegółowych badań, swoją pracę w znaczącym stopniu oparłem na materiałach źródłowych, w szczególności na opiniach i protokołach Komitetu Regionów, raportach Komisji Europejskiej w zakresie działań następczych po wydanych opiniach Komitetu. Istotnym źródłem informacji są dokumenty wewnętrzne opracowane przez administrację Komitetu Regionów, które szczegółowo opisują pewne zagadnienia związane z bieżącą działalnością tego organu. Jednakże, najważniejszymi dokumentami związanymi z tą pracą są opinie Komitetu. Wybrane z nich zostały szczegółowo przeanalizowane w tej pracy.

Aby móc w pełni wyczerpać temat rozprawy zastosowano pięć metod badawczych: opisową, historyczną, prawno-porównawczą, zwykłą analizę prawa oraz statystyczną. Z czego najważniejszymi jest metoda historyczna i statystyczna. Za pomocą metody statystycznej przedstawiłem nie tylko liczbę wydawanych opinii z podziałem na lata, ale także uwzględniając procedurę i podstawę prawną wydawanej opinii przez Komitet Regionów. Za pomocą metody prawno-porównawczej dokonałem analizy prawa krajowego wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie procedur wyboru członków do Komitetu Regionów.

I. Powołanie Komitetu Regionów

1. Polityka regionalna Unii Europejskiej

Aby móc rozpocząć rozważania na temat samej polityki regionalnej Unii Europejskiej, trzeba rozpocząć od próby zdefiniowania pojęcia „region”. Zadanie jest o tyle trudne, gdyż nie ma do tej pory przyjętej legalnej definicji tego pojęcia.

Etymologicznie termin region wywodzi się z łacińskiego „region”, oznaczającego między innymi: granicę, okolicę, terytorium, czy krainę¹. Jak słusznie zwraca uwagę Irena Pietrzyk, definiowanie pojęcia region powinno być za każdym razem starannie precyzowane², ponieważ nie ma uniwersalnej definicji, która odpowiadałaby ogromnej różnorodności istniejących w Unii Europejskiej struktur terytorialnych³. Regionem może być miasto, obszar gospodarczy lub kulturowy, czy jednostka planowania gospodarczego lub jako osobny podmiot prawa wyposażony w samostanowiące organy administracji⁴. Definicję regionu można skonstruować w oparciu o kryterium geograficzne, historyczne, gospodarcze, społeczno-kulturowe czy polityczno-administracyjne⁵. W naukach prawnych termin „region” stosowany jest najczęściej w związku z zagadnieniami dotyczącymi podziału administracyjnego państwa. W nauce prawa publicznego „region” został zdefiniowany jako jednostka podziału administracyjnego o dużej powierzchni, znacznej liczbie mieszkańców, obejmująca terytorium jednolite gospodarczo, geograficznie oraz komunikacyjnie⁶. Według encyklopedii powszechnej PWN „region” to: *„umownie wydzielony, względnie jednorodny obszar odróżniający się od terenów przyległych określonymi cechami naturalnymi lub nabytymi. Podziału zróżnicowanego terenu na regiony dokonuje się w naukach*

¹ Piotr Solarz, *Polityka regionalna w Polsce w warunkach integracji europejskiej w latach 2004 – 2010*, Warszawa 2011, s. 22.

² Irena Pietrzyk, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, s. 213 – 218.

³ Bolesław Woś, *Rozwój regionów i polityka regionalna w Unii Europejskiej oraz w Polsce*, s. 21.

⁴ Rune Dahl Fitjar, *The Rise of Regionalism. Causes of regional mobilization in Western Europe*, New York 2010, s. 2.

⁵ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej a integracja europejska*, Warszawa 2006, s. 10.

⁶ Artur Sobolewski, *Regiony i polityka regionalna w Unii Europejskiej – aspekty prawne i formalne*, Studia i Materiały Miscellanea Oeconomicae, Rok 14, Nr 2/2010, s. 155.

geograficznych celem przestrzennego usystematyzowania materiału nauk”⁷. W 1988 roku Parlament Europejski przyjął Rezolucję o polityce regionalnej Wspólnoty i o roli regionów, do której dołączono Wspólnotową Kartę Regionalizacji⁸. W karcie tej określono region jako: „terytorium, które z geograficznego punktu widzenia stanowi wyraźną całość, bądź stanowi kompleks terenów, które tworzą zamkniętą całość, a których ludność charakteryzują określone wspólne elementy, przy czym chciałaby ona utrwalić i rozwinąć pewne wynikające z nich właściwości, aby pobudzić postęp kulturalny, społeczny i gospodarczy”⁹.

Struktura administracyjna organizacji terytorialnej państw europejskich była i będzie zawsze zróżnicowana¹⁰. Unia Europejska nie podejmuje działań zmierzających do ujednolicenia terminologii tego pojęcia, zostawiając to w gestii regulacji wewnątrz danego państwa. Jednakże polityka spójności Unii Europejskiej, a zwłaszcza jej aspekt regionalny, wymusza doprowadzenie do porównywalności danych statystycznych gromadzonych w wymiarze regionalnym. Dystrybucja środków wsparcia, w szczególności funduszy strukturalnych, musi opierać się na jednolitych definicjach jednostek terytorialnych stosowanych na terytorium całej Unii. Właśnie z tych powodów utworzono Nomenklaturę Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (ang. *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*, dalej: NUTS)¹¹.

W 2003 roku rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzona została NUTS¹². Początkowo klasyfikacja NUTS obejmowała pięć poziomów oznaczanych liczbowo: 1, 2, 3, 4, 5. Poziom najwyższy (NUTS 1), uznano za najbardziej odpowiedni poziom analizowania problemów regionalnych w skali całej Unii Europejskiej. Obejmuje on poszczególne państwa członkowskie, lub w przypadku dużych terytorialnie państw – grupy

⁷ Encyklopedia powszechna PWN, t3, Warszawa 1985, s 860.

⁸ Community Charter of Regionalization, 18 listopada 1988 roku, Dz. U. WE 1988, C 326/289.

⁹ Joanna Przemysłańska, *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, źródło: <http://www.psz.pl/120-unia-europejska/joanna-przemyslanska-polityka-regionalna-ue>, dostęp z 20 kwietnia 2015 roku.

¹⁰ Anastazja Gajda, *Regiony w prawie wspólnotowym. Prawne problemy udziału regionów polskich w procesach integracyjnych*, Warszawa 2005 oraz Artur Nowak-Far, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej. Kompendium dla gmin wiejskich*, Warszawa – Poznań 2002.

¹¹ Wojciech Kosiedowski, *Regiony Europy Środkowo-Wschodniej w procesie integracji ze szczególnym uwzględnieniem wschodniego pogranicza Unii Europejskiej*, Toruń 2008, s. 27.

¹² Rozporządzenie nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 maja 2003 roku w sprawie utworzenia wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych – NUTS, Dz. U. UE, L 154 z 21 czerwca 2003 roku.

regionów niższego szczebla. Poziomy NUTS 2 i 3 mają ułatwić rozwiązywanie różnorodnych problemów społeczno-gospodarczych na linii region-państwo-Unia Europejska. Jednostki te są powszechnie stosowane przy wdrażaniu poszczególnych instrumentów polityki regionalnej Unii Europejskiej. Trzy pierwsze poziomy określa się mianem regionalnych, natomiast dwa ostatnie jako lokalne. W celu łatwiejszego i wyraźniejszego rozróżnienia poziomów lokalnych i regionalnych, w 2007 roku NUTS 4 i 5 przemianowano na lokalne jednostki administracyjne (Local Administrative Units – LAU)¹³.

Pozycja ustrojowa regionów Unii Europejskiej została wzmocniona dzięki zmianom wprowadzonym przez Traktat z Lizbony¹⁴. Art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej¹⁵ stanowi, że: „Unia szanuje równość Państw Członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozdzielnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego”. W art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej¹⁶, zwiększono rolę samorządów lokalnych i regionalnych: „Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym i lokalnym, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii”.

Polityka regionalna, nie jest pojęciem traktatowym¹⁷. Nie istnieje też w systemie prawa żadna jej legalna definicja¹⁸. Definicję polityki regionalnej można znaleźć w *Słowniku rozwoju regionalnego*, w którym definiuje się ją jako „świadomą i celową działalność organów władzy publicznej zmierzającą do rozwoju regionalnego, to jest mającego na celu

¹³ Wojciech Kosiedowski, *Regiony Europy Środkowo-Wschodniej...*, s. 27-28.

¹⁴ Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej opublikowane zostały w Dz. Urz. UE 2008 C 115.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Szerzej o polityce regionalnej: Paweł Nowicki, *Polityka spójności Unii Europejskiej*, (w:) Jan Galster (red.) *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Toruń 2010, s. 611 i następane.

¹⁸ Artur Sobolewski, *Regiony i polityka regionalna w Unii Europejskiej – aspekty prawne i formalne*, Studia i Materiały Miscellanea Oeconomicae, Rok 14, Nr 2/2010, s. 158.

optymalne wykorzystanie zasobów regionów dla trwałego wzrostu gospodarczego i podnoszenia ich konkurencyjności”¹⁹.

Paweł Churski podaje kolejną definicję polityki regionalnej: *„polityka regionalna jest ukierunkowanym działaniem zmierzającym do aktywizacji celów rozwoju regionalnego. Jej realizacja wiąże się bezpośrednio z celowym ujęciem procesu rozwoju społeczno-gospodarczego. Sprowadza się ona głównie do sterowania rozwojem, głównie poprzez tworzenie i wzmacnianie czynników rozwoju regionalnego”²⁰.*

Zdaniem Macieja Rudnickiego polityka regionalna jest *„tematycznie uporządkowanym, wytyczanym przez ośrodek decyzji, działaniem mającym na celu, przy pomocy zespołu instrumentów prawnych i finansowych, usunięcie dysproporcji w rozwoju gospodarczym i społecznym regionów Unii Europejskiej oraz zapewnienie zrównoważonego wzrostu wszystkich jej obszarów z zachowaniem jej wewnętrznej spójności ekonomicznej i społecznej”²¹.*

Natomiast Katarzyna Kokocińska, stwierdza że *„politykę regionalną należy definiować w kontekście działań podejmowanych w ramach polityki spójności i polityki strukturalnej Unii Europejskiej”²².*

Symbolicznym początkiem polityki regionalnej²³ uznawany jest rok 1958, kiedy to w preambule do traktatu rzymskiego²⁴ zawarto: *„Państwa członkowskie pragną*

¹⁹ M. Kozak, A. Pyszkowski i R. Szewczyk (red.), *Słownik rozwoju regionalnego*, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2000, s. 34 – 35, za: Piotr Solarz, *Polityka regionalna w Polsce w warunkach integracji europejskiej w latach 2004 – 2010*, Warszawa 2011.

²⁰ Paweł Churski, *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Poznań 2008, s. 34, za: Piotr Solarz, *Polityka regionalna w Polsce w warunkach integracji europejskiej w latach 2004 – 2010*, Warszawa 2011.

²¹ Maciej Rudnicki, *Polityka regionalna Unii Europejskiej. Zagadnienia prawno – finansowe*, Poznań 2000, s. 30.

²² Katarzyna Kokocińska, *Polityka regionalna w Polsce i Unii Europejskiej*, Poznań 2009, s. 7, za: Piotr Solarz, *Polityka regionalna w Polsce w warunkach integracji europejskiej w latach 2004 – 2010*, Warszawa 2011.

²³ Szerzej na temat polityki regionalnej: Tomasz Grosse, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy. Przykład Grecji, Włoch, Irlandii i wnioski dla Polski*, Warszawa 2000, Tomasz Grosse (red.), *Polska wobec nowej polityki spójności Unii Europejskiej*, Warszawa 2004, Katarzyna Głąbicka i Mirosław Grewiński, *Europejska polityka regionalna*, Warszawa 2003.

²⁴ Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:11957E/TXT&from=PL> z 20 kwietnia 2015 roku.

wzmocnienia jedności swoich gospodarek i zapewnienia ich harmonijnego rozwoju, poprzez zredukowanie różnicowań istniejących między regionami oraz łagodzenie zacofania regionów mniej uprzywilejowanych”²⁵. Dodatkowe zapisy poświęcone politycznej woli zmniejszenia dysproporcji między regionami znalazły się w art. 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą: „Zadaniem Wspólnoty jest, poprzez ustanowienie wspólnego rynku i stopniowe zbliżanie polityk gospodarczych Państw Członkowskich, popieranie w całej Wspólnocie harmonijnego rozwoju działalności gospodarczej, stałego i zrównoważonego wzrostu, zwiększonej stabilności, przyspieszonego podwyższenia poziomu życia oraz ściślejszych związków między Państwami Członkowskimi”.

Na poziomie europejskim podejmowano próby walki z dysproporcjami regionów poprzez prowadzenie wspólnej polityki regionalnej oraz alokowanie środków finansowych na rozwój regionów²⁶. Wśród tych działań można wymienić np. utworzenie w 1975 roku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego²⁷, czy utworzenie Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej Komisji Europejskiej działającej od 1968 roku²⁸.

Kolejnych zmian w polityce regionalnej dokonano poprzez przyjęcie Jednolitego Aktu Europejskiego²⁹. Na mocy tego traktatu rewizyjnego do Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej w rozdziale „Spójność gospodarcza i społeczna”, pierwszy raz sformułowano cele polityki regionalnej, a także wprowadzono zasadę solidarności³⁰. W art. 130A Jednolitego Aktu Europejskiego wprowadzono jeden z priorytetów polityki Unii Europejskiej: „W celu promowania ogólnego harmonijnego rozwoju Wspólnota powinna rozwijać akcje prowadzące do wzmocnienia swojej ekonomicznej i społecznej spójności.

²⁵ Szerzej: Federiga Bindi Calussi, *The Committee of the Regions: An atypical Influential Committee?*, (w:) *EU Committees as Influential Policymakers*, red. M. P. C. M. Van Schendelen, s. 225 – 226.

²⁶ Karol Karski, *Komitet Regionów w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej*, (w:) *Oddziaływanie na procesy decyzyjne Unii Europejskiej. Podręcznik dla członków i zastępców członków Komitetu Regionów*. red. Jan Majchrowski, Warszawa 2013, s. 199 – 200.

²⁷ Rozporządzenie Rady nr 724/75/EWG z dnia 18 marca 1975 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Dz. U. WE 1975 L73/1.

²⁸ *Historia polityki regionalnej*, źródło: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/milestones/index_pl.cfm#1, z 20 sierpnia 2014 roku.

²⁹ Jednolity Akt Europejski, Dz. U. WE L169, Volume 30, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:1987:169:FULL&from=EN> z 20 kwietnia 2015 roku.

³⁰ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, s. 60 – 61.

W szczególności powinna działać na rzecz redukcji zróżnicowań pomiędzy różnymi regionami i ograniczenia zacofania słabiej uprzywilejowanych regionów”³¹.

Finalnie, w 1988 roku uzgodniono pierwszą poważną zmianę polityki regionalnej Unii Europejskiej. Niewątpliwie znaczący wkład w jej rozwój miał ówczesny przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors. Dokonano podwojenia środków funduszy strukturalnych, ustalono zasady kwalifikowalności projektów, etapy programowania oraz implementacji funduszy. Wprowadzono także zasadę wieloletniego programowania środków, a nie tak jak było dotychczas, podejmowanie decyzji finansowych w odniesieniu do pojedynczych projektów³².

Ponadto, w 1988 roku w celu dostosowania funduszy strukturalnych po przystąpieniu Grecji, Hiszpanii i Portugalii, zintegrowano fundusze w ramach polityki spójności, której głównymi zasadami stały się³³:

- zasada koncentracji – przejawia się geograficzną koncentracją pomocy finansowej, w tym precyzyjne określenie celów tej pomocy;
- zasada programowania – polegają na tym, że finansowane są kompleksowe i długofalowe programy rozwoju, nie natomiast pojedyncze przedsięwzięcia;
- zasada partnerstwa – odnosi się do konieczności współpracy różnych instytucji przy negocjowaniu programów w zakresie polityki regionalnej. Negocjacje obejmują zarówno poziom lokalny i regionalny jak i dialog prowadzony na poziomie krajowym, gdzie instytucje rządowe konsultują politykę regionalną państwa z poszczególnymi regionami;
- zasada dodatkowości – polega na tym, że otrzymują projekty w ramach polityki regionalnej dofinansowanie pod warunkiem odpowiedniego zaangażowania środków krajowych.

³¹ Jednolity Akt Europejski, Dz. U. WE L169, Volume 30, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:1987:169:FULL&from=EN> z 20 kwietnia 2015 roku.

³² Tomasz Grzegorz Grosse, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy*, Warszawa 2000, s. 18 – 19.

³³ *Ibidem*, s. 19 – 20.

Po reformie polityki regionalnej, która nastąpiła w 1988 roku, alokacja środków finansowych na rozwój regionalny była drugą co do wielkości pozycją budżetu ówczesnych Wspólnot Europejskich³⁴.

Kolejnym krokiem ewolucyjnym polityki regionalnej Unii Europejskiej były regulacje zawarte w Traktacie z Maastricht, w których określono, że jednym z celów Unii Europejskiej jest działanie na rzecz spójności³⁵. Utworzono także Fundusz Spójności, który jest przeznaczony dla państw członkowskich o dochodzie narodowym brutto (DNB) na jednego mieszkańca mniejszym niż 90% średniego DNB w Unii Europejskiej. Celem Funduszu Spójności jest zredukowanie dysproporcji społeczno – gospodarczych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju³⁶. Nowym elementem wprowadzonym w ramach traktatu było powołanie do życia Komitetu Regionów – organu konsultacyjnego w zakresie spójności gospodarczej i społecznej³⁷.

W wyniku przeprowadzonej reformy określono cele polityki spójności na lata 1994 – 1999³⁸:

- promowanie rozwoju i postępów strukturalnych w regionach, które są słabo rozwinięte;
- transformacja regionów lub ich części silnie dotkniętych upadkiem przemysłu;
- zwalczanie długotrwałego bezrobocia i ułatwienia wejścia na rynek pracy młodzieży i osobom zagrożonym wykluczeniem z rynku pracy, promowanie równych szans na rynku pracy dla kobiet i mężczyzn;
- ułatwienie pracownikom dostosowania się do zmian w przemyśle i zmian w systemach produkcji;
- promowanie rozwoju obszarów wiejskich poprzez przyspieszenie reformy struktur rolniczych w ramach reformy Wspólnej Polityki Rolnej i promowanie

³⁴ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 61.

³⁵ Szerzej: Merce Kirchner Baliu, *Better Regulation for EU Regions: A Reflection on the Impacts of EU Regulations on the Regions*, (w:) *Bulletin Special Issue*, No. 2008/2, s. 27 – 30.

³⁶ Szerzej na temat Funduszu Spójności: http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/cohesion/index_pl.cfm.

³⁷ Federiga Bindi Calussi, *The Committee of the Regions: An atypical Influential Committee?*, s. 229.

³⁸ Inforegio. Panorama, *Polityka spójności UE 1988 – 2008: Inwestowanie w przyszłość Europy*, Nr 26, czerwiec 2008, s. 19 – 20.

modernizacji i zmian strukturalnych w sektorze rybołówstwa oraz ułatwianie rozwoju i zmian strukturalnych na terenach wiejskich;

- rozwój i zmiany strukturalne w regionach bardzo słabo zaludnionych.

Kolejnej reformy polityki regionalnej dokonano podczas posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się w grudniu 2005 roku. Podczas niego przyjęto dokumenty dotyczące podziału środków w nowej perspektywie finansowej 2007 – 2013³⁹. Dokonano podziału środków w ramach polityki spójności na trzy obszary: konwergencję, konkurencyjność regionalną i zatrudnienie oraz europejską współpracę terytorialną⁴⁰.

Działania w ramach celu „konwergencja” służyły przyspieszeniu konwergencji państw i regionów najslabiej rozwiniętych przez poprawę wzrostu i zatrudnienia. Cel ten miał zostać osiągnięty przez podniesienie jakości inwestycji w kapitał rzeczowy oraz ludzki, a także rozwój społeczeństwa informatycznego, zdolności adaptacyjnych do zmian gospodarczych i społecznych, rozwój innowacyjności oraz ochronę środowiska naturalnego⁴¹.

Drugi cel „konkurencyjność regionalna i zatrudnienie” skierowany był na wzmocnienie konkurencyjności i atrakcyjności regionów oraz poprawę zatrudnienia przez przewidywanie zmian gospodarczych i społecznych opartych na promocji społeczeństwa informacyjnego, innowacyjności, ochronie oraz poprawie środowiska naturalnego, a także rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy⁴².

Trzeci cel „europejska współpraca terytorialna” służył wzmocnieniu współpracy transgranicznej i transnarodowej przez działania korzystne dla rozwoju lokalnego, których efektem będzie tworzenie sieci oraz wymiana dobrych praktyk⁴³.

Ostatnich zmian dotyczących polityki regionalnej dokonano wraz z nową perspektywą finansową na lata 2014 – 2020. W październiku 2011 roku Komisja Europejska

³⁹ Szerzej odnośnie polityki regionalnej w Polsce w latach 2007 – 2013: Artur Adamczyk i Jan Borkowski (red.), *Regionalizm, polityka regionalna i fundusze strukturalne w Unii Europejskiej*, Warszawa 2005.

⁴⁰ Artur Sobolewski, „Komitet Regionów...”, s. 63.

⁴¹ Tomasz Dorożyński, *Rola polityki spójności Unii Europejskiej w usuwaniu regionalnych nierówności gospodarczych*, Łódź 2012, s. 118.

⁴² Ibidem, s. 118.

⁴³ Ibidem, s. 118.

przyjęła pakiet wniosków ustawodawczych dotyczących kształtu polityki spójności w latach 2014 – 2020. Pakiet ten jest spójny zarówno z celami strategii Europa 2020⁴⁴ oraz postulatu urzeczywistnienia rozwoju ukierunkowanego terytorialnie – Raport Barca⁴⁵.

Istotny wkład do dyskursu dotyczącego przyszłości polityki spójności Unii Europejskiej miały następujące dokumenty:

- Piąte sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej⁴⁶;
- Szóste sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej⁴⁷;
- Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej⁴⁸;
- Regiony 2020 – ocena przyszłych wyzwań dla regionów Unii Europejskiej⁴⁹;
- Raport Fabricia Barki⁵⁰.

Komisja Europejska zaproponowała wzmocnienie roli regionów (NUTS 2) w celu efektywniejszej realizacji polityki spójności, poprzez opracowywanie omów partnerskich,

⁴⁴ Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 3 marca 2010 roku, COM(2010) 2020 wersja ostateczna.

⁴⁵ Fabrici Barca, *An Agenda for Reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations, Independent Report prepared at request of Danuta Hubner, Commissioner for Regional Policy, April 2009*, źródło:

http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/pdf/repoert_barca_v0306.pdf z 30 maja 2015 roku.

⁴⁶ Piąte sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej, Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady, COM (2008) 371 wersja ostateczna.

⁴⁷ Szóste sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej, Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady, COM (2009) 295 wersja ostateczna.

⁴⁸ Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej. Przekształcenie różnorodności terytorialnej w siłę, Komunikat Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 6 października 2008 roku, COM (2008) 616 wersja ostateczna.

⁴⁹ Regions 2020, An Assessment of Future Challenges for EU Regions, Commission Staff Working Document, Brussels 2008, SEC (2008).

⁵⁰ Fabrici Barca, *An Agenda for Reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations, Independent Report prepared at request of Danuta Hubner, Commissioner for Regional Policy, April 2009*.

określenie zawartości i realizacji programów operacyjnych, a także w uczestnictwie przy opracowaniu wspólnego planu działania⁵¹.

W okresie programowania 2014 – 2020 Komisja Europejska planuje wzmocnić harmonizację oraz koordynację wdrażania funduszy zapewniających wsparcie w ramach prowadzonej polityki spójności. Do tych funduszy zaliczamy: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Obszarów Wiejskich. W ocenie Komisji Europejskiej, należy ustanowić wspólne przepisy do tych funduszy⁵².

Nowy kształt polityki regionalnej dla samorządów lokalnych i regionalnych⁵³ w Polsce oznacza nowe wyzwania, ale i nowe możliwości⁵⁴. Zwiększenie wpływu na zawartość oraz realizację programów operacyjnych, czy też uczestnictwo w opracowywaniu umowy partnerskiej, dają szanse regionom na realizację swoich priorytetów i strategii⁵⁵.

⁵¹ Monika Słupińska, *Regiony w europejskiej polityce spójności w okresie 2014-2020*, (w:) *Polityka spójności w okresie 2014 – 2020 a rozwój regionów Europy* (red. Ewa Pancer- Cybulska i Ewa Szostak), Wrocław 2011, s. 97.

⁵² Szerzej: Monika Słupińska, *Regiony w europejskiej polityce spójności w okresie 2014-2020*, (w:) *Polityka spójności w okresie 2014 – 2020 a rozwój regionów Europy* (red. Ewa Pancer- Cybulska i Ewa Szostak), Wrocław 2011, s. 100.

⁵³ Szerzej o możliwościach poprawy skuteczności administracji publicznej w kontekście polityki spójności: Alicja Zakrzewska-Półtorak, *Możliwości poprawy skuteczności administracji publicznej w kontekście założeń polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020*, (w:) *Polityka spójności w okresie 2014 – 2020 a rozwój regionów Europy* (red. Ewa Pancer- Cybulska i Ewa Szostak), Wrocław 2011, s. 96 i następne.

⁵⁴ Szerzej odnośnie polityki regionalnej w Polsce: Agnieszka Grzybowska, *Kierunki oddziaływania polityki spójności na gospodarkę Polski*, (w:) *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014 – 2020* (red. Bartosz Józwick, Mariusz Sagan i Tomasz Stępniewski), Lublin 2012, s. 137 i następne oraz Agnieszka Tkaczyszyn, *Polityka spójności jako czynnik zwiększania zdolności konkurencyjnej-wnioski i rekomendacje dla Polski*, (w:) *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014 – 2020* (red. Bartosz Józwick, Mariusz Sagan i Tomasz Stępniewski), Lublin 2012, s. 155 i następne.

⁵⁵ *Ibidem*, s. 104 – 105.

2. Geneza Komitetu Regionów

Komitet Regionów jest organem przedstawicielskim samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej⁵⁶. Jednakże, zanim został powołany jako organ doradczy, regiony z wielkim trudem podejmowały działania zmierzające do przedstawiania swoich postulatów na poziomie instytucji europejskich⁵⁷. Głównym problemem tych trudności były zapewne działania, podejmowana przez władze państw członkowskich, które postrzegały w regionach zagrożenie dla jedności narodowej i bytu państwowego⁵⁸. Stało się tak za sprawą coraz głośniejszego hasła „Europa regionów”, czyli koncepcji budowy Europy federalnej, opartej na regionach, a nie państwach⁵⁹.

Termin „Europa regionów” pojawił się w publikacjach między innymi znanego francuskiego polityka i późniejszego prezydenta Francji Valerego Giscard d’Estaing. W 1967 roku wystąpił on z postulatem powołania europejskiego senatu. Miał on się składać z przedstawicieli państw członkowskich, a następnie tylko z przedstawicieli regionów. Działania te wywoływały coraz większą presję na państwa członkowskie. Niektóre z nich pod tym wpływem, z państw jednolitych stały się państwami o strukturze federalnej. Procesy te zaszły między innymi w Belgii, Hiszpanii, czy Włoszech⁶⁰.

Początków zamiarów utworzenia organu konsultacyjnego złożonego z przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych na poziomie Unii Europejskiej możemy doszukiwać się już w 1960 roku⁶¹. To właśnie tego roku Zgromadzenie Parlamentarne Wspólnot Europejskich sformułowało propozycję utworzenia organu konsultacyjnego do spraw gospodarki regionalnej⁶².

⁵⁶ Tony Cole, *The Committee of Regions and subnational representation to the European Union*, Maastricht Journal of European and Comparative Law, Vol. 12, n. 1 (January – April 2005), s. 51.

⁵⁷ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 38.

⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Thomas Christiansen, *Second Thoughts on Europe's „Third Level”: The European Union's Committee of Regions*, The Journal of Federalism 26:1 (Winter 1996), s. 97.

⁶⁰ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 38 – 39.

⁶¹ Szerzej: Rudolf Hrbek, *The Role of the Regions in the EU and the Principle of Subsidiarity*, The International Spectator 2/2003, s. 57 - 72.

⁶² Karol Karski, *Komitet Regionów w procesach decyzyjnych UE*, s. 202.

Podobne działania podejmowała Komisja Europejska. 6 grudnia 1961 roku zorganizowała ona pierwszą konferencję, która w całości poświęcona była sprawom regionalnym. Podczas tego wydarzenia po raz pierwszy publicznie zasygnalizowano, że polityka regionalna może być zagrożeniem dla suwerenności narodowej. Inicjatorem tejże konferencji był ówczesny przewodniczący Komisji Europejskiej Robert Marjolin, jeden z najbliższych współpracowników Jeana Moneta⁶³. Niestety, działania mające na celu powołanie organu przedstawicielskiego nie przyniosły większego efektu⁶⁴.

Zagadnienia związane z polityką regionalną wróciły na wokandę europejską dopiero w 1979 roku wraz z pierwszymi powszechnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego, w którym mandat otrzymało wielu przedstawicieli środowisk regionalnych⁶⁵.

Władze lokalne i regionalne w tym samym okresie podejmowały zintensyfikowane działania zmierzające do zrzeszania się w międzynarodowych stowarzyszeniach i zgrupowaniach. W 1985 roku utworzyły one jedno z najbardziej istotnych organizacji, która miała wpływ na utworzenie Komitetu Regionów – Zgromadzenie Regionów Europy⁶⁶. Organizacja ta powstała z inicjatywy ówczesnego premiera Francji Edgara Faure'a. Głównymi celami tej organizacji było: wzmocnienie oddziaływania regionów na instytucje europejskie, promocja współpracy między regionami, a także promowanie idei regionalizmu i federacji⁶⁷. Jednym z głównych problemów budowania ponadnarodowej reprezentacji władz regionalnych był ich udział w wielu stowarzyszeniach i organizacjach międzynarodowych⁶⁸.

Gdy pracowano nad Jednolitym Aktem Europejskim, regiony działające w ramach Rady Gmin i Regionów Europy oraz Zgromadzenia Regionów Europy zgłaszały postulaty umożliwienia regionom europejskim możliwości oddziaływania na proces decyzyjny

⁶³ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 39.

⁶⁴ Więcej o instytucjonalizacji Komitetu Regionów: Tadeusz Truskolaski i Kamil Waligóra, *Komitet Regionów Unii Europejskiej. Instytucjonalizacja międzynarodowej aktywności samorządów*, (w:) Białostockie Studia Prawnicze, Zeszyt 12, Białystok 2012, s. 23 – 34.

⁶⁵ *Ibidem*, s. 39.

⁶⁶ Tony Cole, *The Committee of the Regions and subnational representation to the European Union*, (w:) *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Vol. 12 nr 1 (January – April 2005), s. 51 – 52.

⁶⁷ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 40.

⁶⁸ Dla przykładu Rada Gmin i Regionów Europy, która powstała w 1951 roku, w skład której wchodziły przedstawiciele zarówno władz lokalnych jak i regionalnych, czy Stowarzyszenie EURO CITIES powstałe w 1986 roku, zrzeszające wielu przedstawicieli europejskich miast.

w ówczesnych Wspólnotach Europejskich. Parlament Europejski również zwrócił się z postulatem do Komisji Europejskiej w sprawie utworzenia bezpośrednich relacji między przedstawicielami władz lokalnych i regionalnych państw członkowskich⁶⁹. Przyjął on w 1988 roku Wspólnotową Kartę Regionalizacji oraz rezolucję poświęconą polityce regionalnej⁷⁰.

Działania te przyczyniły się do tego, że Komisja Europejska 24 czerwca 1988 roku wydała decyzję, na podstawie której utworzono Konsultacyjną Radę Władz Lokalnych i Regionalnych⁷¹. Rada ta, składająca się z przedstawicieli gmin i regionów państw członkowskich rozpoczęła swoją pracę 20 grudnia 1988 roku⁷². Zadaniem Konsultacyjnej Rady Władz Lokalnych i Regionalnych było wydawanie opinii na potrzeby Komisji Europejskiej w zakresie polityki regionalnej⁷³. Celem utworzenia tego organu było włączenie do wspólnotowego systemu instytucjonalnego podmiotu koordynującego współpracę między gminami i regionami państw członkowskich z jednej strony oraz organem wykonawczym ówczesnych Wspólnot – Komitetem Doradczym Instytucji Lokalnych i Rady Regionalnych z drugiej strony⁷⁴.

Z inicjatywy ówczesnego szefa rządu bawarskiego Maxa Streible, zorganizowano Konferencję „Regionów Europy”, której celem było opracowanie wspólnego stanowiska regionów w zakresie pogłębiającej się integracji europejskiej. Przedsięwzięcie to uzyskało wsparcie regionów belgijskich i hiszpańskich wspólnot autonomicznych, mających podobne jak landy niemieckie obawy nad rozszerzaniem się kompetencji Wspólnot na dziedziny, które dotychczas były w gestii samorządów lokalnych⁷⁵. Powstanie tej grupy roboczej było efektem rosnącego zainteresowania regionów nad pracami Konferencji Międzyrządowej opracowującej rewizję Traktatu Rzymskiego. Nowe regulacje traktatowe miały

⁶⁹ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, s. 88.

⁷⁰ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 40.

⁷¹ Commission Decision of 24 June 1988 setting up a Consultative Council of Regional and Local Authorities 88/487/ECC, OJ 1988 L247/23, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31988D0487&from=EN>, z 10 czerwca 2015 roku.

⁷² Szerzej: Heinrich Hoffschulte, *Rada Konsultacyjna Samorządów Regionalnych i Lokalnych Unii Europejskiej. Prekursor Komitetu Regionów w Unii Europejskiej*, (w:) *Regiony i Gminy Europy*, Biuletyn Informacyjny Komitetu Regionów, 2004 nr 45, s. 10 – 11.

⁷³ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 41.

⁷⁴ Ibidem, s. 41.

⁷⁵ Szerzej: Tony Cole, *The Committee of the Regions and subnational representation to the European Union*, (w:) *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Vol. 12 nr 1 (January – April 2005)

zagwarantować udział w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej władzom lokalnym i regionalnym, poprzez utworzenie organu reprezentującego ich interesy. Spotkania grupy roboczej Konferencji „Regionów Europy” odbywały się w: Brukseli (kwiecień 1990), Monachium (październik 1990 rok), Riva del Garda (październik 1990) oraz Linzu (maj 1991)⁷⁶.

Konferencja „Regionów Europy” opracowała podczas swoich posiedzeń następujące postulaty⁷⁷:

- ujęcie w zapisach traktatowych zasady subsydiarności;
- umożliwienie regionom uczestnictwa w posiedzeniach Rady Unii Europejskiej poświęconych zagadnieniom regionalnym;
- utworzenie Komitetu Regionów jako organu przedstawicielskiego władz lokalnych i regionalnych mogącego zajmować stanowiska we wszystkich kwestiach o znaczeniu regionalnym;
- uzyskanie możliwości odwoływania się przez regiony do Trybunału Sprawiedliwości na prawach równym państwom członkowskim;
- uwzględnienie w traktacie przepisów gwarantując respektowanie m.in. różnorodności kulturowej, językowej.

Wszystkie te postulaty, z wyłączeniem możliwości wnoszenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości, znalazły swoje odzwierciedlenie w Traktacie z Maastricht. Zatem główny cel jaki przyświecał uczestnikom Konferencji, instytucjonalizacja ich udziału w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej, został w pełni osiągnięty.

Komitet Regionów został powołany do życia na mocy Traktatu z Maastricht⁷⁸, w którym określono jego skład, zadania, kompetencje, procedurę wyboru członków, procedury wydawania opinii oraz jego charakter⁷⁹.

⁷⁶ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 42.

⁷⁷ Ibidem, s. 43.

⁷⁸ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁷⁹ Federiga Bindi Calussi, *The Committee of the Regions, An Atypical Influential Committee?*, (w) *EU Committees as Influential Policymakers* (red. M.P.C.M. Van Schendelen), s. 225 – 249.

Powołanie Komitetu Regionów, było także odpowiedzią na pojawiający się w Unii Europejskiej kryzys legitymacji demokratycznej w tym projekcie europejskim. Komitet Regionów stał się czymś więcej niż tylko przedstawicielem władz lokalnych i regionalnych, Unia Europejska musiała być rozumiana jako coś więcej niż tylko wspólnota państw. Komitet był pewnym symbolem, legitymizował podmioty na szczeblu innym niż przedstawiciele władz i wybierani posłowie do Parlamentu Europejskiego w kształtowanie polityk Unii Europejskiej⁸⁰.

Jest dość wyraźny związek między kryzysem legitymacji demokratycznej w Unii Europejskiej na początku lat 1990 i ogólną chęcią zaangażowania szerszej grupy odbiorców politycznych w proces tworzenia polityk. Przyspieszenie intensywności integracji europejskiej po „Programie 1992” wymagana była mobilizacja dodatkowego wsparcia spoza klasy politycznej, która dominowała w procesach decyzyjnych ówczesnych Wspólnot. Zjawisko to nie było zauważalne do momentu kryzysu w trakcie ratyfikacji Traktatu z Maastricht⁸¹.

Referendalne debaty w Dani, Irlandii, czy Francji, a także rozszerzona debata publiczna w parlamencie Wielkiej Brytanii ujawniły głęboko zakorzenione podejrzania wyborców o kierunku integracji europejskiej. Oczywiście, regularne wybory do Parlamentu Europejskiego, który miał ograniczone uprawnienia, w dużej części opinii publicznej, nie wystarcza już do uprawomocnienia systemu, który w dużej części wydaje się łączyć technokratyczny system zarządzania z nietransparentnym sposobem tworzenia polityk i prawa. Biorąc pod uwagę strukturę Unii Europejskiej, ciężko sobie wyobrazić alternatywne rozwiązanie do jej legitymizacji⁸².

Jednym ze sposobów zwiększenia udziału w tworzeniu polityk Unii Europejskiej, jest włączenie partnerów na poziomie tzw. „średnio zaawansowanym”, czyli grupy i instytucje poniżej państwa, które są najbardziej dotknięte prawodawstwem unijnym oraz restrukturyzacją możliwości politycznych. Do tej pory angażowano partnerów społecznych (na przykład próby Komisji Europejskiej w sprawie utworzenia regularnego dialogu ze

⁸⁰ Thomas Christiansen, *Second Thoughts on Europe's „Third Level”*, s. 106.

⁸¹ Ibidem, s. 106.

⁸² Ibidem, s. 107.

związkami zawodowymi, europejskim biznesem i grupami nacisków różnych środowisk), a także przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych, obecnie zasiadających w Komitecie Regionów⁸³.

Ten specyficzny deficyt legitymacji demokratycznej wynikał z asymetrii wejść i wyjść w procesie politycznym. Z jednej strony jest to technokratyczny i nieprzejrzysty rodzaj polityki regionalnej, w którym ważne decyzje, w tym decyzje budżetowe podejmowane są przez urzędników na różnych poziomach i przez komisje złożone z urzędników. Natomiast z drugiej strony, decyzje podejmowane w zakresie redystrybucji transferów finansowych, priorytetów rozwoju gospodarczego, a także sumy środków przeznaczanych w ramach funduszy strukturalnych nie mają charakteru politycznego. Regularne i publiczne spotkania przedstawicieli władz samorządów lokalnych i regionalnych pełnią rolę swoistych „konsultacji” na temat spraw politycznych, tym samym oddalając się od technokratyzmu, mimo że niejednokrotnie nie dokonano na ich podstawie znaczących zmian⁸⁴.

Podczas swojej działalności opiniodawczej, która dociera do szerszej publiczności, pokazuje że integracja europejska, a w szczególności polityka regionalna jest kreowana przez konkretnych polityków a nie anonimowych biurokratów. Przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors podczas pierwszej sesji plenarnej Komitetu Regionów stwierdził, że jest to nadrzędna funkcja tego organu: *„Zadaniem Komitetu Regionów jest nic innego jak wzmocnienie legitymizacji demokratycznej Unii... To dlatego Komitet jest tak ważny: możesz wypełnić lukę. Po pierwsze, działalność Komitetu Regionów przybliży działalność Unii do lokalnej rzeczywistości. Komitet będzie łącznikiem lokalnych problemów i oddolnych reakcji. Po drugie, Komitet Regionów będzie wyjaśniał polityki Wspólnot ludziom w regionach”*⁸⁵.

Jeżeli skuteczne kształtowanie polityki Unii Europejskiej uważane jest za dobro wspólne i jeżeli legitymacja demokratyczna poprawia skuteczność polityk europejskich to

⁸³ Ibidem, s. 107.

⁸⁴ Ibidem, s. 108.

⁸⁵ Treść wystąpienia Jacques Delors – Przewodniczącego Komisji Europejskiej podczas pierwszej inauguracyjnej sesji plenarnej Komitetu Regionów, źródło: Protokół I sesji plenarnej Komitetu Regionów.

Komitet Regionów może znacznie przyczynić się do legitymizacji i zwiększyć skuteczność procesu politycznego⁸⁶.

Artykułu 198a Traktatu z Maastricht określił, że Komitet Regionów składał się z przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych powoływanych jednomyślnie przez Radę⁸⁷. Kandydatury na członków i w równej liczbie ich zastępców przedstawiały państwa członkowskie. Członkowie i zastępcy Komitetu Regionów sprawują swój mandat niezależnie i nie są związani żadnymi instrukcjami. Ich mandat jest odnawialny.

Tabela 1 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie (Traktat z Maastricht).

Państwo	Liczba mandatów
Belgia	12
Dania	9
Niemcy	24
Grecja	12
Hiszpania	21
Francja	24
Irlandia	9
Włochy	24
Luksemburg	6
Holandia	12
Portugalia	12
Wielka Brytania	24
razem	189

Źródło: art. 198a Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

Na podstawie tabeli nr 1 widzimy, że liczba członków Komitetu Regionów I kadencji wynosiła 189 i składała się z takiej samej liczby zastępców. Największe delegacje krajowe były z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii i Włoch po 24 członków i zastępców, kolejną co do wielkości była delegacja z Hiszpanii. Najmniejszą delegacją stanowili przedstawiciele Luksemburga. Liczba mandatów w Komitecie Regionów uzależniona jest od liczby mieszkańców danego państwa.

⁸⁶ Thomas Christiansen, *Second Thoughts on Europe's „Third Level”*, s. 108.

⁸⁷ Alexander Warleigh, *A Committee of No Importance? Assessing the Relevance of the Committee of the Regions*, *Politics* (1997) 17(2) s. 101-107.

Zgodnie z postanowieniami traktatowymi, Komitet Regionów ze swojego grona wybierał przewodniczącego i prezydium na dwuletnią kadencję. Komitet został też zobligowany do uchwalenia swojego regulaminu wewnętrznego – który wymagał jednomyślnej akceptacji Rady. Posiedzenia zwoływane były przez przewodniczącego na wniosek Rady bądź Komisji Europejskiej. Komitet Regionów posiadał także uprawnienie do zwołania posiedzenia z inicjatywy własnej⁸⁸.

Traktat o Unii Europejskiej, który wszedł w życie 1 listopada 1993 roku, ustanowił trzy tryby wydawania opinii przez Komitet Regionów: obligatoryjny, fakultatywny i z inicjatywy własnej.

Konsultacja obligatoryjna z Komitetem Regionów wymagana była w przypadkach przewidzianych w traktacie. Traktat z Maastricht przewidywał siedem przypadków takiej konsultacji z Komitetem⁸⁹:

- art. 126 ust. 4, w zakresie edukacji oraz młodzieży;
- art. 128 ust. 5, w zakresie kultury;
- art. 129 ust. 4, w zakresie zdrowia publicznego,
- art. 129d, w zakresie transeuropejskich sieci infrastruktury transportowej, elektrycznej i telekomunikacyjnej;
- art. 130b, w zakresie spójności gospodarczej i społecznej;
- art. 130d, w zakresie funduszy strukturalnych,
- art. 130e, w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Na podstawie Traktatu z Maastricht instytucje Unii Europejskiej były zobligowane do konsultacji projektów dokumentów w siedmiu obszarach: edukacji oraz młodzieży, kultury, zdrowia publicznego, transeuropejskich sieci, spójności gospodarczej i społecznej, funduszy strukturalnych oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zakres przedmiotowy konsultacji obligatoryjnej nie jest przypadkowy. Obszary te są ściśle związane z kompetencjami samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej. To właśnie w większości samorzady odpowiadają za prawidłową realizację zadań z tych obszarów.

⁸⁸ Art. 198b, Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁸⁹ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

Konsultacja fakultatywna z Komitetem Regionów odbywała się na podstawie art. 198c Traktatu o Unii Europejskiej⁹⁰, czyli w sytuacji gdy Komisja Europejska lub Rada uznały to za uzasadnione. bądź w przypadku konsultacji Komisji Europejskiej lub Rady z Komitetem Ekonomiczno – Społecznym, przy uznaniu przez Komitet Regionów że zakres przedmiotowy sprawy ma szczególne znaczenie dla interesów regionalnych⁹¹.

Komitet Regionów uzyskał także uprawnienie do wydawania opinii z inicjatywy własnej, w przypadkach w których uznał to za stosowne⁹².

Komitet Regionów na mocy art. 198c TUE⁹³ zobligowany został do wysyłania przyjętych opinii, wraz z protokołami z posiedzeń, do Komisji Europejskiej i Rady.

Dzięki postanowieniom Traktatu z Maastricht, władze lokalne i regionalne otrzymały bezpośredni „kanał dostępu” do procedury stanowienia prawa w Unii Europejskiej, jakim stał się Komitet Regionu. Stał się on niezależnym organem doradczym Rady i Komisji Europejskiej wyposażonym w konkretne kompetencje. Zobligowano instytucje Unii Europejskiej do konsultowania z nim pewnych obszarów działalności Unii. Na mocy protokołu 16 do Traktatu o Unii Europejskiej⁹⁴ Komitet Regionów posiadał wspólną strukturę organizacyjną z Komitetem Ekonomiczno – Społecznym.

3. Ewolucja podstaw prawnych i zakresu funkcjonowania Komitetu Regionów

Pierwszych zmian przepisów dotyczących Komitetu Regionów, poza traktatami akcesyjnymi, gdzie zmieniano liczbę członków i ich zastępców, dokonano przyjmując Traktat z Amsterdamu⁹⁵. Zmiany wprowadzone mocą tego aktu prawa pierwotnego można podzielić na dwie grupy. Pierwsza dotycząca zakresu działalności Komitetu Regionów, natomiast druga poświęcona zmianom organizacyjno – strukturalnym.

⁹⁰ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁹¹ Art. 198c Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁹² Ibidem.

⁹³ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁹⁴ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

⁹⁵ Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie oraz niektóre związane z nimi akty, Dz. U. WE 1997, C 340/1.

W ramach zmian dotyczących zakresu działalności Komitetu Regionów: zwiększono zakres obligatoryjnej konsultacji, dodano Parlament Europejski do instytucji mogących konsultować z Komitetem Regionów oraz dodano obszar współpracy transgranicznej do konsultacji fakultatywnej.

Zgodnie z postanowieniem art. 2 ust. 49 pkt. b Traktatu z Amsterdamu dokonano zmian w artykule 198c TUE, dodając Parlament Europejski do instytucji mogących dokonywać konsultacji z Komitetem Regionów: *„po trzecim paragrafie, kolejna część powinna rozpoczynać się: Komitet Regionów może być konsultowany przez Parlament Europejski”*⁹⁶.

Konsultacja obligatoryjna z Komitetem Regionów została rozszerzona o następujące dziedziny:

- **Art. 74 TUE** – transport⁹⁷,
- **Art. 109q TUE ust. 2 i 109r TUE** – zatrudnienie⁹⁸,
- **Art. 118 ust. 1 i 2 TUE** – polityka społeczna⁹⁹,
- **Art. 125 TUE** – Europejski Fundusz Społeczny¹⁰⁰,
- **Art. 130s TUE** – środowisko naturalne¹⁰¹.

Artykuł 198c TUE poświęcony konsultacji fakultatywnej został także zmieniony. Na mocy art. 2 ust. 49 pkt. a Traktatu z Amsterdamu dodano następujące sformułowanie: *„w szczególności w zakresie spraw dotyczących współpracy transgranicznej, jeżeli któraś z instytucji uzna to za celowe”*.

Do Traktatu z Amsterdamu dodano także Protokół 7 dotyczący zasady pomocniczości i proporcjonalności, w którym zobowiązano Komisję Europejską do przedkładania corocznych raportów między innymi Komitetowi Regionów¹⁰².

⁹⁶ Art. 2 ust. 49 pkt. b Traktatu z Amsterdamu.

⁹⁷ Zmieniony art. 2 ust. 16 Traktatu z Amsterdamu.

⁹⁸ Zmieniony art. 2 ust. 19 Traktatu z Amsterdamu.

⁹⁹ Zmieniony art. 2 ust. 22 Traktatu z Amsterdamu.

¹⁰⁰ Zmieniony art. 2 ust. 23 Traktatu z Amsterdamu.

¹⁰¹ Zmieniony art. 2 ust. 35 Traktatu z Amsterdamu.

W ramach drugich zmian wprowadzonych przez Traktat z Amsterdamu, organizacyjno – strukturalnych Komitet Regionów m.in.: uzyskał niezależność organizacyjną, nadano mu stałą siedzibę oraz możliwość samostanowienia regulaminu wewnętrznego.

Na mocy art. 2 ust. 59 Traktatu z Amsterdamu uchylono Protokół nr 16 do Traktatu o Unii Europejskiej z Maastricht o wspólnej organizacji Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Tym samym Komitet Regionów uzyskał niezależność organizacyjną względem Komitetu Ekonomiczno – Społecznego.

Artykułem 2 ust. 48 Traktatu z Amsterdamu zmieniono treść art. 198b TUE: „*Przyjmuje on swój regulamin*”. Od tego momentu Komitet Regionów miał pełną swobodę tworzenia i dokonywania zmian we własnym regulaminie wewnętrznym, które nie wymagały już późniejszej akceptacji Rady.

Traktat z Amsterdamu wprowadził także postanowienie zabraniające łączenie mandatu Posła do Parlamentu Europejskiego z mandatem członka, bądź zastępcy Komitetu Regionów: „*(...) Żaden członek Komitetu Regionów nie może być w tym samym czasie członkiem Parlamentu Europejskiego*”¹⁰³.

Ostatnią zmianą dotyczącą Komitetu Regionów jest ustanowienie jego stałej siedziby. Na mocy Protokołu 12 pkt. g dołączonego do Traktatu z Amsterdamu siedzibą Komitetu Regionów jest Bruksela¹⁰⁴.

Kolejny traktat reformujący, zwany Traktatem z Nicei nie dokonał znaczących zmian w zakresie funkcjonowania Komitetu Regionów. W sumie to nie było głównym celem przyjęcia tego aktu prawa pierwotnego. Jego zadaniem było przygotowanie systemu instytucjonalnego do największego w historii Unii Europejskiego rozszerzenia o nowe państwa członkowskie. W tym duchu dokonano zmian przepisów traktatowych poświęconych Komitetowi Regionów.

¹⁰² Pkt. 9 Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality, Dz. U. WE 1997, C 340/105.

¹⁰³ Art. 198a TUE zmieniony art. 2 ust. 47 Traktatu z Amsterdamu.

¹⁰⁴ Protocol on the location of the seats of the institutions and of certain bodies and department of the European Communities and of Europol, Dz. U. WE 1997, C340/112.

Art. 2 ust. 42 Traktatu z Nicei¹⁰⁵ zmieniono art. 263 TUE poświęcony Komitetowi Regionów. Według nowych zapisów, Komitet Regionów składa się z przedstawicieli władz lokalnych lub regionalnych, którzy mają mandat społeczności lokalnej lub regionalnej, bądź odpowiedzialnych politycznie przed wybranym zgromadzeniem. Utrata mandatu, na podstawie którego zostało się członkiem lub zastępcą Komitetu Regionów z mocy prawa skutkowałą utratą mandatu w Komitecie Regionów.

Regulacja ta, miała na celu związanie mandatu członka Komitetu Regionów z przedstawicielami władz lokalnych lub regionalnych wybieranych w wyborach powszechnych, bądź wybieranych przez zgromadzenia posiadające mandat z wyborów powszechnych.

Akceptowanie kandydatów na członków i zastępców Komitetów Regionów na podstawie list przez państwa członkowskie pozostało w gestii Rady, która podejmowała decyzję większością kwalifikowaną – nie jak wcześniej jednomyślnie. Pozostałe kwestie – związane z odnawialnością mandatu, niezależnością, brakiem związania instrukcjami, niemożnością łączenia mandatu członka Komitetu Regionów, czasu kadencji – zostały niezmiennione.

Określono także maksymalną liczbę członków zasiadających w Komitecie Regionów – 350 miejsc.

Na mocy art. 263 TUE zmienionego art. 2 ust. 42 Traktatu z Nicei dokonano podziału mandatów na poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej.

¹⁰⁵ Traktat z Nicei, Dz. U. WE 2001, C 80/1.

Tabela 2 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie (Traktat z Nicei).

Państwo	Liczba mandatów
Belgia	12
Dania	9
Niemcy	24
Grecja	12
Hiszpania	21
Francja	24
Irlandia	9
Włochy	24
Luksemburg	6
Holandia	12
Portugalia	12
Austria	12
Finlandia	9
Szwecja	12
Wielka Brytania	24
razem	222

Źródło: Art.2 ust. 42 Traktatu z Nicei, Dz. U. WE 2001, C 80/1.

Z tabeli numer 2, wynika, że na podstawie zmian mandatów, liczba członków wzrosła o 33 członków. Jest to efekt dołączenia nowych państw członkowskich i przyznania im konkretnej liczby mandatów. Austria i Szwecja otrzymały po 12 mandatów i Finlandia 9. Oczywiście liczba zastępców członków odpowiada liczbie członków przyznanych na poszczególne państwa członkowskie.

Do Traktatu z Nicei dołączono także Deklarację nr 20, w której dokonano podziału mandatów do Komitetu Regionów między obecne i przyszłe państwa członkowskie Unii Europejskiej¹⁰⁶.

¹⁰⁶ Próba podsumowania 10 lat funkcjonowania Komitetu Regionów: Thomas Christiansen i Pamela Lintner, *The Committee of the Regions after 10 Years: Challenges for the Future*, EIPASCOPE 2005/1, s. 7 – 13.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

Tabela 3 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie na podstawie deklaracji nr 20.

Nazwa państwa	Liczba miejsc	Nazwa państwa	Liczba miejsc
Belgia	12	Litwa	9
Bułgaria	12	Luksemburg	6
Republika Czeska	12	Węgry	12
Dania	9	Malta	5
Niemcy	24	Niderlandy	12
Estonia	7	Austria	12
Irlandia	9	Polska	21
Grecja	12	Portugalia	12
Hiszpania	21	Rumunia	15
Francja	24	Słowenia	7
Szwecja	12	Słowacja	9
Włochy	24	Finlandia	9
Cypr	6	Zjednoczone Królestwo	24
Lotwa	7	razem	344

Źródło: 20. Declaration on the enlargement of the European Union Dz. U. WE 2001, C 80/84.

Na podstawie tabeli numer 3 możemy zaobserwować, że liczba członków w Komitecie Regionów została zwiększona do 344. Nie zmniejszono liczby członków delegacji krajowych dotychczasowym państwom członkowskim. Zwiększona liczba mandatów w Komitecie Regionów o 122 członków została rozdzielona na nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Ostatnich zmian traktatowych¹⁰⁷ poświęconych między innymi Komitetowi Regionów dokonano Traktatem z Lizbony¹⁰⁸. W zmienionym Traktacie o Unii Europejskiej wprost zapisano, że Komitet Regionów jest organem doradczym¹⁰⁹: „Parlament Europejski, Rada i Komisja są wspomagane przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów, które

¹⁰⁷ Więcej o 10 lat funkcjonowania Komitetu Regionów: Thomas Christiansen i Pamela Lintner, *The Committee of the Regions after 10 Years: Lessons from the Past and Challenges for the Future*, Eipascope 2005/1, s. 7 - 13.

¹⁰⁸ Traktat z Lizbony, Dz. U. UE 2012, 326/1.

¹⁰⁹ Szerzej: *A new treaty: a new role for regions and local authorities*, publikacja wydana przez Komitet Regionów.

pełnią funkcje doradcze”¹¹⁰. Identyczny zapis powtórzono w art. 300 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹¹¹ w rozdziale 3 „Organy doradcze”.

Zgodnie z zapisami art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wyboru członków do Komitetu Regionów będzie dokonywała Rada, na mocy jednomyślnej decyzji na wniosek Komisji Europejskiej.

W zakresie spraw organizacyjno – strukturalnych: została także wydłużona kadencja Komitetu Regionów do 5 lat¹¹², a tym samym kadencja przewodniczącego i prezydium z 2 lat do 2,5 roku¹¹³; Komitet Regionów uzyskał możliwość zwoływania posiedzeń na wniosek Parlamentu Europejskiego¹¹⁴, zachowano także maksymalną liczbę 350 członków, jednakże nie dokonano podziału mandatów przysługującym poszczególnym państwom członkowskim¹¹⁵.

Dzięki reformie prawa pierwotnego wprowadzonej Traktatem z Lizbony Komitet Regionów uzyskał nowe uprawnienie¹¹⁶. Na mocy art. 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z art. 8 Protokołu (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności może wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹¹⁷ „w odniesieniu do aktów ustawodawczych, do których przyjęcia Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wymaga jego konsultacji”¹¹⁸.

¹¹⁰ Art. 13 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. U. UE 2012, 326/1.

¹¹¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. U. UE 2012, 326/47.

¹¹² Art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

¹¹³ Art. 306 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

¹¹⁴ Art. 306 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

¹¹⁵ Art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

¹¹⁶ Szerzej: Merce Kirchner Baliu, *Better Regulation for EU Regions: A Reflection on the Impacts of EU Regulations on the Regions*, Eipascope, No. 2008/2, s. 27 - 31.

¹¹⁷ Szerzej o tej kompetencji: Rozdział III, punkt 4 rozprawy.

¹¹⁸ Art. 2 Protokołu (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, Dz. U. UE 2012, 326/206.

5. Wnioski

Zdefiniowanie pojęć region jak i polityka regionalna jest zadaniem bardzo trudnym. Oba te terminy nie posiadają legalnej definicji. Jednakże, w zależności od potrzeb w doktrynie możemy znaleźć liczne próby zdefiniowania tych zagadnień. Z praktycznego punktu widzenia zdefiniowanie pojęcia region jest najistotniejsze ze względu na określenie składu Komitetu Regionów oraz funkcjonowania polityki regionalnej, a także funduszy strukturalnych. Ze względu na brak jednolitej i wiążącej definicji regionu, wybór członków Komitetu Regionów pozostawiono państwom członkowskim. W przypadku polityki regionalnej i funduszy strukturalnych dużym ułatwieniem jest Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych dokonująca podziału Unii Europejskiej i państw członkowskich na struktury terytorialne od NUTS 1 do NUTS 5. Nomenklatura ta jednak nie ma charakteru konstytutywnego, ponieważ nie tworzy regionów.

Możemy wskazać dwa powody powołania Komitetu Regionów, jako organu przedstawicielskiego samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej pełniącego rolę organu doradczego Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Pierwszym z nich, są działania lobbingowe podejmowana przez regiony państw członkowskich Unii, w szczególności o ustroju federalnym. Zwiększające się oddziaływanie prawa tworzonego przez Unię Europejską na samorzady lokalne i regionalne stworzyło w nich potrzebę możliwości oddziaływania na proces legislacyjny oraz obronę ich interesów na poziomie instytucji europejskich. Drugim powodem, była odpowiedź na pogłębiający się kryzys legitymacji demokratycznej projektu europejskiego. W latach 1985 – 1990 możemy zaobserwować znaczący wzrost deficytu na demokrację w ówczesnych Wspólnotach Europejskich. Parlament Europejski, jako jedyna instytucja, której członkowie wybierani są w wyborach powszechnych i jednocześnie posiadający ograniczone kompetencje, nie wystarczała aby uzasadnić podejmowanie decyzji przez zbiurokratyzowaną Wspólnotę. Dlatego też, powołanie Komitetu Regionów i jego aktywność stała się odpowiedzią na ten deficyt.

Od momentu powołania Komitetu Regionów, na mocy Traktatu z Maastricht w 1992 roku do zmian wprowadzonych Traktatem z Lizbony w 2009 roku widzimy zdecydowane zwiększenie pozycji funkcjonowania Komitetu w systemie instytucjonalnym Unii

Europejskiej. Zwiększono katalog spraw objętych konsultacją obligatoryjną, na podstawie Traktatu z Amsterdamu uzyskał on niezależność organizacyjną oraz finansową, uzyskał możliwość samostanowienia regulaminu wewnętrznego, na mocy Traktatu z Lizbony nadano mu uprawnienia wnoszenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu ochrony swoich prerogatyw. Związanie mandatu członka lub zastępcy członka Komitetu Regionów z mandatem przedstawiciela władz lokalnych lub regionalnych wybieranych w wyborach powszechnych lub przez zgromadzenie posiadające swój mandat z wyborów powszechnych jeszcze bardziej podkreśliło jego rolę jako organu przedstawicielskiego samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej.

II. Struktura Komitetu Regionów

1. Członkowie i ich zastępcy

Członkowie Komitetu Regionów i ich zastępcy są przedstawicielami społeczności lokalnych i regionalnych¹¹⁹. Posiadają mandat społeczny od tej społeczności lub są odpowiedzialni politycznie przed zgromadzeniem pochodzącym z wyborów. Pełnią swój mandat niezależnie i nie są związani żadnymi instrukcjami, kierując się jedynie ogólnym interesem Unii Europejskiej¹²⁰.

Zgodnie z negocjacjami podczas opracowywania Traktatu z Maastricht uznano, że procedurę wyboru członków i zastępców Komitetu Regionów pozostawi się w gestii państw członkowskich. Wynikało to po pierwsze z różnic ustrojowych samorządów lokalnych i regionalnych, w poszczególnych państwach członkowskich, a po drugie nie została jeszcze sformułowana na poziomie Unii Europejskiej legalna definicja „regionu”¹²¹. Według Małgorzaty Bieleckiej, tylko państwo członkowskie autonomicznie może zdefiniować „region” na poziomie prawa konstytucyjnego lub administracyjnego¹²². W związku z tym, każde państwo członkowskie samodzielnie określa tryb wyboru oraz zasady jakimi kieruje się przy wyborze składu delegacji krajowej do Komitetu Regionów¹²³.

Delegacja Austrii do Komitetu Regionów składa się z 24 przedstawicieli: 12 członków i 12 zastępców członków. Skład delegacji wybierany jest na podstawie art. 23c § 4 Austriackiej Konstytucji Federalnej¹²⁴. Rząd federalny wyznacza delegację do Komitetu Regionów na podstawie wniosku złożonego przez każdy land (9 członków i zastępców) i wspólny wniosek Austriackiej Federacji Miast i Austriackiej Federacji Gmin (3 członków i 3 zastępców). W nominacji członków i zastępców brane są pod uwagę kryteria terytorialne

¹¹⁹ Szerzej: Simona Piattoni, *The Committee of the Regions and the Upgrading of Subnational Territorial Representation*, (w:) *The Challenge of Democratic Representation in the European Union* (red. Sandra Kroger), s. 59 – 73.

¹²⁰ Art. 300 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. U. UE 2012, 326/47.

¹²¹ Szerzej odnośnie definicji „regionu” patrz roz. I pkt. 1.

¹²² Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej a integracja europejska*, Warszawa 2006.

¹²³ Szerzej: *Committee of the Regions, Procedures for local and regional authority participation in european Policy Making in the member states*, Brussels 2005.

¹²⁴ Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG), StF: BGBl. Nr. 1/1930 (WV) idF BGBl. I Nr. 194/1999 (DFB), źródło: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Erw/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html z 5 czerwca 2015 roku.

i geograficzne. Rząd federalny przygotowuje proponowaną listę delegacji krajowej do Komitetu Regionów i wysyła ją Radzie, która podejmuje decyzję o ich wyborze¹²⁵.

Belgijska delegacja w Komitecie Regionów składa się z 24 przedstawicieli (12 członków i 12 zastępców). Propozycje kandydatur składane są przez: Wspólnotę Flamandzką i Flandrię – 5 lub 6 członków i 6 zastępców, Walonię – 4 lub 3 członków¹²⁶ i 4 zastępców, Brukselę – 2 członków i 2 zastępców, oraz Wspólnotę Niemieckojęzyczną – 1 członka i 1 zastępcę. Podstawą prawną, zgodnie z regulacjami krajowymi Belgii, dotyczącą wyboru członków delegacji jest art. 168 konstytucji belgijskiej z 5 maja 1993 roku¹²⁷. Międzyministerialna Konferencja Spraw Politycznych (powołana na podstawie ustawy o międzynarodowych relacjach regionów i wspólnot z 5 maja 1993 roku) przedstawia listę kandydatów zaproponowanych przez regionalne rządy, by następnie przedstawić listę rządowi federalnemu. Następnie rząd federalny przedstawia listę nominowanych do akceptacji przez Radę¹²⁸.

Bułgaria w Komitecie Regionów posiada 12 członków i 12 zastępców członków. Delegacja bułgarska została nominowana na podstawie decyzji bułgarskiej Rady Ministrów z 26 października 2006 roku. Postępowanie zostało zatwierdzone przez krajowy Związek Gmin Rzeczypospolitej Bułgarii. Na podstawie porozumień regionalnych gmin, Krajowego Związku Gmin Rzeczypospolitej Bułgarii proponuje się listę członków mając na uwadze podział geograficzny i terytorialny, a także równowagę polityczną. Przy wyborze składu delegacji bierze się pod uwagę zasadę równości płci. Rząd krajowy podejmuje decyzję na podstawie proponowanej listy członków i przedstawia go Radzie, która wyznacza członków Komitetu Regionów¹²⁹.

Cypr ma 6 członków w Komitecie Regionów i taką samą liczbę zastępców członków. Podział mandatów na poszczególne samorządy lokalne i regionalne przedstawia się

¹²⁵ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, źródło: <http://cor.europa.eu/en/Archived/Documents/840ed860-60ca-4af6-8be9-70b795f42207.pdf> z 10 lutego 2015 roku, s. 7 – 8.

¹²⁶ Zgodnie z zasadą w połowie kadencji dokonywana jest zmiana mandatu między społecznością Wspólnoty Flamandzką i Flandrii z Regionem Walonii.

¹²⁷ Konstytucja belgijska z 7 lutego 1831 roku (tekst jednolity z 14 lutego 1994 roku ze zm.).

¹²⁸ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 9 – 10.

¹²⁹ *Ibidem*, s. 11.

następująco: gminy – 3 członków i 3 zastępców oraz społeczność wiejska – 2 członków i 2 zastępców. W cypryjskim systemie prawa nie ma regulacji dotyczących trybu wyboru składu delegacji krajowej do tego organu doradczego Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego. Członkowie delegacji Cypru do Komitetu Regionów wybierani są przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, po konsultacji z Unią Miast Cypryjskich i Unią Gmin Cypryjskich. Członkowie wybierani są w zgodzie z zasadą równowagi geograficznej i politycznej oraz szczebla samorządowego. Lista kandydatów do Komitetu Regionów jest następnie wysłana przez rząd cypryjski do decyzji Rady¹³⁰.

Delegacja Republiki Czeskiej składa się z 12 członków i z identycznej liczby zastępców członków. Propozycje kandydatur przedstawiane są przez: Czeskie Stowarzyszenie Regionów – 7 członków i 7 zastępców oraz Unię Miast i Gmin Republiki Czeskiej – 5 członków i 5 zastępców. Brak w Republice Czeskiej prawnych regulacji w systemie krajowym dotyczącym procedury wyboru składu przedstawicieli do Komitetu Regionów. Delegacja krajowa w kadencji 2006 – 2010 została wybrana na podstawie dekretu rządowego nr 1372 z 19 listopada 2005 roku. Minister do spraw rozwoju regionalnego zwraca się z prośbą do Stowarzyszenia Regionów oraz Związku Miast i Gmin o przedstawienie listy członków i zastępców do Komitetu Regionów zgodnie z równowagą geograficzną i polityczną. Lista ta jest następnie przekazywana przez rząd czeski do Rady¹³¹.

Delegacja krajowa Danii składa się z 18 przedstawicieli: 9 członków i 9 zastępców członków. Podział mandatów na poszczególne samorządy lokalne i regionalne przedstawia się następująco: regiony – 3 członków i 3 zastępców oraz gminy – 6 członków i 6 zastępców. W Danii nie została przyjęta żadna wewnątrz krajowa regulacja poświęcona procedurze wyboru przedstawicieli do Komitetu Regionów. Duński Minister Spraw Zagranicznych zwraca się do Duńskiego Stowarzyszenia Regionów, Duńskiego Stowarzyszenia Władz Lokalnych oraz miast Kopenhaga i Fedreriksberg o listę kandydatów zgodnie z zasadą równowagi geograficznej i politycznej oraz zasady równości płci. Następnie zaproponowana lista członków do Komitetu Regionów przedstawiana jest do decyzji Radzie¹³².

Estonię w Komitecie Regionów reprezentuje 6 członków i 6 zastępców członków komitetu Regionów. Mandaty zostały podzielone następująco: miasta – 3 członków

¹³⁰ Ibidem, s. 13.

¹³¹ Ibidem, s. 15 – 16.

¹³² Ibidem, s. 17.

i 3 zastępców gminy wiejskie – 3 członków i 3 zastępców¹³³. W estońskim systemie prawa brakuje regulacji dotyczących procedury wyboru składu delegacji do Komitetu Regionów. estońskie ministerstwo spraw regionalnych konsultuje z Estońskim Stowarzyszeniem Miast listę 3 członków i 3 zastępców, natomiast z Estońskim Związkiem Gmin wiejskich listę 3 członków i 3 zastępców. Kandydaci na członków wybierani są zgodnie z zasadą równowagi geograficznej i politycznej oraz równość płci. Rząd estoński dokonuje weryfikacji kwalifikacji kandydatów, a następnie przesyła listę do decyzji Rady¹³⁴.

Fińska delegacja składa się z 9 członków i z takiej samej liczby zastępców członków. Mandaty zostały podzielone w następujący sposób: Wyspa Aland (autonomiczna prowincja) – 1 członek i 1 zastępca rady regionalne – 4 członków i 4 zastępców, miasta i gminy – 4 członków i 4 zastępców. W Finlandii nie ma regulacji, która określałaby tryb wyboru członków i zastępców członków do Komitetu Regionów. Jednak zgodnie z Aktem Autonomicznym Wysp Alandzkich jeden członek fińskiej delegacji musi reprezentować ten region. Stowarzyszenie Władz Lokalnych i Regionalnych składa propozycję listy członków fińskiej delegacji do Komitetu Regionów ministrowi spraw wewnętrznym kierując się zasadą równowagi geograficznej i politycznej oraz poszanowaniu równości płci. Projekt listy członków akceptowany jest przez rząd fiński i następnie przekazywany Radzie do decyzji¹³⁵.

Delegacja Francji w Komitecie Regionów liczy 48 przedstawicieli, 24 członków i 24 zastępców członków. Proces ustalenia zasad delegowania członków do Komitetu Regionów we Francji był szczególnie trudny ze względu na dużą ilość terytorialnych szczebli administracyjnych¹³⁶. Na podstawie opracowanego kompromisu ukształtował się zwyczaj, który określił podział mandatów: regiony – 12 członków i 12 zastępców; departamenty – 6 członków i 6 zastępców oraz gminy – 6 członków i 6 zastępców. Wyboru francuskiej delegacji do Komitetu Regionów dokonuje premier na wniosek ministra spraw wewnętrznych, który przedstawia listę premierowi po konsultacji z Francuską Federacją Burmistrzów, Zgromadzeniem Francuskich Departamentów oraz Francuskim Stowarzyszeniem Regionów, mając na uwadze równowagę geograficzną i polityczną oraz

¹³³ Komitet Regionów, *Delegacje krajowe*, źródło:

<http://cor.europa.eu/pl/about/nationaldelegations/Pages/national-delegations.aspx>, z 10 czerwca 2015 roku.

¹³⁴ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 19 – 20.

¹³⁵ Ibidem, s. 21 – 22.

¹³⁶ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 52.

poszanowanie zasady równości płci. Następnie rząd krajowy podejmuje decyzję na podstawie zaproponowanej listy i przedstawia ją Radzie¹³⁷.

Niemcy posiadają 24 członków w Komitecie Regionów i taką samą ilość zastępców członków. Podział mandatów na poszczególne samorzady lokalne i regionalne kształtuje się następująco: landy – 21 członków i 21 zastępców oraz gminy – 3 członków i 3 zastępców. Podstawą prawną ustalania składu delegacji krajowej jest §14 ustawy z 12 marca 1993 roku w sprawie współpracy pomiędzy federacją a krajami związkowymi w płaszczyźnie spraw Unii Europejskiej¹³⁸. Lista członków i zastępców do Komitetu Regionów przygotowywana jest przez landy. Propozycja delegacji krajowej do Komitetu akceptowana jest przez rząd federalny i przekazywana Radzie¹³⁹.

Grecka delegacja w Komitecie Regionów liczy 24 przedstawicieli (12 członków i 12 zastępców członków). Podział mandatów został ustalony w następujący sposób: gminy – 7 członków i 7 zastępców oraz prefektury – 5 członków i 5 zastępców. W greckim systemie prawa brakuje regulacji dotyczącej procedury wyboru składu członków do Komitetu Regionów. Jednakże art. 219 Kodeksu miast i gmin¹⁴⁰ określa, że władze miast i gmin muszą być reprezentowane w Komitecie Regionów. Procedura nominacji członków greckiej delegacji do Komitetu Regionów oparta jest na trójstronnych konsultacjach między partiami politycznymi, stowarzyszeniami władz lokalnych i regionalnych oraz ministrem spraw wewnętrznych. Zaproponowana lista, na podstawie przeprowadzonych konsultacji, przekazywana jest greckiemu rządowi, który po akceptacji wysyła listę greckich członków i zastępców Komitetu Regionów Radzie¹⁴¹.

Delegacja węgierska w Komitecie Regionów składa się z 12 członków i 12 zastępców. Na Węgrzech brakuje regulacji wewnątrz krajowych dotyczących procedury

¹³⁷ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 23.

¹³⁸ Gesetz über die Zusammenarbeit von Bund und Ländern in Angelegenheiten der Europäischen Union, BGBl. I S. 313/1993, źródło: http://www.europarl.europa.eu/brussels/website/media/Basis/Mitgliedstaaten/Deutschland/Pdf/Gesetz_Zusammenarbeit_Bund_Laender.pdf.

¹³⁹ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 25 – 26. .

¹⁴⁰ Code of municipalities and communities, Law 3463/2006, Official Journal 114/A/8-6-2006.

¹⁴¹ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 27 – 28.

wyboru składu przedstawicieli do Komitetu. Organem odpowiedzialnym za wybór członków i zastępców Komitetu Regionów jest węgierski rząd. Konsultuje on z 7 stowarzyszeniami skupiającymi zbiorowości lokalne i regionalne oraz z radami rozwoju regionalnego. W momencie, gdy lista jest już ustalona między podmiotami uczestniczącymi w konsultacjach, premier wraz z ministrem właściwym do spraw europejskich zatwierdza skład delegacji krajowej do Komitetu Regionów i przekazuje ją do Rady¹⁴².

Wybór 9 członków i 9 zastępców członków do Komitetu Regionów w Irlandii został uregulowany na podstawie ustawy o samorządzie lokalnym z 1991 roku oraz w rozporządzeniu ustanawiającym władze lokalne z 1993 roku. Irlandzka delegacja krajowa do Komitetu Regionów Unii Europejskiej wybierana jest przez rząd z zachowaniem równowagi politycznej, geograficznej i płci. Rząd nie konsultuje składu delegacji z żadnymi stowarzyszeniami ani organizacjami. Warunkiem koniecznym jest, aby członek lub zastępca dysponowali mandatem demokratycznym¹⁴³.

We Włoszech skład 48 osobowej delegacji krajowej (24 członków i 24 zastępców członków) do Komitetu Regionów ustanowiony został na mocy dekretu rządu włoskiego z 19 grudnia 2006 roku. Podział mandatów na poszczególne szczeble podziału terytorialnego państwa przedstawiają się następująco: autonomiczne prowincje i regiony – 14 członków i 8 zastępców, prowincje – 3 członków i 7 zastępców oraz gminy – 7 członków i 9 zastępców. Propozycje członków i zastępców do Komitetu Regionów składane są przez Konferencję Przewodniczących Regionów, Unię Prowincji Włoskich oraz Narodowe Stowarzyszenie Gmin Włoskich. Zaproponowana lista przez te podmioty jest następnie akceptowana przez ministra ds. regionalnych i nominowani przez rząd włoski, który przekazuje listę składu delegacji krajowej Radzie. Członkowie i zastępcy są wybierani w poszanowaniu zasady równości politycznej, geograficznej i płci¹⁴⁴.

18 osobowa litewska delegacja w Komitecie Regionów (9 członków i 9 zastępców członków) wybierana jest na podstawie zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych nr IV – 59 z 5 marca 2004 roku w sprawie ustalenia zasad proceduralnych wyboru składu litewskiej delegacji do Komitetu Regionów. Rady rozwoju regionalnego, których na Litwie funkcjonuje

¹⁴² Ibidem, s. 29 – 30.

¹⁴³ Andrzej Graś, *Pozycja prawna Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej de lege lata et de lege ferenda*, Poznań 1998, s. 9.

¹⁴⁴ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 55 – 56.

dziesięć, proponują listę kandydatów na członków i ich zastępców do Komitetu Regionów. Lista ta zawiera po trzech kandydatów na jedno miejsce, sporządzona w poszanowaniu zasad równowagi terytorialnej, politycznej oraz równości płci. Jest ona następnie przekazywana do Litewskiego Stowarzyszenia Władz Lokalnych, które na podstawie otrzymanej listy wybiera wymaganą liczbę kandydatów na członków i ich zastępców. Następnie Stowarzyszenie przekazuje listę do ministra spraw wewnętrznych, który przekazuje ją do akceptacji litewskiemu rządowi. Rząd po akceptacji przekazuje listę Radzie¹⁴⁵.

Delegacja krajowa Łotwy do Komitetu Regionów składa się z 7 członków i z takiej samej ilości zastępców członków. Podział mandatów na poszczególne szczebla podziału administracyjnego podziału państwa przedstawia się następująco: rejony – 1 członek i 1 zastępca, gminy wiejskie – 1 członek i 1 zastępca, miasta – 1 członek i 1 zastępca, gminy połączone – 1 członek i 1 zastępca, aglomeracje (bez Rygi) – 1 członek i 1 zastępca, Ryga – 1 członek i 1 zastępca oraz Stowarzyszenie zbiorowości lokalnych i regionalnych – 1 członek i 1 zastępca. Podstawą wyborów członków Komitetu Regionów i ich zastępców jest decyzja Rady Ministrów Republiki Łotewskiej nr 633 z 5 października 2005 roku. Minister do spraw zagranicznych zwraca się z prośbą do Łotewskiego Stowarzyszenia Władz Lokalnych i Regionalnych o przedstawienie listy siedmiu kandydatów na członków i ich zastępców. Ostateczną decyzję podejmuje rząd Republiki Łotewskiej i przekazuje listę Radzie. Kryterium wyboru kandydatów na członków i zastępców jest równowaga geograficzna i terytorialna oraz równowaga reprezentacji kobiet i mężczyzn¹⁴⁶.

Z Luksemburga w Komitecie Regionów zasiada 5 członków i 5 zastępców członków¹⁴⁷. W systemie prawa krajowego nie znajdziemy regulacji poświęconych procedurze wyboru delegacji do Komitetu. Kandydaci na członków i zastępców Komitetu Regionów UE proponowani są przez SYVICOL (Luksemburska Unia Władz Lokalnych, która skupia wszystkie 116 gmin) zgodnie z kryterium politycznym i geograficznym.

¹⁴⁵ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 37.

¹⁴⁶ Ibidem, s. 35 – 36.

¹⁴⁷ Komitet Regionów, *Delegacje krajowe*, źródło:

<http://cor.europa.eu/pl/about/nationaldelegations/Pages/national-delegations.aspx>, z 10 czerwca 2015 roku.

Proponowana lista kandydatów przekazywana jest do rządu, który ich desygnuje i następnie przekazuje listę kandydatów do Rady¹⁴⁸.

Delegacja z Malty składa się z 5 członków i 5 zastępców reprezentujących zbiorowości lokalne. Procedura wyboru przedstawicieli do Komitetu Regionów uregulowana została w rozporządzeniu nr 49 z 1994 roku oraz decyzji politycznej Rady Ministrów. Stowarzyszenie Rad Lokalnych, zgodnie z kryterium równowagi geograficznej i politycznej, a także mając na uwadze zasadę równowagi płci, sporządza listę kandydatów na członków i ich zastępców i przesyła ją do ministra sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. minister prezentuje ją do zatwierdzenia rządowi Malty. Zatwierdzona lista przekazywana jest Radzie¹⁴⁹.

Holandia w Komitecie Regionów ma 24 przedstawicieli (12 członków i 12 zastępców członków). Podziału mandatów dokonano w następujący sposób: prowincje – 6 członków i 6 zastępców oraz gminy – 6 członków i 6 zastępców. W Holandii nie ma regulacji w prawie krajowym dotyczącym procedury wyboru przedstawicieli do Komitetu, jednakże w grudniu 2006 roku przyjęto wytyczne określające role ministra spraw wewnętrznych oraz stowarzyszeń i gmin holenderskich. Wyboru listy kandydatów na członków i zastępców Komitetu Regionów dokonuje minister spraw wewnętrznych, na podstawie propozycji przedstawionych przez krajowe stowarzyszenia władze lokalne (IPO – prowincje i VNG – gminy). Te dwie organizacje przyjęły szczegółowe kryteria wyboru kandydatów. Lista kandydatów zaproponowana ministrowi jest następnie przekazywana Radzie¹⁵⁰.

Delegacja Polski w Komitecie Regionów składa się z 42 przedstawicieli (21 członków i 21 zastępców członka). Podział mandatów na poszczególne szczeble podziału administracyjnego państwa prezentuje się następująco: województwa – 10 członków i 10 zastępców, zbiorowości lokalne (powiaty, gminy miejskie, miasta, gminy wiejskie) – 11 członków i 11 zastępców. Procedura wyboru przedstawicieli do Komitetu została określona na podstawie ustawy z 6 maja 2005 roku o Komisji Wspólnej Rządu i samorządu terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów

¹⁴⁸ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 39.

¹⁴⁹ Ibidem, s. 41.

¹⁵⁰ Ibidem, s. 43 – 44.

Unii Europejskiej¹⁵¹. Listę kandydatów na członków i zastępców do Komitetu wyznacza się spośród osób będących radnymi gminy, powiatu, województwa, wójtami, burmistrzami, prezydentami miast, członkami zarządu powiatu lub województwa. Lista kandydatów prezentowana jest premierowi, który następnie zaakceptowaną listę przekazuje Radzie¹⁵².

Z 12 członków i 12 zastępców członków, składa się delegacja krajowa Portugalii w Komitecie Regionów. Mandaty podzielono między samorządami lokalnymi i regionalnymi w następujący sposób: Autonomiczne regiony Azorów i Madery – 2 członków i 2 zastępców oraz gminy – 10 członków i 10 zastępców. W portugalskim systemie prawa nie ma regulacji określającej procedurę wyboru składu delegacji do Komitetu. Jednakże w maju 1993 roku Zgromadzenie Republiki Portugalii ustaliło kryteria wyboru portugalskiej delegacji do Komitetu Regionów, a 5 stycznia 1994 roku podjęło uchwałę w tej sprawie. Po jednym członku i zastępcy do Komitetu Regionów wybierają autonomiczne regiony Azorów i Madery, natomiast pozostałą 10 członków i zastępców wybiera rząd centralny po konsultacji z Portugalskim Związkiem Gmin. Wybór członków odbywa się z uwzględnieniem równowagi geograficznej oraz parytetu politycznego¹⁵³.

Rumunia w Komitecie Regionów posiada 30 przedstawicieli (15 członków i taką samą ilość zastępców członków). Kraj ten nie posiada wewnętrznych regulacji dotyczących procedury wyboru składu delegacji krajowej do Komitetu. Jednakże pewne zapisy znajdziemy w art. 23 aktu ustanawiającego warunki przystąpienia Bułgarii i Rumunii do UE¹⁵⁴. Podziału mandatów dokonano w następujący sposób: Krajowy Związek Rad Powiatów – 6 członków i 6 zastępców, Rumuńskie Stowarzyszenie Gmin Miejskich – 3 członków i 3 zastępców, Rumuńskie Stowarzyszenie Miast – 3 członków i 3 zastępców, Rumuńskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich – 3 członków i 3 zastępców. Każde z czterech stowarzyszeń reprezentujących władze lokalne i regionalne w Rumunii przedstawia propozycję składu członków i zastępców do Komitetu Regionów zgodnie z przyznaną im liczbą miejsc. Lista ta przedstawiana jest ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych

¹⁵¹ Szerzej na temat procedury wyboru składu polskiej delegacji w Komitecie Regionów, rozdz. VI pkt. 1.

¹⁵² Ibidem, s. 45 – 46.

¹⁵³ Małgorzata Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej...*, s. 55.

¹⁵⁴ Dostosowania prawa pierwotnego wynikające z przystąpienia Republiki Bułgarskiej i Rumunii do Unii Europejskiej, Dz.U. C 321E z 29.12.2006.

i administracji. Skład krajowej delegacji do Komitetu Regionów akceptuje rząd narodowy, który przekazuje listę Radzie¹⁵⁵.

Delegacja Słowacji w Komitecie Regionów składa się z 18 przedstawicieli (9 członków i 9 zastępców). Słowacja nie ma ustanowionej prawej procedury określającej tryb wyboru przedstawicieli do Komitetu. Propozycję kandydatów na członków i zastępców Komitetu Regionów proponowane są przez dwa ogólnokrajowe stowarzyszenia: Wspólnotę Miast i Miasteczek oraz Stowarzyszenie Miast i Gmin. Podział mandatów przedstawia się następująco: Zbiorowości regionalne (regiony autonomiczne) – 5 członków i 4 zastępców, Zbiorowości lokalne (miasta i gminy) – 4 członków i 5 zastępców. Proponowany skład delegacji narodowej do Komitetu Regionów jest akceptowany przez słowacki rząd i przekazywany Radzie¹⁵⁶.

Słowenia posiada 7 mandatów członków i tyle samo mandatów zastępców członków w Komitecie Regionów. Podstawą prawną do wyboru składu delegacji jest prawo autonomii administracyjnej z 1993 roku oraz decyzja rządu Republiki Słowenii dotyczącej kryteriów i procedury wyboru członków słoweńskich władz lokalnych do organizacji międzynarodowych z 2002 roku. Kandydaci na członków i zastępców są proponowani przez dwa stowarzyszenia krajowe zrzeszające władze lokalne i regionalne (Wspólnota Gmin Słowenii oraz Stowarzyszenie Gmin Słowenii). Proponowana lista jest akceptowana przez rząd narodowy i następnie przekazywana Radzie¹⁵⁷.

Delegacja krajowa w Komitecie Regionów z Hiszpanii składa się z 21 członków i takiej samej liczby zastępców członków. Podstawą prawną wyboru przedstawicieli do Komitetu jest uchwała Senatu z 20 października 1993 roku¹⁵⁸. Podziału mandatów dokonano w następujący sposób: wspólnoty autonomiczne – 17 członków i 17 zastępców oraz gminy – 4 członków i 4 zastępców. Każda z wspólnot autonomicznych przedstawia jednego członka i zastępcę, a decyzję o tym podejmują odpowiednie ciała parlamentarne poszczególnych

¹⁵⁵ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 49 – 50.

¹⁵⁶ Ibidem, s. 51 – 52.

¹⁵⁷ Ibidem, s. 53 – 54.

¹⁵⁸ Boletín Oficial de las Cortes Generales, Senado, Series I, n° 34, 28 October 1993.

wspólnot. Natomiast pozostałe 4 miejsca proponuje Hiszpańskie Stowarzyszenie Miast i Prowincji (FEMP)¹⁵⁹.

Szwedzka delegacja w Komitecie Regionów składa się z 12 członków i 12 zastępców członków Komitetu Regionów. W szwedzkim systemie prawa brakuje regulacji dotyczących procedury wyboru przedstawicieli do tego organu. Jest jednak wypracowany zwyczaj między partiami politycznymi, stowarzyszeniami oraz rządem. Mandaty podzielono w następujący sposób: rady powiatu – 4 członków i 6 zastępców oraz gminy – 8 członków i 6 zastępców. Wybór przedstawicieli delegacji krajowej do Komitetu Regionów oparty jest porozumieniu międzypartyjnym. Nominacji członków i zastępców do Komitetu Regionów Unii Europejskiej dokonuje minister spraw wewnętrznych na podstawie przedstawionych propozycji przez Stowarzyszenie Władz Lokalnych i Federację Rad Lokalnych¹⁶⁰.

Delegacja Wielkiej Brytanii składa się z 24 członków i 24 zastępców. Podziału mandatów na poszczególne szczeble administracyjne dokonano w następujący sposób: Anglia – 16 członków i 16 zastępców, Szkocja – 4 członków i 4 zastępców, Walia – 2 członków i 2 zastępców, Irlandia Północna – 2 członków i 2 zastępców. Ustawa o europejskich wspólnotach z 1993 roku przewiduje, że kandydat zgłaszany jako przedstawiciel Wielkiej Brytanii w Komitecie Regionów musi być członkiem władz lokalnych. Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Wspólnoty Brytyjskiej jest odpowiedzialne za nominację delegacji Wielkiej Brytanii do Komitetu Regionów. Jednakże w wyniku decentralizacji, procedura wyboru jej składu jest różna w różnych częściach Zjednoczonego Królestwa. Anglia – kandydatury przedstawiane są przez Izby i Stowarzyszenia regionów Angielskich i władze metropolii londyńskiej oraz Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych. Ostateczną decyzję o składzie delegacji podejmuje gabinet wicepremiera. Szkocja – Podmiotem odpowiedzialnym za procedurę wyboru członków i zastępców do Komitetu Regionów jest Pierwszy Minister. Szkocki Rząd i Parlament oraz Konwencja Szkockich Władz Lokalnych przedstawiają listę kandydatów na członków i zastępców do Komitetu Regionów. Ostateczną decyzję podejmuje Szkocki Parlament wskazując po jednym kandydacie reprezentującym władzę prawodawczą i władzę lokalną. Irlandia Północna – za procedurę wyboru składu delegacji odpowiedzialny jest Pierwszy Minister. Kandydatury

¹⁵⁹ Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*, s. 55.

¹⁶⁰ *Ibidem*, s. 57 – 58.

proponowane są przez Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych Irlandii Północnej. Ostatecznego wyboru dokonuje Zgromadzenie Irlandii Północnej wyznaczając po jednym kandydacie reprezentującym władzę prawodawczą oraz władzę lokalną. Taka sama procedura występuje odpowiednio w Walii. Po dokonaniu wyboru kandydatów w czterech krajach Zjednoczonego Królestwa, proponowana lista składu delegacji krajowej przedkładana jest rządowi Zjednoczonemu Królestwa w celu jej zatwierdzenia¹⁶¹.

Chorwacka delegacja do Komitetu Regionów składa się z 18 przedstawicieli, 9 członków i 9 zastępców członków. W systemie prawnym Chorwacji nie ma regulacji dotyczących procedury wyboru przedstawicieli do Komitetu Regionów. Podział mandatów na został dokonany uwzględniając specyfikę podziału terytorialnego państwa i przedstawia się następująco: kraj związkowy – 4 członków i 4 zastępców, miasta – 3 członków i 3 zastępców, gminy – 2 członków i 2 zastępców. Minister właściwy do spraw administracji publicznej w drodze decyzji, po konsultacji ze Związkiem Miast Chorwackich, Związku Gmin Chorwackich i Związkiem Państw Chorwackich przedstawia listę kandydatów do Komitetu Regionów. Następnie rząd chorwacki przekazuje listę do decyzji Rady¹⁶².

Dokonując próby podsumowania procedur powoływania członków delegacji krajowych państw członkowskich Unii Europejskiej do Komitetu Regionów można dojść do następujących wniosków:

- wszystkie państwa członkowskie w procedurze wyboru składu delegacji uwzględniają kryteria polityczne oraz geograficzno – terytorialne, ponad to coraz ważniejszym staje się zachowanie równej reprezentacji kobiet i mężczyzn;
- regulacje wewnętrzne państw członkowskich odzwierciedlają system polityczny i terytorialny w procedurze wyboru reprezentacji delegacji krajowej do Komitetu Regionów. W państwach federalnych (Niemcy, Austria, Belgia) oraz państwach z silną decentralizacją (Hiszpania, Włochy, czy Polska) możemy zaobserwować silną reprezentację regionów oraz szczegółowe podstawy prawne procedury wyboru. Odmienne sytuacja wygląda w państwach o słabych samorządach, bądź gdzie

¹⁶¹ Ibidem, s. 59 – 61.

¹⁶² Komitet Regionów, *National Delegation of Croatia*, źródło:

<http://cor.europa.eu/pl/about/nationaldelegations/Pages/delegation.aspx?country=Croatia> z 5 czerwca 2015 roku.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

w ogóle nie funkcjonują (Portugalia, Cypr, Luksemburg, Szwecja, Łotwa, Grecja). W przypadku tych drugich państw silniejszą grupę reprezentantów stanowią przedstawiciele władz lokalnych;

- bez względu na ustrój polityczny i terytorialny, we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej znaczącą rolę w procedurze wyboru delegacji krajowych pełnią stowarzyszenia władz lokalnych i regionalnych, które przedstawiają propozycję kandydatów do składów narodowych delegacji do Komitetu Regionów;
- ostateczną listę kandydatów do Komitetu Regionów przedkłada Radzie premier państwa członkowskiego lub członek rządu odpowiedzialny za administrację lub politykę regionalną.

Tabela 4 – aktualny skład Komitetu Regionów Unii Europejskiej.

Państwo	Liczba mandatów	Państwo	Liczba mandatów
Belgia	12	Litwa	9
Bułgaria	12	Luksemburg	5
Republika Czeska	12	Węgry	12
Dania	9	Malta	5
Niemcy	24	Niderlandy	12
Estonia	6	Austria	12
Irlandia	9	Polska	21
Grecja	12	Portugalia	12
Hiszpania	21	Rumunia	15
Francja	24	Słowenia	7
Chorwacja	9	Słowacja	9
Włochy	24	Finlandia	9
Cypr	5	Szwecja	12
Łotwa	7	Zjednoczone Królestwo	24
RAZEM			350

Źródło: Delegacje krajowe <http://cor.europa.eu/pl/about/nationaldelegations/Pages/national-delegations.aspx> z 20 kwietnia 2015 roku.

Porównując aktualny podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej (tabela numer 4) z poprzednim składem Komitetu Regionów należy zwrócić uwagę, że ogólna liczba członków zwiększyła się o 6 osób. Obecnie Komitet składa się z 350

członków i z takiej samej liczby zastępców. Po przystąpieniu Chorwacji uzyskała ona w Komitecie Regionów 9 mandatów, Natomiast Estonia, Cypr i Luksemburg utraciły po jednym mandacie w Komitecie Regionów.

Zgodnie z art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, liczba członków Komitetu Regionów nie może przekroczyć 350. Jednakże w wyniku przystąpienia Chorwacji do struktur Unii Europejskiej, od 1 lipca 2014 roku do lutego 2015 roku, na mocy Traktatu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Chorwacji oraz dostosowań w Traktacie o Unii Europejskiej, Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktacie ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej¹⁶³ tymczasowo zwiększono liczbę członków do 353¹⁶⁴. Tabela numer 5 prezentuje aktualny podział mandatów przypadających poszczególnym państwom członkowskim Unii Europejskiej w nowej kadencji Komitetu Regionów 2015 – 2019.

Kadencja członka i zastępcy rozpoczyna się, w dniu w którym jego mianowanie przez Radę staje się skuteczne¹⁶⁵. Natomiast kończy się w wyniku złożenia rezygnacji, wygaśnięcia mandatu warunkującego jego mianowanie lub w wyniku śmierci¹⁶⁶. W takim przypadku Rada mianuje następcę na pozostały okres kadencji¹⁶⁷. Członek lub zastępca, którego kadencja kończy się z powodu wygaśnięcia mandatu będącego podstawą jego mianowania, niezwłocznie zawiadamia o tym na piśmie Przewodniczącego Komitetu¹⁶⁸. Mandat członka wygasa automatycznie – nawet w przypadku braku powiadomienia – z dniem wygaśnięcia

¹⁶³ Traktat między Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Republiką Czeską, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczypospolitą Polską, Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Chorwacji dotyczący przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej Dz. U. UE. Z 24 kwietnia 2012 roku, L 112, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:FULL:PL:PDF#%FE%FF%00O%00J%00X%00%000%003%005%000%001%00p%00l> z 12 maja 2013 roku.

¹⁶⁴ Art. 8 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Chorwacji oraz dostosowań w Traktacie o Unii Europejskiej, Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktacie ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, Dz. U. UE. z 24 kwietnia 2012 roku, L 112.

¹⁶⁵ Art. 3 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁶⁶ Art. 3 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁶⁷ Art. 3 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁶⁸ Art. 3 ust. 4 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

lub utraty mandatu, na podstawie którego członek ten został zaproponowany. Regulacje te stosuje się odpowiednio do zastępców członków Komitetu Regionów.

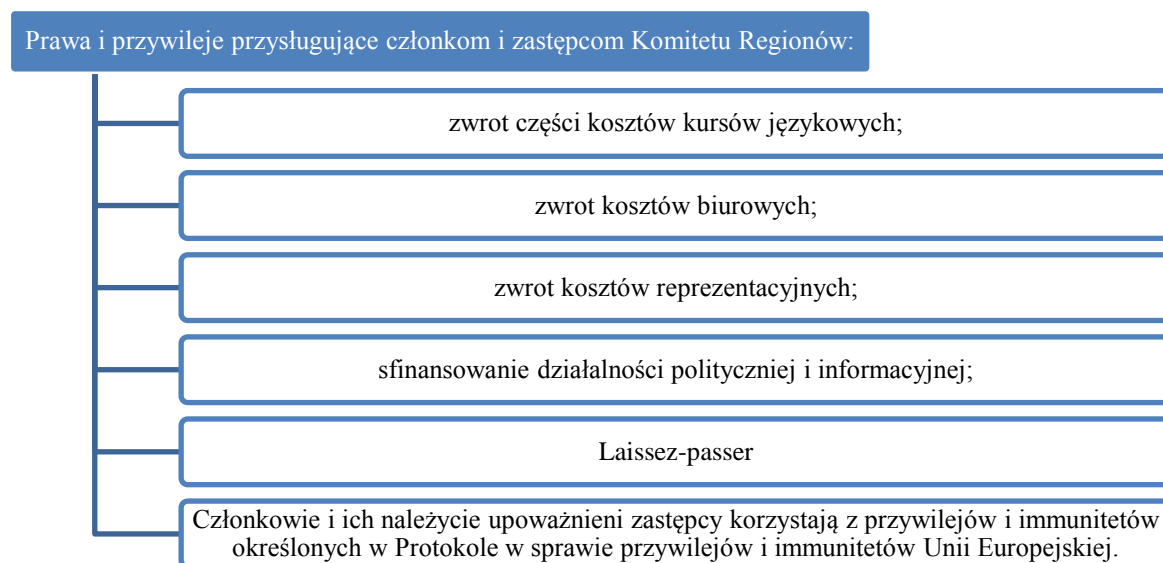
Niezwłocznie po mianowaniu na członka Komitetu Regionów uzyskują oni dostęp do portalu członków, dzięki któremu mają oni wgląd we wszystkie działania polityczne w tym organie doradczym Komisji, Parlamentu Europejskiego i Rady. Portal ten umożliwia: dostęp do kalendarza zawierającego terminy wszystkich posiedzeń danego członka wraz z wszelkimi dokumentami na nie, dzięki temu portalowi członkowie potwierdzają swój udział w posiedzeniach lub przekazują pełnomocnictwo innemu członkowi bądź zastępcy oraz mają możliwość zgłoszenia poprawek do projektów opinii¹⁶⁹.

Z chwilą objęcia mandatu, członek i zastępca członka Komitetu Regionów otrzymuje w swoim języku informację o formalnościach administracyjnych jakie musi spełnić, a także dokumenty jakie musi przedstawić na początku kadencji. Każdy z członków i zastępców otrzymują „pakiet powitalny” wysyłany tradycyjną pocztą. W skład tego pakietu wchodzi następujące dokumenty: formularz danych osobowych, formularz danych rachunku bankowego, formularz danych osoby prawnej, oświadczenie o korzyściach finansowych członków, formularz wniosku o identyfikator dla asystentów członków Komitetu Regionów, formularz wniosku o wydanie laissez-passer dla członków Komitetu Regionów oraz informacje o polisie grupowego ubezpieczenia podróży dla członków Komitetu Regionów¹⁷⁰.

¹⁶⁹ *Przewodnik dla członków Komitetu Regionów*, s. 9.

¹⁷⁰ *Ibidem*, s. 9 – 10.

Wykres 1 – prawa i przywileje przysługujące członkom i zastępcom Komitetu Regionów.

Opracowanie własne na podstawie: „Przewodnik dla członków Komitetu Regionów”, Dyrekcja Kancelarii i Obsługi Administracyjnej Członków Dział Kancelarii, Komitet Regionów Unii Europejskiej, lipiec 2013.

Członkowie Komitetu Regionów i zastępcy mają możliwość uzyskania zwrotu 66% kosztów poniesionych na kurs języka obcego. Wysokość refundacji nie może przekroczyć 1200 euro na jedną osobę rocznie. Ustalono także górny limit zwrotu kosztów za kursy indywidualne – 40 euro za godzinę. Członkowie mogą także zwiększać swoje kompetencje językowe indywidualnie przez zakup różnego rodzaju materiałów (podręczników, e – book’ów, kaset audio, słowników, etc.). W takim przypadku mogą liczyć na zwrot 250 euro rocznie, lecz dofinansowanie nie może przekroczyć 66% łącznej kwoty rachunków. Warunkiem uzyskania powyższych refundacji jest otrzymanie uprzedniej zgody sekretarza generalnego¹⁷¹.

Przewodniczącemu Komitetu Regionów, pierwszemu wiceprzewodniczącemu, przewodniczącym delegacji krajowych, komisji i grup politycznych oraz sprawozdawcy przysługuje raz w roku ryczałtowa kwota na pokrycie kosztów i wydatków związanych z realizowanymi przez nich zadaniami. Ryczałt ten wypłaca się bezpośrednio każdej

¹⁷¹ *Przewodnik dla członków Komitetu Regionów*, Dyrekcja Kancelarii i Obsługi Administracyjnej Członków Dział Kancelarii, Komitet Regionów Unii Europejskiej, lipiec 2013, s. 16.

uprawnionej osobie przelewem bankowym po ostatniej sesji plenarnej danego roku. Kwota ryczałtu uzależniona jest od pełnionej funkcji oraz możliwości budżetowych¹⁷².

Uprawnionymi do uzyskania środków finansowych na organizację imprez lub dokonywanych pewnych zakupów w związku z pełnioną funkcją reprezentacyjną w interesie Komitetu Regionów są (koszty reprezentacyjne): przewodniczący, pierwszy wiceprzewodniczący, przewodniczący delegacji krajowych, komisji i grup politycznych. Kwota jaką dysponuje uprawniony członek uzależniona jest od pełnionej przez niego funkcji. Warunkiem do wypłaty funduszy jest istnienie uzasadnionego związku między danym typem działania lub zakupu z zamierzonym celem. Wykluczone jest finansowanie kampanii wyborczych i działalności komercyjnej. Wniosek o refundację należy złożyć przed danym wydarzeniem lub dokonaniem zakupu, przedkładając sekretarzowi generalnemu do uprzedniego zatwierdzenia wniosek o zgodę, w którym należy określić rodzaj i szacunkową kwotę wydatku¹⁷³.

Członkowie Komitetu Regionów mogą prowadzić działalność polityczną oraz informacyjną związaną z życiem politycznym Unii Europejskiej, na którą mogą uzyskać środki z budżetu Komitetu Regionów. Środki te przydzielane są za pośrednictwem grup politycznych, które decydują o ich wykorzystaniu oraz podziale wewnętrznym. Mając na uwadze kwotę przyznanych środków, wszystkie grupy polityczne przedkładają sekretarzowi generalnemu do zatwierdzenia listę szczegółowych projektów¹⁷⁴.

Do działań kwalifikowanych do refundacji z budżetu Komitetu Regionów w ramach działalności politycznej i informacyjnej członków zaliczają się projekty mające na celu¹⁷⁵:

- promowanie i wzmacnianie roli Komitetu Regionów jako politycznego zgromadzenia i instytucjonalnego przedstawiciela władz regionalnych i lokalnych na poziomie Unii Europejskiej oraz uprzywilejowanego partnera dyskusji dla stowarzyszeń przedstawicielskich władz lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej;

¹⁷² Ibidem, s. 17.

¹⁷³ Ibidem, s. 18.

¹⁷⁴ Ibidem, s. 19.

¹⁷⁵ Zarządzenie nr 008/2010 Komitetu Regionów w sprawie finansowania działalności politycznej i informacyjnej członków Komitetu Regionów.

- informowanie o działalności i celach Komitetu Regionów oraz jego grup politycznych.

Członkom Komitetu Regionów, w ramach wykonywania ich funkcji, przysługują przywileje i immunitety przewidziane w art. 10 protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów, w szczególności:

- a) wyłączenie możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności lub nietykalność osobista – polega na tym, że wobec członków Komitetu, nie można prowadzić dochodzenia, postępowania sądowego ani też ich zatrzymywać z powodu ich opinii lub stanowiska zajętego przez nich w głosowaniu w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych;
- b) immunitet – chroni on członków Komitetu Regionów przed działaniami władz państw członkowskich podejmowanymi w związku z czynami popełnionymi na terytorium ich kraju ojczystego lub dowolnego państwa członkowskiego; immunitet obejmuje popełnione przez członków czyny, w stosunku do których nie występują okoliczności wyłączające odpowiedzialność; członkom Komitetu Regionów przysługuje immunitet prawny w odniesieniu do wyrażanych przez nich opinii, bądź stanowiska zajmowanego podczas głosowania w trakcie wykonywania obowiązków służbowych. W tym zakresie nie można wobec nich prowadzić postępowania sądowego, aresztować oraz zatrzymywać na podstawie przepisów prawa krajowego gdzie przebywają. Członkowie korzystają także z immunitetu prawnego, w odniesieniu do czynności wykonywanych przez siebie w zakresie sprawowanej funkcji, w tym także w odniesieniu do słów wypowiedzianych lub napisanych.
- c) swoboda poruszania się – oznacza ona możliwość swobodnego przemieszczania się członków Komitetu Regionów z miejsca pracy i do niego, przy czym wykładnia prawna terminu „miejsce pracy” powinna być interpretowana rozszerzająco.

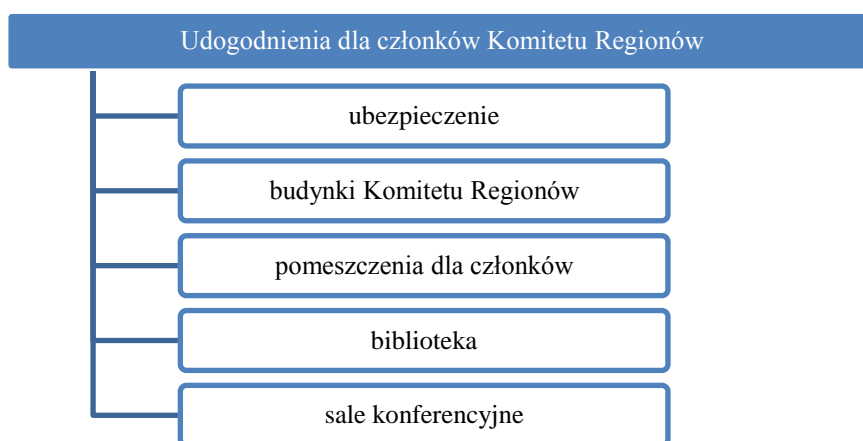
Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów nie zapewnia członkom Komitetu Regionów ogólnego zwolnienia od podatków krajowych. Prawo Unii zakazuje jednak

opodatkowywania podatkiem krajowym kwot wypłacanych członkom przez Komitet z tytułu refundacji kosztów podróży oraz diet za czas podróży i udział w posiedzeniach¹⁷⁶.

Członkowie Komitetu Regionów nie korzystają jednak w pełni z prawa do przywilejów i immunitetów w zakresie przyznawanym posłom do Parlamentu Europejskiego, urzędnikom i innym pracownikom Unii Europejskiej na podstawie protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów. Nie są oni także objęci immunitetem dyplomatycznym, ani konsularnym ustanowionym przez konwencje wiedeńskie¹⁷⁷.

Poza prawami i przywilejami z jakich mogą korzystać członkowie i zastępcy Komitetu Regionów, mogą oni korzystać z licznych udogodnień.

Wykres 2 – udogodnienia dla członków Komitetu Regionów

Opracowanie własne na podstawie: „Przewodnik dla członków Komitetu Regionów”, Dyrekcja Kancelarii i Obsługi Administracyjnej Członków Dział Kancelarii, Komitet Regionów Unii Europejskiej, lipiec 2013.

Komitet Regionów zapewnia swoim członkom, zastępcom i ekspertom, ubezpieczenie podczas podróży w związku z uczestnictwem w posiedzeniach lub konferencjach, a także w trakcie podróży z miejsca zamieszkania do miejsca posiedzenia lub konferencji oraz w drodze powrotnej. Ubezpieczenie obejmuje wszystkie koszty poniesione przez osoby ubezpieczone w zakresie: nieszczęśliwych wypadków, kosztów leczenia i usług opieki, pomocy prawnej, bagażu (utrata, kradzież lub tymczasowa niedostępność), uprowadzeń,

¹⁷⁶ Regulamin wewnętrzny Komitetu Regionów wraz z vademecum, s. 10.

¹⁷⁷ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 19.

porwań lub przypadków wzięcia zakładników. Każdy członek w momencie otrzymywania tzw. „pakietu powitalnego” w chwili mianowania, otrzymuje osobistą kartę ubezpieczenia¹⁷⁸.

Dla członków przygotowane są do ich dyspozycji pomieszczenia na 3. piętrze budynku im. Jacques'a Delorsa przy rue Belliard 101. Biura te obejmują salę ze stanowiskami do pracy oraz bardziej zaciszne pomieszczenie ze stołami konferencyjnymi i zabezpieczonymi szafkami. Każde stanowisko pracy wyposażono w komputer z dostępem do internetu oraz telefon¹⁷⁹.

Do dyspozycji członków znajduje się także biblioteka, wyposażona w specjalistyczną literaturę. W jej księgozbiorze znajdują się pozycje dotyczące regionalizmu, federalizmu, zasady pomocniczości oraz wszystkich dziedzin obowiązkowej konsultacji z Komitetem Regionów: spójności gospodarczej i społecznej, transeuropejskich sieci infrastruktury, zdrowia, kształcenia, kultury, polityki zatrudnienia, polityki społecznej, szkolenia zawodowego, środowiska i transportu. Główne usługi świadczone przez bibliotekę to: dostęp do czasopisma, streszczeń (książek i czasopism), zestawienia bibliografii, rozsyłanie artykułów drogą elektroniczną, nowe nabytki, wypożyczanie, dostęp do innych bibliotek, wypożyczanie międzybiblioteczne, zamawianie dokumentów (artykułów, książek), pomoc członkom i sprawozdawcom w wyszukiwaniu danych bibliograficznych, sugestie dotyczące zakupu książek¹⁸⁰.

Zgodnie z art. 305 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, „członkowie Komitetu oraz w równej liczbie zastępcy członków są mianowani na okres pięciu lat”¹⁸¹. Zastępcy członków, także aktywnie uczestniczą w pracach Komitetu Regionów, dysponują takimi samymi prawami jak i obowiązkiem co członkowie. Niejednokrotnie pełnią oni bardzo odpowiedzialne funkcje i związane z nimi obowiązki nie pozwalają zawsze brać udział w posiedzeniach i pracach Komitetu Regionów. Każdy członek, który nie może wziąć udziału w sesji plenarnej może być reprezentowany przez zastępcę ze składu swojej delegacji krajowej do Komitetu Regionów¹⁸². Członek, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu komisji lub w innym posiedzeniu zatwierdzonym przez prezydium, może być

¹⁷⁸ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 21.

¹⁷⁹ Ibidem, s. 23.

¹⁸⁰ Ibidem, s. 23.

¹⁸¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz U UE z 30 marca 2010 roku, C 83.

¹⁸² Art. 5 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

reprezentowany przez innego członka lub zastępcę ze swojej delegacji krajowej, grupy politycznej lub grupy regionalnej¹⁸³. Zastępca lub członek zastępujący innego członka może przyjąć pełnomocnictwo wyłącznie od jednego członka. Zastępcy lub członkowi zastępującemu innego członka przysługują na danym posiedzeniu identyczne uprawnienia jak członkowi zwykłemu¹⁸⁴. Członek może być także reprezentowany przez zastępcę członka z tej samej grupy politycznej, w przypadku gdy nie może uczestniczyć w nadzwyczajnym posiedzeniu grupy politycznej, grupie roboczej lub komitecie konsultacyjnym¹⁸⁵. We wszystkich wcześniej wymienionych przypadkach, to członek wybiera osobę z grona delegacji krajowej lub grupy politycznej, która będzie go reprezentowała. Za pomocą portalu członków udziela on danej osobie pełnomocnictwa do zastępowania go na danym posiedzeniu. Inna sytuacja jest w przypadku posiedzenia prezydium. Tutaj każdy członek prezydium, z wyłączeniem przewodniczącego i pierwszego wiceprzewodniczącego, ma swojego zastępcę ad personam¹⁸⁶. Poszczególne delegacje krajowe i każda grupa polityczna wybierają ze swojego grona członka lub zastępcę jako przedstawiciela ad personam. Przedstawiciel ten ma prawo udziału w posiedzeniach, zabierania głosu oraz głosowania wyłącznie gdy reprezentuje członka prezydium¹⁸⁷.

Wyjątkiem, w którym zastępca członka może uczestniczyć w sesji plenarnej bez uzyskania pełnomocnictwa, jest wtedy gdy zastępca jest wyznaczony na sprawozdawcę, a projekt opinii przez niego przygotowywany znajduje się w porządku obrad danej sesji plenarnej¹⁸⁸.

¹⁸³ Art. 5 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁸⁴ Art. 5 ust. 4 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁸⁵ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 10.

¹⁸⁶ Art. 31 ust. 1 i 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

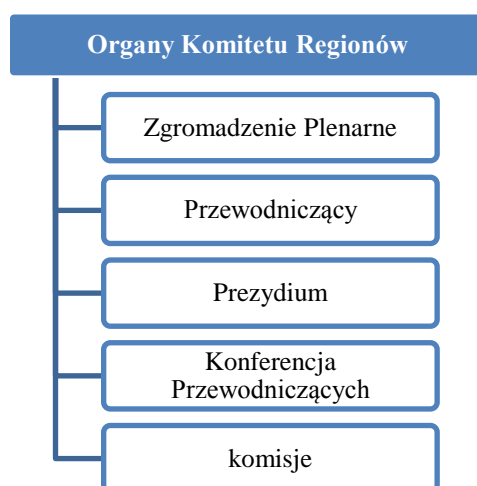
¹⁸⁷ Art. 31 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁸⁸ Art. 5 ust. 6 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

2. Organy i administracja

Zgodnie z art. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów, posiada on swoje organy, które odpowiadają za prawidłową realizację jego pracy¹⁸⁹.

Wykres 3 – organy Komitetu Regionów.

Źródło: art. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Wykres numer 3 przedstawia system organów Komitetu Regionów. Najważniejszym organem jest zgromadzenie plenarne, które przyjmuje opinie, rezolucje oraz inne istotne dokumenty. Przewodniczący reprezentuje Komitet na zewnątrz, kieruje pracami prezydium oraz przewodniczy obradom zgromadzenia parlamentarnego podczas sesji plenarnych. W skład konferencji przewodniczących wchodzi przewodniczący i wiceprzewodniczący Komitetu Regionów. Organem Komitetu Regionów są także komisje, w których odbywają się prace nad przygotowaniem projektu opinii, który później jest przedstawiany zgromadzeniu parlamentarnemu.

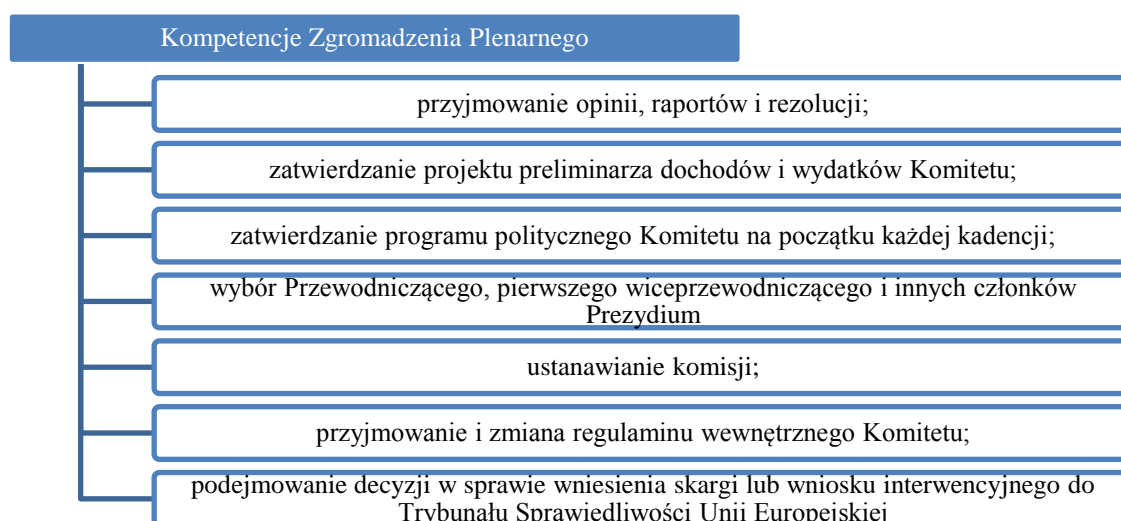
Przewodniczący Komitetu Regionów zwołuje zgromadzenie plenarne przynajmniej raz na kwartał. Prezydium, najpóźniej do końca trzeciego kwartału roku poprzedzającego, ustala harmonogram sesji plenarnych na kolejny rok. Zgodnie z art. 14 ust. 1 sesja plenarna może być rozłożona na jeden lub kilka dni. W praktyce sesje plenarne trwają dwa dni,

¹⁸⁹ Szerzej o kompetencjach Komitetu Regionów: Karol Karski, *Status i kompetencje Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Warszawa 2005.

wyjątek stanowi październikowa sesja plenarna, podczas której odbywa się OPEN DAYS¹⁹⁰, wtedy sesja plenarna z reguły trwa trzy dni.

Na pisemny wniosek co najmniej jednej czwartej członków przewodniczący ma obowiązek zwołać nadzwyczajną sesję plenarną, która nie może odbyć się wcześniej niż tydzień i nie później niż miesiąc licząc od dnia złożenia wniosku. Wnioskodawcy są zobligowani do określenia sprawy jaka ma być rozpatrywana podczas nadzwyczajnej sesji plenarnej. Porządek obrad takiej sesji nie może być rozszerzany i ogranicza się jedynie do kwestii zawartej we wniosku¹⁹¹. Do tej pory nie skorzystano z tej regulacji i nie odbyła się żadna nadzwyczajna sesja plenarna.

Wykres 4 – kompetencje zgromadzenia plenarnego.

Opracowano na podstawie art. 13 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁹⁰ Open Days – Europejski Tydzień Regionów i Miast jest głównym dorocznym wydarzeniem Komitetu Regionów, gromadzącym tysiące regionalnych i lokalnych przedstawicieli i ekspertów z całej Unii Europejskiej oraz spoza jej granic. Impreza, organizowana w partnerstwie z Dyrekcją Generalną Komisji Europejskiej ds. Polityki Regionalnej oraz innymi instytucjami Unii Europejskiej, odbywa się w Brukseli każdego roku na początku października, równoległe z sesją plenarną Komitetu Regionów. Organizowane są wtedy również setki imprez towarzyszących w regionach i miastach całej Europy pod hasłem „Europa w moim regionie, Europa w moim mieście”. Korzyści dla regionu lub miasta jako partnera imprezy Open Days obejmują: prezentowanie regionu lub miasta oraz rozwijanie sieci powiązań z innymi partnerami; ułatwianie wymiany doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań między organami administracji lokalnej i regionalnej; przedstawianie mediom i społeczeństwu wyników projektów unijnych realizowanych w regionie lub mieście; uczestnictwo członków w wydarzeniu lokalnym w roli mówcy reprezentującego Komitet Regionów, dzięki czemu mogą przedyskutować kwestie dotyczące Europy z przedstawicielami lokalnej społeczności.

¹⁹¹ Art. 14 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Wykres numer 4 przedstawia zakres kompetencji przyznany zgromadzeniu plenarnemu. Jest to najważniejszy organ Komitetu Regionu, podejmujący najistotniejsze decyzje związane z funkcjonowaniem Komitetu. W jego skład wchodzi wszyscy członkowie Komitetu i upoważnieni zastępcy. Do głównych zadań zgromadzenia należy przyjmowanie opinii, raportów i rezolucji, zatwierdzanie programu politycznego, ustanowienie komisji wraz z ich przedmiotowym zakresem działalności. Do kompetencji zgromadzenia plenarnego należy także zmiana regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Wstęp na salę obrad, na której odbywa się sesja plenarna zgromadzenia plenarnego, mają jedynie członkowie, odpowiednio upoważnieni zastępcy członków, eksperci towarzyszący sprawozdawcom, zaproszeni goście i upoważnieni pracownicy. Asystenci i osoby odwiedzające, mogą śledzić przebieg posiedzenia z trybuny lub w specjalnie udostępnionej sali¹⁹².

Członkowie oraz eksperci, biorący udział w sesji plenarnej, winni podpisać listę obecności wyłożoną przy wejściu do sali obrad. Zwrot kosztów przysługuje tylko osobom, które podpiszą listę obecności¹⁹³.

Miejsca na sali są przydzielane członkom według grup politycznych oraz w porządku alfabetycznym, w ramach poszczególnych grup. Przed każdą sesją plenarną sporządza się plan sali. Na miejscu każdego członka znajduje się jego nazwisko i numer. Zastępcy, których upoważniono do udziału w sesji plenarnej, zajmują miejsca zgodnie z tą samą zasadą¹⁹⁴.

Prezydium przygotowuje wstępny projekt porządku obrad zawierający tymczasowy wykaz projektów opinii, raportów, rezolucji oraz innych dokumentów będących przedmiotem decyzji do rozpatrzenia na drugiej z kolei najbliższej sesji plenarnej Komitetu Regionów¹⁹⁵. Nie później niż na dwadzieścia jeden dni roboczych przed otwarciem sesji plenarnej, członkowie i zastępcy Komitetu Regionów otrzymują drogą elektroniczną projekty porządku obrad wraz ze wszystkimi dokumentami w ich językach urzędowych¹⁹⁶. Projekty opinii, raportów i rezolucji są wpisywane do porządku obrad w kolejności, w której zostały zatwierdzone przez komisje lub przedłożone zgodnie z regulaminem wewnętrznym,

¹⁹² Art. 53 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁹³ Ibidem, s. 30.

¹⁹⁴ Ibidem, s. 30.

¹⁹⁵ Art. 15 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁹⁶ Art. 15 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

zachowując jednocześnie spójność pod względem treści kolejnych punktów¹⁹⁷. W tym celu zapewnienia spójności brana pod uwagę jest ich tematyka. Przy czym decyzje podejmowane w sprawie złożenia skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej są umieszczane w porządku obrad przed punktami dotyczącymi projektów opinii, raportów lub rezolucji.

Zgromadzenie plenarne podejmuje wiążące decyzje w przypadku obecności więcej niż połowy członków. Kworum sprawdzane jest na wniosek członka, popartym przynajmniej przez piętnastu członków. Do czasu, gdy nie zostanie zgłoszony wniosek o stwierdzenie kworum, wszystkie wcześniejsze głosowania są ważne, bez względu na liczbę obecnych na sesji plenarnej¹⁹⁸.

Ważnymi formami głosowania jest: „głos za”, „głos przeciw” oraz „wstrzymanie się od głosu”. Przy obliczaniu większości bierze się pod uwagę głosy za i głosy przeciw. W przypadku równości głosów uważa się, że tekst lub propozycja nie została przyjęta¹⁹⁹.

Nikt nie może zabrać głosu bez zgody przewodniczącego ani przemawiać więcej niż dwa razy na ten sam temat. Lista mówców jest sporządzana na sali obrad. Mówców wpisuje się na listę w kolejności zgłoszeń. Przewodniczący czuwa nad tym, aby umożliwiono wystąpienie osobom reprezentującym różne grupy polityczne i różne delegacje krajowe. Czas wystąpienia jest z góry ustalony, jednak przewodniczący może go ograniczyć z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z członków. Członkowie proszeni są o powstanie w momencie zabierania głosu²⁰⁰.

Każdy członek i upoważniony zastępca, uprawnieni są do składania poprawek w odniesieniu do projektów opinii. Mogą oni je zgłosić najpóźniej na dziewięć dni roboczych przed sesją plenarną. Poprawki do projektów opinii zgłaszane są za pośrednictwem portalu członków. Poprawki do dokumentów muszą zostać przedstawione przez grupę polityczną lub grupę sześciu członków lub należycie upoważnionych zastępców i muszą zawierać ich nazwiska. Delegacje krajowe liczące mniej niż sześciu członków, mogą zgłaszać poprawki

¹⁹⁷ Art. 15 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

¹⁹⁸ Art. 21 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

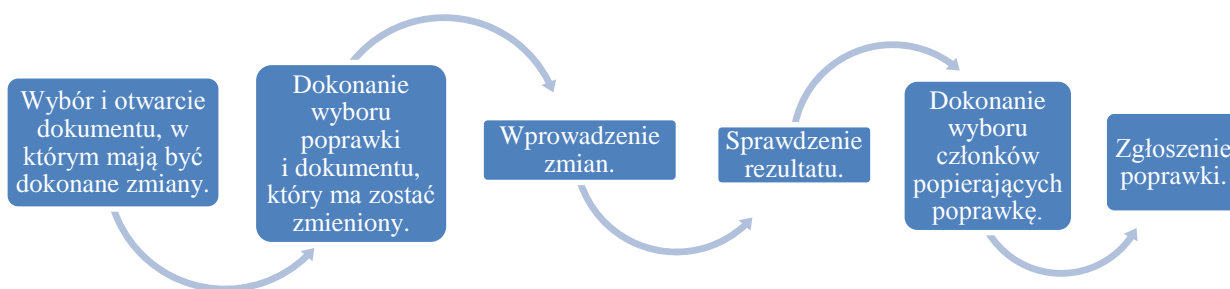
¹⁹⁹ Art. 22 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁰⁰ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 31.

pod warunkiem, że zgłaszają je wszyscy członkowie lub należycie upoważnieni zastępcy należący do tej delegacji krajowej²⁰¹.

Poprawki muszą zostać złożone do godz. 15.00 w dniu przypadającym na jedenaste dni roboczych przed otwarciem sesji plenarnej i muszą być dostępne w formie elektronicznej zaraz po ich przetłumaczeniu, nie później jednak niż na cztery dni przed rozpoczęciem sesji plenarnej. Przetłumaczone poprawki są najpierw przekazywane sprawozdawcy, aby mógł on przekazać swoje poprawki do sekretariatu generalnego, przynajmniej na trzy dni robocze przed sesją plenarną. Poprawki sprawozdawcy muszą jednoznacznie odnosić się do jednej bądź kilku poprawek przedstawionych przez grupę polityczną, uprawnioną grupę członków lub upoważnionych zastępców, które sprawozdawca powinien wskazać. Poprawki sprawozdawcy są dostępne najpóźniej w przeddzień sesji plenarnej²⁰².

Wykres 5 – procedura zgłaszania poprawki przez członków Komitetu Regionów za pomocą portalu członków po zalogowaniu się.

Opracowano na podstawie: Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 30.

Wykres numer 5 przedstawia procedurę zgłoszenia poprawek przez członka Komitetu Regionów lub należycie upoważnionego zastępcy. W praktyce członkowie i upoważnieni zastępcy zgłaszają propozycje poprawek za pomocą portalu członków. Po zalogowaniu się do systemu członek lub zastępca dokonuje wyboru dokumentu, co do którego chce zgłosić poprawkę. Następnie dokonywany jest rodzaj poprawki i dokument, który wnioskodawca chce zmienić. Kolejnym krokiem w portalu członków w ramach procedury zgłaszania poprawki jest wprowadzanie zmian dotyczącego fragmentu dokumentu. W dalszej kolejności jest dokonywana weryfikacja rezultatu wprowadzonych zmian w dokumencie. Po pozytywnej

²⁰¹ Art.23 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁰² Art. 23 ust 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

opinii wnioskodawca z listy członków i upoważnionych zastępców wybiera członków, którzy popierają zaproponowaną poprawkę. Wybór dokonywany tych osób dokonywany jest po ich uprzedniej zgodzie uzyskanej najczęściej drogą elektroniczną. Po wybraniu członków lub zastępców popierających poprawkę, dokonywane jest jej ostateczne zgłoszenie. Pocztą elektroniczną członek zgłaszający poprawkę otrzymuje potwierdzenie zgłoszenia poprawki. Kopia tej wiadomości wysyłana jest automatycznie do członków popierających tę poprawkę oraz sekretariatu odpowiedniej komisji²⁰³.

Jeśli wskutek przyjęcia poprawek ucierpiała spójność końcowego tekstu, administracja – po konsultacji z grupami politycznymi, sprawozdawcą i autorem danej poprawki – wprowadza zmiany w celu przywrócenia spójności ostatecznego tekstu. Wszelka ewentualna ingerencja w tekst ogranicza się do ścisłego minimum niezbędnego do przywrócenia spójności²⁰⁴. Członkowie zostaną poinformowani o wszelkich wprowadzonych zmianach²⁰⁵.

Przed zamknięciem sesji plenarnej przewodniczący informuje o miejscu i dacie następnej sesji, jak również o punktach porządku obrad, które są już znane²⁰⁶.

Wyboru prezydium dokonuje zgromadzenie plenarne na 2,5 letnią kadencję²⁰⁷. Prezydium składa się z 63 członków²⁰⁸:

- 1) przewodniczącego,
- 2) pierwszego wiceprzewodniczącego,
- 3) po jednym wiceprzewodniczącym z każdego państwa członkowskiego,
- 4) przewodniczących grup politycznych,
- 5) 28 innych członków.

²⁰³ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 30 – 31.

²⁰⁴ W celu uniknięcia ewentualnych opóźnień w publikacji opinii przeprowadza się konsultacje tylko z pierwszym autorem danej poprawki. Nadanie ostatecznej formy opinii przebiega zgodnie z decyzją Prezydium z 5 grudnia 2006 roku w sprawie formatu opinii.

²⁰⁵ Art. 25 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁰⁶ Art. 28 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁰⁷ Okres trwania dwupółletniej kadencji członków Prezydium liczy się od dnia, w którym rozpoczyna się pięcioletnia kadencja członków Komitetu; data ta zapisana jest w decyzji Rady o mianowaniu.

²⁰⁸ Art. 30 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Oprócz funkcji przewodniczącego, pierwszego wiceprzewodniczącego i przewodniczących grup politycznych, stanowiska w prezydium podzielone są w następujący sposób między delegacje krajowe²⁰⁹:

- 1) **trzy stanowiska**: Niemcy, Hiszpania, Francja, Włochy, Polska, Zjednoczone Królestwo;
- 2) **dwa stanowiska**: Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Republika Czeska, Dania, Grecja, Irlandia, Litwa, Węgry, Niderlandy, Austria, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Finlandia, Szwecja;
- 3) **jedno stanowisko**: Estonia, Cypr, Łotwa, Luksemburg, Malta, Słowenia.

Z wyjątkiem przewodniczącego i pierwszego wiceprzewodniczącego, członkowie Prezydium są powoływani w parze ze swoimi zastępcami *ad personam*. Zastępca ten jest jedyną osobą uprawnioną do zastępowania członka na posiedzeniu prezydium, po otrzymaniu ważnego pełnomocnictwa do głosowania od członka, którego zastępuje²¹⁰.

W sytuacji, gdy nie obsadzono stanowiska w prezydium przypadającego danej delegacji krajowej, listę kandydatów, którzy mieliby ją reprezentować w tym gremium, można przedstawić najpóźniej na godzinę przed rozpoczęciem sesji plenarnej²¹¹.

²⁰⁹ Ibidem.

²¹⁰ Art. 31 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²¹¹ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 32.

Wykres 6 – kompetencje prezydium.

Opracowano na podstawie: art. 37 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów

Wykres numer 6 przedstawia kompetencje przyznane prezydium, zgodnie z regulaminem wewnętrznym Komitetu Regionów. Prezydium kieruje pracami tego organu, czuwa nad prawidłowym funkcjonowaniem Komitetu, a także podejmuje decyzje w kwestiach organizacyjnych.

Posiedzenie prezydium jest zwoływane przez przewodniczącego Komitetu Regionów, który w porozumieniu z pierwszym wiceprzewodniczącym wyznacza datę posiedzenia i porządek obrad. Prezydium zbiera się przed sesją plenarną co najmniej raz na kwartał lub w czternaście dni po otrzymaniu pisemnego wniosku popartego przez przynajmniej jedną czwartą jego członków²¹².

Co roku prezydium zbiera się na dwóch posiedzeniach wyjazdowych w krajach sprawujących przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. Porządek obrad i dokumenty związane z tymi posiedzeniami są udostępniane członkom za pośrednictwem portalu członków. Członkowie prezydium otrzymują również praktyczne informacje na temat rejestracji na posiedzenie, transportu i zakwaterowania. Spotkania przygotowujące posiedzenie wyjazdowe, takie jak konferencja przewodniczących grup politycznych i zebranie koordynatorów delegacji krajowych, odbywają się zwykle przed wyjazdowymi posiedzeniami Prezydium. Przed wyjazdowym posiedzeniem prezydium lub po nim, mogą być również organizowane seminaria i wizyty studyjne²¹³.

Wyboru przewodniczącego na 2,5 letnią kadencję dokonuje zgromadzenie plenarne większością głosów. Kandydatury muszą zostać zgłoszone w formie pisemnej nie później niż na godzinę przed rozpoczęciem sesji plenarnej. Niezbędnym warunkiem przeprowadzenia wyborów jest stwierdzenie kworum, czyli obecność przynajmniej połowy członków²¹⁴. Przed wyborem na przewodniczącego, kandydaci mogą skierować krótkie oświadczenie do zgromadzenia plenarnego. W takiej sytuacji, dysponują takim samym czasem ustalonym przez przewodniczącego tymczasowego²¹⁵. Jeżeli żaden z kandydatów nie otrzyma większości głosów w pierwszej turze wyborów, organizowana jest druga tura; wybrany zostaje kandydat, który uzyska większą liczbę głosów. W razie równości głosów, przystępuje się do losowania²¹⁶.

²¹² Art. 38 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²¹³ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 32.

²¹⁴ Art. 32 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²¹⁵ Funkcję Przewodniczącego tymczasowego może pełnić: ustępujący Przewodniczący lub, gdy jest to niemożliwe, przez ustępującego pierwszego wiceprzewodniczącego lub, gdy jest to niemożliwe, przez ustępującego najstarszego wiceprzewodniczącego lub, gdy i to jest niemożliwe, przez najstarszego członka. Aby jedna z tych osób mogła pełnić funkcję tymczasowego Przewodniczącego, musi uprzednio figurować na liście osób nowo mianowanych przez Radę, zgodnie z art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²¹⁶ Art. 33 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

Zasady wyboru przewodniczącego stosuje się odpowiednio w przypadku wyborów pierwszego wiceprzewodniczącego Komitetu Regionów.

Tabela 5 – lista przewodniczących Komitetu Regionów w latach 1994 – 2015.

Okres kadencji	Imię i nazwisko	Kraj	Instytucja	Grupa polityczna
1994 – 1996	Jacques Blanc	Francja	Prezydent Languedoc – Roussillon	EPP
1996 – 1998	Pasqual Maeagall I Mira	Hiszpania	Burmistrz Barcelony	PES
1998 – 2000	Manfred Dammayer	Niemcy	Przewodniczący Parlamentu Baden – Württemberg	PES
2000 – 2002	Jos Chabert	Belgia	Wiceprezydent Brukseli	EPP
2002 – 2004	Albert Bore	Wielka Brytania	Burmistrz Birmingham	PES
2004 – 2006	Peter Straub	Niemcy	Przewodniczący Parlamentu Baden – Württemberg	EPP
2006 – 2008	Michel Delebarre	Francja	Burmistrz Dunkierki	PES
2008 – 2010	Luc van den Brande	Belgia	Przewodniczący Regiony Flamandzkiego	EPP
2010 – 2012	Mercedes Besso	Włochy	Członek rady regionów Piemont	PES
2012 – 2014	Ramón Luis Valcárcel Siso	Hiszpania	Przewodniczący Autonomi Murcia	EPP
2014 -2015	Michel Lebrun	Belgia	radnym gminy Viroinval	EPP
2015 -	Markku Markkula	Finlandia	radny rady miasta Espoo	EPP

Opracowano na podstawie: Marco Brunazzi u Ekaterina Domorenok, *New Members In Old Institutions: The Impast of Enlargement on the Committee of the Regions*, (w: *Regional I Federal Studies*, 18:4, s. 440 oraz strony internetowej Komitetu Regionów Unii Europejskiej: <http://cor.europa.eu>).

Tabela numer 5 przedstawia listę przewodniczących Komitetu Regionów od początku jego istnienia. Do chwili obecnej Komitet miał dwunastu przewodniczących, w tym tylko jedną kobietę. Jak widzimy, dwie największe grupy polityczne dzielą między sobą przewodnictwo w Komitecie Regionów. Najczęściej przewodniczącym Komitetu był przedstawiciel Belgii (trzykrotnie), następnie Francja, Hiszpania oraz Niemcy (dwukrotnie). Od rozszerzenia w 2004 roku, przedstawiciel żadnego nowego państwa członkowskiego nie pełnił funkcji przewodniczącego Komitetu Regionów.

Wykres 7 – kompetencje przewodniczącego Komitetu Regionów

Art. 39 ust. 1	• Przewodniczący kieruje pracami Komitetu.
Art. 39 ust. 2	• Przewodniczący reprezentuje Komitet.
Art. 37 pkt. j	• Przewodniczący wnosi w imieniu Komitetu skargę lub wniosek interwencyjny do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
Art. 38 ust. 1	• Prezydium jest zwoływane przez przewodniczącego.
Art. 42 ust. 1	• Z chwilą otrzymania dokumentów od Rady, Komisji lub Parlamentu Europejskiego, przewodniczący przydziela je właściwym komisjom. Prezydium jest o tym informowane na kolejnym posiedzeniu.
Art. 43 ust. 2	• W przypadku gdy wymagany termin nie pozostawia czasu wystarczającego do wyznaczenia sprawozdawcy generalnego przez zgromadzenie plenarne, wyznaczyć go może przewodniczący
Art. 58 ust. 1	• Przewodniczący Komitetu (...) mogą przedstawić wniosek o wniesienie skargi lub wniosku interwencyjny do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie naruszenia zasady pomocniczości przeciwko aktowi prawnemu, którego przyjęcie na mocy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wymaga zasięgnięcia opinii Komitetu.
Art. 59 ust. 1	• Jeżeli w przypadkach przewidzianych przez Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie zasięgnięto opinii Komitetu Regionów, przewodniczący Komitetu lub komisja mogą zaproponować zgromadzeniu plenarnemu, zgodnie z art. 13 lit. g), lub prezydium, w przypadkach określonych w art. 37 lit. j, wniesienie skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
Art. 75 ust. 3	• Przewodniczący Komitetu, po konsultacji z Komisją Spraw Finansowych i Administracyjnych, wykonuje zestawienie dochodów i wydatków (...).
Art. 77 ust. 1	• Opinie Komitetu, jak również komunikaty dotyczące stosowania procedury uproszczonej, zgodnie z art. 27, bądź dotyczące decyzji o niewydawaniu opinii, zgodnie z art. 67, są kierowane do Rady, Komisji i Parlamentu Europejskiego. Podobnie jak rezolucje, są one przekazywane przez Przewodniczącego.

Opracowanie własne: na podstawie regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Wykres numer 7 przedstawia zakres kompetencji wraz z podstawami prawnymi, przyznany przewodniczącemu na mocy regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów. Są to głównie kompetencje reprezentacyjne oraz porządkowe. Przewodniczący jest odpowiedzialny za właściwe funkcjonowanie Komitetu Regionów, tj. prowadzenie sesji plenarnych zgromadzenia plenarnego, zwołuje posiedzenia prezydium oraz zgromadzenia plenarnego. Przewodniczący reprezentuje także Komitet Regionów na zewnątrz. Ważną kompetencją jest możliwość występowania z wnioskiem o złożenie skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W przypadku nieobecności lub innej ważnej przyczyny przewodniczący jest reprezentowany przez pierwszego wiceprzewodniczącego; jeżeli ten jest również nieobecny lub z ważnych przyczyn nie może się podjąć tego zadania, przewodniczący jest reprezentowany przez jednego z pozostałych wiceprzewodniczących²¹⁷.

W skład konferencji przewodniczących wchodzi²¹⁸:

- 1) przewodniczący;
- 2) pierwszy wiceprzewodniczący;
- 3) przewodniczący grup politycznych.

Konferencja przewodniczących zbiera się, aby dokonać omówienia wszelkich spraw przedłożone jej przez przewodniczącego, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania i ułatwienia osiągnięcia porozumienia politycznego w sprawie decyzji, które mają zostać podjęte przez organy Komitetu Regionów. Przewodniczący w swoim wystąpieniu przed prezydium zdaje relację z posiedzenia konferencji przewodniczących²¹⁹.

Na początku każdej kadencji Komitetu Regionów²²⁰ zgromadzenie plenarne na wniosek prezydium ustanawia komisje określając ich liczbę oraz zakres przedmiotowy. Skład osobowy poszczególnych komisji musi odzwierciedlać podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie²²¹. Każdy członek zobligowany jest do udziału w pracach przynajmniej jednej komisji, nie może jednak należeć do więcej niż dwóch²²².

²¹⁷ Art. 39 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²¹⁸ Art. 47 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²¹⁹ Art. 48 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²²⁰ W praktyce, ustanowienie komisji ich składu oraz kompetencji odbywa się na pierwszej sesji plenarnej Zgromadzenia Plenarnego nowej kadencji.

²²¹ W trakcie pięcioletniej kadencji członek, który zajmuje miejsce ustępującego członka, zasiada z reguły w tych samych komisjach, w których zasiadał ten ostatni. Niemniej w trakcie pięcioletniej kadencji członkowie tej samej delegacji krajowej mogą za obopólną zgodą zamieniać się komisjami między sobą. O zamianie takiej przewodniczący danej delegacji krajowej informuje przewodniczących odpowiednich komisji i sekretarza generalnego.

²²² Art. 49 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Tabela 6 – komisje Komitetu Regionów w latach 2010 – 2015

Nazwa komisji	Zakres przedmiotowy działalności
Komisja Polityki Spójności Terytorialnej (COTER)	Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, fundusze strukturalne, polityka miejska, transport, współpraca terytorialna, zagospodarowanie przestrzenne, transeuropejskie sieci transportowe.
Komisja Polityki Gospodarczej i Społecznej (ECOS)	Polityka społeczna i zabezpieczenie socjalne, zatrudnienie, polityka gospodarcza i pieniężna oraz równości szans, rynek wewnętrzny, polityka wobec przedsiębiorstw, polityka konkurencji i podatkowa.
Komisja Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Konstytucyjnych i Zewnętrznych (CIVEX)	Integracja europejska a rola samorządów terytorialnych, kwestie instytucjonalne rozszerzenia Unii Europejskiej, decentralizacja, sprawowanie rządów, podział kompetencji w Unii Europejskiej, zasada pomocniczości, Karta Praw Podstawowych, prawa obywatelskie, polityka informacyjna Unii Europejskiej, przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, polityka imigracyjna, azyłowa i wizowa, stosunki zewnętrzne Unii Europejskiej.
Komisja Zasobów Naturalnych (NAT)	Wspólna polityka rolna (WPR), rybołówstwo, zdrowie publiczne, ochrona ludności, rozwój obszarów wiejskich i turystyka.
Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii (ENVE)	Polityka kosmiczna, transeuropejskie sieci sektora energetycznego.
Komisja Edukacji, Młodzieży, Kultury i Badań Naukowych (EDUC)	Kultura i różnorodność kulturowa, propagowanie języków mniejszości, młodzież, sport, aktywne obywatelstwo, edukacja, kształcenie zawodowe, badania naukowe i technika, uczenie się przez całe życie, technologie i rynki łączności, przemysł audiowizualny, środki masowego przekazu, społeczeństwo informacyjne, transeuropejskie sieci telekomunikacyjne.
Komisja Spraw Finansowych i Administracyjnych (CAFA)	Utworzona w celu ułatwiania i wspierania bliższych kontaktów z władzą budżetową, tak aby zadbać o uwzględnienie i realizację priorytetów KR-u w dorocznej procedurze budżetowej.

Źródło: Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 25.

Tabela numer 6 przedstawia listę komisji Komitetu Regionów oraz zakres ich działalności w kadencji 2012 – 2015. Natomiast na początku 2015 roku, po rozpoczęciu prac nowej kadencji Komitet Regionów zmienił nieco zakres funkcjonowania komisji. Obecnie w Komitecie działają następujące komisje²²³:

- Komisja **COTER** (Komisja Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE) jest odpowiedzialna za przygotowywanie prac KR-u w dziedzinie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, funduszy strukturalnych, polityki miejskiej, transportu i współpracy terytorialnej. Prace działającej w ramach Komisji COTER grupy BUDG

²²³ Komitet Regionów: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/commissions.aspx>, źródło: 15 czerwca 2015 roku.

dotyczą rocznego budżetu UE, wieloletnich ram finansowych oraz finansów lokalnych i regionalnych²²⁴.

- Komisja **NAT** (Komisja Zasobów Naturalnych) jest odpowiedzialna za prace dotyczące ochrony konsumentów, rybołówstwa, zdrowia publicznego, ochrony ludności, rozwoju obszarów wiejskich i turystyki²²⁵.
- Komisja **ECON** (Komisja Polityki Gospodarczej) zajmuje się między innymi rynkiem wewnętrznym, polityką dotyczącą przedsiębiorstw, polityką gospodarczą i pieniężną oraz konkurencją²²⁶.
- Komisji **SEDEC** (Komisja Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury) powierzane są sprawy związane z polityką społeczną, kształceniem, młodzieżą i różnorodnością kulturową oraz ze społeczeństwem informacyjnym, badaniami naukowymi i polityką zatrudnienia²²⁷.
- Komisja **CIVEX** (Komisja Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych) jest odpowiedzialna między innymi za kwestie dotyczące sprawowania rządów, stosunków zewnętrznych i polityki sąsiedztwa, rozszerzenia oraz przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (imigracja, polityka azylowa i bezpieczeństwo)²²⁸.
- Komisji **ENVE** (Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii) powierzane są sprawy związane z klimatem, energią, polityką ochrony środowiska, polityką kosmiczną i transeuropejskimi sieciami sektora energetycznego²²⁹.
- KR ustanowił ponadto Komisję Spraw Finansowych i Administracyjnych (**CAFA**) w celu ułatwienia i wspierania bliższych kontaktów z władzą budżetową, aby zadbać o uwzględnienie i realizację priorytetów KR-u w dorocznej procedurze budżetowej.

²²⁴ Więcej o komisji COTER: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/cor-commissions.aspx?comm=COTER>, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

²²⁵ Więcej o komisji NAT: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/cor-commissions.aspx?comm=NAT>, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

²²⁶ Więcej o komisji ECON, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

²²⁷ Więcej o komisji SEDEC: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/cor-commissions.aspx?comm=SEDEC>, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

²²⁸ Więcej o komisji CIVEX: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/cor-commissions.aspx?comm=CIVEX>, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

²²⁹ Więcej na temat komisji ENVE: <http://cor.europa.eu/pl/activities/commissions/Pages/cor-commissions.aspx?comm=ENVE>, źródło z 20 czerwca 2015 roku.

Każda z komisji wybiera spośród swoich członków przewodniczącego, pierwszego wiceprzewodniczącego oraz do dwóch innych wiceprzewodniczących na dwu i pół letnią kadencję²³⁰. W przypadku, gdy liczba kandydatów odpowiada liczbie stanowisk do obsadzenia mogą oni zostać wybrani przez aklamację. W innych przypadkach, bądź na wniosek jednej szóstej członków komisji są oni wybierani w drodze głosowania, które odbywa się zgodnie z procedurą głosowania na przewodniczącego i pierwszego wiceprzewodniczącego Komitetu Regionów. W sytuacji, gdy przewodniczący lub wiceprzewodniczący komisji przestaje zasiadać w Komitecie Regionów lub ustępuje ze stanowiska, to wolne stanowisko jest obsadzane zgodnie z procedurą wyboru na nie²³¹.

Każda z komisji opracowuje projekt swojego rocznego programu prac zgodnego z priorytetami Komitetu Regionów. Program prac jest przedkładany do zatwierdzenia przez prezydium²³². Głównym zadaniem komisji jest opracowywanie projektów opinii, raportów i rezolucji, które później są przedkładane do zatwierdzenia zgromadzeniu plenarnemu. Zakres przedmiotowy opracowywanych dokumentów odpowiada kompetencjom przyznanym poszczególnym komisjom przez zgromadzenie plenarne²³³. Komisje przedstawiają projekty opinii w terminach przewidzianych w kalendarzu międzyinstytucjonalnym. Na analizę projektu opinii przewiduje się maksymalnie dwa posiedzenia, wyłączając pierwsze, podczas którego dokonuje się organizacji pracy²³⁴. W wyjątkowych przypadkach prezydium może wyrazić zgodę na dodatkowe posiedzenie w celu rozpatrzenia projektu. Może także przedłużyć termin przedstawienia projektu²³⁵.

²³⁰ Jeśli dwu i pół letnia kadencja kończy się między dwoma posiedzeniami komisji, w połowie pięcioletniej kadencji KR-u, wybory następców odbywają się na najbliższym posiedzeniu komisji, a ich kadencja trwa do końca pięcioletniej kadencji KR-u.

²³¹ Art. 50 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²³² Programy prac komisji sporządzane są na podstawie priorytetów politycznych Komitetu Regionów na dany rok oraz rocznego programu działalności legislacyjnej i prac Komisji Europejskiej. Do programu prac komisji załączany jest dokument zawierający orientacyjne informacje na temat tytułów spraw i harmonogramu prac nad nimi.

²³³ Art. 51 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²³⁴ W stosownych wypadkach przed pierwszą dyskusją nad projektem opinii może odbyć się wymiana poglądów w obecności sprawozdawcy i jego eksperta.

²³⁵ Art. 54 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Przewodniczący każdej komisji, działając w porozumieniu z pierwszym wiceprzewodniczącym, określa daty posiedzeń wraz z porządkiem obrad²³⁶. Posiedzenie komisji zwołuje jej przewodniczący. Wszystkie projekty opinii i inne dokumenty do rozpatrzenia, które wymagają tłumaczenia, muszą dotrzeć do sekretariatu właściwej komisji co najmniej pięć tygodni przed wyznaczoną datą posiedzenia. Materiały te powinny zostać udostępnione członkom najpóźniej na dwanaście dni roboczych przed tą datą. W sytuacjach wyjątkowych, przewodniczący może zmienić wyżej wymienione terminy²³⁷. Dokumenty należy przysyłać do sekretariatu pocztą elektroniczną, stosując standardowy format przyjęty przez prezydium. Zawarte w dokumencie zalecenia polityczne, nie powinny w sumie przekraczać 10 stron (15 000 znaków), przy czym ze względów językowych dopuszcza się przekroczenie tego limitu maksymalnie o 10%. Przewodniczący komisji może wyrazić zgodę na odstępstwo od tej zasady w wyjątkowych wypadkach, kiedy charakter sprawy usprawiedliwia obszerniejsze ujęcie²³⁸.

Posiedzenia komisji są otwarte dla publiczności, chyba że komisja postanowi inaczej w odniesieniu do całego posiedzenia, bądź do konkretnego punktu porządku obrad. Do uczestnictwa w posiedzeniach komisji i udzielania odpowiedzi na pytania członków mogą zostać zaproszeni przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji oraz inne osoby. Wszyscy członkowie i zastępcy biorący udział w posiedzeniu zobowiązani są do podpisania listy obecności za każdy dzień posiedzenia. Miejsca na sali przydziela się członkom w porządku alfabetycznym. Członkowie obecni na posiedzeniu komisji powinni podpisać listę obecności²³⁹. Decyzje podczas posiedzenia komisji podejmuje się większością głosów²⁴⁰.

²³⁶ Zawiadomienie o posiedzeniu zwyczajnym wraz z porządkiem obrad powinno zostać udostępnione w portalu członków najpóźniej na cztery tygodnie przed datą posiedzenia. Terminy posiedzeń ustala się zgodnie z harmonogramem międzyinstytucjonalnym oraz kalendarzem posiedzeń prezydium i sesji plenarnych Komitetu Regionów. Dаты posiedzeń każdej komisji są wyznaczane tak, by przypadaly na różne dni tygodnia i różne okresy miesiąca.

²³⁷ Po przesłaniu projektu opinii przez sekretariat do tłumaczenia dokument ten jest dostępny elektronicznie wyłącznie do celów informacyjnych; poprawek nie można zgłaszać, dopóki nie zostaną udostępnione wszystkie pozostałe wersje językowe.

²³⁸ Art. 52 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²³⁹ Art. 53 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁴⁰ Art. 65 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Każda komisja, na podstawie zarządzenia nr 004/2007, jest co roku uprawniona do organizacji następujących działań zewnętrznych²⁴¹:

- posiedzenia wyjazdowego połączonego z seminarium lub konferencją;
- seminarium wyjazdowego, w którym uczestniczy 25% członków komisji;
- dwóch wizyt studyjnych, gdzie w każdej uczestniczy 11 członków, lub trzech wizyt studyjnych, gdzie w każdej uczestniczy 8 członków.

O miejscu organizacji posiedzeń wyjazdowych oraz o ich tematyce komisje decydują na podstawie propozycji i zaproszeń, które otrzymują od swoich członków lub zastępców. Komisja rozpatruje propozycję takiego działania, oceniając zwłaszcza, na ile stworzy ono członkom możliwość poznania specyfiki danego samorządu lokalnego bądź regionalnego i stojących przed nim wyzwań. W tym celu samorząd lokalny lub regionalny bądź organ publiczny, który wraz z Komitetem Regionów zajmuje się organizacją danego działania, powinien on potwierdzić swoje zaangażowanie na piśmie, określając zadania i wydatki, które jest gotów ponieść. Następnie w ramach półrocznego planowania działań wyjazdowych Komitetu Regionów, przedkłada on wniosek działania wraz z szacunkiem wydatków komisji CAFA i prezydium. Program posiedzenia opracowywany jest na podstawie propozycji przewodniczącego danej komisji, w porozumieniu z samorządem lokalnym lub regionalnym bądź organem publicznym, który jest współorganizatorem. Seminarium, konferencja czy posiedzenie może być zakończone wnioskami przyjętymi w drodze konsensusu. W takiej sytuacji administracja przygotowuje tekst wyjściowy, który jest uzgadniany z przedstawicielami grup politycznych i samorządu organizującego dane działanie wraz z Komitetem Regionów. Przewodniczący komisji przedstawia ostateczny tekst²⁴².

Sekretariat generalny przynajmniej raz w roku przedkłada zgromadzeniu plenarnemu sprawozdanie na temat skutków opinii Komitetu Regionów, które sporządza się przede wszystkim w oparciu o opracowania przekazane w tym celu przez każdą właściwą komisję oraz na podstawie uzyskanych informacji od odpowiednich instytucji²⁴³.

Komitet Regionów jest wspomagany przez sekretariat generalny, którym kieruje sekretarz generalny. Prezydium, na wniosek sekretarza generalnego, określa organizację

²⁴¹ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 26.

²⁴² Regulamin wewnętrzny Komitetu Regionów wraz z vademecum, s. 39.

²⁴³ Art. 59 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

sekretariatu generalnego tak, aby mógł on zapewnić odpowiednie funkcjonowanie Komitetu Regionów, jego organów oraz służyć pomocą członkom w realizacji ich obowiązków. Określa ono tym samym zakres usług, jakie administracja powinna świadczyć członkom i zastępcom, delegacjom krajowym, grupom politycznym oraz członkom niezrzeszonym. Sekretariat generalny sporządza protokoły z obrad organów Komitetu Regionów²⁴⁴.

Prezydium zatrudnia sekretarza generalnego na podstawie decyzji podjętej większością dwóch trzecich oddanych głosów i po sprawdzeniu kworum. Sekretarz generalny zatrudniony jest na okres pięciu lat z możliwością przedłużenia mandatu tylko raz, maksymalnie na pięć lat. Funkcję sekretarza generalnego, w przypadku jego nieobecności lub niemożności pełnienia przez niego funkcji, wykonuje dyrektor wyznaczony przez prezydium²⁴⁵. Co roku sekretarz generalny przedstawia prezydium sprawozdanie zawierające przypadki, gdy reprezentował Komitet oraz określa podróże służbowe, ich miejsce i cel²⁴⁶.

Sekretarz generalny jest odpowiedzialny za wykonywanie decyzji podjętych przez prezydium lub przewodniczącego, zgodnie z regulaminem wewnętrznym Komitetu Regionów oraz innymi obowiązującymi przepisami. Sekretarz generalny uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach prezydium, które protokołuje. Sprawuje on swoją funkcję pod kierownictwem przewodniczącego, który reprezentuje prezydium²⁴⁷.

3. Delegacje krajowe, grupy polityczne i międzyregionalne

Członkowie i zastępcy członków pochodzący z tego samego państwa członkowskiego tworzą delegację krajową. Każda delegacja krajowa ustanawia swoją organizację wewnętrzną i wybiera ze swojego grona przewodniczącego. Nazwisko przewodniczącego podaje się oficjalnie przewodniczącemu Komitetu Regionów.

Sekretarz generalny ustanawia w ramach administracji Komitetu Regionów, system wsparcia delegacji krajowych, który pozwala również każdemu członkowi z osobna otrzymywać informację i pomoc w jego języku urzędowym. System ten podlega kompetencjom konkretnego działu składającego się z urzędników lub innych pracowników

²⁴⁴ Art. 70 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁴⁵ Art. 72 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁴⁶ Regulamin wewnętrzny Komitetu Regionów wraz z vademecum, s. 49.

²⁴⁷ Art. 71 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Komitetu Regionów. Zapewnia on delegacjom krajowym możliwość odpowiedniego korzystania z infrastruktury Komitetu Regionów. Sekretarz generalny udostępnia delegacjom krajowym m. in. stosowne środki umożliwiające im odbywanie posiedzeń bezpośrednio przez sesją plenarną lub w jej trakcie²⁴⁸. W praktyce posiedzenia delegacji krajowych odbywają się pierwszego dnia sesji plenarnej zgromadzenia plenarnego, między posiedzeniem grup politycznych a samą sesją, czyli w godz. 13.00 – 15.00.

W celu ułatwienia kontaktów między administracją, a członkami Komitetu Regionów delegacje krajowe wybierają swoich koordynatorów, którzy wyznaczani są przez przewodniczących delegacji krajowych. Każda delegacja krajowa może mieć maksymalnie dwóch koordynatorów²⁴⁹. Nie są oni pracownikami sekretariatu generalnego²⁵⁰. Koordynatorzy delegacji krajowych zajmują się bieżącymi kontaktami między członkami delegacji, a Komitetem Regionów. Powinni ponadto informować Komitet Regionów o wszelkich zmianach personalnych zachodzących w delegacji. Przed posiedzeniem prezydium i sesją plenarną koordynatorzy odbywają spotkania przygotowawcze z przedstawicielami administracji Komitetu Regionów. Mogą także przeprowadzać zebrania w międzyczasie podczas posiedzeń w Brukseli lub podczas posiedzeń wyjazdowych prezydium²⁵¹.

Na podstawie art. 9 ust. 1 członkowie i zastępcy członków Komitetu Regionów mogą tworzyć grupy polityczne odzwierciedlające ich poglądy. Warunki przystąpienia do danej grupy politycznej określa regulamin wewnętrzny danej grupy politycznej.

Aby móc utworzyć grupę polityczną w Komitecie Regionów, musi ona składać się z przynajmniej osiemnastu członków, przy czym²⁵²:

- muszą oni reprezentować przynajmniej jedną piątą państw członkowskich,
- przynajmniej połowę minimalnego składu muszą stanowić członkowie.

²⁴⁸ Art. 8 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁴⁹ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 34.

²⁵⁰ Art. 8 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁵¹ Ibidem, s. 35.

²⁵² Art. 9 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Członek lub zastępca mogą przynależeć tylko do jednej grupy politycznej. Zostaje ona rozwiązana w przypadku, gdy któreś z wyżej wymienionych kryteriów nie zostanie zachowane²⁵³.

Przewodniczący Komitetu Regionów musi zostać powiadomiony w drodze oświadczenia, o utworzeniu lub rozwiązaniu grupy politycznej, bądź o jakiegokolwiek innej zmianie jej dotyczącej. W oświadczeniu musi się także znaleźć informacja o nazwie, członkach oraz składzie prezydium danej grupy politycznej²⁵⁴.

Każda grupa polityczna dysponuje własnym sekretariatem, którego pracownicy są częścią personelu sekretariatu generalnego. Grupy polityczne mogą przedstawić organowi powołującemu propozycje dotyczące wyboru pracowników sekretariatu, ich zatrudnienia, awansu lub przedłużenia im umów. Organ powołujący podejmuje decyzję po wysłuchaniu przewodniczącego danej grupy politycznej²⁵⁵.

Sekretarz generalny zapewnia grupom politycznym i ich organom odpowiednie zasoby do odbywania posiedzeń, prowadzenia działalności, wydawania publikacji i funkcjonowania ich sekretariatów. W budżecie określa się fundusze udostępnione każdej grupie politycznej²⁵⁶.

Każda grupa polityczna ze swojego grona wybiera przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz prezydium oraz koordynatora politycznego do każdej komisji na pięcioletnią kadencję²⁵⁷.

Grupy polityczne zbierają się przed sesjami plenarnymi lub w ich trakcie. Dwa razy w roku grupy polityczne mogą odbywać nadzwyczajne posiedzenia. Koszty podróży i pobytu członków i zastępców biorących udział w takich posiedzeniach podlegają refundacji²⁵⁸.

²⁵³ Ibidem.

²⁵⁴ Art. 9 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁵⁵ Art. 9 ust. 4 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁵⁶ Art. 9 ust. 5 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁵⁷ Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 33.

²⁵⁸ Art. 9 ust. 6 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

Wykres 8 – grupy polityczne aktualnie działające w Komitecie Regionów.

	Europejska Partia Ludowa (PPE) http://web.cor.europa.eu/epp epp@cor.europa.eu
	Partia Europejskich Socjalistów (PSE) http://www.pes.cor.europa.eu/ PES-group@cor.europa.eu
	Porozumienie Liberalistów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE) http://web.cor.europa.eu/alde/Pages/default.aspx alde@cor.europa.eu
	Grupa Przymierza Europejskiego (EA) http://web.cor.europa.eu/ea ea-secretariat@cor.europa.eu
	Grupa Europejskich Konserwatystów i Reformatorów http://cor.europa.eu/ecr ecr@cor.europa.eu

Źródło: Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 34.

Na podstawie art. 10 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów, członkowie i zastępcy mogą tworzyć grupy międzyregionalne²⁵⁹. O ich utworzeniu informuje się przewodniczącego Komitetu Regionów²⁶⁰. Grupy międzyregionalne tworzy się zgodnie z decyzją nr 009/2010 w sprawie grup międzyregionalnych Komitetu Regionów²⁶¹. Składa się ona minimum z 10 członków Komitetu Regionów reprezentujących przynajmniej cztery państwa członkowskie lub z grupy regionów współpracujących ze sobą na podstawie umowy w sprawie promowania współpracy transgranicznej²⁶².

²⁵⁹ Grupy międzyregionalne tworzone są zgodnie z decyzją w sprawie grup międzyregionalnych w Komitecie Regionów. Prezydium, podejmując decyzję, bierze pod uwagę m.in. to, czy utworzenie i funkcjonowanie danej grupy międzyregionalnej pozostaje w zgodzie z rolą instytucjonalną i funkcjonowaniem Komitetu. Rozważając to kryterium, które zostało określone w odpowiedniej decyzji, Prezydium uwzględni w szczególności wartość dodaną grupy międzyregionalnej dla pracy organów Komitetu.

²⁶⁰ Art. 10 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁶¹ Decyzja nr 009.2010 w sprawie grup międzyregionalnych Komitetu Regionów, źródło: <http://www.toad.cor.europa.eu/BrowseDocumentsWelcomePack.aspx?folder=cdr%5cnouveau+mandat%5c2010-2015%5c2010>.

²⁶² Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, s. 36.

Aktualnie w Komitecie Regionów funkcjonuje dziesięć grup międzyregionalnych²⁶³:

- „Przyszłość branży samochodowej”,
- „Regiony Morza Bałtyckiego”,
- „Dunaj”,
- „Zdrowie”,
- „Morze Śródziemne”,
- „Morze Północne – kanał La Manche”,
- „Regiony o kompetencjach ustawodawczych”,
- „Saar – Lor – Lux”,
- „Wino”,
- „Morze Adriatyckie i Morze Jońskie”.

Grupy międzyregionalne nie są zaliczane do organów Komitetu Regionów. Są platformą dyskusji i wymiany doświadczeń dotyczących konkretnych zagadnień. Skupiają członków i zastępców na zasadzie dobrowolności, bez względu na grupę polityczną²⁶⁴.

4. Finansowanie działalności Komitetu Regionów

Na mocy protokołu 16 do Traktatu o Unii Europejskiej²⁶⁵ Komitet Regionów posiadał wspólną strukturę organizacyjną i finansową z Komitetem Ekonomiczno – Społecznym. Dopiero w 2000 roku, na podstawie zmian wprowadzonych Traktatem z Amsterdamu, uzyskał on niezależność organizacyjną oraz finansową.

Zgodnie z art. 314 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, każda instytucja sporządza do 1 lipca swój preliminarz wydatków na następny rok budżetowy. Tak, aby Komisja Europejska mogła te preliminarze połączyć w jeden projekt budżetu, który może

²⁶³ Ibidem.

²⁶⁴ *Grupy międzyregionalne działające w Komitecie Regionów: regionalna specyfika łączy ludzi*, Regiony i Gminy Europy 2009, nr 64, .s 12.

²⁶⁵ Protokół 16 do Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. U. WE 1992, C 191/1.

zawierać różne warianty preliminarzy. Budżet Komitetu Regionów jest zawarty w sekcji VII budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

Komitet Regionów opracowuje swój preliminarz wydatków i dochodów na podstawie regulacji zawartych w swoim regulaminie wewnętrznym. Komisja Spraw Finansowych i Administracyjnych rozpatruje i przyjmuje przedstawiony przez sekretarza generalnego wstępny projekt preliminarza dochodów i wydatków²⁶⁶. Następnie przedkłada go prezydium²⁶⁷. W dalszej kolejności prezydium przedstawia projekt preliminarza dochodów i wydatków²⁶⁸ do zatwierdzenia zgromadzeniu parlamentarnemu Komitetu Regionów²⁶⁹. Po zatwierdzeniu preliminarza dochodów i wydatków Komitet Regionów przekazuje go Komisji, Radzie i Parlamentowi Europejskiemu w terminie określonym w art. 314 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej²⁷⁰.

W dalszej części pracy, dokonam szczegółowej analizy budżetu Komitetu Regionów w latach 2007 – 2014. W tym celu wydatki w ramach tego organu doradczego Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji zostały zablokowane w następujące działy: koszty zatrudnienia, działania polityczne, wynajem i dzierżawa budynków, koszty związane z utrzymaniem budynków, prasa i komunikacja oraz inne²⁷¹. Kolejność analizowanych grup wydatków zdeterminowana jest wielkością kwot przeznaczonych w danym roku – od najbardziej kosztownej do grupy, w ramach której wydaje się najmniej środków.

²⁶⁶ Art. 40 ust. 4 lit. a w związku z art. 75 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁶⁷ Art. 75 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

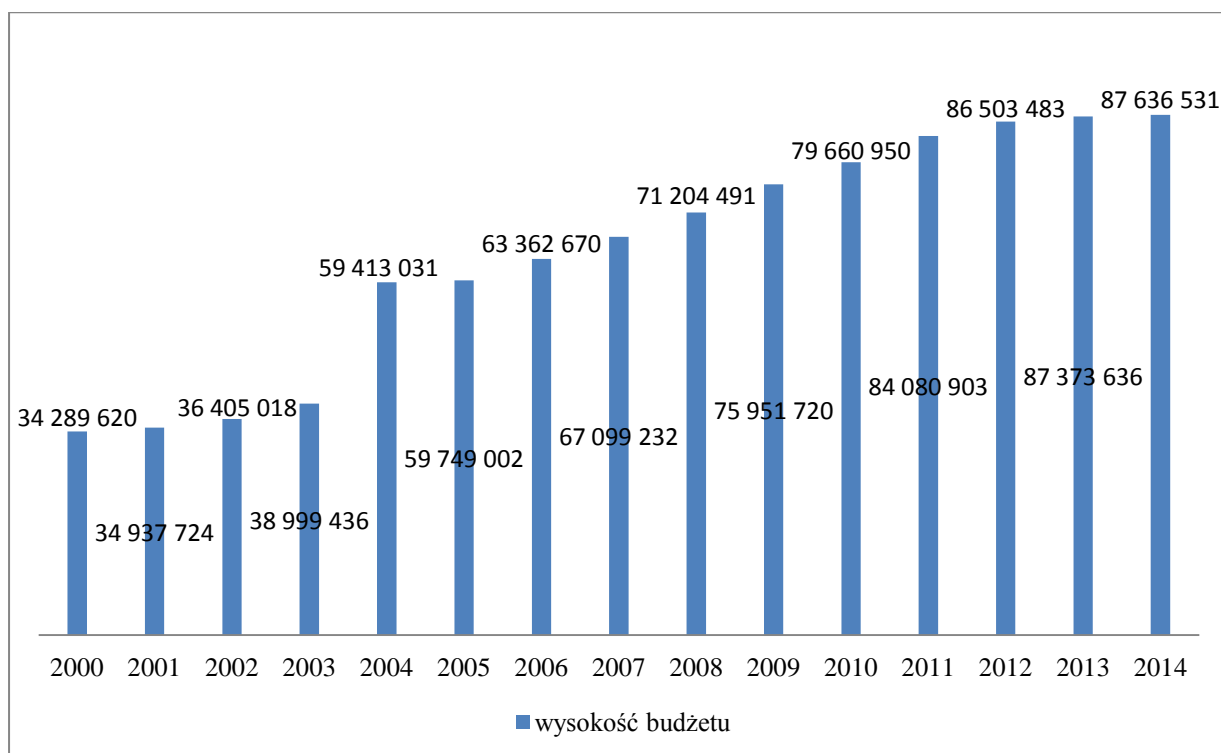
²⁶⁸ Art. 37 lit g w związku z art. 75 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁶⁹ Art. 13 lit b w związku z art. 75 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁷⁰ Art. 75 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

²⁷¹ Taki podział zestawienia wydatków Komitetu Regionów stosowany jest także przez wydział finansowy Komitetu Regionów m.in. w celu prezentacji preliminarza dochodów i wydatków.

Wykres 9 – wysokość budżetu Komitetu Regionów w latach 2000 - 2014

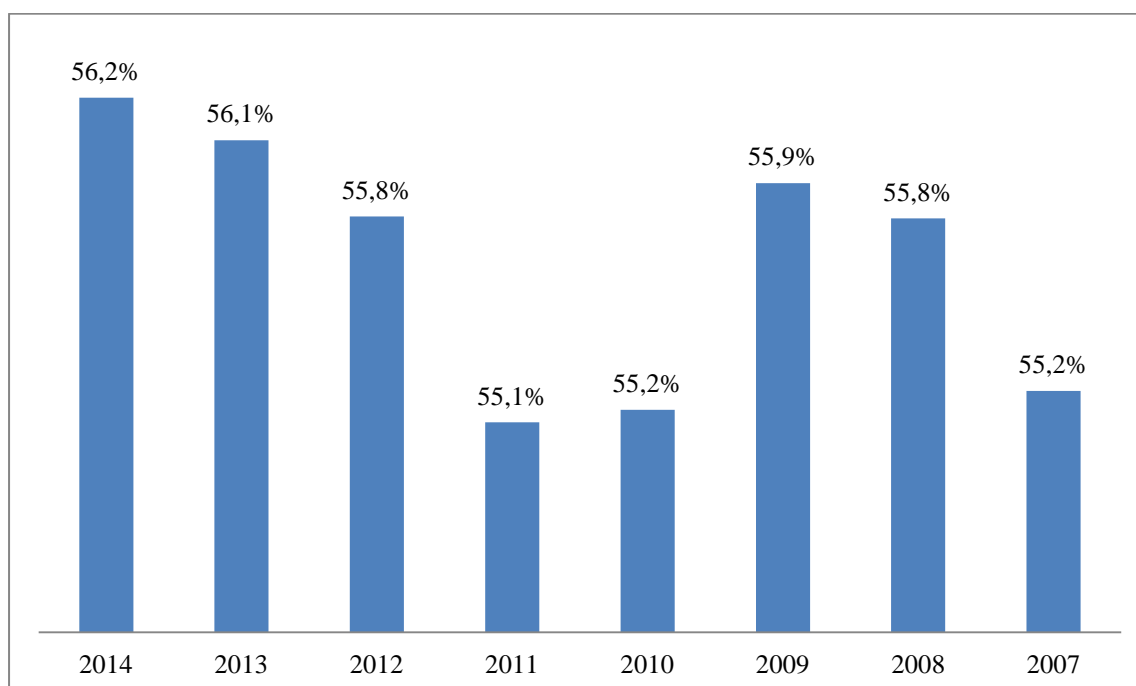
Opracowano na podstawie materiałów udostępnionych przez Komitet Regionów.

Z wykresu numer 9 możemy zaobserwować stałą tendencję wzrostu budżetu Komitetu Regionów od momentu uzyskania niezależności finansowej. Jego największy wzrost możemy zauważyć w 2004 roku. Spowodowane to było rozszerzeniem Unii Europejskiej o nowe państwa członkowskie, a tym samym zwiększenie liczny członków zasiadających w Komitecie Regionów. Przez rozszerzenie Unii Europejskiej o 10 nowych państw członkowskich Komitet Regionów zobligowany był także do zapewnienia tłumaczenia we wszystkich językach urzędowych dokumentów, posiedzeń oraz udzielac odpowiedzi w tych językach. Przez to zwiększyły się także koszty administracyjne funkcjonowania tego organu. Od 2013 roku widzimy, że budżet Komitetu Regionów jest mniej więcej na stałym poziomie. Wynika to z wytycznych jakie Janusz Lewandowski, ówczesny komisarz ds. programowania

finansowego i budżetu przedstawił instytucjom. Zgodnie z tymi wytycznymi budżety instytucji UE w latach 2013 – 2015 miałyby być sobie równe²⁷².

W związku z tym, że w 2006 roku dokonano zmiany klasyfikacji budżetowej w budżecie Unii Europejskiej, analiza wydatków Komitetu Regionów na podstawie wyżej opracowanych kategorii możliwa jest tylko od 2007 roku.

Wykres 10 – koszty zatrudnienia w Komitecie Regionów latach 2007 – 2014.

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komitet Regionów.

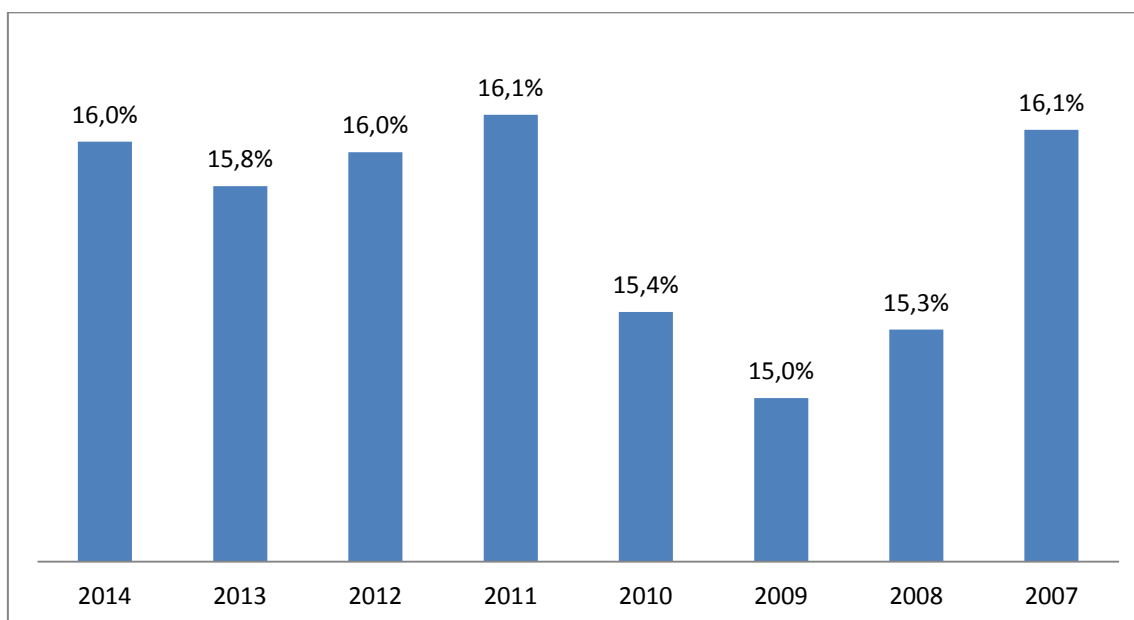
Wykres numer 10 przedstawia procentowy udział kosztów zatrudnienia do całości budżetu Komitetu Regionów. Wynika z niego, że różnica kosztów na przestrzeni 8 lat nieznacznie się zmienia. Różnica między 2011 rokiem (gdzie udział procentowy kosztów zatrudniania był najmniejszy) a 2014 rokiem (gdzie udział procentowy kosztów zatrudniania

²⁷² Informacje uzyskane z wydziału finansowego Komitetu Regionów.

był największy) wynosi 1,1%. Warto także podkreślić, że 2011 roku było zatrudnionych 466 osób, a w 2014 roku już 532 osób²⁷³.

Najmniej wydatków związanych z zatrudnieniem było w 2007 roku, gdy zatrudnionych było 226 osób i wydano nieco ponad 37 mln euro. Natomiast najwięcej planuje się wydać w 2014 roku²⁷⁴. Przy zatrudnieniu 532 pracowników planuje się wydać 49,3 mln euro. Komitet Regionów, nie ma większego wpływu na wysokość wynagrodzeń pracowniczych. Określana jest ona bowiem na podstawie regulaminu pracowniczego Unii Europejskiej.

Wykres 11 – wydatki na aktywność polityczną

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komitet Regionów.

Wykres numer 11 przedstawia procentową wielkość wydatków na aktywność polityczną w odniesieniu do wszystkich wydatków w budżecie na dany rok. Drugą największą grupą wydatków Komitetu Regionów są koszty ponoszone na działalność polityczną. Tutaj rozbieżność pomiędzy najmniejszym i największym udziałem procentowym

²⁷³ Dane uzyskane z Komitetu Regionów.

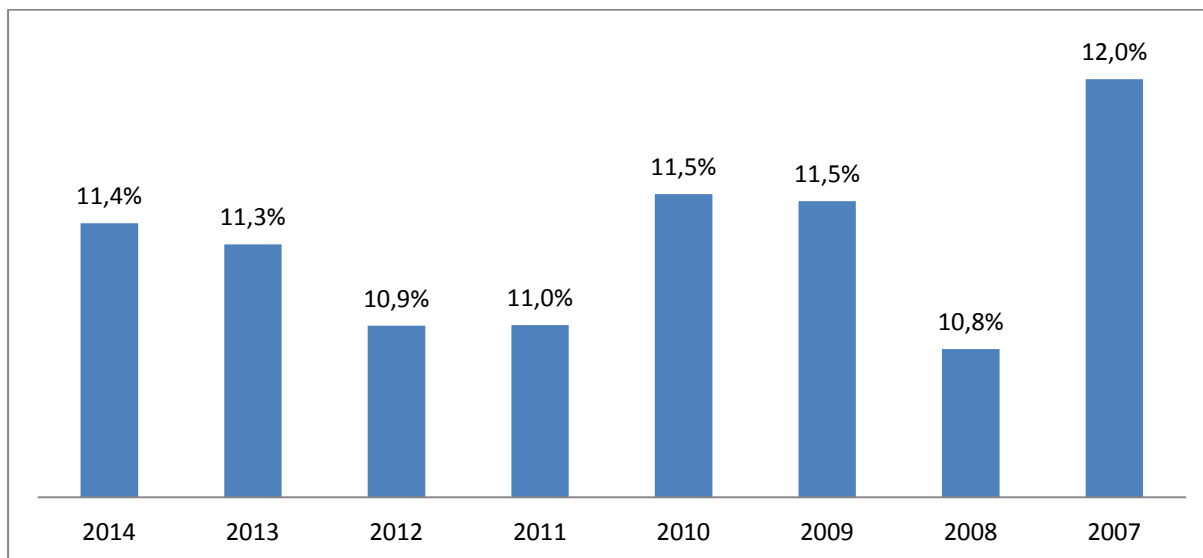
²⁷⁴ Zgodnie z budżetem Komitetu Regionów na 2014 rok.

w odniesieniu do całego budżetu w każdym roku jest taka sama jak w przypadku kosztów zatrudnienia, czyli 1,1%.

W ramach tej grupy wydatków pokrywane są koszty związane z aktywności polityczną członków Komitetu Regionów oraz grup politycznych w nim działających. Środki te idą na organizację konferencji, seminariów, warsztatów, ect.

Mimo, że procentowy udział tych wydatków w odniesieniu do całego budżetu Komitetu Regionów niewiele się zmieniał na przestrzeni lat, to na szczęście wysokość wydatków znacząco się zmieniła. W 2007 roku na aktywność polityczną Komitet Regionów przeznaczył kwotę 10,8 mln euro, natomiast w 2014 na ten sam cel przeznaczył 14,0 mln euro. Oznacza to, że w przeciągu 7 lat wysokość wydatków na aktywność polityczną wzrosła o 30%.

Wykres 12 – koszty wynajęcia i dzierżawy budynków

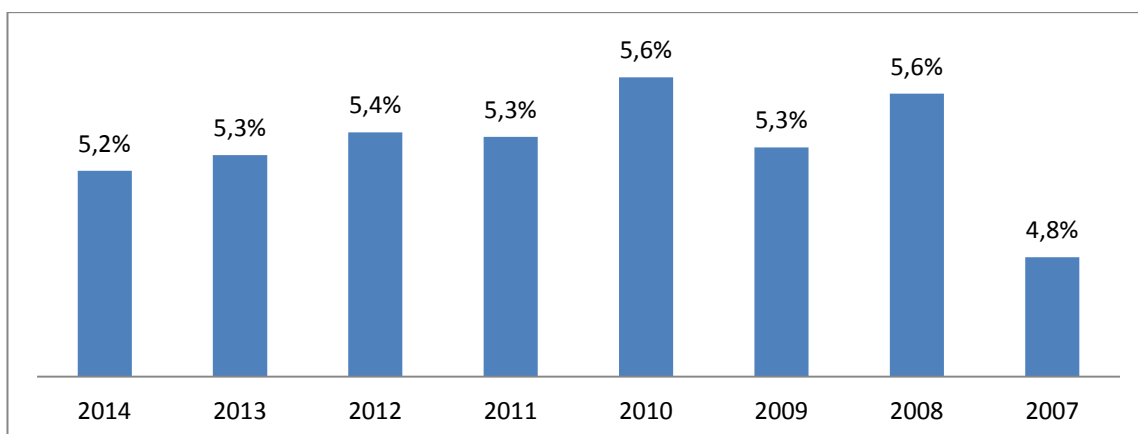

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komitet Regionów.

Kolejna grupa wydatków w budżecie Komitetu Regionów to koszty związane z wynajęciem i dzierżawą budynków, którą przedstawia wykres numer 12. Średni procentowy udział w budżecie ogólnym Komitetu Regionów wynosi w granicach 11,2%. Jego największy udział procentowy w odniesieniu do ogólnej kwoty budżetu był w 2007 roku

i wynosił 12%. Wtedy na wynajem i dzierżawę budynków wydano 8 mln euro. Natomiast najmniejszy udział procentowy odnotowano w 2008 roku, w którym wydano 7,7 mln euro.

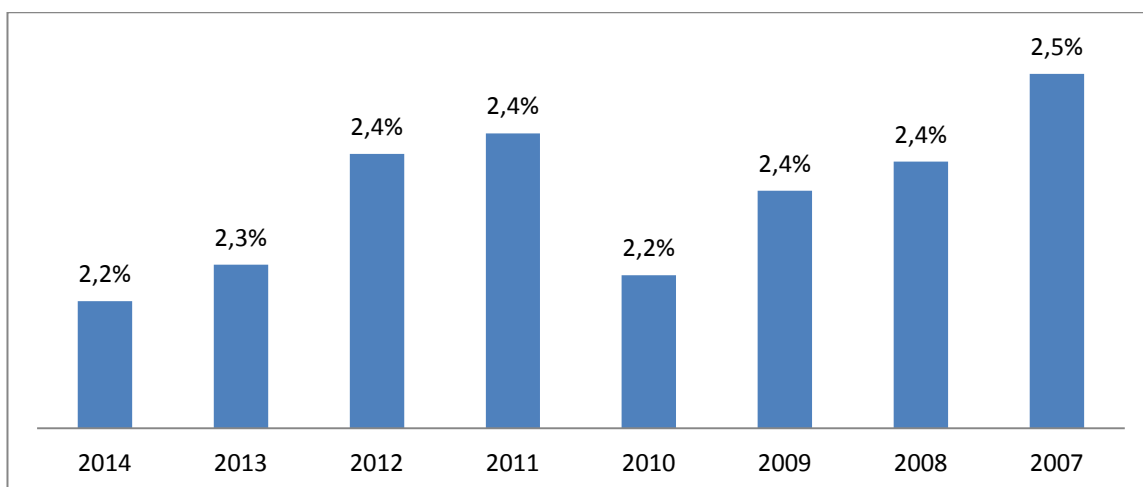
Wykres 13 – koszty utrzymania budynków

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komitet Regionów.

Wykres numer 13 przedstawia koszty utrzymania budynków. Poza rokiem 2008 i 2010 kiedy to mieliśmy do czynienia z wzrostem procentowego udziału kosztów utrzymania budynków w odniesieniu do ogólnego budżetu Komitetu Regionów, to od 2012 możemy zaobserwować tendencję spadkową w tych kosztach. Wydatki związane z utrzymaniem budynków obejmują koszty mediów, drobnych remontów, etc.

Wykres 14 – koszty media i komunikacja

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komitet Regionów.

Wykres numer 14 przedstawia ostatni blok wydatków w budżecie Komitetu Regionów są koszty związane z polityką medialną i komunikacyjną. Różnica między poszczególnymi latami w procentowym udziale w budżecie ogólnym Komitetu Regionów wynosi 0,3%, więc jest minimalna. Ten blok wydatków uwzględnia m.in. koszty organizacji konferencji prasowych, programów, publikacji oraz wszelkich innych działań pozwalających na przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach i organizowanych wydarzeniach przez Komitet Regionów. W 2014 roku Komitet Regionów na ten cel zaplanował kwotę 1,94 mln euro, co stanowi 2,2% ogólnego budżetu Komitetu Regionów na ten rok.

Tabela 7 – zestawienia wydatków w ramach budżetu Komitetu Regionów

Rok	Koszty zatrudnienia	Wynajem i dzierżawa budynków	Koszty utrzymania budynków	Aktywność polityczna	Prasa i komunikacja	Inne wydatki	Razem
2007	37 051 794	8 068 510	3 200 288	10 777 197	1 683 000	6 318 443	67 099 232
2008	39 735 370	7 722 800	3 951 980	10 888 653	1 705 000	7 200 688	71 204 491
2009	42 755 410	8 785 651	4 047 688	11 490 313	1 802 100	7 570 558	76 451 720
2010	43 937 109	9 179 654	4 484 140	12 236 665	1 790 622	8 032 760	79 660 950
2011	46 339 494	9 208 315	4 492 892	13 553 151	2 044 086	8 442 965	84 080 904
2012	48 278 885	9 470 663	4 641 547	13 819 211	2 080 068	8 213 109	86 503 483
2013	48 990 856	9 876 011	4 593 791	13 843 317	1 976 065	8 093 596	87 373 636
2014	49 264 552	9 987 194	4 541 267	14 035 379	1 940 565	7 867 574	87 636 531

Opracowano na podstawie materiałów udostępnionych przez Komitet Regionów.

Tabela numer 7 przedstawienie zestawienie wydatków w budżecie Komitetu Regionów w latach 2007 – 2014 sklasyfikowanych według poszczególnych grup kosztów funkcjonowania tego organu. Wynika z niej, że ponad połowa budżetu Komitetu Regionów wydatkowana jest na pokrycie kosztów zatrudnienia administracji tego organu. Drugą grupą pod względem wysokości wydatków jest aktywność polityczna. Z tej puli środków pokrywana jest: działalność polityczna członków i grup politycznych, organizacja konferencji, warsztatów oraz seminariów, działalność członków Komitetu Regionów w swoim regionie. Trzecia grupa wydatków, to koszty wynajmu i dzierżawy budynków, czwarta to koszty utrzymania tych obiektów. Prasa i komunikacja to ostatni blok wydatków, którego roczna wysokość waha się w granicach 2,4% budżetu ogólnego Komitetu Regionów. W ramach tej grupy wydatków finansowane są takie działania jak: działalność press service, wydawanie publikacji i broszur, etc.

Z powyższych danych wynika, że średnio od 2007 do 2014 roku na funkcjonowanie administracji i budynków Komitetu Regionów wydatkowane jest blisko 70% całego budżetu Komitetu Regionów (koszty zatrudnienia, wynajęcia i dzierżawy budynków oraz koszty związane z ich utrzymaniem). Reszta środków w ramach budżetu tego organu wydatkowane

jest na organizowane konferencje, warsztaty, działalność polityczną członków, działalność promocyjną i informacyjną.

Wnioski

Pozostawienie procedury wyboru członków i zastępców członków Komitetu Regionów w kompetencjach państw członkowskich umożliwia dostosowanie procedur do ustroju samorządu lokalnego w danym państwie. Mimo różnic, jest wiele cech wspólnych we wszystkich państwach członkowskich, tj. wybór członków i zastępców Komitetu Regionów rekomendują organizacje zrzeszające władze lokalne i regionalne, przy wyborze kieruje się zachowaniem proporcji między regionami oraz zachowanie równowagi politycznej. Ważnym elementem przy wyborze składu jest także zachowanie parytetu kobiet i mężczyzn.

Najważniejszą i podstawową działalnością Komitetu Regionów jest wydawanie opinii do projektów dokumentów i aktów legislacyjnych wydawanych przez Komisję, Radę i Parlament Europejski. Jednakże członkowie i zastępcy mają możliwość podejmowania także innych działań, w szczególności tych które doprowadzą do większego wypromowania stanowiska Komitetu Regionów zawartego opinii. Działania podejmowane przez członków umożliwiają zwiększenie możliwości oddziaływania Komitetu w ramach podejmowanych działań następczych po przyjęciu opinii.

Coraz większa administracja Komitetu Regionów, a tym samym rosnące wydatki związane z jej funkcjonowaniem nie wpływają pozytywnie na funkcjonowanie tego organu. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że tylko 20% całego budżetu Komitetu jest wydatkowanych na działania merytoryczne, natomiast pozostała kwota przeznaczana jest na administrację (wynagrodzenia pracowników, budynki, etc.). Komitet powinien rozważyć możliwość powołania komisji ad hoc, która zajęłaby się audytem budżetu tego organu i zaproponowała rozwiązania zmierzające do zwiększenia budżetu na działania merytoryczne kosztem wydatków administracyjnych. Niepokojący jest także coroczny wzrost budżetu Komitetu Regionów przy jednoczesnym stałym poziomie wydawanych opinii i realizowanych wydarzeń, których organizatorem lub współorganizatorem jest ten organ.

III. Kompetencje Komitetu Regionów

1. Wydawanie opinii

1) Wydawanie opinii w procedurze legislacyjnej

Głównym obszarem działalności Komitetu Regionów jest funkcja doradcza²⁷⁵ wobec Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji Europejskiej²⁷⁶. Realizuje on ją poprzez wydawanie opinii w ramach konsultacji obligatoryjnej, fakultatywnej, bądź z inicjatywy własnej²⁷⁷.

W celu efektywniejszej realizacji swojego fundamentalnego zadania, Komitet Regionów zawarł porozumienie o współpracy z Komisją Europejską²⁷⁸ oraz Parlamentem Europejskim²⁷⁹. Niestety nie ma do tej pory wypracowanego nawet projektu porozumienia między Radą, a Komitetem Regionów.

W ramach zawartego porozumienia Komitetu Regionów z Komisją Europejską zostały określone ramy współpracy w zakresie procedur ustawodawczych i planowania, wdrażania zasad pomocniczości, proporcjonalności oraz wielopoziomowego sprawowania rządów. Obie instytucje określiły także zasady informacji i komunikacji²⁸⁰.

Program prac Komitetu Regionów w odniesieniu do wydawanych opinii jest uzależniony od rocznego programu prac Komisji Europejskiej. W pierwszym semestrze danego roku Komitet Regionów podejmuje rezolucję, której adresatem jest Komisja Europejska. Rezolucja ta, zawiera główne poglądy Komitetu Regionów dotyczące programu prac Komisji na dany rok i jest oparta na jego priorytetach politycznych oraz ocenie

²⁷⁵ Szerzej: Jan Labitzke, *Consultation Processes as a Practice of Legitimacy in the EU Legislative Process*, *Journal of Contemporary European Studies*, 20:3, s. 323 – 336.

²⁷⁶ Art. 300 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²⁷⁷ Więcej o procesie konsultacji: Jan Labitzke, *Consultation Processes as a Practice of Legitimacy in the EU Legislative Process*, *Journal of Contemporary European Studies*, 20:3, s. 323-336

²⁷⁸ Protokół o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów, Dz. U. UE, C 102 z 5 kwietnia 2012 roku, Tom 55, s. 6, źródło: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012Y0405\(02\)&rid=2](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012Y0405(02)&rid=2).

²⁷⁹ Umowa o współpracy między Parlamentem Europejskim i Komitetem Regionów.

²⁸⁰ Protokół o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów.

następstw uprzednich opinii Komitetu Regionów²⁸¹. W zawartym porozumieniu określono również obecność członków Komisji Europejskiej na posiedzeniach Komitetu Regionów, zwłaszcza w sesjach plenarnych i posiedzeniach prezydium. Umożliwiono również przedstawicielom Komisji Europejskiej zabieranie głosu podczas sesji plenarnej, podczas której omawiane są wnioski ustawodawcze należące do jej zakresu odpowiedzialności²⁸². W miarę możliwości urzędnicy Komisji Europejskiej biorą udział w posiedzeniach komisji Komitetu Regionów, na które są zapraszani w celu wyjaśnienia propozycji Komisji Europejskiej i zapoznania się ze stanowiskiem członków Komitetu Regionów²⁸³.

Sekretarz generalny Komisji Europejskiej przekazuje Komitetowi Regionów listę wniosków w odniesieniu do których zasięgnięcie opinii jest obowiązkowe i fakultatywne. Lista ta jest tworzona w oparciu o roczny program prac Komisji. W wykazie tym, mogą znaleźć się również dokumenty nie mające charakteru ustawodawczego, jednakże wobec których Komisja Europejska ma zamiar zaciągnąć opinii Komitetu Regionów oraz wnioski o współpracę w zakresie przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności²⁸⁴.

W ramach zawartego porozumienia, Komitet Regionów zobowiązał się do możliwie wyraźnego zaznaczania poprawek, jakie chciałby zaproponować do wniosków dotyczących aktów ustawodawczych, wprowadzając konkretne propozycje zmian do tekstów przedłożonych przez Komisję²⁸⁵. Komitet Regionów, bez zbędnej zwłoki przekazuje sekretarzowi generalnemu Komisji Europejskiej protokoły swoich posiedzeń i sesji plenarnych, jeśli ich treści mogłyby szczególnie interesować Komisję Europejską, zgłasza w zakresie wdrażania zasady proporcjonalności²⁸⁶. Komisja przekazuje przynajmniej dwa razy w roku obszerne odpowiedzi przedstawiające sposób, w jaki uwzględniono uwagi zawarte w opiniach Komitetu Regionów. Dokumenty te są wykorzystywane przez Komitet do sporządzania okresowych sprawozdań oddziaływania jego prac²⁸⁷.

²⁸¹ Pkt. I 1 protokołu o współpracy między Komitetem Regionów a Komisją Europejską.

²⁸² Pkt. I 6 protokołu o współpracy między Komitetem Regionów a Komisją Europejską.

²⁸³ Pkt. I 7 protokołu o współpracy między Komitetem Regionów a Komisją Europejską.

²⁸⁴ Pkt. I 8 Protokołu o współpracy między Komitetem Regionów a Komisją Europejską.

²⁸⁵ Pkt. 12 protokołu.

²⁸⁶ Pkt. 13 protokołu.

²⁸⁷ Pkt. 14 protokołu.

5 lutego 2014 roku Komitet Regionów oraz Parlament Europejski podpisali umowę o współpracy²⁸⁸. Celem zawartego porozumienia jest sformalizowanie oraz skonkretyzowanie kontaktów roboczych między tymi organami. Na podstawie tego porozumienia, ustanowiono specjalną procedurę współpracy z udziałem sprawozdawców z Komitetu Regionów i Parlamentu Europejskiego. Może ona dać szansę wpływania Komitetu na wyniki ewentualnych spotkań trójstronnych. Sprawozdawcy Komitetu Regionów będą zapraszani na posiedzenia komisji parlamentarnych w celu przedstawiania swoich opinii²⁸⁹.

W porozumieniu znalazły się także zapisy poświęcone współpracy w procedurach legislacyjnych.

W porozumieniu między Komitetem Regionów a Parlamentem Europejskim znalazło się wiele szczegółów technicznych dotyczących między innymi: udostępnienia stołówek, możliwości połączenia budynku Komitetu z budynkami Parlamentu, przeniesieniem 60 pracowników z administracji Komitetu do Parlamentu, czy polityki bezpieczeństwa²⁹⁰.

Współpraca Komitetu Regionów w Radą nie doczekała się jeszcze formalnego porozumienia. Dotychczasowa współpraca ogranicza się do składania wniosków przez Radę do Komitetu Regionów o wydanie opinii. Rada nie przygotowuje, ani nie przekazuje do Komitetu w jakim zakresie uwzględniła stanowisko Komitetu do danego dokumentu.

Komitet Regionów realizując swoje główne zadanie jakim jest funkcja doradcza²⁹¹ Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji Europejskiej realizuje ją głównie przez wydawanie opinii²⁹².

²⁸⁸ Komitet Regionów, źródło: <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/cor-ep-pact-cooperation.aspx>, z 10 sierpnia 2014 roku.

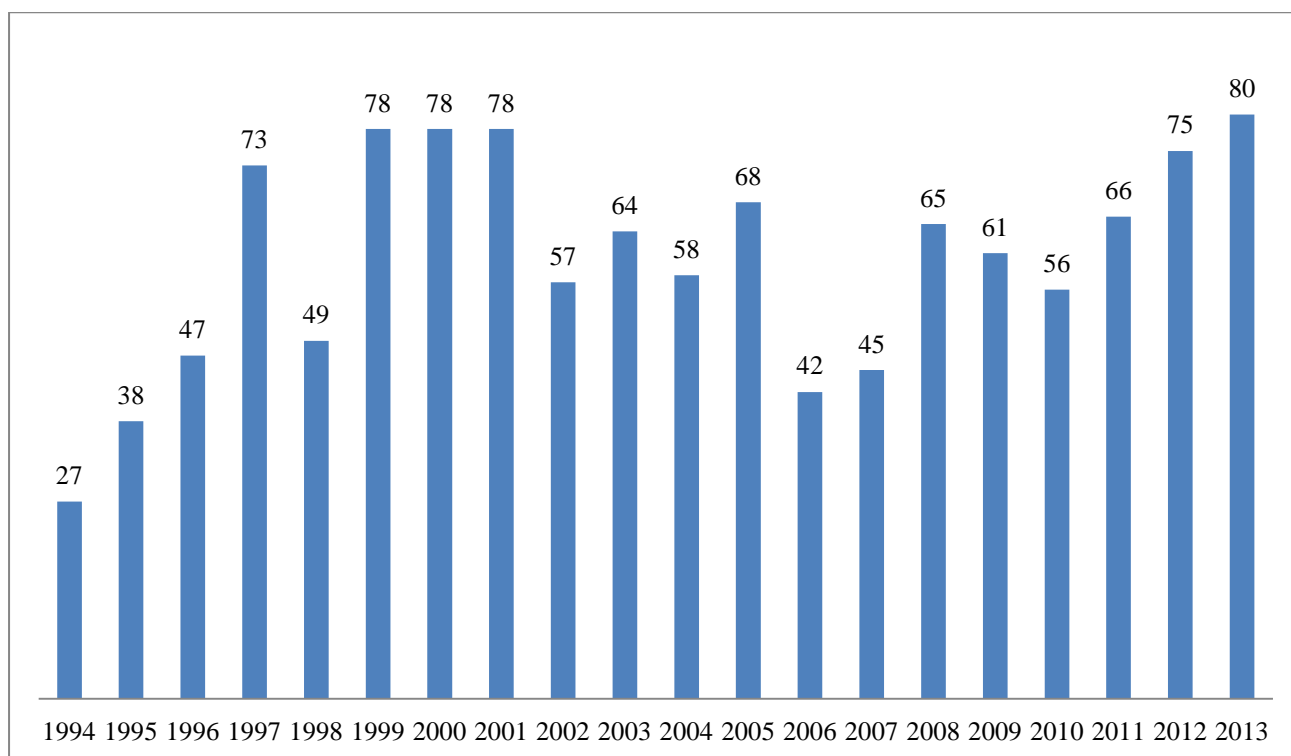
²⁸⁹ Notatka dla członków prezydium, COR-2013007657-02-00-NB-TRA z 29 stycznia 2014 roku.

²⁹⁰ Szerzej: Porozumienie o współpracy między Komitetem Regionów a Parlamentem Europejskim z 5 lutego 2014 roku, COR-2013-07657-17-00-NB-TRA.

²⁹¹ Marco Olivetti, *The Regions in the EU decision-making proces*, (w:) *Democracy and subsidiarity in the EU* (red. Marta Cartabia, Nicola Lupo Andrea Simoncini), s. 319 – 367.

²⁹² Szerzej o działalności Komitetu Regionów: *The Committee of Regions The voice of the local governments in Europe*, Local Government International Bureau, International Report number 12.

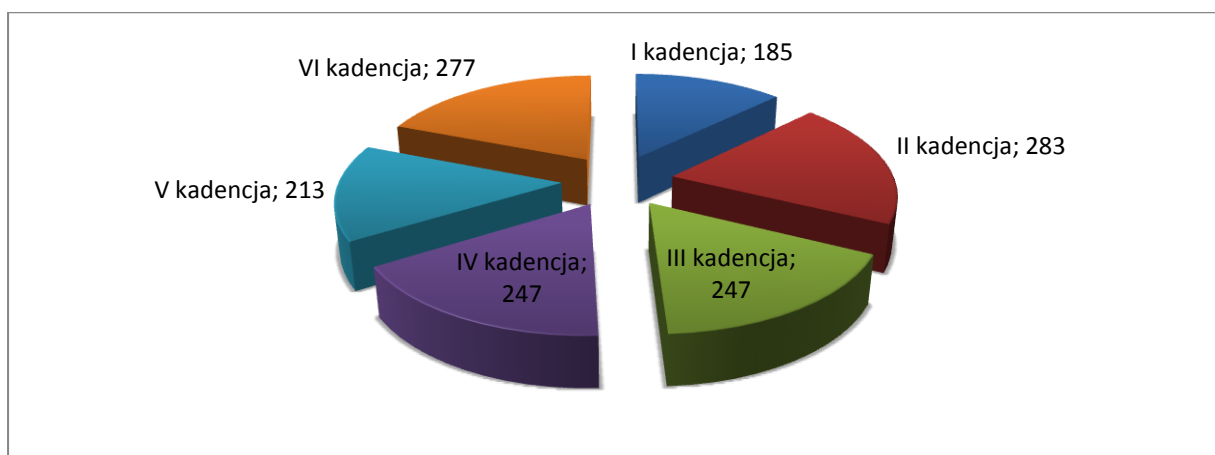
Wykres15 – liczba opinii wydanych przez Komitet Regionów w latach 1994 – 2013.

Opracowanie własne

Wykres numer 15 przedstawia liczbę wszystkich opinii wydanych przez Komitet Regionów z podziałem na poszczególne lata. W latach 1994 – 2013 Komitet Regionów wydał łącznie 1205 opinii. W pierwszych czterech latach działalności tego organu doradczego mogliśmy zaobserwować tendencję wzrostową jeżeli chodzi o liczbę wydawanych opinii. W 1998 roku widzimy ich znaczący spadek. Wynikało to z faktu, że był to przełom kadencji. Kończyła się pierwsza i zaczynała druga. W kolejnych trzech latach widzimy stałą liczbę opinii przyjętych przez zgromadzenia plenarne Komitetu Regionów. Pod koniec każdej kadencji liczba przygotowywanych opinii znacząco spada. Warto jednocześnie podkreślić, że w przypadku gdy sprawozdawcy opinii nie zostanie odnowiony mandat na kolejną kadencję jest powoływany nowy sprawozdawca, który kończy prace związane z przyjęciem projektu opinii. W kolejnych latach możemy zaobserwować to samo zjawisko. Na przełomie kadencji widzimy spadek wydawanych opinii (lata: 2002, 2006 i 2010) by później z roku na rok ich liczba wzrastała.

Wykres 16 – zestawienie opinii wydanych w poszczególnych kadencjach Komitetu Regionów.

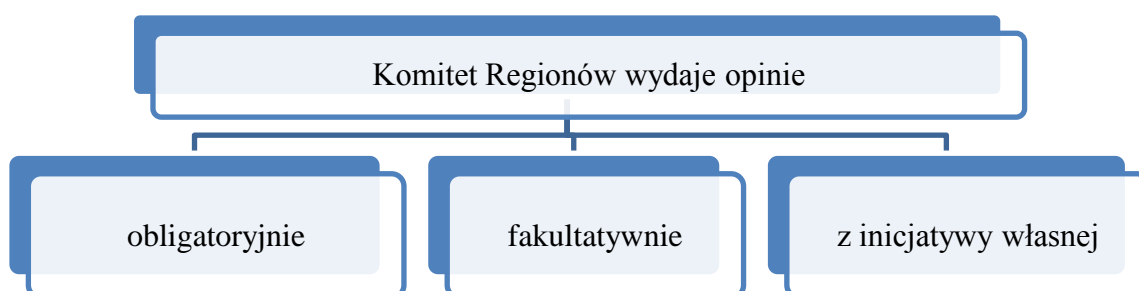

Opracowanie własne

Z wykresu numer 16 wynika, że nie ma większej różnicy jeżeli chodzi o liczbę wydawanych opinii w poszczególnych kadencjach Komitetu Regionów mimo zwiększającej się liczby członków i zastępców. Najmniej wydano opinii w I kadencji, bo tylko 185. Była to pierwsza kadencja, która dopiero określała zakres pracy, była to też kadencja, w której zasiadała najmniejsza liczba członków, a kompetencje Komitetu były ograniczone. Zakres konsultacji nie był także tak szeroki, jak jest obecnie. Liczba między poszczególnymi kadencjami nie różni się znacząco.

Na podstawie art. 307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komitet Regionów wydaje opinię w ramach trzech procedur.

Wykres 17 – klasyfikacja trybów wydawania opinii przez Komitet Regionów

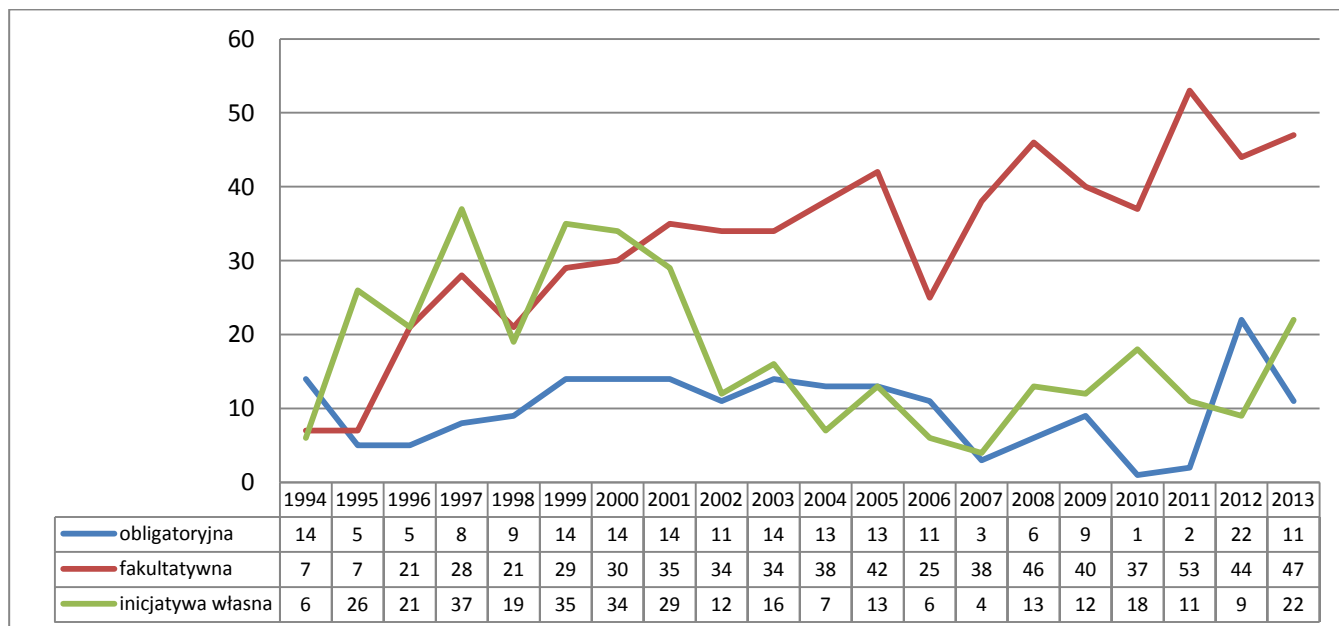

Opracowanie własne.

Komitet Regionów jest konsultowany przez Parlament Europejski, Radę lub Komisję Europejską w ramach procedury obligatoryjnej i fakultatywnej. Może on także wydawać opinię z inicjatywy własnej²⁹³.

Parlament Europejski, Rada lub Komisja Europejska zobligowane są do zaciągnięcia opinii Komitetu Regionów w przypadkach przewidzianych w traktatach²⁹⁴. Konsultacja fakultatywna odbywa się w przypadku, gdy jedna z instytucji uzna to za niezbędne w szczególności, gdy procedowany dokument ma związek ze współpracą trans graniczną. Kolejnym przykładem konsultacji fakultatywnej jest sytuacja, w której Komitet Ekonomiczno – Społeczny jest konsultowany na mocy art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a Komitet Regionów uzna że wchodzi w grę specyficzne interesy regionalne i na tej podstawie może wydać opinię²⁹⁵. Szczegółowe kryteria dotyczące konsultacji fakultatywnej zawierają porozumienia zawarte między Komitetem Regionów a Parlamentem i Komisją²⁹⁶.

Wykres 18 – zestawienie opinii Komitetu Regionów wg rodzaju konsultacji

Opracowanie własne, na podstawie protokołów z sesji plenarnych Komitetu Regionów.

²⁹³ Art. 307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²⁹⁴ Szerzej: Rozdział IV pkt. 1 rozprawy doktorskiej.

²⁹⁵ Art. 307 zdanie 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²⁹⁶ Szerzej o konsultacji fakultatywnej: Rozdział IV pkt. 2 rozprawy doktorskiej.

Wykres numer 18 prezentuje zestawienie wszystkich opinii przyjętych przez Komitet Regionów w latach 1994 – 2013 z podziałem na tryb konsultacji. Z powyższego wykresu wynika, że nie ma żadnej zależności między trzema trybami konsultacji. Liczba konsultacji obligatoryjnych i fakultatywnych wynika z programu prac Komisji Europejskiej na dany rok. Jedynie w ramach inicjatywy własnej Komitet Regionów ma wpływ na liczbę wydanych opinii w danym roku. Ta waha się od 4 wydanych w 2007 roku do 37 w 1997 roku. Z wykresu wynika także, że możemy zaobserwować rosnącą liczbę konsultacji fakultatywnej. Od 2010 roku widzimy także wzrost konsultacji obligatoryjnej. Wynika to ze znacznego rozszerzenia zakresu przedmiotowego objętego tym trybem konsultacji wprowadzonej Traktatem z Lizbony.

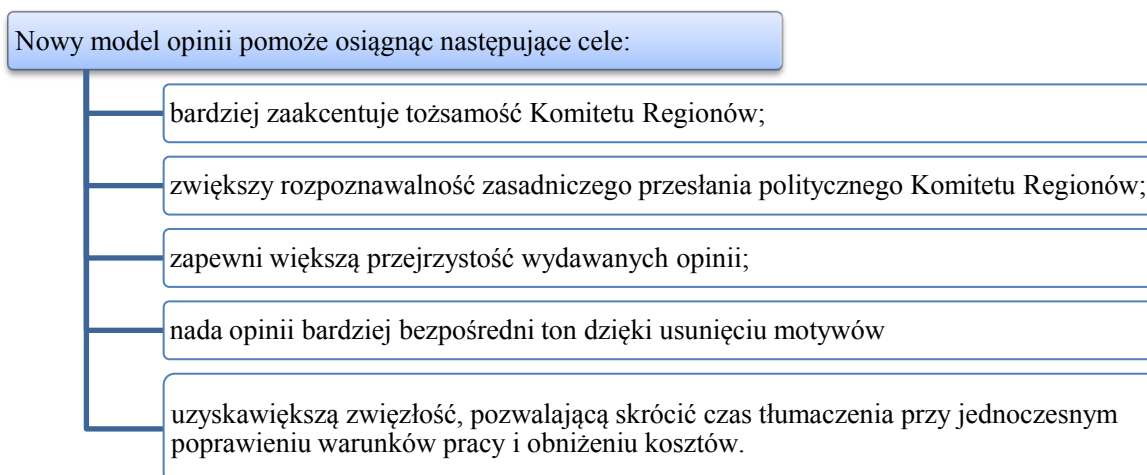
Zgodnie z zarządzeniem prezydium opracowano model opinii wydawanych przez Komitet Regionów Unii Europejskiej. Przygotowanie modelu opinii stanowiło jedno z zadań Petera Strauba – ówczesnego przewodniczącego Komitetu Regionów. O opracowanie jednolitego modelu opinii wnioskowało wielu członków i przewodniczący Komisji CAFA. Przygotowanie wzoru modelu opinii powierzył Dyrekcji Prac Konsultacyjnych²⁹⁷. Po rozległych konsultacjach z ekspertami i pracownikami służb Unii Europejskiej 5 września 2006 roku członkowie Komisji CAFA przyjęli nowy model opinii. Wszedł w życie na mocy zarządzenia prezydium z dniem 1 stycznia 2007 roku²⁹⁸. Przed datą wprowadzenia nowego modelu projektu opinii, zobowiązano sekretariat generalny do przekazania nowego wzoru do wiadomości członkom Komitetu Regionów, koordynatorom delegacji krajowych oraz sekretariatów grup politycznych²⁹⁹.

²⁹⁷ Załącznik IV regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów z vademecum, CdR 1/2010, s. 62.

²⁹⁸ Ibidem, s.63.

²⁹⁹ Nowy model opinii stanowi Załącznik nr 1 – model opinii.

Wykres 19 – cele nowego modelu opinii

Opracowano na podstawie Załącznika IV regulaminu wewnętrznego, CdR 1/2010.

Wykres numer 19 przedstawia główne cele, jakie przyświecały członkom Komitetu Regionów przy opracowywaniu jednolitego i klarownego modelu opinii. Nadrzędnym celem utworzeniu nowego modelu było zwiększenie efektywności oddziaływania przyjmowanych opinii przez Komitet Regionów poprzez jej czytelniejszy układ, syntetyczną prezentację głównych postulatów oraz wyodrębnienie w opinii konkretnych poprawek do projektów aktów ustawodawczych przedkładanych do zaopiniowania przez Komitet Regionów.

Opinie Komitetu Regionów, wydawane w szczególności w latach 1994 – 2004, nie pozwalały na przejrzyste odczytanie stanowiska tego organu. Opinie były ogólnikowe, nie zawierały przejrzystych postulatów Komitetu dotyczących konkretnych zmian w szczególności w odniesieniu do projektów aktów ustawodawczych³⁰⁰. Cele jakie postawił sobie Komitet Regionów, bez wątpienia przyczyniają się do łatwiejszego odczytywania założeń i wniosków do poszczególnych projektów aktów ustawodawczych. Realizacja tych

³⁰⁰ Dla przykładu: Opinia Komitetu Regionu z 15 listopada 1994 roku w sprawie projektu rozporządzenia Rady w sprawie reformy wspólnej organizacji rynku wina, COM(94) 117 final, CdR 242/94; Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych rozwoju transeuropejskiej sieci transportu, COM(94) 106 final, CdR 176/94 lub Opinia Komitetu Regionów z 9 grudnia 1997 roku w sprawie projektu dyrektywy Rady w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów na środowisko, COM(96) 511 final, CdR 172/97.

celów spowodowała pojawienie się w opiniach Komitetu Regionów konkretnych projektów zmian w zapisach aktów ustawodawczych wraz z ich uzasadnieniem³⁰¹.

Po ponad siedmiu latach funkcjonowania nowego modelu opinii Komitetu Regionów, należy jednoznacznie stwierdzić, że założone cele zostały zrealizowane. Opinie tego organu stały się bardziej zwięzłe, skoncentrowano się na propozycjach konkretnych zmian. Na wstępie każdej opinii jest jasno określone stanowisko Komitetu Regionów w odniesieniu do konsultowanego dokumentu.

Wykres 20 – charakterystyka formatu opinii Komitetu Regionów.

Charakterystyka formatu opinii Komitetu Regionów Unii Europejskiej:

Uproszczona strona tytułowa zawierająca tytuł opinii o wyraźniejszej wymowie politycznej, z najważniejszymi elementami wizerunku Komitetu Regionów oraz najważniejszymi punktami opinii. Na stronie tytułowej znajdują się będzie ramka zawierająca najważniejsze tezy przyjętej opinii.

Tekst w ramce będzie zawierał niezmienione najistotniejsze akapity opinii. Za zredagowanie tej części opinii odpowiedzialna jest administracja Komitetu Regionów po przyjęciu treści opinii na sesji plenarnej.

Na odwrocie strony tytułowej opinii będzie podany oficjalny tytuł, bądź tytuły dokumentów do których została przygotowana opinia.

Część zasadnicza opinii będzie się składać z dwóch części:
- obligatoryjna: zostaną w niej sformułowane zalecenia polityczne;
- fakultatywna: zawierająca zalecenia zmiany tekstu dokumentu, który jest przedmiotem wydania danej opinii.

Wszelkie uwagi proceduralne zostaną ujęte na końcu opinii. Dzięki temu zabiegowi uniknie się mieszania kwestii technicznych z zaleceniami politycznymi, jak to miało niekiedy miejsce do 2007 roku.

Dzięki przyjętemu modelowi opinii, będą one publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w sposób bardziej czytelny oraz lepszy pod względem technicznym, co w konsekwencji przyczyni się do łatwiejszej dostępności ich wersji elektronicznych.

Opracowano na podstawie Załącznika IV Regulaminu Wewnętrznego, CdR 1/2010.

³⁰¹ Dla przykładu: Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku w sprawie programu ochrony konsumentów na lata 2014 – 2020, COM(2011) 707 final, CdR 66/2012; Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku w sprawie wniosków legislacyjnych w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa, COM(2011) 416 final, COM(2011) 417 final, COM(2011) 418 final, COM(2011) 424 final oraz COM(2011) 425 final, CdR 239/2011; Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych po roku 2013, COM(2011) 398 final CdR 283/2011 oraz Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2012 roku w sprawie pakietu legislacyjnego dotyczącego praw ofiar, COM(2011) 274 final, COM(2011) 275 final, COM(2011) 276 final, CdR 197/2011.

Wykres numer 20 przedstawia elementy modelu opinii Komitetu Regionów sprawiły, że ich forma jest czytelniejsza. Instytucje europejskie, które zwróciły się z prośbą o wydanie opinii mogą łatwiej zapoznać się z postulatami tego organu doradczego. Na przykładzie opinii Komitetu Regionów w sprawie wspólnego systemu podatku od transakcji finansowych³⁰², przyjętej podczas 94. sesji plenarnej, możemy bez problemu wyodrębnić poszczególne elementy opinii oraz dowiedzieć się o głównych tezach organu doradczego Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego w odniesieniu do aktu ustawodawczego. Na stronie tytułowej znajdziemy informację, podczas której sesji opinia została przyjęta, tytuł opinii oraz ramkę z głównymi тезami z opinii przygotowanej przez administrację. Na drugiej stronie opinii znajduje się informacja o sprawozdawcy i dokumencie źródłowym, który jest przedmiotem opinii. I część opinii to zalecenia polityczne odnoszące się do opiniowanego aktu ustawodawczego, natomiast II część poświęcona jest zalecanym poprawkom w samym akcie. Zawsze ostatnią stroną opinii Komitetu Regionów jest tzw. „metryczka”, na której znajdują się informacje o: tytule opinii, dokumencie źródłowym, podstawie prawnej wydawanej opinii, trybie postępowania, dacie wpływu pisma z instytucji europejskiej, dacie podjęcia decyzji prezydium, komisji odpowiedzialnej, sprawozdawcy, dacie wydania notatki analitycznej, wyniku głosowania nad projektem opinii oraz o listę wcześniejszych opinii wydanych przez Komitet Regionów w tym obszarze.

Powyższe wymogi co do formatu opinii mają zastosowanie również do projektów opinii przygotowywanych przez sprawozdawców na posiedzenie komisji przedmiotowej, jak również na sesję plenarną Komitetu Regionów Unii Europejskiej³⁰³. Obowiązek pilnowania właściwego formatu projektu opinii jak i samej opinii ciąży na sekretariacie właściwej merytorycznie komisji oraz sekretariacie generalnym.

³⁰² Opinia Komitetu Regionów w sprawie wspólnego systemu podatku od transakcji finansowych, CdR 332/2011.

³⁰³ Załącznik IV regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów, CdR 1/2010.

2) Wydawanie opinii w odniesieniu do sprawozdań Komisji Europejskiej dotyczących spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Na podstawie art. 175 akapit 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, co trzy lata Komisja Europejska przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno – Społecznemu oraz Komitetowi Regionów sprawozdanie w sprawie postępów w urzeczywistnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Sprawozdanie obejmuje także sposób w jaki różne środki przewidziane w art. 175 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej się do tego przyczyniły. W odpowiednich przypadkach sprawozdanie zawiera stosowne propozycje.

Szczegółowe regulacje dotyczące zakresu przedmiotowego sprawozdania Komisji Europejskiej w sprawie postępów w urzeczywistnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej znalazły się w art. 31 rozporządzenia Rady nr 1083/2006³⁰⁴. Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia, Komisja Europejska zawiera w sprawozdaniu w szczególności rejestr postępów w urzeczywistnieniu spójności gospodarczej i społecznej, w tym sytuacji społeczno – gospodarczej i rozwoju regionów jak również uwzględnia priorytety Unii Europejskiej. W sprawozdaniu Komisja umieszcza także rejestr roli funduszy, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych instrumentów finansowych, jak również wpływu innych unijnych i krajowych polityk na osiągnięte postępy³⁰⁵.

Komisja Europejska umieszcza, w razie potrzeby, także wszelkie wnioski w sprawie środków i polityk unijnych, które powinny zostać przyjęte w celu wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej³⁰⁶. W sprawozdaniu mogą także znaleźć się propozycje dostosowania strategicznych wytycznych Unii Europejskiej dla spójności konieczne dla odzwierciedlenia zmian w polityce Unijnej³⁰⁷.

³⁰⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0025:0078:PL:PDF>

³⁰⁵ Art. 31 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006.

³⁰⁶ Art. 31 ust. 2 lit. a rozporządzenia 1083/2006.

³⁰⁷ Art. 31 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1083/2006.

Dotychczas Komisja Europejska wydała sześć sprawozdań w sprawie postępów w urzeczywistnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej³⁰⁸:

- 1) 1. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 6 listopada 1996 roku³⁰⁹;
- 2) 2. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 31 stycznia 2001 roku³¹⁰;
- 3) 3. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 18 lutego 2004 roku³¹¹;
- 4) 4. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 30 maja 2007 roku³¹²;
- 5) 5. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 9 listopada 2010 roku³¹³;
- 6) 6. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 23 lipca 2014 roku³¹⁴.

Powyższe sprawozdania zawierają szczegółową analizę społeczno-gospodarczą w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Do pierwszych pięciu raportów Komisji

³⁰⁸ Źródło: *Polityka regionalna – inforegio*,

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_pl.cfm.

³⁰⁹ Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 6 listopada 1996 roku, COM (96) 542, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1996:0542:FIN:PL:PDF>.

³¹⁰ Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 31 stycznia 2001 roku, COM (2001) 24, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0024:FIN:PL:PDF>.

³¹¹ Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 18 lutego 2004 roku, COM (2004) 107, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0107:FIN:PL:PDF>.

³¹² Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 30 maja 2007 roku, COM (2007) 273, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0273:FIN:PL:PDF>.

³¹³ Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 9 listopada 2010 roku, COM (2010) 642, źródło: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_en.cfm.

³¹⁴ 6. Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 23 lipca 2014 roku, COM (2014) 483, źródło: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion6/index_en.cfm.

Europejskiej, Komitet Regionów wydał opinię, w której odniósł się do najistotniejszych punktów sprawozdania.

Komitet Regionów zbadał pierwszy raport spójności, w którym wskazał na dużą zbieżność poglądów Komisji i Komitetu w zakresie roli polityki spójności na poziomie Unijnym oraz głównych wyzwań stojących przed regionami w nadchodzącym okresie³¹⁵. Po analizie opinii Komitetu Regionów, Komisja Europejska odniosła się do jego głównych postulatów w swoim raporcie dotyczącym działań następczych po wydanej opinii przez Komitet Regionów³¹⁶. Komisja Europejska zgodziła się z postulatami Komitetu Regionów, uwzględniając je w propozycji Agendy 2000. Do postulatów tych można zaliczyć m.in.³¹⁷:

- uproszenie procedury ubiegania się o fundusze strukturalne (Agenda 2000 proponuje zmniejszenie liczby celów z 6 do 3, a liczby inicjatyw wspólnotowych z 13 do 3.);
- koncentrację pomocy Unii Europejskiej na obszarach słabiej rozwiniętych (Agenda 2000 proponuje, że 2/3 dostępnych środków powinno być skoncentrowana na celu 1);
- położenie nacisku na działania wspierające konkurencyjność, tworzenie miejsc pracy oraz innowację;
- rozwijanie powiązań między miastem a wsią.

14 listopada 2001 roku Komitet Regionów wydał opinię w sprawie drugiego sprawozdania Komisji Europejskiej³¹⁸. Opinia ta nie zawiera szczegółowego odniesienia się do dokumentu. Komitet Regionów pozytywnie odniósł się do sprawozdania Komisji. Na trzech stronach stanowiska Komitetu Regionów znalazło się odniesienie do rozszerzenia Unii Europejskiej o nowe państwa członkowie, co skutkować będzie głębszymi dysproporcjami

³¹⁵ Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1997 roku w sprawie pierwszego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, COM (1996) 542 – final, CdR 76/97.

³¹⁶ 11. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów, udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

³¹⁷ Ibidem, s. 6.

³¹⁸ Opinia Komitetu Regionów z 14 listopada 2001 roku w sprawie drugiego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, COM (2001) 24 – final, CdR 74/2001.

między regionami. Komitet Regionów podkreślił także, że polityka regionalna powinna być uważana za politykę horyzontalną³¹⁹.

Komisja Europejska przedstawiła swoje stanowisko dotyczące postulatów Komitetu Regionów w swoim 20. raporcie³²⁰, które oceniła pozytywnie. Przychyliła się do tez postawionych przez Komitet i jednocześnie zobowiązała się do głębszej wpływu polityki państw członkowskich na spójność³²¹. Komisja Europejska nie zgodziła się natomiast ze stanowiskami Komitetu Regionów dotyczącymi:

- dodania kolejnego priorytetu dotyczącego promocji badań naukowych i rozwoju technologicznego w regionach mniej rozwiniętych – Komisja podkreśliła, że priorytet ten może być zrealizowany na podstawie obecnie istniejących działań np. cel 1;
- Komisja Europejska podkreśliła też, że nie ma możliwości utworzenia w aktualnej perspektywie finansowej na lata 2000 – 2006 „instrumentu kryzysowego”³²².

Trzecie sprawozdanie Komisji Europejskiej³²³ było znacznie rozbudowane, a przez to i opinia Komitetu Regionów³²⁴ była bardziej obszerna.

Tabela 8 – wybrane stanowiska Komisji Europejskiej wobec punktów opinii Komitetu Regionów ws. 3 sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Najważniejsze punkty opinii Komitetu Regionów	Stanowisko Komisji Europejskiej
17. Komitet Regionów żąda, aby podział środków w nowym Celu 1 przeprowadzono nadal przy wzięciu pod uwagę obiektywnych i przejrzystych kryteriów opartych na problemach i potrzebach regionów, którym udziela się wsparcia Przepisy określone w Berlinie i Kopenhadze dotyczące bieżącego okresu finansowania należy w zasadzie nadal stosować. Tym niemniej, zamożność i poziom bezrobocia w danym	Komisja Europejska uważa, że formuła berlińska pozostaje dobrą podstawą przydzielania środków między państwami członkowskimi i regionami. Jest jednak otwarta na zbadanie inne możliwości w celu zmniejszenia bezrobocia w trakcie dyskusji nad nową perspektywą finansową.

³¹⁹ Ibidem.

³²⁰ 20. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów, udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 60 – 61.

³²¹ Szerzej: Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów.

³²² Ibidem, s. 60.

³²³ 25. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów, udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

³²⁴ Opinia Komitetu Regionów z 16 czerwca 2004 roku w sprawie trzeciego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, COM (2004) 107 – final, CdR 120/2004.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

regionie należy uwzględnić w większym stopniu, niż dzieje się to obecnie;	
20. Komitet Regionów, przyjmuje do wiadomości propozycję Komisji, aby przejściowe rozwiązania w sprawie regionów najmniej rozwiniętych, dotkniętych efektem statystycznym, zakończyło się w roku 2013. Komitet pragnie jednak podkreślić, że ze względu na zasadę równego traktowania dotknięte regiony nie powinny być automatycznie wyłączone z ewentualnego wsparcia z tytułu stopniowego wprowadzania w ramach nowego Celu Konkurencyjności i Zatrudnienia, w okresie finansowania po roku 2013. Wszelkie dalsze wsparcie okresowe winno być określone sytuacją społeczno-gospodarczą tych regionów na koniec kolejnego okresu finansowania;	Komisja w pełni zgada się z tym punktem. Choć proponuje przejściową i malejącą pomoc dla tych regionów w następnym okresie programowania kończącego się w 2013 roku.
21. za możliwy do przyjęcia kompromis uważa propozycję Komisarza Barnier, aby regionom tym przysługiwało na początku kolejnego okresu finansowania do 85 % przyznanych funduszy dla 'klasycznych' regionów Celu 1, i malało do końca okresu finansowania do 60 %, jeżeli pociąga to za sobą przyznanie odpowiednich środków budżetowych, zgodnie z propozycjami Komisji dotyczącymi perspektyw finansowych na lata 2007 – 2013; jednocześnie przychyliła się również do zamiaru włączenia przez Komisję do swojej przyszłej propozycji rozporządzenia zapisu, na podstawie którego regiony te mogłyby otrzymać dofinansowanie w wysokości 100%, jeżeli środki przeznaczone na Cel i nie zostały w pełni wykorzystane; takie nie wykorzystane środki umieszczone by były w puli rezerwowej, która mogłaby zostać rozdzielona w <i>poszczególnych Państwach Członkowskich</i> w połowie okresu programowania 2007-2013;	Komisja Europejska proponuje, aby niewykorzystane środki w ramach zasady N+2 sfinansuje do 1 miliarda/rok w ramach „Growth Adjustment Fund”, który będzie używany do wzmocnienia nowych priorytetów pojawiających się na poziomie Unii Europejskiej w ramach rozdziału „konkurencyjność” i najlepiej funkcjonujących programach w ramach rozdziału „spójność” proponowanych perspektyw finansowych.
23. wzywa do tego, aby wszystkie regiony dotknięte efektem statystycznym były objęte art. 87, ust. 3, lit.(a) przez cały okres udzielania pomocy;	Komisja zbada tę propozycję w kontekście rewizji wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej.
24. wzywa wszystkie regiony dotknięte efektem naturalnym (regiony 'stopniowego wprowadzania') do przejścia od art. 87, ust.3, lit.(a) do art. 87, ust. 3, lit.(c) w trakcie trwania okresu pomocowego;	Komisja zbada tę propozycję w kontekście rewizji wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej.
26. Zakres możliwych środków musi być szeroki.	Komisja nie zgadza się z tym punktem. Udział Wspólnoty w celu uzyskania maksymalnego wpływu efektu dźwigni w stosunku do środków publicznych i maksymalnego wpływu na procesy rozwoju, środki finansowe muszą być skoncentrowane na kilku kluczowych dziedzinach, szczególnie istotnych dla poprawy konkurencyjności gospodarek regionalnych.
28. Umożliwić w regionach bardziej elastyczne wykorzystanie funduszy.	Komisja uważa, że z punktu widzenia społeczno-gospodarczego, nie są to już regiony „konwergencji”, a jednocześnie zapewniają płynne przejście pod względem finansowym i powinny być traktowane jak inne regiony w ramach celu „konkurencyjność regionalna i zatrudnienie”.
30. Podział środków powinien odbywać się na	Komisja zgadza się z tym punktem i proponuje

<p>podstawie przejrzystych kryteriów społecznych, gospodarczych i terytorialnych.</p>	<p>wykorzystać koniunkturę w regionie, poziom bezrobocia, poziom zatrudnienia, poziom wykształcenia zatrudnionych osób oraz gęstość jako kryterium podziału środków w ramach celu „konkurencyjność regionalna i zatrudnienie”.</p>
<p>40. wzywa Komisję Europejską do złożenia propozycji nowego instrumentu prawnego wspomagającego zdecentralizowaną współpracę międzyregionalną, decyzje co do której podejmowane będą na szczeblu regionalnym i lokalnym;</p>	<p>Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący stworzenia nowego instrumentu prawnego na poziomie wspólnotowym w formie struktury współpracy europejskiej, w celu umożliwienia państw członkowskim, władzom lokalnym i regionalnym podejmowania współpracy z wykorzystaniem środków wspólnotowych. Celem tego jest przeniesienie zdolności prowadzenia działań w ramach „europejskiego ugrupowania współpracy transgranicznej”.</p>
<p>43. wyraża uznanie dla wysiłków związanych z ujęciem problemów miejskich w ramach szerszej regionalnej i krajowej strategii, lecz prosi Komisję Europejską o lepsze zdefiniowanie kryteriów kwalifikacji obszarów miejskich, mając na uwadze rolę, jaką miasta drugiej i trzeciej kategorii odgrywają w zapewnieniu zrównoważonej współpracy między regionami;</p>	<p>Komisja nie proponuje kryterium kwalifikowalności dla obszarów miejskich. Uważa ona, że jest to w gestii państw członkowskich i regionów do zaproponowania w ramach programu operacyjnego, jak zamierzają rozwinąć miejski wymiar rozwoju, które miasta są zainteresowane programem i jak zamierzają zorganizować zarządzanie częścią programów dotyczących obszarów miejskich.</p>
<p>56. wzywa Komisję, aby upraszczając politykę regionalną, wzięła pod uwagę „punkt widzenia użytkownika”;</p>	<p>Propozycje Komisji są wynikiem długiej, publicznej debaty na temat reformy polityki, w której wzięli udział wszyscy kluczowi interesariusze polityki spójności w okresie trzech lat.</p>
<p>59. zauważa, że decyzja Komisji Europejskiej nie uwzględnia propozycji Komitetu Regionów zastąpienia zasady n+2 zasadą n+3, co złagodziłoby problemy związane z wdrażaniem dużych projektów i wzywa Komisję do ponownego rozpatrzenia tych propozycji (władz lokalnych i regionalnych) a także dostarczenia wyczerpujących wyjaśnień w przypadku, gdyby zostały one przez Komisję odrzucone.</p>	<p>Komisja nie zgadza się z tym punktem. Zasada automatycznego zwolnienia (N+2) udowodniła swoją wartość poprzez wprowadzenie większej dyscypliny finansowej w zakresie korzystania z pomocy Wspólnoty i zachęca państwa członkowskie do przygotowania odpowiedniego szeregu projektów oraz poprawę ich zdolności absorpcyjnych. Rzeczywiście podczas ostatniego okresu programowania 1994 -1999 zasada N+2 nie była częścią systemu ustawodawstwa spójności, wiele państw straciło środki finansowe przy zamknięciu programów. W tym samym czasie, Komisja proponuje wprowadzenie przepisów ułatwiających stosowanie tej zasady w celu uwzględnienia specyficznych potrzeb w zakresie programowania. Po pierwsze, państwa członkowskie otrzymują po zatwierdzeniu programów większą zaliczkę niż w bieżącym okresie, które doprowadzają do pełnego zastosowania zasady N+2 tylko w czwartym roku po przyjęciu.</p>

Opracowano na podstawie: 3. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów, s. 33 – 35.

Kolejne, czwarte sprawozdanie Komisji Europejskiej dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zostało wydane 30 maja 2007 roku. Do tego sprawozdania Komitet Regionów wydał w listopadzie 2007 roku opinię³²⁵. W raporcie tym po raz pierwszy została przedstawiona sytuacja społeczno-gospodarcza oraz terytorialna rozszerzonej Unii Europejskiej i jej 268 regionów. Sprawozdanie zawiera dogłębną analizę pozycji regionów poprzez pryzmat PKB, produktywność oraz zatrudnienie. Określa serię wyzwań, z którymi państwa członkowskie i regiony będą musiały się zmierzyć. Poza tymi informacjami, raport zawiera pierwszą ocenę wpływu polityki spójności w okresie programowania 2000 – 2006 oraz przygotowań do perspektywy 2007 – 2013³²⁶.

Do sprawozdania Komisji Europejskiej w sprawie czwartego sprawozdania na temat spójności gospodarczej i społecznej odniósł się także Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w swoim stanowisku z 12 lipca 2007 roku³²⁷. W tym stanowisku rząd pozytywnie odniósł się do sprawozdania Komisji Europejskiej. Uznał go za rzetelną analizę aktualnej sytuacji w zakresie spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej w Unii Europejskiej. Jednocześnie Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wyraził ubolewanie z powodu niepełnego podejścia w sprawozdaniu do kwestii rozszerzenia Unii Europejskiej i jego wpływu na politykę spójności³²⁸.

Komitetu Regionów, w opinii odnoszącej się do czwartego sprawozdania Komisji Europejskiej, podkreślił następujące tezy³²⁹:

³²⁵ Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2007 roku w sprawie czwartego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, COM (2007) 273 – final, CdR 97/2007.

³²⁶ Czwarty Raport Kohezyjny – przegląd spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, źródło:

http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Strony/IV%20raport%20kohezyjny.aspx?M=N.

³²⁷ Stanowisko Rządu RP w sprawie czwartego raportu Komisji Europejskiej na temat spójności gospodarczej i społecznej, źródło:

http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/d3ab7de52aec4fe9856ac59f0b3262eaStanowiskoRzadudoCOM_2007_273.pdf.

³²⁸ Ibidem.

³²⁹ Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2007 roku w sprawie czwartego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, COM (2007) 273 – final, CdR 97/2007.

1. Komitet Regionów stwierdził, że Unia osiąga postępy w zmniejszaniu dysproporcji, jednakże nadal mamy do czynienia z brakiem równowagi pod względem rozwoju. Europa stoi w obliczu nowych wyzwań (tj. globalizacja, zmiany demograficzne, zmiany klimatu) na szczeblach lokalnych i regionalnych.
2. Komitet Regionów sądzi, że polityka spójności z uwagi na swoje horyzontalne podejście musi nadal odgrywać zasadniczą rolę w przewyżnianiu opóźnień rozwojowych oraz umacnianiu konkurencyjności na poziomie lokalnym i regionalnym.
3. Komitet Regionów wyraził przekonanie, że po ratyfikacji traktatu reformującego spójność terytorialna zyska na znaczeniu w ramach polityki spójności oraz horyzontalnie, w zakresie strategii tematycznych.
4. Pragnąłby, aby Komisja Europejska w piątym okresowym sprawozdaniu w sprawie spójności gospodarczej i społecznej zajęła się koncepcją stymulującego wpływu polityki spójności oraz przedstawiła kompleksową koncepcję przyszłego wzajemnego oddziaływania różnych obszarów polityk Unii Europejskiej uwzględniając polityki spójności.
5. Komitet Regionów proponuje instytucjom Unii Europejskiej, a także podmiotom lokalnym i regionalnym swoje wsparcie w zakresie opracowywania propozycji poświęconym przyszłemu kierunkowi europejskiej polityki spójności.

Komisja Europejska odpowiedziała na tę opinię w swoim 34. Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów³³⁰.

Komisja Europejska zgodziła się z tezą Komitetu Regionów, że europejska polityka spójności jest podstawowym filarem zasady solidarności i kluczowym czynnikiem do sukcesu procesu integracji europejskiej³³¹. Po włączeniu pojęcia spójności terytorialnej w Traktacie z Lizbony, Komisja Europejska przewidziała wydanie w tej sprawie Zielonej Księgi na jesień 2008 roku. W tym dokumencie znajdzie się uaktualniona analiza różnic

³³⁰ 34. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych podjętych po wydanej opinii przez Komitet Regionów, udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

³³¹ Ibidem, s. 26.

terytorialnych w Unii Europejskiej na poziomie lokalnych, regionalnym i krajowym. W dokumencie tym zostanie także określona oraz przedstawiona koncepcja wykorzystania spójności terytorialnym na poziomie europejskim jak również na poziomie państw członkowskich³³².

Komisja zgodziła się z postulatem Komitetu Regionów dotyczącego zawartości merytorycznej piątego raportu. Będzie on zawierał podsumowanie głównych punktów z przeprowadzonych konsultacji społecznych, natomiast w drugiej części znajdzie się analiza sektorów wzrostu we wszystkich regionach Unii Europejskiej³³³.

Komisja jest w pełni świadoma znaczenia współpracy z podmiotami lokalnymi i regionalnymi. Odnosząc się do propozycji Komitetu Regionów w zakresie wsparcia przy opracowywaniu kierunków europejskiej polityki spójności, Komisja pragnie podkreślić, że jej pracownicy regularnie uczestniczą w posiedzeniach komicji COTER i komisji ‘ad hoc’ powołanej przez Komitet³³⁴.

Piąte sprawozdanie Komisji Europejskiej dotyczące spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej zostało wydane 9 listopada 2010 roku³³⁵. Do tego sprawozdania Komitet Regionów odniósł się poprzez wydaną opinię³³⁶.

W tej opinii Komitet podkreślił, że europejska wartość dodana polityki spójności zależy przede wszystkim na podejściu, które musi opierać się na: solidarności, identyfikację kluczowych celów zgodnie z potrzebami regionalnymi i ich mieszkańców, zintegrowaniu opartym na synergii między politykami sektorowymi w danym regionie, partnerskim udziale szczebla Unijnego, krajowego, regionalnego i lokalnego a także o podmioty społeczno-gospodarcze w opracowywaniu programów operacyjnych³³⁷.

³³² Ibidem.

³³³ Ibidem.

³³⁴ Ibidem, s. 26 – 27.

³³⁵ 5. Raport Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, COM (2010) 642.

³³⁶ Opinia Komitetu Regionów z 1 kwietnia 2010 roku w sprawie 5. raportu Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, COM (2010) 642 – final, CdR 369/2010.

³³⁷ Ibidem.

Komisja generalnie zgodziła się z tym poglądem Komitetu, jednocześnie podkreślając że wieloletnie programowanie w ramach zintegrowanego podejścia, partnerstwo i współpraca terytorialna są głównymi elementami polityki spójności. Komisja podkreśliła, że jednym ze sposobów zapewnienia osiągnięcia celów strategii Europa 2020 jest wzmocnienie partnerstwa i zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych zarówno do dialogu politycznego jak i wdrażania polityki spójności³³⁸.

Komitet Regionów w swojej opinii poparł utworzenie wspólnych ram strategicznych. Jednak powinny one być uzgodnione wspólnie przez Radę i Parlament Europejski przy współpracy z Komitetem Regionów. Należy wyjaśnić zakres wspólnych ram strategicznych, a tym samym odpowiednie role i powiązania między tymi funduszami europejskimi. Komitet Regionów podkreślił, że jest potrzeba określenia wymiaru terytorialnego i bliskiej relacji z funduszami strukturalnymi³³⁹.

Komisja w odniesieniu do tego punktu opinii Komitetu Regionów proponuje utworzenie wspólnych ram strategicznych w celu wzmocnienia integracji polityk Unii Europejskiej dla realizacji strategii Europa 2020. Mają one zastąpić ówczesne obecne podejście oddzielnych zestawów strategicznych wytycznych dla polityk. Kompleksowe ujęcie polityk zapewni ich lepszą koordynację³⁴⁰.

W swojej opinii Komitet sprzeciwił się wszelkim zmianom obowiązującego ówczesnie systemu zarządzania funduszami strukturalnymi, które zostały zaproponowane przez Komisję w ramach przeglądu rozporządzenia finansowego. Komitet wezwał Komisję do utrzymania obecnego systemu, który zaczyna przynosić efekty w zakresie zmniejszenia liczby błędów i nieprawidłowości³⁴¹.

^{338 338} 5. Raport Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, s.17.

³³⁹ Opinia Komitetu Regionów z 1 kwietnia 2010 roku w sprawie 5. raportu Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, COM (2010) 642 – final, CdR 369/2010.

³⁴⁰ 5. Raport Komisji Europejskiej..., s. 20.

³⁴¹ Opinia Komitetu Regionów z 1 kwietnia 2010 roku w sprawie 5. raportu Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, COM (2010) 642 – final, CdR 369/2010.

Komisja odniosła się do tego wniosku Komitetu podkreślając, że reforma koncentruje się głównie na trzech celach: uproszczeniu, lepszej realizacji i odpowiedzialności. Celem nie jest radykalna zmiana systemu zarządzania funduszami strukturalnymi³⁴².

Szósty raport w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialny jest ostatnim wydanym przez Komisję Europejską do tej pory, został on wydany 23 lipca 2014 roku.

2. Kontrola przestrzegania zasady pomocniczości i proporcjonalności

Zasada pomocniczości³⁴³ jest jedną z podstawowych zasad Unii Europejskiej, która kształtuje relacje między kompetencjami Unii a państwami członkowskimi³⁴⁴. Zasada pomocniczości znajduje zastosowanie w przypadku tzw. kompetencji dzielonych, czyli tam gdzie działania mogą być podejmowane przez Unię Europejską, ale także przez państwa członkowskie. Zasada ta została wyrażona w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej w 1992 roku³⁴⁵. Wcześniej, zgodnie z artykułem 130r Traktatu Rzymskiego, zasada subsydiarności odnosiła się wyłącznie do kwestii ochrony środowiska. Po zmianach wprowadzonych Traktatem z Maastricht³⁴⁶ zakres stosowania tej zasady został znacząco rozszerzony³⁴⁷. W obecnym systemie prawnym Unii Europejskiej, legalną definicję zasady subsydiarności możemy znaleźć w art. 5 ust 3 Traktatu o Unii Europejskiej: „Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, zarówno na poziomie

³⁴² 5. Raport Komisji Europejskiej..., s. 22.

³⁴³ Zobacz: Marta Sendrowicz, *Subsydiarność jako zasada ustrojowa w Unii Europejskiej*, (w:) *Subsydiarność* (red. Dariusz Milczarek), Warszawa 1998, s. 61 i następne.

³⁴⁴ Więcej: Phil Syrpis, *In Defence of Subsidiarity*, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 24, No. 2(2004), s. 323 - 334.

³⁴⁵ Agnieszka Dobek, *Zasada subsydiarności w Traktacie z Lizbony*, (w:) *Wrocławskie studia erasmiańskie zeszyty studenckie*, Wrocław 2009, s. 179.

³⁴⁶ Szerzej o zasadzie pomocniczości: Anastazja Gajda, *Zasada pomocniczości*, (w:) *Ustrój Unii Europejskiej* (red. Jan Barcz), Warszawa 2010, s. I – 109 i następne; *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony* (red. Jan Galster), Toruń 2010, s. 276 i następne.

³⁴⁷ Ibidem.

centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym³⁴⁸, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii”³⁴⁹.

Z cytowanego art. 5 Traktatu wynika, że zakres regulacji zasady pomocniczości dotyczy przypisania właściwości do podejmowania określonych działań prawnych jednemu ze szczebli decyzyjnych – Unii Europejskiej lub państwom członkowskim³⁵⁰. W literaturze zaznacza się, że właściwie w prawie Unii Europejskiej przedmiotem regulacji jest przyporządkowanie lub nawet wykonywanie kompetencji, a nie ich podział³⁵¹. Za takim poglądem przemawia po pierwsze to, że zasada pomocniczości nie jest podstawą definitywnego, określonego prawem, przyporządkowania kompetencji Unii Europejskiej lub państwom członkowskim. Po drugie, jak wskazuje Ewa Popławska, przemawia za tym praktyka która pokazuje, że przekazane Unii Europejskiej kompetencje na podstawie art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej stają się w ostateczności jej domeną. Praktykę tę potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przyczyniając się swoim orzecznictwem do sformułowania pojęcia „zajętego pola”, zgodnie z którym uprawnienia państw członkowskich przekazane Unii Europejskiej na mocy traktatów, nie mogą być już cofnięte³⁵².

Zasada subsydiarności ma jednak dwa ograniczenia w sferze stosowania³⁵³, wynikające z definicji ujętej w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Pierwsze ograniczenie dotyczy wyłączenia stosowania zasady pomocniczości w zakresie wyłącznych kompetencji Unii Europejskiej³⁵⁴. Drugie ograniczenie wprowadza tzw. *test of efficiency or effectiveness*, określający warunki jakie musi spełnić Unia Europejska, by móc podjąć planowane działania.

³⁴⁸ Szerzej: Rudolf Hrbek, *The Role of the Regions in the EU and the Principle of Subsidiarity*, *The International Spectator* 2/2003, s. 57 – 72.

³⁴⁹ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. UE z 30 marca 2010 roku, C 81/1.

³⁵⁰ Ewa Popławska, *Zasada subsydiarności w traktatach z Maastricht i Amsterdamu*, Warszawa 2000, s. 53.

³⁵¹ Ch. Calliess, *Subsidiaritätsprinzip und Solidaritätsprinzip als rechtliches Regulativ der Globalisierung von Staat und Gesellschaft – dargestellt am Beispiel von EU und WTO*, *Rechtstheorie Beiheft*, 20, s. 393; P. Mathijsen, *Subsidiarność w praktycznym funkcjonowaniu organów wspólnotowych*, [w:] *Subsidiarność. Monografie i studia*, Warszawa 1996, s. 86., za Agnieszka Dobek, *Zasada subsydiarności w Traktacie z Lizbony*, (w:) *Wrocławskie studia erasmiańskie zeszyty studenckie*, Wrocław 2009, s. 180.

³⁵² Agnieszka Dobek, *Zasada subsydiarności w Traktacie z Lizbony*, s. 180.

³⁵³ Pierre Mathijsen, *Subsidiarność w praktycznym funkcjonowaniu organów Wspólnotowych*, (w:) *Subsidiarność* (red. Dariusz Milczarek), Warszawa 1998, s. 75 i następane.

³⁵⁴ Szerzej: Phil Syrpis, *In Defence of Subsidiarity*, (w:) *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 24, No 2(2004), s. 323-334.

Jednym z nich jest brak możliwości realizacji celu w wystarczający sposób na poziomie państw członkowskich. Drugim to możliwość realizacji celu na poziomie Unii Europejskiej uzasadniany skalą oraz skutkami proponowanych działań³⁵⁵.

Wykres 21 – kontrola przestrzegania zasady pomocniczości.

Opracowanie własne.

Wykres numer 21 obrazuje etapy kontroli przestrzegania zasady pomocniczości. Protokół 2 dołączony do Traktatu Lizbońskiego w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności zawiera szczegółowe działania zmierzające do realizacji zasady pomocniczości. Każda instytucja została zobligowana do czuwania nad poszanowaniem zasad pomocniczości i proporcjonalności³⁵⁶. Na etapie tworzenia aktów ustawodawczych, protokół zobowiązał Komisję Europejską do prowadzenia szerokich konsultacji przed zgłoszeniem wniosku dotyczącego aktu ustawodawczego, także w stosownych przypadkach powinny uwzględniać wymiar lokalny i regionalny przewidywanych działań³⁵⁷. Komisja Europejska dokonała ewolucji uzasadnień dołączonych do dokumentów. Zaznacza w nich uwzględnienie zasady pomocniczości i proporcjonalności, a także prowadzoną konsultację. Ponadto w ramach zasady lepszego stanowienia prawa, instytucje Unii Europejskiej dążą do

³⁵⁵ Ibidem.

³⁵⁶ Art. 1 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

³⁵⁷ Art. 2 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na przedsiębiorstwa, obywateli, jak i administracji publicznej³⁵⁸.

Na etapie legislacyjnym Komitet Regionów wydaje opinie, w których zajmuje stanowisko w zakresie zgodności danego wniosku z zasadą pomocniczości i proporcjonalności. Komisja Europejska wielokrotnie podkreślała, że „szczególną rolę odgrywa Komitet między instytucjami Unii Europejskiej a władzami lokalnymi”³⁵⁹.

Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności³⁶⁰ wprowadził także nowy mechanizm monitoringu pomocniczości przez parlamenty narodowe i Komitet Regionów³⁶¹. Daje on możliwość parlamentom narodowym wydawania opinii na temat zgodności projektu danego aktu ustawodawczego z zasadą pomocniczości³⁶². Każdy parlament narodowy dysponuje dwoma głosami rozdzielonymi w zależności od krajowego systemu parlamentarnego. W sytuacji, gdy uzasadnione opinie o niezgodności projektu ustawodawczego z zasadą pomocniczości stanowią co najmniej 1/3 głosów przyznanych parlamentom narodowym, projekt zostaje poddany ponownej analizie. W sytuacji, gdy projekt aktu ustawodawczego dotyczy przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przedłożonego na podstawie art. 76 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, próg wynosi 1/4 głosów³⁶³.

Po ponownej analizie, Komisja Europejska lub w stosownym przypadku grupa państw członkowskich, Parlament Europejski, Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Ban Centralny lub Europejski Bank Inwestycyjny, jeżeli projekt aktu ustawodawczego pochodzi od nich,

³⁵⁸ Komitet Regionów, *Subsidiarity in the EU legislative process*, źródło:

<https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/whatis/Pages/SubsidiarityintheEUlegislativeprocess.aspx>.

³⁵⁹ Komitet Regionów, *The Committee of the Regions consultative work : "Opinions"*, źródło:

<https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/whatis/Pages/SubsidiarityintheEUlegislativeprocess.aspx>.

³⁶⁰ Zobacz: Agnieszka Frąckowiak-Adamska, *Zasada proporcjonalności jako gwarancja swobód rynku wewnętrznego Wspólnoty Europejskiej*, Warszawa 2006; Agnieszka Frąckowiak-Adamska, *Zasada proporcjonalności w traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy* (w:) *Konstytucja dla Europy – przyszły fundament Unii Europejskiej*, red. S. Dudzik, Kraków 2005 oraz Justyna Maliszewska-Nienartowicz, *Zasada proporcjonalności w prawie Wspólnot Europejskich*, Toruń 2007.

³⁶¹ Art. 6 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

³⁶² Szerzej na temat zasady subsydiarności: Agnieszka Pawłowska i Sabina Grabowska (red.), *Zasada pomocniczości, wymiar europejski, narodowy, regionalny i lokalny*, Rzeszów 2011.

³⁶³ Art. 7 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

mogą postanowić o podtrzymaniu, zmianie lub wycofaniu projektu. Taka decyzja wymaga uzasadnienia³⁶⁴.

W przypadku, gdy Komisja Europejska postanowi podtrzymać wniosek, powinna przedstawić uzasadnioną opinię określającą przyczyny, dla których uważa, że wniosek ten jest zgodny z zasadą pomocniczości. Uzasadniona opinia, a także w uzasadnionych przypadkach opinie parlamentów narodowych, powinny zostać przekazane prawodawcy Unii Europejskiej w celu uwzględnienia ich w ramach procedury ustawodawczej³⁶⁵:

- Przed zakończeniem pierwszego czytania prawodawca rozważa zgodność wniosku ustawodawczego z zasadą pomocniczości, biorąc pod uwagę opinie parlamentów narodowych i Komisji Europejskiej;
- W przypadku większości głosów wynoszącą 55% członków Rady lub większością głosów oddanych w Parlamencie Europejskim prawodawca stwierdzi, że projekt aktu ustawodawczego nie jest zgodny z zasadą pomocniczości, nie jest on przedmiotem dalszego procedowania.

Mimo, że Komitet Regionów nie jest wprost wymieniony w mechanizmie wczesnego ostrzegania, to w rzeczywistości jest jej uczestnikiem poprzez wydawanie swoich opinii na temat monitorowania pomocniczości, oczywiście tylko w przypadku opinii w ramach procedury obligatoryjnej³⁶⁶.

Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności dał Komitetowi Regionów nowe kompetencje. Na podstawie art. 8 akapit 2 został on wyposażony w możliwość wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości³⁶⁷. Komitet jest także adresatem corocznych sprawozdań w sprawie stosowania zasady pomocniczości³⁶⁸.

³⁶⁴ Art. 6 ust. 2 akapit 2 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

³⁶⁵ Art. 7 ust. 3 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

³⁶⁶ Komitet Regionów, The Committee of the Regions consultative work : "Opinions".

³⁶⁷ Szerzej rozdział III pkt 4 rozprawy doktorskiej.

³⁶⁸ Art. 9 protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Czuwanie nad przestrzeganiem zasady pomocniczości jest jednym z najważniejszych zadań, jakie członkowie Komitetu Regionów przedstawili przed tym organem. Nazywany jest on także „strażnikiem zasady pomocniczości”³⁶⁹.

Komitet Regionów przyjmując dokumenty w Dunkierce³⁷⁰ w 2008 roku i w Uppsali³⁷¹ w 2009 roku potwierdził dążenie włączenia zasady pomocniczości do głównego nurtu procesu decyzyjnego Unii Europejskiej. Natomiast 2 maja 2012 roku Komitet Regionów przyjął strategię monitorowania zasady pomocniczości³⁷². Ogólnym celem strategii jest doprowadzenie do tego, aby Komitet Regionów stał się punktem odniesienia w zakresie stosowania zasady pomocniczości w Unii Europejskiej. Ma to być realizowane głównie poprzez przedstawianie analizy zgodności danego aktu z zasadą pomocniczości w wydawanych opiniach³⁷³. Komitet Regionów ustalił, że głównymi celami strategii jest³⁷⁴:

- ustanowienie całościowego podejścia w monitorowaniu stosowania zasady pomocniczości na każdym etapie procesu decyzyjnego Unii Europejskiej;
- wzmocnienie struktury zarządzania monitorowaniem stosowania zasady pomocniczości przez Komitet Regionów;
- zaangażowanie odpowiednich instytucji w te działania i zapewnienie gotowości Komitetu Regionów do wnoszenia potencjalnych skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Aby skoordynować działania administracyjne w dziedzinie monitorowania stosowania zasady pomocniczości i działaniami politycznymi Komitetu Regionów, każda grupa

³⁶⁹ Maragall i Mira, *Wstęp do CoR Activities Raport 1994-95*, CoR 160/96, s. 4, za Artur Sobolewski, *Komitet Regionów w systemie instytucjonalnym...*

³⁷⁰ Subsidiarity Monitoring in the COR Political Process, R/Cdr 229/2008 Pkt 8a), źródło: <http://cor.europa.eu/en/Archived/Documents/e652aa70-bd2a-4f50-8930-f95dcc34acae.pdf> z 10 czerwca 2015 roku.

³⁷¹ Sprawozdanie obejmuje działania Komitetu Regionów w dziedzinie pomocniczości w okresie od 1 września 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., R/CdR 196/2009 pkt 8a).

³⁷² Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości - zmieniona strategia Komitetu Regionów, R/CdR 606/2012 pkt 7a) rev. 1, źródło: https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/news/Documents/Subsidiarity%20Monitoring%20Revised%20Strategy/r_cdr606-2012_pt7a_rev1_nb_pl.pdf.

³⁷³ Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości - zmieniona strategia Komitetu Regionów, s. 2.

³⁷⁴ *Ibidem*, s. 3.

polityczna wyznaczyła koordynatora ds. pomocniczości, który wraz z koordynatorem politycznym Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości wchodzi w skład grupy sterującej ds. pomocniczości³⁷⁵. We wrześniu 2012 roku, Komitet Regionów powołał na stanowisko koordynatora Sieci Monitorowania Pomocniczości Michaela Schneidera z Dani, pozostali członkowie, to: Jean Francois Istasse, Jean-Luc Vanraes i Marc Hendrickx³⁷⁶.

Sieć Monitorowania Stosowania Zasady Pomocniczości została powołana w kwietniu 2007 roku. Jej członkami są parlamenty i rządy regionów posiadające uprawnienia ustawodawcze, władze lokalne i regionalne nie posiadające uprawnień ustawodawczych oraz stowarzyszenia władz lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej. Sieć jest także otwarta dla członków delegacji krajowych Komitetu Regionów oraz przedstawicieli izb parlamentów narodowych³⁷⁷.

Sieć została powołana w celu ułatwienia wymiany informacji między władzami lokalnymi i regionalnymi w Unii Europejskiej w zakresie różnych dokumentów i wniosków ustawodawczych i politycznych Komisji Europejskiej, które po przyjęciu będą miały bezpośredni wpływ na te władze³⁷⁸.

W praktyce, sieć działa poprzez swoją stronę internetową, gdzie partnerzy³⁷⁹ mogą swobodnie przedstawić swoją ocenę wszystkich dokumentów politycznych i prawnych, które są przedmiotem opinii Komitetu Regionów³⁸⁰. Ponadto, mogą oni zostać poproszeni przez sprawozdawcę Komitetu Regionów o pomoc w opracowaniu opinii w sprawie zajęcia stanowiska³⁸¹ do konkretnej inicjatywy Unii Europejskiej oraz w sprawie aspektów

³⁷⁵ Ibidem, s.5 – 6.

³⁷⁶ Komitet Regionów: *New SMN Coordinator and Subsidiarity Steering Group*, źródło: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/news/Pages/New-SMN-Coordinator-and-Subsidiarity-Steering-Group.aspx>.

³⁷⁷ Komitet Regionów, *The Subsidiarity Monitoring Network*, źródło: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>.

³⁷⁸ Ibidem.

³⁷⁹ Pełna lista partnerów dostępna na stronie internetowej: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/The-SMN-Partners.aspx>.

³⁸⁰ Tzw. Konsultacje otwarte, Szerzej o rodzajach konsultacji: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/activities/Pages/Consultations.aspx>.

³⁸¹ Szerzej: Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości - zmieniona strategia Komitetu Regionów, s. 11 – 12.

stosowania pomocniczości i proporcjonalności³⁸². Partnerzy Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości, mogą wyrażać swoją opinię na specjalnie przygotowanych siatkach oceny³⁸³. Są one następnie wykorzystywane do przygotowywania sprawozdania, które jest przekazywane do sprawozdawców i odpowiednich merytorycznie komisji Komitetu Regionów³⁸⁴.

Jak już wcześniej wspomniano, w ramach Traktatu z Lizbony ustanowiono system wczesnego ostrzegania. W świetle tych nowych uprawnień i zadań, a także mając na uwadze dobrą wymianę informacji w ramach tego procesu na stronie internetowej Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości Komitetu Regionów, utworzono instrument o nazwie „REGPEX”. Jest to baza danych, której celem jest pomoc regionom Unii Europejskiej posiadającym kompetencje legislacyjne w korzystaniu z instrumentu wczesnego ostrzegania³⁸⁵.

Baza ta zawiera dostęp do kompletnego katalogu wniosków Komisji Europejskiej oraz odesłań do właściwych stron internetowych, dzięki czemu łatwiejszy jest przegląd stosowania zasady pomocniczości. Dzięki REGPEX parlamenty regionalne mają dostęp do katalogów zawierających wszelkie dostępne informacje związane ze szczególnie istotnymi zagadnieniami w kontekście systemu wczesnego ostrzegania³⁸⁶.

Pierwszy plik tekstowy w systemie REGPAX został zorganizowany między grudniem 2011 roku a marcem 2012. Odnosił się do wniosku dotyczących dyrektyw w sprawie zamówień publicznych i koncesji³⁸⁷. Komitet Regionów zamówił informację wprowadzającą i udostępnił ją w REGPEX jeszcze zanim dokonano publikacji wniosków dotyczących dyrektyw, zaznaczając jednocześnie o możliwych problemach w zakresie zasad pomocniczości i proporcjonalności. W kolejnym etapie systemu wczesnego ostrzegania na stronie REGPEX umieszczono stanowiska pięciu parlamentów regionalnych³⁸⁸, jednego

³⁸² Tzw. Konsultacja ukierunkowana.

³⁸³ „External Subsidiarity Evaluation Gird, CdR 1219/2013.

³⁸⁴ Komitet Regionów, „The Subsidiarity Monitoring Network”.

³⁸⁵ Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości - zmieniona strategia Komitetu Regionów, s. 13.

³⁸⁶ Ibidem.

³⁸⁷ Wniosek dotyczący dyrektyw w sprawie zamówień publicznych i koncesji COM (2011) 895, 896 i 897.

³⁸⁸ Estremadura, Emilia Romania, Turynia, Bawaria i Walia.

ządu regionalnego³⁸⁹, jednego parlamentu krajowego³⁹⁰ i czterech stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych równocześnie do przyjętych przez parlamenty krajowe i opublikowane w IPEX. Stanowiska te zostały przekazane do sekretariatu komisji, które zostały wykorzystane przez sprawozdawców Komitetu Regionów³⁹¹ przy przygotowaniu projektu opinii³⁹² w tym zakresie³⁹³.

3. Prawo skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Na mocy zmian wprowadzonych przez Traktat z Lizbony, Komitet Regionów uzyskał prawo wnoszenia skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej: „*Trybunał jest właściwy (...) do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez (...) Komitet Regionów, zmierzających do zapewnienia ochrony ich prerogatyw*”³⁹⁴. Komitet Regionów otrzymał także prawo wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku naruszenia zasady pomocniczości. Kompetencję tę przyznano na podstawie protokołu nr 2: „*Zgodnie z zasadami określonymi w tym samym artykule skargi jakie mogą być wnoszone przez Komitet Regionów w odniesieniu do aktów ustawodawczych, do których przyjęcia Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wymaga jego konsultacji*”³⁹⁵.

Komitet Regionów jest półprzywilejowanym powodem, co oznacza że może wnosić skargę do Trybunału wyłącznie w celu ochrony własnych uprawnień³⁹⁶. Definicja prerogatywy w prawie unijnym nie została usankcjonowana. Jednakże należy zgodzić się z Rudolfem Ostrihansky, że „pojęcie prerogatywy jest zbliżone do koncepcji interesu

³⁸⁹ Szkocja.

³⁹⁰ Bundesrat Austrii.

³⁹¹ Henk Kool i Catarina Segersten-Larsson.

³⁹² Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2012 *Pakiet dotyczący zamówień publicznych*, COM(2011) 895 final, COM(2011) 896 final, CdR 99/2012.

³⁹³ Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości - zmieniona strategia Komitetu Regionów, s. 13.

³⁹⁴ Art. 263 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

³⁹⁵ Art. 8 akapit 2 Protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności dołączonego do Traktatu z Lizbony.

³⁹⁶ Ibidem.

prawnego³⁹⁷. Mimo braku legalnej definicji prerogatywy w prawie Unii Europejskiej, znajdziemy orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości w tym zakresie³⁹⁸.

W konsekwencji orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, akty prawne, które zostały zaopiniowane przez Komitet Regionów w swojej preambule muszą zawierać informację, w której opinii Komitetu Regionów przedstawiono stanowisko do aktu ustawodawczego. Ponadto w uzasadnieniu aktu, musi znaleźć się odniesienie do opinii Komitetu Regionów³⁹⁹.

Szczegółowe regulacje dotyczące wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przez Komitet Regionów zostały zawarte w jego regulaminie wewnętrznym w artykule 54.

Aby Komitet Regionów mógł wnieść skargę o stwierdzenie nieważności aktu muszą być spełnione trzy warunki⁴⁰⁰:

- 1) projekt aktu ustawodawczego musi być objęty obligatoryjną konsultacją z Komitetem Regionów i dotyczyć obszaru tzw. kompetencji dzielonych⁴⁰¹;
- 2) skarga może dotyczyć wyłącznie aktu ustawodawczego w rozumieniu art. 289 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przyjętych na podstawie art. 11

³⁹⁷ Za Karol Karski, *Komitet Regionów...*, s. 255.

³⁹⁸ Nie ma obecnie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego uprawnień Komitetu Regionów Unii Europejskiej. Jest jednak parę orzeczeń dotyczących ochrony prerogatyw Parlamentu Europejskiego z lat 90. Ubiegłego stulecia. Kiedy ówczesnie Parlament Europejski miał podobne uprawnienia co Komitet obecnie. Zgodnie z wyrokiem ówczesnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C – 316/91 Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej (źródło: <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=98278&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=34354>) Zgodnie z tym orzeczeniem prerogatywą jest prawo, w tym przypadku Parlamentu Europejskiego, do wyrażenia opinii w zakresie dokumentu, który musi być skonsultowany na postawie traktatów. Szerzej: Karol Karski, *Komitet Regionów...*, s. 255.

³⁹⁹ Karol Karski, *Komitet Regionów...*, s. 256.

⁴⁰⁰ Komitet Regionów, *Practical guide on the infringement of the subsidiarity principle*, źródło: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/Guide%20on%20SubsidiarityFINAL.pdf>, s. 5 – 9.

⁴⁰¹ Zob. Opinia Rzecznika Generalnego M. Poiaresa Madura przedstawiona w dniu 1 października 2009 r., Sprawa C-58/08 Vodafone Ltd Telefónica O2 Europe plc T-Mobile International AG Orange Personal Communications Services Ltd przeciwko Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform, źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62008CC0058&from=EN>.

Traktatu o Unii Europejskiej lub art. 225 i 241 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

- 3) skarga musi zostać wniesiona w wymaganym terminie, tj. dwóch miesięcy od daty publikacji aktu.

W związku z przyznaniem Komitetowi Regionów kompetencji do wniesienia skargi w sprawie naruszenia zasady pomocniczości, zintensyfikował on swoje działania w zakresie monitorowania stosowania zasady pomocniczości. Jednym z takich instrumentów jest sieć monitorowania zasady pomocniczości⁴⁰². Komitet Regionów wydaje także coroczne raporty w sprawie zasady pomocniczości⁴⁰³. W przypadku, gdy opinie Komitetu Regionów odnoszą się do wniosków ustawodawczych, w których Unia Europejska nie posiada kompetencji wyłącznych, zawierają one ocenę zgodności tych wniosków z zasadami pomocniczości i proporcjonalności⁴⁰⁴.

Przewodniczący Komitetu Regionów, bądź komisja wyznaczona do opracowania projektu opinii, ma możliwość wniesienia skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie naruszenia zasady pomocniczości przeciwko aktowi ustawodawczemu⁴⁰⁵. Komisja podejmuje decyzję większością oddanych głosów po sprawdzeniu, czy osiągnięto kworum. Wniosek komisji przedkładany jest do decyzji zgromadzeniu plenarnemu⁴⁰⁶, które podejmuje decyzję większością głosów, po sprawdzeniu kworum. W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji, przewodniczący wnosi skargę w imieniu Komitetu⁴⁰⁷. Komisja uzasadnia swój wniosek w szczegółowym raporcie⁴⁰⁸.

W przypadku, gdy zgromadzenie plenarne nie jest w stanie podjąć rozstrzygnięcia w wymaganym terminie, prezydium podejmuje decyzję większością głosów w sprawie wniesienia skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości, czyniąc to na

⁴⁰² Więcej: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

⁴⁰³ Raporty dostępne na stronie internetowej:

<https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Pages/Publicationsandstudies-.aspx>.

⁴⁰⁴ Art. 55 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁰⁵ Art. 58 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁰⁶ Art. 58 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁰⁷ Art. 13 lit. g regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁰⁸ Ibidem.

wniosek przewodniczącego Komitetu bądź właściwej komisji. W przypadku podjęcia takiej decyzji, przewodniczący Komitetu wnosi skargę w imieniu Komitetu i na najbliższej sesji zwraca się do zgromadzenia plenarnego o podjęcie decyzji o utrzymaniu skargi. W przypadku nie je nie podtrzymania, przewodniczący skargę wycofuje⁴⁰⁹.

Aby skarga do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do naruszenia zasady pomocniczości była skuteczna musi zostać zakwestionowany przynajmniej jeden z poniższych punktów⁴¹⁰:

- 1) w dziedzinach, które nie należą do wyłącznej kompetencji Unii, działa ona tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim proponowane działania nie mogą być osiągnięte w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym bądź lokalnym;
- 2) ze względu na rozmiary i skutki proponowanych działań, osiągnięcie tych celów będzie lepsze na poziomie Unii.

W odniesieniu do drugiego punktu Trybunał Sprawiedliwości na podstawie dotychczasowego orzecznictwa ustanowił sześć kryteriów, które pozwalają na ustalenie, czy zasada pomocniczości została naruszona bądź nie. Kryteria te są brane pod uwagę przez Komitet Regionów w kontekście każdego planowanego wniosku o wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości w zakresie naruszenia zasady pomocniczości⁴¹¹. Do tych kryteriów należy⁴¹²:

- 1) sytuacja w której regulowana materia ma dotyczyć kwestii transnarodowych nie mogących w sposób zadowalający zostać uregulowane na poziomie państwa członkowskiego⁴¹³;

⁴⁰⁹ Art. 37 lit j regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴¹⁰ *Practical guide on the infringement of the subsidiarity principle*, Komitet Regionów, s. 37.

⁴¹¹ *Ibidem*, s. 38.

⁴¹² *Ibidem*, s. 38 – 50.

⁴¹³ Wyrok Trybunału z 8 czerwca 2010 roku, w sprawie C-58/08 mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez High Court of Justice (England & Wales), Queens's Bench Division (Administrative Court) (Zjednoczone Królestwo) postanowieniem z dnia 18 grudnia 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 13 lutego 2008 r., źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=C-58/08> z 10 czerwca 2015 roku.

- 2) działania na szczeblu krajowym lub brak działania na poziomie Unii będzie sprzeczne z wymogami Traktatu (jak np. potrzeba wzmocnienia spójności społecznej, gospodarczej lub terytorialnej), czy też w inny sposób zaszkodzić interesom państw członkowskich⁴¹⁴;
- 3) w związku z wymiarem lub skutkami, działania na poziomie Unii w oczywisty sposób będą lepsze niż działania podejmowane na poziomie państw członkowskich⁴¹⁵;
- 4) działanie na poziomie Unii jest uzasadnione brakiem przepisów krajowych w zakresie spornej materii⁴¹⁶;
- 5) działanie na poziomie Unii Europejskiej jest uzasadnione, biorąc pod uwagę rozbieżności w ustawodawstwie krajowym i/lub regionalnym które mają wpływ na rynek wewnętrzny⁴¹⁷;
- 6) podjęcie działań na poziomie Unii jest uzasadnione, uwzględniając treść aktu prawa wtórnego, które przyznaje Unii wyłączne prawa do regulacji, mimo że obszar ten nie należy do kompetencji wyłącznej Unii Europejskiej⁴¹⁸.

Do tej pory Komitet Regionów nie wniósł żadnej skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie naruszenia zasady pomocniczości. Jednakże w opinii „Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług”⁴¹⁹ Komitet zastrzegł, że rozważy wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości: „*Sądzi zatem, że jeżeli Komisja*

⁴¹⁴ Wyrok Trybunału z 12 listopada 1996 roku, w sprawie C-84/94 Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej przeciwko Radzie Unii Europejskiej, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=C-84/94> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴¹⁵ Wyrok Sądu pierwszej instancji (druga izba) z dnia 31 stycznia 2007 r. w sprawie T-362/04, Leonid Minin przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=T-362/04>, z 10 czerwca 2015 roku.

⁴¹⁶ Wyrok Trybunału z 13 października 1993 roku w sprawie C-121/92 Staatssecretaris van Financiën v A. Zinnecker, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=C-121/92> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴¹⁷ Wyrok Trybunału z 6 lipca 2006 roku w sprawie 53/05 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Portugalskiej, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=53/05> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴¹⁸ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z 3 września 2009 roku w sprawie T-326/07 Cheminova A/S i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=T-326/07> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴¹⁹ Opinia Komitetu Regionów, „*Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług*”, sprawozdawca Alain Hutchinson, członek Parlamentu Regionu Stołecznego Bruksela, CdR 1185/2012.

nie wycofa swego wniosku dotyczącego rozporządzenia, sam powinien podjąć kroki zmierzające do późniejszego jego zaskarżenia w związku z naruszeniem zasady pomocniczości zarówno pod względem wyboru podstawy prawnej, jak i niedostatecznego wykazania wartości dodanej wynikającej z działań UE w tej dziedzinie”⁴²⁰. Opinia Komitetu Regionów wywołała pozytywny skutek. Komisja Europejska wycofała swój wniosek dotyczący rozporządzenia. Kolejnym przykładem, gdy Komitet Regionów posłużył się możliwością wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości jako elementem wpływania na zmianę decyzji instytucji europejskiej była kwestia funduszy europejskich na lata 2014 – 2020. W tym przypadku zmiany dokonano już na etapie rozmów międzyinstytucjonalnych⁴²¹.

Na podstawie art. 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komitet Regionów może złożyć skargę dla zapewnienia ochrony swoich prerogatyw. Opinie Komitetu nie mają mocy wiążącej. Jednakże w przypadku, gdy na mocy zapisów traktatowych instytucje Unijne zobligowane się do konsultacji z Komitetem Regionów i tego nie dokonają, jest to błąd proceduralny w rozumieniu art. 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴²². W takiej sytuacji akt ustawodawczy wydany z pominięciem Komitetu Regionów uznany zostanie przez Trybunał Sprawiedliwości za nieważny⁴²³.

Nie ma obecnie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego uprawnień Komitetu Regionów Unii Europejskiej. Także pojęcie prerogatywy w prawie unijnym nie zostało jeszcze zdefiniowane. Jednakże jest parę orzeczeń dotyczącego ochrony prerogatyw Parlamentu Europejskiego⁴²⁴ z lat 90. ubiegłego stulecia, kiedy miał on podobne uprawnienia co Komitet Regionów obecnie. Pierwszym z nich jest orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 29 października 1980 roku w sprawie *Isoglucose*⁴²⁵. W tym przypadku po raz pierwszy dokonano naruszenia dotychczasowej

⁴²⁰ Pkt 16 opinii Komitetu Regionów „Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług”.

⁴²¹ Informacja uzyskana z rozmów z pracownikami Grupy PES Komitetu Regionów.

⁴²² Koen Lenaerts i Nathan Cambien, *Regions and the European Courts: Giving Shape to the Regional Dimension of Member State*, *European Law Review*, (2010) 35, s. 610.

⁴²³ Karol Karski, *Komitet Regionów w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej* (w:) *Oddziaływanie na procesy decyzyjne Unii Europejskiej. Podręcznik dla członków i zastępców Komitetu Regionów*. (red. Jan Majchrowski), Warszawa 2013, s. 254.

⁴²⁴ Za Karol Karski, *Komitet Regionów...*, s. 255.

⁴²⁵ Postanowienie Trybunału z 18 czerwca 1980 roku w sprawie nr 138/80 *Jules Borcker*, źródło: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=138/80> z 10 czerwca 2015 roku

procedury legislacyjnej na korzyść Parlamentu Europejskiego. W tym przypadku bowiem, ówczesna Rada Ministrów, przyjęła akt prawny w formie rozporządzenia bez wcześniejszej konsultacji z Parlamentem Europejskim, co wywołało reakcję w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości. Od tamtego momentu żaden akt prawny przyjęty przez Radę Unii Europejskiej, nie mógł być uznany za ważny bez wcześniejszej opinii Parlamentu Europejskiego⁴²⁶. Zgodnie z wyrokiem ówczesnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C – 316/91⁴²⁷ prerogatywą jest prawo, w tym przypadku Parlamentu Europejskiego, do wyrażenia opinii w zakresie dokumentu, który musi być skonsultowany na podstawie traktatów⁴²⁸.

W przypadku, gdy mimo obligatoryjnej konsultacji z Komitetem Regionów w procedurze legislacyjnej do końca pierwszego czytania⁴²⁹ nie dojdzie do złożenia wniosku przez instytucje, na której ciąży obowiązek złożenia wniosku o wydanie opinii, Komitet ma prawo złożenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W takiej sytuacji przewodniczący lub komisja mogą zaproponować zgromadzeniu plenarnemu, które podejmuje decyzję większością głosów po sprawdzeniu kworum. W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji, Przewodniczący wnosi skargę w imieniu Komitetu⁴³⁰.

W przypadku, gdy zgromadzenie plenarne nie jest w stanie podjąć rozstrzygnięcia w wymaganym terminie, prezydium podejmuje decyzję większością głosów w sprawie wniesienia skargi lub wniosku interwencyjnego do Trybunału Sprawiedliwości, czyniąc to na wniosek przewodniczącego Komitetu bądź właściwej komisji. W przypadku podjęcia takiej decyzji, przewodniczący Komitetu wnosi skargę w imieniu Komitetu i na najbliższej sesji

oraz Wyrok Trybunału z 29 października 1980 roku w sprawie C 139/79 Maizena GmbH przeciwko Radzie Wspólnot Europejskich, źródło:

<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=pl&jur=C,T,F&num=139/79> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴²⁶ Janusz Ruskowski, *Parlament Europejski dynamika instytucjonalna i kompetencyjna*, Szczecin 2010, s. 188.

⁴²⁷ Wyrok Trybunału z 2 marca 1994 roku w sprawie C – 316/91 Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej, źródło:

<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=98278&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&oc=c=first&part=1&cid=34354> z 10 czerwca 2015 roku.

⁴²⁸ Szerzej: Karol Karski, *Komitet Regionów...*, s. 255.

⁴²⁹ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 239.

⁴³⁰ Art. 13 lit. g regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

zwraca się do zgromadzenia plenarnego o podjęcie decyzji o utrzymaniu skargi. W przypadku nie je nie podtrzymania, przewodniczący skargę wycofuje⁴³¹.

Wnioski

Głównym celem funkcjonowania Komitetu Regionów jest reprezentowanie interesów władz lokalnych i regionalnych na poziomie Unii Europejskiej. Głównym instrumentem pozwalającym na to działanie jest wydawanie opinii przez ten organ do projektów aktów prawnych. W ramach tej kompetencji, działalności Komitetu Regionów w mojej ocenie nie jest zadowolająca. Faktem jest, że w dużej mierze działalność Komitetu Regionów uzależniona jest od planu pracy Komisji Europejskiej oraz podejmowanych inicjatyw przez inne instytucje europejskie, niemniej jednak, Komitet ma jeszcze możliwość korzystania z wydawania opinii z inicjatywy własnej, z której z roku na rok coraz rzadziej korzysta.

Komitet Regionów jest znacznie bardziej aktywny w sferze przestrzegania zasady pomocniczości i proporcjonalności. Stworzył specjalną platformę monitorowania, ma możliwość wnoszenia skarg do Trybunału Sprawiedliwości UE. W tym zakresie można zaobserwować, że organ ten pragnie być głównym graczem w systemie instytucjonalnym. Z zadowoleniem należy przyjąć wszelkie działania podejmowane przez Komitet zmierzające do zwiększonego monitoringu nad przestrzeganiem tych zasad. Na szczególną uwagę zasługuje inicjatywa Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów, która jest pochodną powyższych zasad.

⁴³¹ Art. 37 lit j regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

IV. Procedura wydawania opinii i innych dokumentów przez Komitet Regionów

1. Wydawanie opinii w ramach konsultacji obligatoryjnej

Rada, Parlament Europejski lub Komisja w przypadkach opisanych w traktatach mają obowiązek konsultować projekty aktów ustawodawczych z Komitetem Regionów.

Jak słusznie spostrzega Artur Sobolewski⁴³², konsultacja obligatoryjna z Komitetem Regionów dotyczy tych polityk Unii Europejskiej, w których kształtowaniu i implementacji szczególną rolę pełnią władze lokalne i regionalne. Konsultacja obligatoryjna występuje w dwóch specjalnych procedurach ustawodawczych, w dwóch przypadkach wydania wytycznych oraz czternastu zwykłych procedurach ustawodawczych.

W momencie złożenia przez Radę, Komisję lub Parlament Europejski wniosku o sporządzenie opinii, przewodniczący Komitetu Regionów przekazuje go do właściwej merytorycznie komisji. Na najbliższym posiedzeniu prezydium, przewodniczący przekazuje informacje o złożonych wnioskach o wydanie opinii i przekazaniu ich do właściwych komisji⁴³³.

W przypadku gdy, temat opinii odpowiada merytorycznie więcej niż jednej komisji, przewodniczący wyznacza główną komisję odpowiedzialną za wydanie opinii. W przypadku, gdy jest to niezbędne, przewodniczący może zaproponować prezydium powołanie zespołu roboczego złożonego z przedstawicieli właściwych komisji⁴³⁴.

Komisja, która nie zgadza się z decyzją przewodniczącego o wyznaczeniu jej jako właściwej do przygotowania projektu opinii, może za pośrednictwem swojego przewodniczącego odwołać się do prezydium o rozstrzygnięcie⁴³⁵.

⁴³² Artur Sobolewski, *Komitet Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, przygotowana pod kierunkiem prof. Jana Barcza. Rozprawa doktorska niepublikowana.

⁴³³ Art. 40 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴³⁴ Art. 40 ust. 2 Ibidem.

⁴³⁵ Art. 40 ust. 3 Ibidem.

Po przyjęciu wniosku przez właściwą merytorycznie komisję o wydanie opinii, wyznacza ona z grona swoich członków sprawozdawcę, który przygotowuje w jej imieniu projekt opinii. Sprawozdawca (członek lub zastępca członka w Komitecie Regionów) wspierany jest w jej przygotowaniu przez eksperta⁴³⁶, którego może sam powołać lub przez sekretariat komisji⁴³⁷. Pożądanym jest, aby sprawozdawca Komitetu Regionów posiadał pewne doświadczenie lub wiedzę w dziedzinie polityki, która jest przedmiotem sporządzanego projektu opinii. Sprawozdawca i jego ekspert powinni być w stanie przeznaczyć wystarczająco dużo czasu na przygotowanie projektu opinii oraz negocjacje polityczne. Należy pamiętać, że jest sprawozdawca jest także odpowiedzialny za działania następcze po przyjęciu opinii. Sprawozdawca wyznaczany jest imiennie, zatem nie może być zastępowany przez innych członków, ani zastępców w momencie sprawowania swojej funkcji. Wyjątkiem jest sytuacja, w której sprawozdawca nie może pełnić swojej funkcji w związku ze stanem zdrowia lub utratą mandatu w Komitecie Regionów⁴³⁸.

Grupy polityczne, w celu uregulowania procedury przyznawania opinii przez poszczególnych członków ich grupy, ustaliły między sobą punktowy system przydzielania opinii⁴³⁹. Jest to nieformalne porozumienie między grupami politycznymi, którego zadaniem jest uporządkowanie przygotowywania projektów opinii i innych dokumentów Komitetu Regionów przez członków zrzeszonych w grupach politycznych.

⁴³⁶ Nie ma szczególnych warunków jakie musi spełniać osoba, aby zostać powołana na eksperta. To sprawozdawca podejmuje decyzję przez kogo chce być wspierany przy przygotowywaniu projektu opinii. Jednakże z praktyki wynika, że ekspertami z reguły są pracownicy naukowcy specjalizujący się w danej dziedzinie lub praktycy z wyższym wykształceniem.

⁴³⁷ Rola sekretariatów w przygotowywaniu projektów opinii przez sprawozdawców jest olbrzymia. Sekretariat komisji stale współpracuje ze sprawozdawcą przez cały okres powstawania opinii. W pierwszym etapie ustala szczegółowy harmonogram, zawierający kalendarz posiedzeń komisji oraz niezbędny czas na tłumaczenia. Sekretariat ustala także terminarz posiedzeń w innych instytucjach, w których sprawa będzie omawiana. Do zadań sekretariatu należy także sprawdzenie czy opinia spełnia wymagany format (zgodnie z art. 51 regulaminu wewnętrznego).

⁴³⁸ Wskazówki dla członków dotyczące wyznaczania sprawozdawców oraz opracowywania opinii i podejmowania dalszych działań związanych z opiniami, Komitet Regionów 2012, s. 3.

⁴³⁹ Szerzej o procedurze powoływania sprawozdawcy rozdział IV pkt. 1.

Tabela 9 – liczba punktów jakimi dysponuje każda grupa polityczna na przykładzie kadencji 2012 – 2015.

	EPP	PES	ALDE	EA	NI	Razem
COTER	42	46	17	5	6	116
ECOS	40	51	13	3	7	114
EDUC	39	43	20	4	7	113
CIVEX	46	43	16	3	5	113
NAT	47	31	12	6	14	110
ENVE	42	40	15	5	11	113
Razem	129	127	47	13	25	341

Opracowano na podstawie materiałów udostępnionych przez Grupę PES.

Tabela numer 9 przedstawia przydział punktów dla poszczególnej grupy politycznej w każdej komisji. Liczba punktów dla każdej z grup politycznych jest uzależniona od liczby jej członków w poszczególnych komisjach Komitetu Regionów. W tym limicie muszą zmieścić się poszczególne grupy polityczne podczas negocjacji nad wyznaczeniem ich sprawozdawcy. W przypadku, gdy dana komisja przegłosuje kandydaturę sprawozdawcy, z puli punktów grupy politycznej z której on się wywodzi odejmowana jest odpowiednia liczba punktów. W przypadku, gdy danej grupie politycznej skończą się punkty lub będzie miała niewystarczającą liczbę, nie może już ona zgłaszać kandydatów na sprawozdawców. Ponadto każda z grup politycznych ma w posiadaniu jednego jokera („dzika karta”). Używając jej, grupa polityczna uzyskuje pierwszeństwo w uzyskaniu opinii, „płacąc” oczywiście za nią punkty. Limit punktowy obowiązuje w danym roku kalendarzowym. Po jej zakończeniu liczba punktów jest liczona na nowo zgodnie z wcześniej opisanymi kryteriami.

Tabela 10 – wartość punktowa przyznania projektu opinii sprawozdawcy z danej grupy politycznej

Dokument nieustawodawczy (komunikat, raport, etc.)	2 punkty
Biała lub zielona księga	3 punkty
Pakiet dokumentów nieustawodawczych	4 punkty
Akt ustawodawczy	4 punkty
Pakiet aktów ustawodawczych	5 punktów
Pakiet aktów ustawodawczych i nieustawodawczych	5 punktów
Opinie perspektywiczne, opinie do wniosków prezydencji	4 punkty
Opinie z inicjatywy własnej	4 punkty

Opracowano na podstawie materiałów udostępnionych przez Grupę PES.

Tabela numer 10 przedstawia wartość punktową na jaką grupy polityczne umówiły się w odniesieniu do danego dokumentu, który jest przedmiotem konsultacji. Opinie Komitetu Regionów mogą dotyczyć różnych dokumentów i ich projektów wydawanych przez Radę Unii Europejskiej, Parlament Europejski bądź Komisję Europejską. Dlatego też, grupy polityczne, aby uporządkować i ujednolicić kwestię wyznaczania sprawozdawców do poszczególnych dokumentów, znacznie różniących się od siebie i mających różne znaczenie polityczne, ustanowiły system punktowy wartościujący ważność poszczególnych dokumentów ze względu na ich właściwość, zakres oraz wagę.

Najmniej punktowane są dokumenty nieustawodawcze takie jak komunikaty, raporty etc⁴⁴⁰. Trzy punkty mają wnioski o wydanie opinii dotyczące białych i zielonych ksiąg⁴⁴¹. Dokumenty dotyczące pakietu dokumentów nieustawodawczych⁴⁴², jednego aktu

⁴⁴⁰ Np. Komunikat Komisji w sprawie zwiększenia solidarności wewnątrz UE w dziedzinie azylu. Agenda UE na rzecz lepszego podziału odpowiedzialności i większego wzajemnego zaufania, COM (2011) 835 – final, do którego Komitet Regionów wydał opinię CdR 11/2012.

⁴⁴¹ Np. Zielona księga - Ograniczenie formalności administracyjnych w stosunku do obywateli – swobodny przepływ dokumentów urzędowych i uznawanie skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego, COM (2010) 747 – final, do którego Komitet Regionów wydał opinię z 18 lipca 2012 roku w sprawie zwiększenia solidarności wewnątrz UE w dziedzinie azylu, CdR 148/2011.

⁴⁴² Np. Opinia Komitetu Regionów z 13 lutego 2008 w sprawie planu polityki w dziedzinie legalnej migracji, walka z nielegalną imigracją, przyszłość europejskiej sieci migracji, COM (2006) 402 final, COM (2005) 606 final, COM (2005) 669 final, CdR 233/2006, była wydana na podstawie pakietu dokumentów

ustawodawczego⁴⁴³, opinii perspektywicznych lub wniosków prezydencji⁴⁴⁴ oraz opinii z inicjatywy własnej⁴⁴⁵ „wyceniono” na cztery punkty. Najwyżej punktowane, po pięć punktów są pakiety dokumentów ustawodawczych⁴⁴⁶ oraz pakiet dokumentów ustawodawczych i nieustawodawczych⁴⁴⁷.

Po wyznaczeniu sprawozdawcy i przed pierwszą debatą na dany temat sekretariat odpowiedniej komisji Komitetu Regionów przygotowuje notatkę analityczną, która jest dokumentem wprowadzającym dla sprawozdawcy i ma ułatwić jemu przygotowanie projektu opinii. Notatka analityczna zawiera: analizę zakresu przedmiotowego opinii, informację

nieustawodawczych: Communication de la Commission - Les Priorités d'action en matière de lutte contre l'immigration clandestine de ressortissants de pays tiers, COM (2006) 402 – final; Livre vert sur l'avenir du réseau européen des migrations COM (2005) 606 – final oraz Communication de la Commission - Programme d'action relatif à l'immigration légale COM (2005) 669 – final.

⁴⁴³ Np. Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji COM(2008) 159 wersja ostateczna, do którego Komitet Regionów wydał: Opinia Komitetu Regionów z 19 czerwca 2008 w sprawie Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji (2009), COM (2008) 159 final, CdR 133/2008.

⁴⁴⁴ Np. Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów z 15 lutego 2012 w sprawie ubóstwa dzieci, CdR 333/2011.

⁴⁴⁵ Np. Opinia Komitetu Regionów z 3 grudnia 2009 w sprawie przyszłości Strategii Lizbońskiej po 2010 roku, CdR 25/2009.

⁴⁴⁶ Na tyle punktów był oceniany wniosek wyznaczenie sprawozdawcy do pakietu dokumentów na podstawie której Komitet Regionów wydał opinię pt. „ograniczenie stosowania niebezpiecznych substancji WEEE oraz postępowanie z WEEE”. Opinia była wydana na podstawie następujących dokumentów źródłowych: Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (RoHS) (przekształcenie) COM(2008) 809 wersja ostateczna Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) (przekształcenie) COM(2008) 810 wersja ostateczna

⁴⁴⁷ Na tyle punktów był oceniany wniosek wyznaczenie sprawozdawcy do pakietu dokumentów na podstawie której Komitet Regionów wydał opinię pt. „pakiet reform telekomunikacyjnych”. Opinia była wydana na podstawie następujących dokumentów źródłowych: „Dyrektywa w sprawie lepszego stanowienia prawa”: Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2002/21/WE w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej, 2002/19/WE w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej oraz wzajemnych połączeń i 2002/20/WE w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej COM(2007) 697 wersja ostateczna „Dyrektywa dotycząca obywateli”: Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników oraz dyrektywę 2002/58/WE dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów COM(2007) 698 wersja ostateczna; Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Urząd ds. Rynku Łączności Elektronicznej COM(2007) 699 wersja ostateczna; Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego oraz Komitetu Regionów - Pełne wykorzystanie potencjału dywidendy cyfrowej w Europie: wspólne podejście do zagospodarowania zakresów częstotliwości zwolnionych w wyniku przejścia na nadawanie cyfrowe COM(2007) 700 wersja ostateczna.

o wcześniejszych opiniach Komitetu Regionów dotyczących tego samego tematu zagadnień powiązanych, ocenę znaczenia propozycji dla władz lokalnych i regionalnych oraz podsumowanie międzyinstytucjonalnego procesu decyzyjnego i różnych innych dokumentów i stanowisk zainteresowanych stron. W dokumencie tym znajduje się także część poświęcona przestrzeganiu zasad pomocniczości i proporcjonalności, gdyż zgodnie z regulaminem wewnętrznym każdy projekt opinii musi zawierać analizę celu stwierdzenia czy obie zasady były odpowiednio przestrzegane. Notatka zawiera sugestie dotyczące stanowiska politycznego, a także kluczowe przesłanie projektu opinii, które nie jest wiążące dla sprawozdawcy. Notatka analityczna jest kolportowana wewnątrz w Komitecie Regionów między sekretariatami grup politycznych⁴⁴⁸.

Po przygotowaniu projektu opinii przez sprawozdawcę, jest on prezentowany i omawiany na posiedzeniu komisji. W zwyczaju przyjęło się, że najpierw projekt opinii przygotowany przez sprawozdawcę jest wysyłany do grup politycznych celem konsultacji. Dzięki temu procesowi, grupy polityczne jeszcze przed oficjalną prezentacją na komisji zgłaszają swoje uwagi, a sprawozdawca za pomocą autopoprawek ma możliwość zmiany projektu opinii zgodnie ze zgłoszonymi postulatami⁴⁴⁹.

Po przyjęciu projektu opinii przez komisję, trafia on na sesję plenarną Komitetu Regionów, gdzie większością głosów jest przyjmowany. Na tym etapie formalnie kończy się procedura decyzyjna Komitetu⁴⁵⁰. Warto podkreślić, że zarówno na posiedzeniu komisji jak i na sesji plenarnej każdy członek oraz zastępca ma prawo zgłosić poprawki do projektu opinii przygotowanej przez sprawozdawcę⁴⁵¹.

Po wydaniu opinii jest ona przekazywana do instytucji, które biorą udział w procedurze legislacyjnej. Jednakże rola Komitetu Regionów na tym etapie się nie kończy. Właściwie merytorycznie komisje mają obowiązek badania oddziaływania danej opinii oraz przygotowywania corocznych sprawozdań w tym obszarze. Ponadto, członkowie Komitetu w ramach swojej działalności politycznej podejmują liczne działania informacyjne i promocyjne, w większości w odniesieniu do opinii których byli sprawozdawcami. Celem

⁴⁴⁸ Ibidem.

⁴⁴⁹ *Przewodnik dla członków Komitetu Regionów*, CdR 10/2010, s. 12.

⁴⁵⁰ Ibidem.

⁴⁵¹ Patrz rozdział III pkt. 2.

tych działań jest dotarcie do jak największego grona zainteresowanych podmiotów i środowisk ze stanowiskiem Komitetu Regionów oraz sygnalizowania skutków jakie mogą nieść konsultowane dokumenty dla samorządów lokalnych i regionalnych.

Tabela 11 – obszary konsultacji obligatoryjnej z Komitetem Regionów

Lp.	Podstawa prawna	Przedmiot konsultacji	Procedura stanowienia aktów
1.	Art. 153 ust. 2 lit. b TfUE	W obszarze polityki społecznej Unia wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich w następujących dziedzinach: zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej pracowników, ochrony pracowników w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę, reprezentacji i obrony zbiorowej interesów pracowników i pracodawców, warunków zatrudnienia obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terytorium Unii.	Specjalna procedura ustawodawcza.
2.	Art. 192 ust. 2 TfUE	W obszarze polityki Unii w dziedzinie środowiska Rada uchwała przepisy przede wszystkim o charakterze fiskalnym; środki wpływające na: zagospodarowanie przestrzenne, zarządzanie ilościowe zasobami wodnymi w sposób pośredni lub bezpośredni wpływające na dostępność tych zasobów, przeznaczenie gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami; środki wpływające znacząco na wybór państwa członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną jego strukturę zaopatrzenia w energię.	Specjalna procedura ustawodawcza.
3.	Art. 91 ust. 1 TfUE	W obszarze wspólnej polityki transportowej dotyczących: wspólnych reguł mających zastosowanie do transportu międzynarodowego wykonywanego z lub na terytorium państwa członkowskiego lub tranzytu przez terytorium jednej lub większej ilości państw członkowskich; warunków dostępu przewoźników nie mających stałej siedziby w państwie członkowskim do transportu krajowego w państwie członkowskim; środków pozwalających polepszyć bezpieczeństwo transportu; wszelkie inne przepisy dotyczące tej polityki.	Zwykła procedura ustawodawcza.
4.	Art. 100 ust. 2	W obszarze regulacji dotyczących transportu morskiego i	Zwykła procedura

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

	TfUE	lotniczego.	ustawodawcza.
5.	Art. 148 ust. 2 TfUE	W ramach polityki zatrudnienia Rada konsultuje z KR wytyczne, które następnie są uwzględniane przez państwa członkowskie w zakresie swoich polityk zatrudnienia.	Wydawanie wytycznych.
6.	Art. 149 TfUE	Parlament Europejski i Rada mogą przyjąć środki zachęcające, mające sprzyjać współpracy między państwami członkowskimi oraz wspierać ich działania w dziedzinie zatrudnienia poprzez inicjatywy mające na celu rozwijanie wymiany informacji i najlepszych praktyk, dostarczanie analiz porównawczych i porad, jak również popieranie nowatorskiego podejścia i ocenianie doświadczeń, zwłaszcza przez odwołanie się do projektów pilotażowych.	Zwykła procedura ustawodawcza.
7.	Art. 164 TfUE	W zakresie przyjmowania rozporządzeń wykonawczych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego.	Zwykła procedura ustawodawcza.
8.	Art. 165 ust. 4 TfUE	W zakresie działań Unii zmierzających do: rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza poprzez nauczania i upowszechnianie języków państw członkowskich; sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcenie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów; promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi; rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych państw członkowskich, sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno – oświatowych, a także zachęcania młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy; popierania rozwoju kształcenia na odległość; rozwoju europejskiego wymiaru sportu, poprzez popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również przez integralności fizycznej i psychicznej sportowców, w szczególności tych najmłodszych.	Zwykła procedura ustawodawcza.
9.	Art. 166 ust. 4 TfUE	W zakresie działań Unii zmierzających do: ułatwienia przystosowania się do zmian w przemyśle, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie; poprawy	Zwykła procedura ustawodawcza.

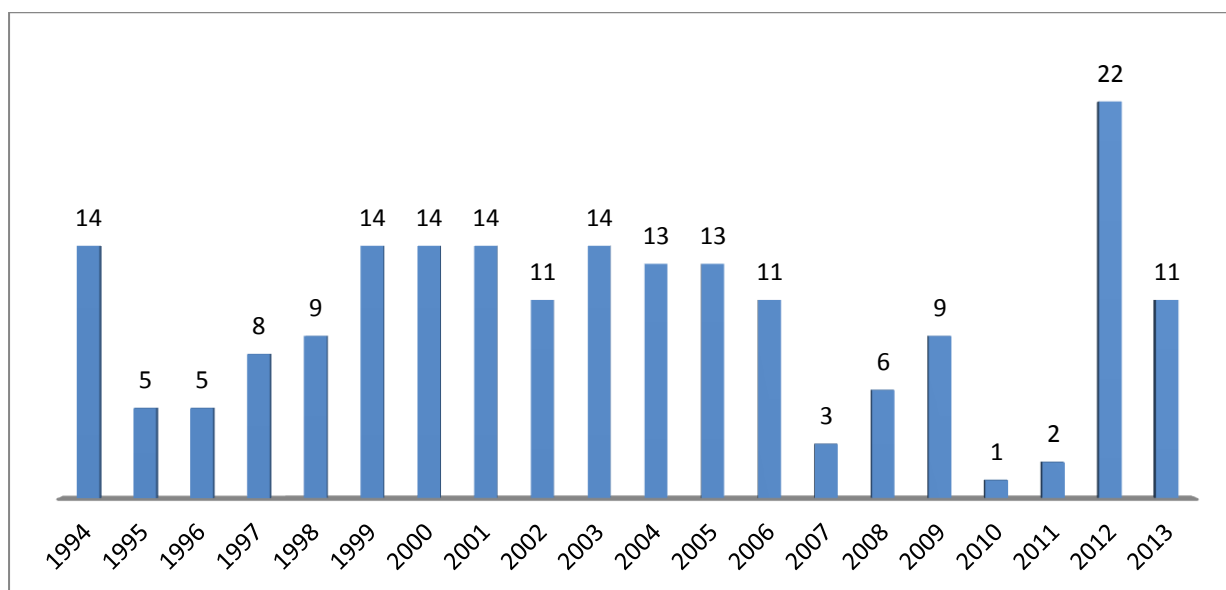
		kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego w celu ułatwienia integracji zawodowej i reintegracji z rynkiem pracy; ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży; pobudzenia współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego a przedsiębiorcami; rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia państw członkowskich.	
10.	Art. 167 ust. 5 TfUE	W zakresie działań Unii przyczyniających się do rozkwitu kultury państw członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenia wspólnego dziedzictwa kulturowego.	Zwykła procedura ustawodawcza.
11.	Art. 168 ust. 4 i 5 TfUE	W zakresie poprawy jakości zdrowia publicznego oraz działań zachęcających do ochrony i poprawy zdrowia ludzkiego w szczególności zwalczania epidemii transgranicznych, środki dotyczące monitorowania poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia, wczesnego ostrzegania w przypadku takich zagrożeń oraz ich zwalczania.	Zwykła procedura ustawodawcza.
12.	Art. 172 TfUE	W zakresie ustanawiania i rozwoju sieci transeuropejskich w infrastrukturach transportu, telekomunikacji i energetyki.	Wydawanie wytycznych.
13.	Art. 175 akapit 3 TfUE	W zakresie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.	Zwykła procedura ustawodawcza.
14.	Art. 177 TfUE	W zakresie określania zadań i celów priorytetowych oraz organizację funduszy strukturalnych. Według tej samej procedury podejmowane są też zasady mające do nich zastosowanie, jak również przepisy wykonawcze.	Zwykła procedura ustawodawcza.
15.	Art. 178 TfUE	W zakresie wydawania rozporządzeń wykonawczych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.	Zwykła procedura ustawodawcza.
16.	Art. 192 ust. 1 TfUE	W zakresie polityki Unii w dziedzinie środowiska: zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska; ochrony zdrowia ludzkiego; ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych; promowania na płaszczyźnie międzynarodowej	Zwykła procedura ustawodawcza.

		środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu.	
17.	Art. 194 ust. 2 TfUE	W zakresie polityki Unii w dziedzinie energetyki: zapewnienie funkcjonowania rynku energii; zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii; wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.	Zwykła procedura ustawodawcza.

Opracowanie własne, na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Tabela numer 11 przedstawia wszystkie przypadki obligatoryjnej konsultacji z Komitetem Regionów zawartych w traktatach. Jak możemy zaobserwować, zakres przedmiotowy konsultacji obligatoryjnej zawiera dziedziny, które są „blisko” samorządów lokalnych i regionalnych. W tych siedemnastu dziedzinach Komisja, Rada i Parlament Europejski zobligowani są do zaciągnięcia opinii Komitetu Regionów. W dwóch przypadkach konsultowane są wytyczne, tak samo w dwóch sytuacjach mamy do czynienia z obligatoryjną konsultacją z Komitetem Regionów w ramach specjalnej procedury ustawodawczej, a w pozostałych 13 przypadkach opinia wydawana w ramach konsultacji obligatoryjnej odbywa się w zwykłej procedurze ustawodawczej.

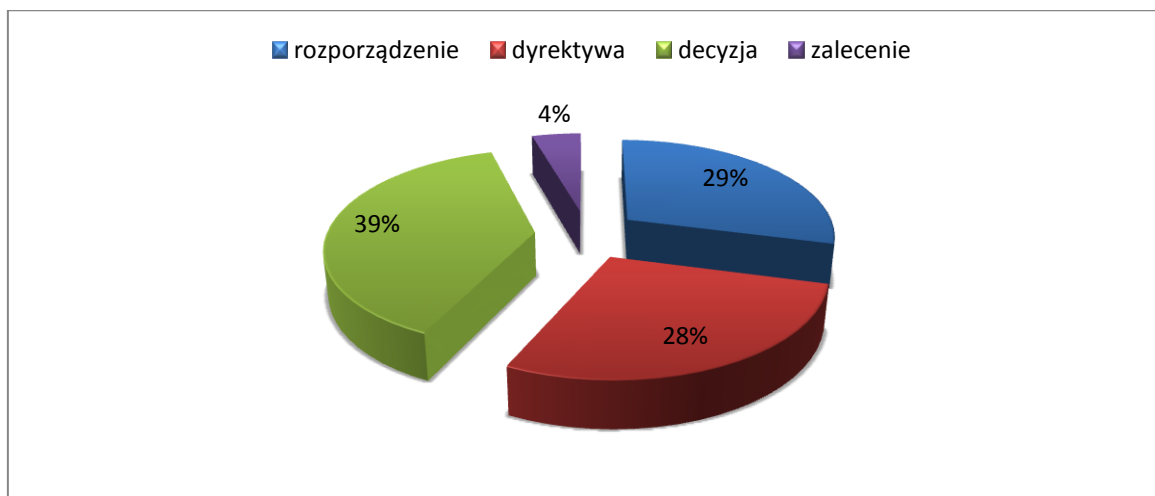
Wykres 22 – liczba opinii przez Komitet Regionów w ramach procedury obligatoryjnej

Opracowanie własne, na podstawie protokołów z sesji plenarnej Komitetu Regionów.

Wykres numer 22 przedstawia liczbę wydanych opinii przez Komitet Regionów w ramach konsultacji obligatoryjnej w podziale na poszczególne lata. W latach 1994 – 2013 Komitet Regionów Unii Europejskiej wydał 199 opinii w ramach obligatoryjnej konsultacji. Największą liczbę wydanych opinii w ramach procedury konsultacji obligatoryjnej możemy zaobserwować w latach 1999 – 2006. Jest to podyktowane po pierwsze rozpoczęciem przygotowań związanych ze zbliżającym się rozszerzeniem Unii Europejskiej o nowych 10 państw w 2004 roku, nową perspektywą finansową, a także działalnością Komisji Europejskiej i jej wzmożoną aktywnością w ostatnich latach kadencji. Znaczący wzrost wydawanych opinii możemy zaobserwować w 2012 roku. Wynika to po pierwsze ze zwiększenia zakresu przedmiotowego obligatoryjnej konsultacji z Komitetem Regionów, wprowadzonej na mocy Traktatu z Lizbony oraz wzmożonej aktywności legislacyjnej Komisji Europejskiej wynikającej z nowej perspektywy finansowej oraz nowych programów w ramach polityk unijnych.

Wykres 23 – procentowy podział aktów prawnych objętych obligatoryjną konsultacją w latach 1994 – 2013.

Opracowanie własne.

Wykres numer 22 przedstawia podział wydawanych opinii ze względu na rodzaj aktu prawnego, najczęściej konsultowane są decyzje. W dalszej kolejności rozporządzenia i dyrektywy. Najmniej skonsultowano zaleceń. Podział ten jest niezależny od prac podejmowanych przez Komitet Regionów. Wynika to z planu pracy legislacyjnej Komisji Europejskiej.

Opinie wydawane przez Komitet Regionów Unii Europejskiej nie mają charakteru wiążącego dla instytucji unijnych. Jeżeli jednak Rada, Parlament Europejski lub Komisja mimo obligatoryjnej konsultacji z Komitetem Regionów usankcjonowanej na mocy traktatu, uchwalą akt legislacyjny bez konsultacji z nim, to mamy do czynienia z naruszeniem art. 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁵².

⁴⁵² Podjęcie aktu ustawodawczego ze złamaniem obowiązujących procedur prawodawczych, a tym samym możliwość uznania podjętego aktu za nieważny.

Aby móc chronić swoje prerogatywy Komitet Regionów został, na mocy zmian wprowadzonych Traktatem z Lizbony, wyposażony w możliwość wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁴⁵³.

W przypadku, gdy mimo obligatoryjnej konsultacji z Komitetem Regionów w procedurze legislacyjnej do końca pierwszego czytania⁴⁵⁴ nie dojdzie do złożenia wniosku przez instytucje na której ciąży obowiązek złożenia wniosku o wydanie opinii, Komitet ma prawo złożenia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W takiej sytuacji przewodniczący lub komisja mogą zaproponować Zgromadzeniu Plenarnemu, lub Prezydium⁴⁵⁵, wniesienie skargi do Trybunału⁴⁵⁶. Komisja podejmuje decyzję większością oddanych głosów po sprawdzeniu, czy osiągnięto kworum. Uzasadnia ona swój wniosek w szczegółowym raporcie, a w przypadku podjęcia decyzji w trybie pilnym⁴⁵⁷ uzasadniając zastosowanie tego trybu⁴⁵⁸.

⁴⁵³ Karol Karski, *Komitet Regionów w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej (w:) Oddziaływanie na procesy decyzyjne Unii Europejskiej. Podręcznik dla członków i zastępców Komitetu Regionów*, (red. Jan Majchrowski), Warszawa 2013, s. 254.

⁴⁵⁴ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 239.

⁴⁵⁵ W przypadku, gdy Zgromadzenie Plenarne nie jest w stanie podjąć rozstrzygnięcia w wymaganym terminie, decyzję w sprawie wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości podejmuje prezydium większością głosów po sprawdzeniu kworum. W przypadku pozytywnej decyzji prezydium, przewodniczący wnosi skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w imieniu Komitetu. Natomiast na najbliższym posiedzeniu Zgromadzenia Plenarnego przewodniczący zgłasza wniosek o utrzymanie skargi. W przypadku negatywnej decyzji Zgromadzenia Plenarnego, przewodniczący wycofuje skargę.

⁴⁵⁶ Art. 54 ust. 1 regulaminu wewnętrznego.

⁴⁵⁷ Złożenie skargi na podstawie decyzji prezydium.

⁴⁵⁸ Art. 54 ust. 2 regulaminu wewnętrznego.

2. Wydawanie opinii w ramach konsultacji fakultatywnej

W traktatach przewidziano dwa rodzaje konsultacji fakultatywnej z Komitetem Regionów. W pierwszym, gdy Komisja, Rada lub Parlament Europejski uznają to za stosowne, lub w sytuacji gdy konsultowany jest Komitet Ekonomiczno – Społeczny, a Komitet Regionów uzna że przedmiot konsultacji ma istotne znaczenie dla interesów regionów⁴⁵⁹.

Wykres 24 – procedura wydawania opinii w ramach konsultacji fakultatywnej.

Opracowanie własne

Wykres numer 24 przedstawia regulację prawną dotyczącą konsultacji fakultatywnej z Komitetem Regionów odbywającej się na podstawie art. 307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawiera bardzo ogólne regulacje dotyczące zakresu tej konsultacji. Norma prawna zawarta w tym artykule mówi, że Komitet jest konsultowany „w szczególności gdy dokumenty dotyczą współpracy transgranicznej lub jeśli jednak z tych instytucji uzna to za stosowne⁴⁶⁰”. Kryteria te określające zakres konsultacji fakultatywnej

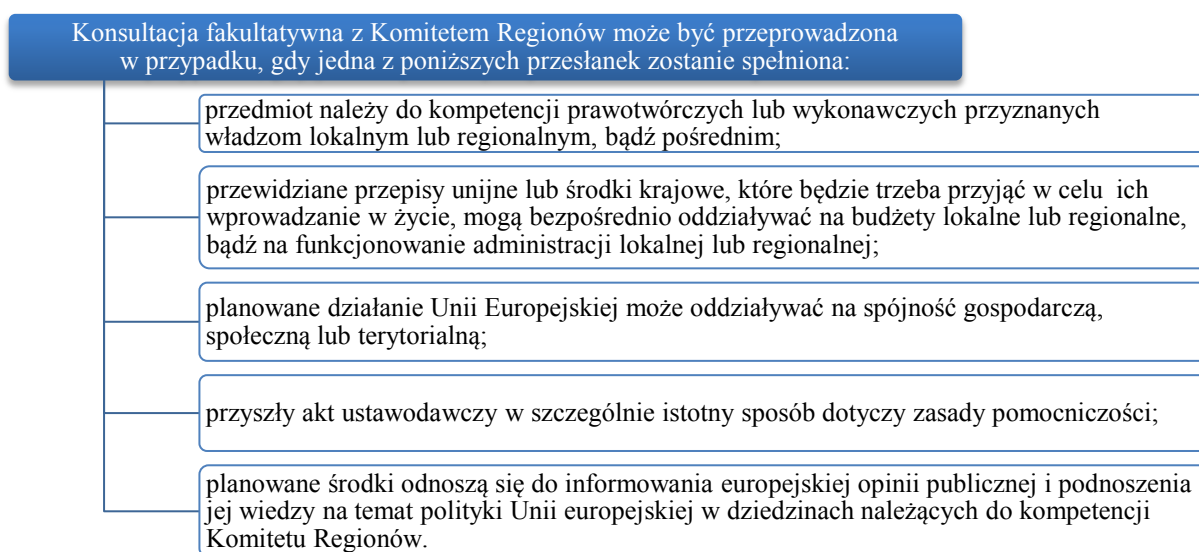
⁴⁵⁹ Art. 307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁴⁶⁰ Art. 307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

nie są ostre, dając instytucjom Unii Europejskiej możliwość oceny, czy dany dokument spełnia wspomniane kryteria.

Aby sprecyzować kryteria konsultacji fakultatywnej Komitet Regionów wraz z Komisją Europejską zawarły protokół o współpracy⁴⁶¹ określający przypadki w jakich konsultacja fakultatywna może się odbyć.

Wykres 25 – przypadki konsultacji fakultatywnej

Opracowano na podstawie: Protokół o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów, Dz. U. UE C 102/6 z 5 kwietnia 2012 roku, pkt. 9.

Wykres numer 25 przedstawia przypadki konsultacji fakultatywnej w oparciu o zawarte porozumienie między Komisją Europejską a Komitetem Regionów. Nie są prowadzone żadne negocjacje z Radą dotyczące zawarcia podobnego porozumienia z tą instytucją.

W przypadku gdy Komisja, Rada lub Parlament Europejski uznają, że zostały spełnione warunki konsultacji fakultatywnej, przekazują dokument Komitetowi Regionów.

⁴⁶¹ Protokół o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów, Dz. U. UE C 102/6 z 5 kwietnia 2012 roku.

Dalsze procedowanie w Komitecie Regionów przebiega identycznie jak w przypadku konsultacji obligatoryjnej.

Komitet Regionów, tak jak w przypadku konsultacji obligatoryjnej powinien wydać opinię przed zakończeniem pierwszego czytania⁴⁶².

Nieco odmiennie wygląda konsultacja fakultatywna na podstawie art. 307 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁶³.

Komitet Regionów Unii Europejskiej uzyskał kompetencję wydania opinii w przypadku, gdy zwrócono się z wnioskiem o zaopiniowanie dokumentu przez Komitet Ekonomiczno – Społeczny, a przedmiot opiniowanego dokumentu w ocenie Komitetu Regionów obejmuje specyficzne interesy regionu. W przypadku konsultacji obligatoryjnej lub fakultatywnej z Komitetem Ekonomiczno – Społecznym Rada, Parlament Europejski lub Komisja zobowiązane są do poinformowania Komitetu Regionów o złożonym wniosku oraz terminie jaki ma Komitet Ekonomiczno – Społeczny na wydanie opinii⁴⁶⁴. Aby Komitet Regionów mógł wydać opinię w tym trybie muszą być spełnione następujące przesłanki:

- złożono wniosek do Komitetu Ekonomiczno – Społecznego przez Radę, Parlament lub Komisję Europejską w ramach procedury obligatoryjnej lub fakultatywnej;
- w opinii Komitetu Regionów dokument zawiera regulacje dotyczące specyficznych interesów regionalnych;
- Komitet Regionów podejmie decyzję o wydaniu opinii⁴⁶⁵.

Brak stanowiska Komitetu Ekonomiczno – Społecznego wobec złożonego wniosku o wydanie opinii, bądź brak jego zaopiniowania nie ma wpływu na uprawnienia Komitetu Regionów. Zgadzam się z poglądem i argumentami przedstawionymi przez Artura

⁴⁶² Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 242.

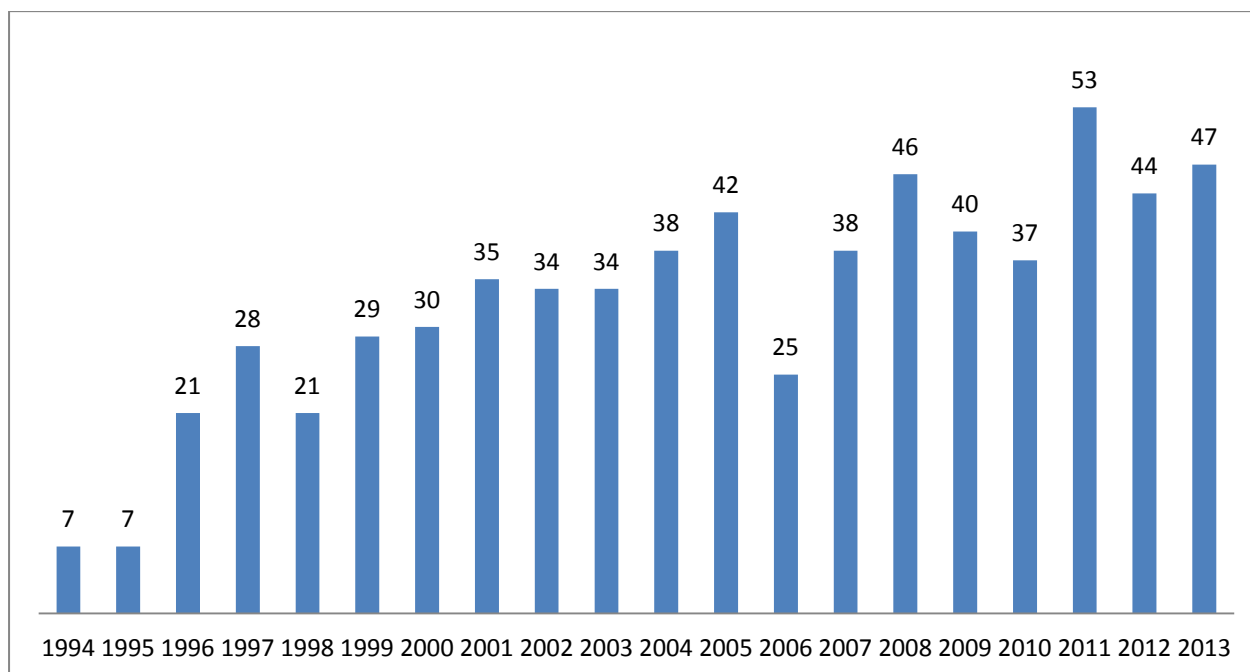
⁴⁶³ „W przypadku gdy Komitet Ekonomiczno – Społeczny jest konsultowany na mocy art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komitet Regionów jest informowany przez Parlament Europejski, Radę lub Komisję o żądaniu wydania opinii. Komitet Regionów, jeśli uzna, że wchodzi w grę specyficzne interesy regionalne, wydać opinię w tym przedmiocie.”

⁴⁶⁴ Termin w jakim Komitet Ekonomiczno – Społeczny ma wydać opinię jest również wiążący dla Komitetu Regionu w przypadku gdy podejmie decyzję o wydaniu opinii.

⁴⁶⁵ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 243.

Sobolewskiego⁴⁶⁶, że Komitet Regionów, nie może skorzystać z kompetencji wydania opinii w omawianym trybie, jeżeli Komitet Ekonomiczno – Społeczny wyda opinię z inicjatywy własnej. Nie stoi jednak nic na przeszkodzie, aby Komitet Regionów z inicjatywy własnej wydał opinię w tym samym zakresie przedmiotowym, w jakim wydał Komitet Ekonomiczno – Społeczny. W kolejnych etapach procedura wydania opinii przez Komitet Regionów nie różni się od wcześniej omawianej procedury fakultatywnej na podstawie art. 307 akapit 1.

Wykres 26 – liczba wydanych opinii w ramach procedury fakultatywnej.

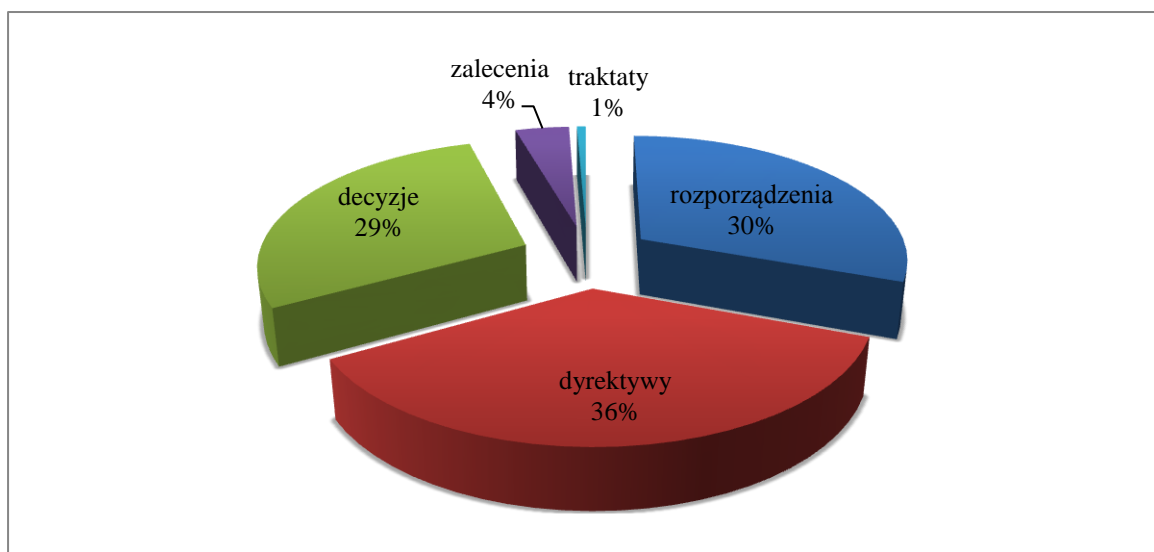
Opracowanie własne, na podstawie protokołów sesji plenarnej Komitetu Regionów.

Wykres numer 26 przedstawia liczbę wydanych opinii w ramach konsultacji fakultatywnej w podziałem na poszczególne lata. W latach 1994 – 2013 Komitet Regionów Unii Europejskiej w ramach konsultacji fakultatywnej wydał 656 opinii. Na przestrzeni lat możemy zaobserwować w miarę równomierną liczbę wydanych opinii przez Komitet Regionów. Największy wzrost odnotowujemy w 2011 roku, kiedy to Komitet

⁴⁶⁶ Który został przedstawiony w jego rozprawie doktorskiej: Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*

zintensyfikował swoje działania w zakresie wydawania opinii i szczególny nacisk został położony na konsultację aktów legislacyjnych. We wcześniejszych latach widzimy efekt fali wydawanych opinii. Na początku każdej kadencji Komitetu obserwujemy mniejszą liczbę opinii, by na jej końcu nieco wzrosła. Jednakże w latach 1996 – 2003, różnica między wydawanymi opiniami jest minimalna.

Wykres 27 – podział wydanych opinii w odniesieniu do konsultowanych aktów ustawodawczych

Opracowanie własne.

Z wykresu numer 27 wynika, że najwięcej skonsultowano projektów kolejno: dyrektyw, rozporządzeń, decyzji i zaleceń. W ramach procedury fakultatywnej Komitet Regionów Unii Europejskiej wydał opinię na temat projektu traktatu⁴⁶⁷. W związku z tym, że decyzję o tym, czy dany projekt dokumentu przekazać do konsultacji z Komitetem Regionów podejmuje Rada, Parlament lub Komisja Europejska, nie ma on wpływu na to jakie akty i w jakich proporcjach są przedmiotem wydawanych opinii, w przypadku opinii fakultatywnej na podstawie art. 307 akapit 1, lub podjęcia decyzji o wydaniu opinii na mocy art. 307 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z której skorzystał tylko w jednym przypadku⁴⁶⁸.

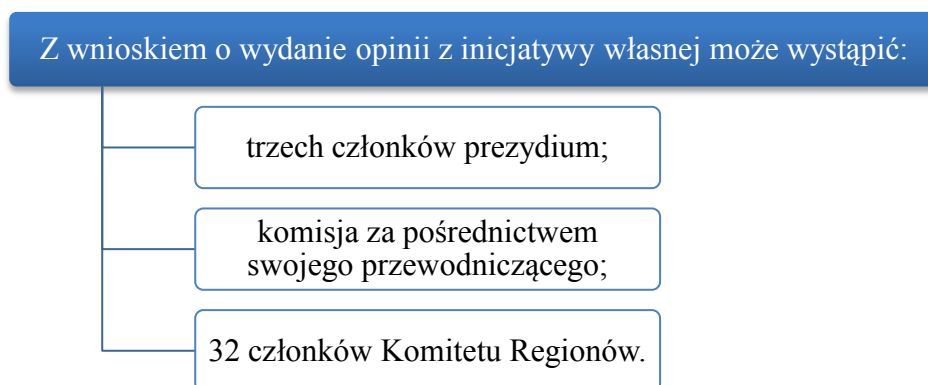
⁴⁶⁷ Opinia Komitetu Regionów: Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, CdR 354/2003.

⁴⁶⁸ Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Artura Sobolewskiego w swojej rozprawie doktorskiej, Komitet Regionów w ramach tej procedury w latach 2002 – 2010 skorzystał raz z tego uprawnienia.

3. Wydawanie opinii z inicjatywy własnej

Zgodnie z artykułem 307 zdanie 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komitet Regionów Unii Europejskiej ma możliwość wydawania opinii z inicjatywy własnej, w sytuacji gdy uzna to za stosowne⁴⁶⁹. W ramach tej procedury Komitet może samodzielnie zajmować stanowiska, bez złożonego wniosku przez Komisję Europejską, Parlament bądź Radę⁴⁷⁰. Szczegółowe regulacje dotyczące wydania opinii z inicjatywy własnej zostały zawarte w art. 42 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów⁴⁷¹.

Wykres 28 – podmioty uprawnione do złożenia wniosku o wydanie opinii z inicjatywy własnej.

Opracowano na podstawie art. 42 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów Unii Europejskiej.

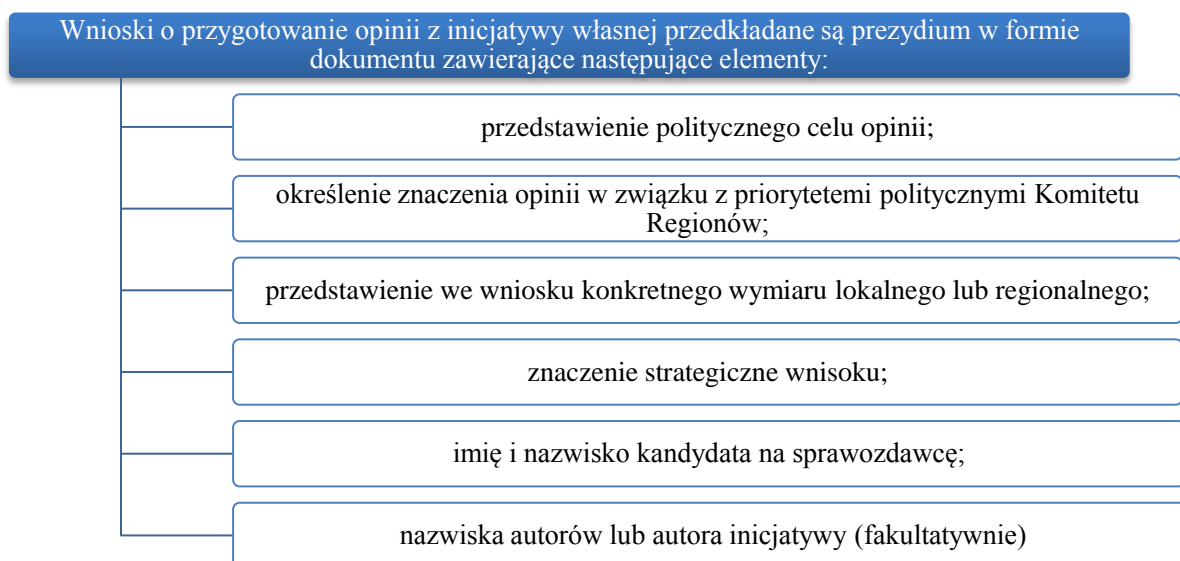
Z wykresu numer 28 wynika, że mamy trzy grupy podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o wydanie opinii z inicjatywy własnej. Podyktowane to ograniczeniem nadmiernego składania wniosków w tej sprawie, a jednocześnie aby składane inicjatywy cieszyły się poparciem pewnej grupy członków i zastępców Komitetu Regionów. Przyznanie uprawnień tym grupom podmiotów daje także gwarancję dobrze przygotowanego wniosku.

⁴⁶⁹ Art. 42 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁷⁰ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 244.

⁴⁷¹ Regulamin wewnętrznego Komitetu Regionów, CdR 1/2010.

Wykres 29 – wymogi formalne wniosku o wydanie opinii z inicjatywy własnej.

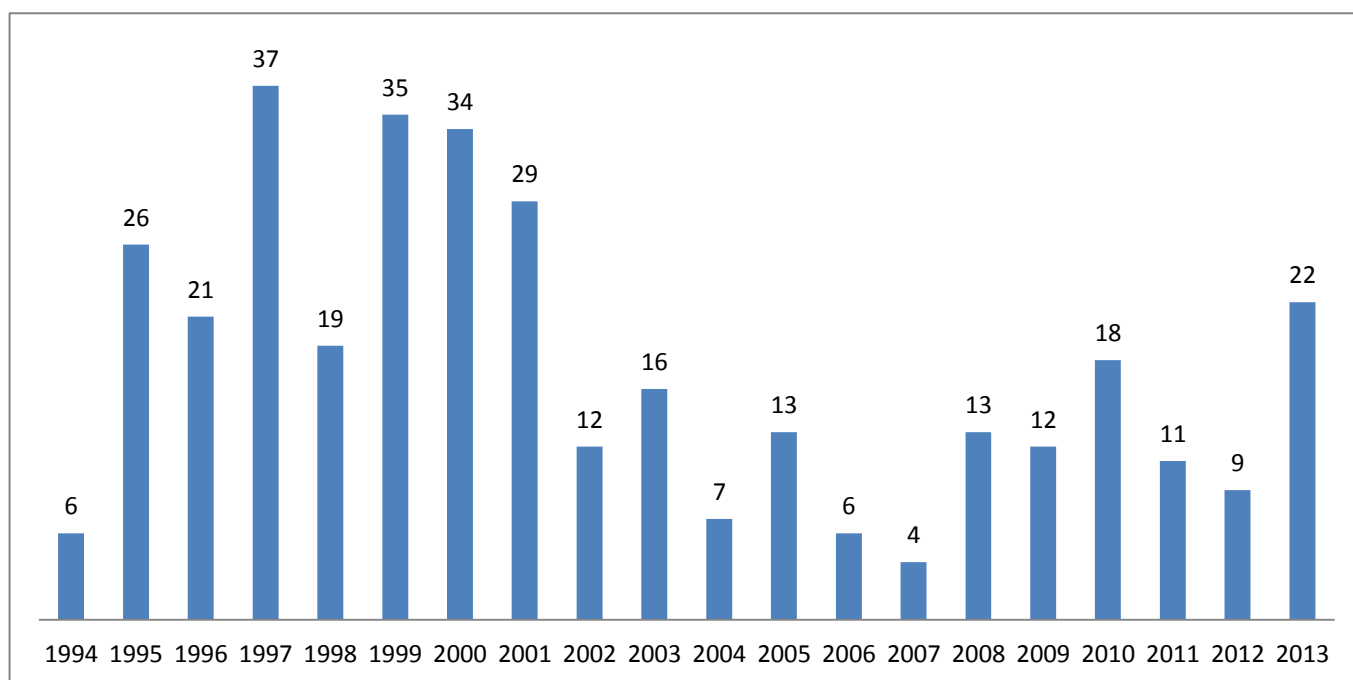
Opracowano na podstawie regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów wraz z vademecum.

Wykres 29 przedstawia wymogi formalne jakie musi spełniać wniosek o wydanie opinii w ramach inicjatywy własnej. Aby wniosek mógł zostać w ogóle procedowany, musi spełniać powyższe kryteria ustanowione w regulaminie wewnętrznym Komitetu Regionów. Celem tego dokumentu jest po pierwsze opisanie grupy inicjatywnej (podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku), a po drugie przedstawienie intencji i znaczenie wnioskowanej materii do zaopiniowania dla Komitetu Regionów. Celem zawarcia tych wymogów w regulaminie wewnętrznym było doprecyzowanie procedury wydawania opinii z inicjatywy własnej, które ułatwią podejmowanie decyzji przez wszystkich członków i zastępców Komitetu Regionów.

Prezydium wniosków o przygotowanie opinii z inicjatywy własnej przegłosowuje większością trzech czwartych głosów. Kolejne etapy procedowania nad przygotowaniem i przyjęciem opinii przez Komitet Regionów są identyczne jak w przypadku procedury obligatoryjnej, po wpłynięciu wniosku o zaopiniowanie danego projektu dokumentu⁴⁷².

⁴⁷² Art. 42 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

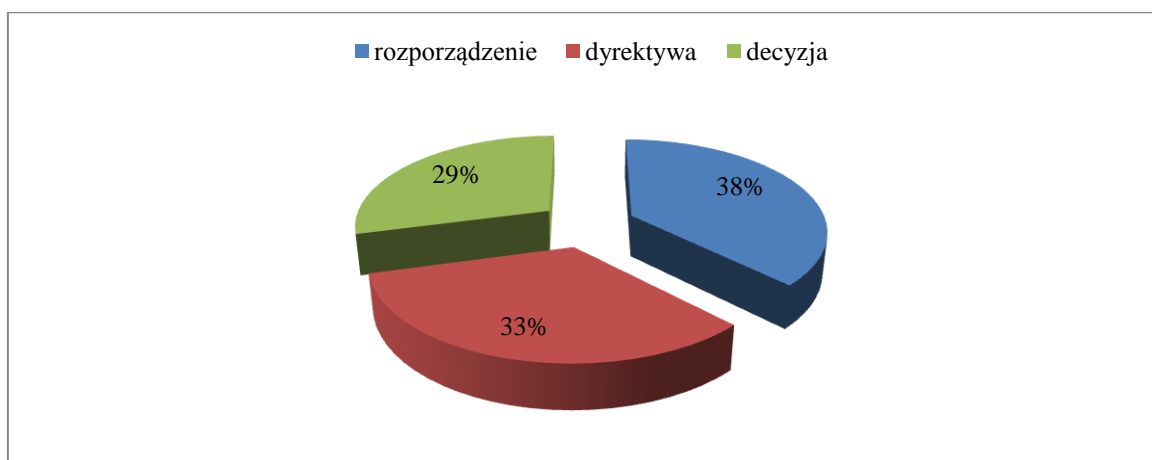
Wykres 30 – liczba wydanych opinii w ramach inicjatywy własnej

Opracowanie własne

Na wykresie numer 30 przedstawiono liczbę wydanych opinii Komitetu Regionów w podziale rocznym. W ramach tej procedury Komitet Regionów nie był zbyt aktywny. W przeciągu 19 lat, tylko 350 razy wykorzystał inicjatywę własną do zaopiniowania projektów różnych dokumentów. Największą aktywność Komitetu, a właściwie jego członków, można zaobserwować w pierwszych pięciu latach funkcjonowania tego organu doradczego. Tak mała liczba wydanych opinii z inicjatywy własnej wynika z dwóch powodów. Po pierwsze, w ramach procedury obligatoryjnej i fakultatywnej w tym okresie wydał łącznie 855 opinii. Po drugie, należy pamiętać, że w ramach inicjatywy własnej, ale także i w pozostałych procedurach Komitet Regionów wydawał opinie do innych dokumentów instytucji Unii Europejskiej, których łącznie w latach 1994 – 2013 wydał 1205. Tak więc wydaje się być uzasadnionym mała aktywność i intensywność w korzystaniu z tej procedury w związku z dużą liczbą wydanych opinii w innych procedurach oraz w odniesieniu do różnych projektów ustawodawczych i nieustawodawczych.

Wykres 31 – podział wydanych opinii w odniesieniu do konsultowanych aktów ustawodawczych

Opracowanie własne.

Na wykresie numer 31, możemy zaobserwować mniej więcej równomierny podział między opiniami Komitetu Regionów wydanymi do projektów rozporządzeń, dyrektyw i decyzji. Mimo, że w ramach tylko tej procedury Komitet ma wybór jaki akt ustawodawczy będzie konsultował, to nie obserwujemy przeważającego zainteresowania którymkolwiek. Różnica procentowa między opiniami wydanymi do projektów rozporządzania 38%, dyrektywy 33% a decyzji 29% wynosi 9 punktów. W przypadku różnicy w liczbie wydanych opinii wynosi ona 2. Tak więc rozpiętość między opiniami jest minimalna.

4. Procedury wydawania innych dokumentów przez Komitet Regionów

Wydawane opinie przez Komitet Regionów nie są jedynymi dokumentami, dzięki którym organ ten ma możliwość przedstawiania swojego stanowiska. Poza nimi Komitet może wydawać: rezolucje, opinie perspektywiczne oraz raporty i analizy.

Rezolucje to deklaracje dotyczące zarówno działalności Unii Europejskiej, jak i ważnych problemów społeczności regionalnych i lokalnych oraz spraw aktualnych⁴⁷³. Propozycje rezolucji bądź wnioski o jej opracowanie mogą być przedstawione przez co najmniej 32

⁴⁷³ Art. 45 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

członków lub grupę polityczną. Wszystkie propozycje lub wnioski muszą być przedstawione prezydium na piśmie oraz muszą zawierać listę popierającą ją członków lub nazwę grupy politycznej. Projekt rezolucji musi zostać złożony najpóźniej na pięć dni roboczych przed rozpoczęciem posiedzenia prezydium do sekretarza generalnego⁴⁷⁴. W przypadku, gdy prezydium podejmie decyzję o tym, że Komitet Regionów powinien rozpatrzyć projekt rezolucji lub wniosek o opracowanie rezolucji, może on:

1. wpisać projekt do wstępnego porządku obrad sesji plenarnej do rozpatrzenia na drugiej z kolei najbliższej sesji plenarnej⁴⁷⁵,
2. na posiedzeniu bezpośrednio poprzedzającym otwarcie sesji plenarnej może decydując większością dwóch trzecich oddanych głosów wpisać do porządku obrad projekt rezolucji w przypadku gdy jest pilna lub dotyczy aktualnych zagadnień, których nie można odłożyć do następnej sesji⁴⁷⁶.

W przypadku opracowywania rezolucji nie jest powoływany sprawozdawca. Podczas sesji plenarnej rezolucja prezentowana jest przez przewodniczącego Komitetu Regionów.

Opinie perspektywiczne przyjmowane są na etapie poprzedzającym podejmowanie działań Unii Europejskiej na temat jej polityki w dziedzinach, w których Komitet dysponuje wystarczającymi źródłami informacji. O takich konsultacjach zawiadamia wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej odpowiedzialny za stosunki z Komitetem Regionów. Wnioski te zawierają ścisły opis zakresu konsultacji, a także zawierają propozycję kompleksowych działań, które ustalane są w porozumieniu między Komisją i Komitetem⁴⁷⁷. Termin na dostarczenie takiej opinii nie może być krótszy niż miesiąc licząc od daty zawiadomienia przewodniczącego Komitetu Regionów w tej sprawie⁴⁷⁸.

Raporty i analizy są przygotowywane zanim zostanie opublikowany wniosek Komisji Europejskiej. Raporty najczęściej przygotowywane są na wniosek Komisji Europejskiej lub z inicjatywy własnej. Ich celem jest ewaluacja wpływu danej polityki na funkcjonowanie

⁴⁷⁴ Art. 45 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁷⁵ Art. 15 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁷⁶ Art. 15 ust. 6 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów.

⁴⁷⁷ Procedura przyjmowania opinii przez Komitet Regionów jest identyczna jak opisana w rozdziale IV punkt 1 rozprawy.

⁴⁷⁸ Pkt. 10 Protokołu o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów.

społeczności lokalnych i regionalnych⁴⁷⁹. Przepisy dotyczące przyjmowania opinii przez Komitetu Regionów stosuje się odpowiednio w zakresie przyjmowania raportów. W przypadku przyjmowania raportu z inicjatywy własnej zastosowanie będą miały przepisy dotyczące przyjmowania opinii z inicjatywy własnej, w przypadku przyjmowania raportu na wniosek Komisji Europejskiej będą miały zastosowanie odpowiednio przepisy dotyczące przyjmowania opinii w ramach procedury fakultatywnej.

Wnioski

Komitet Regionów w swojej 20 letniej historii wydał ponad 1300 opinii, co średnio w ciągu roku daje 65. Nie jest to liczba satysfakcjonująca, biorąc pod uwagę, że głównym zadaniem Komitetu jest działalność opiniodawcza, która głównie wyraża się za pomocą wydanych opinii.

Najwięcej opinii wydano w ramach procedury fakultatywnej, w dalszej kolejności w ramach procedury obligatoryjnej. Zaskakującym wynikiem badań jest fakt, że najmniej opinii jest wydawanych z inicjatywy własnej. W związku z tym, że liczba wydawanych opinii, w ramach procedury obligatoryjnej i fakultatywnej, uzależniona jest od wniosków instytucji europejskich i Komitet Regionów nie ma żadnego wpływu na ich liczbę. O tyle na opinie wydawane w ramach inicjatywy własnej, tak. Dlatego też nie do końca zrozumiałym jest tak niska aktywność członków i zastępców w tej materii.

Opracowane procedury i przyjęte w regulaminie wewnętrznym Komitetu Regionów nie różnią się od siebie znacząco. Rozbieżności między poszczególnymi procedurami dotyczą pierwszego jej etapu w poszczególnych trybach – czyli podmiotu uprawnionego do zainicjowania danej procedury. W przypadku konsultacji obligatoryjnej, wyłącznie instytucje Unii Europejskiej mogą wnieść wniosek o wydanie opinii. W przypadku konsultacji fakultatywnej zarówno instytucje jak i Komitet, ale w sytuacji gdy wystąpiono z wnioskiem o wydanie opinii do Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i zakres tego wniosku jest istotny dla samorządów lokalnych lub regionalnych. Komitet Regionów może także z inicjatywy

⁴⁷⁹ Artur Sobolewski, *Komitet Regionów...*, s. 265.

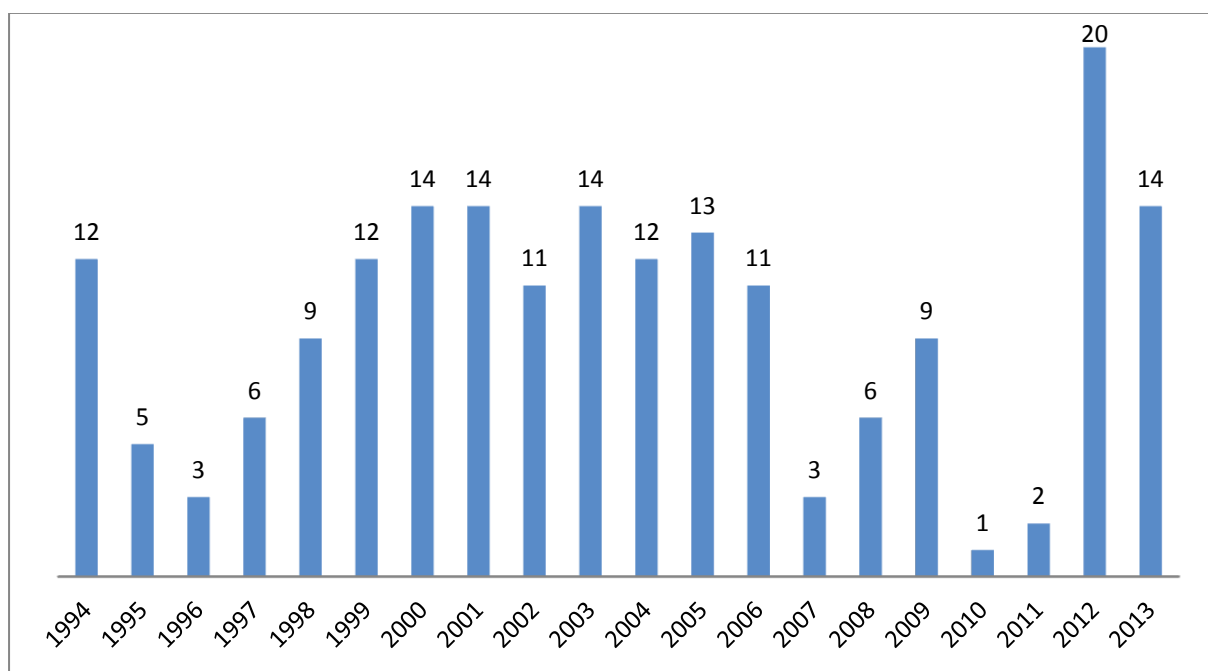
własnej złożyć wniosek o wydanie opinii. W momencie gdy taki wniosek wpłynie do przewodniczącego Komitetu, poszczególne etapy procedowania i przygotowywania projektu opinii są identyczne.

V. Wpływ Komitetu Regionów na treść aktów ustawodawczych Unii Europejskiej

1. Analiza opinii wydanych w ramach procedury obligatoryjnej

Ta części pracy poświęcona jest analizie wydanych opinii przez Komitet Regionów do projektów aktów ustawodawczych w ramach konsultacji obligatoryjnej⁴⁸⁰.

Wykres 32 – liczba opinii wydanych do projektów aktów ustawodawczych w ramach procedury obligatoryjnej

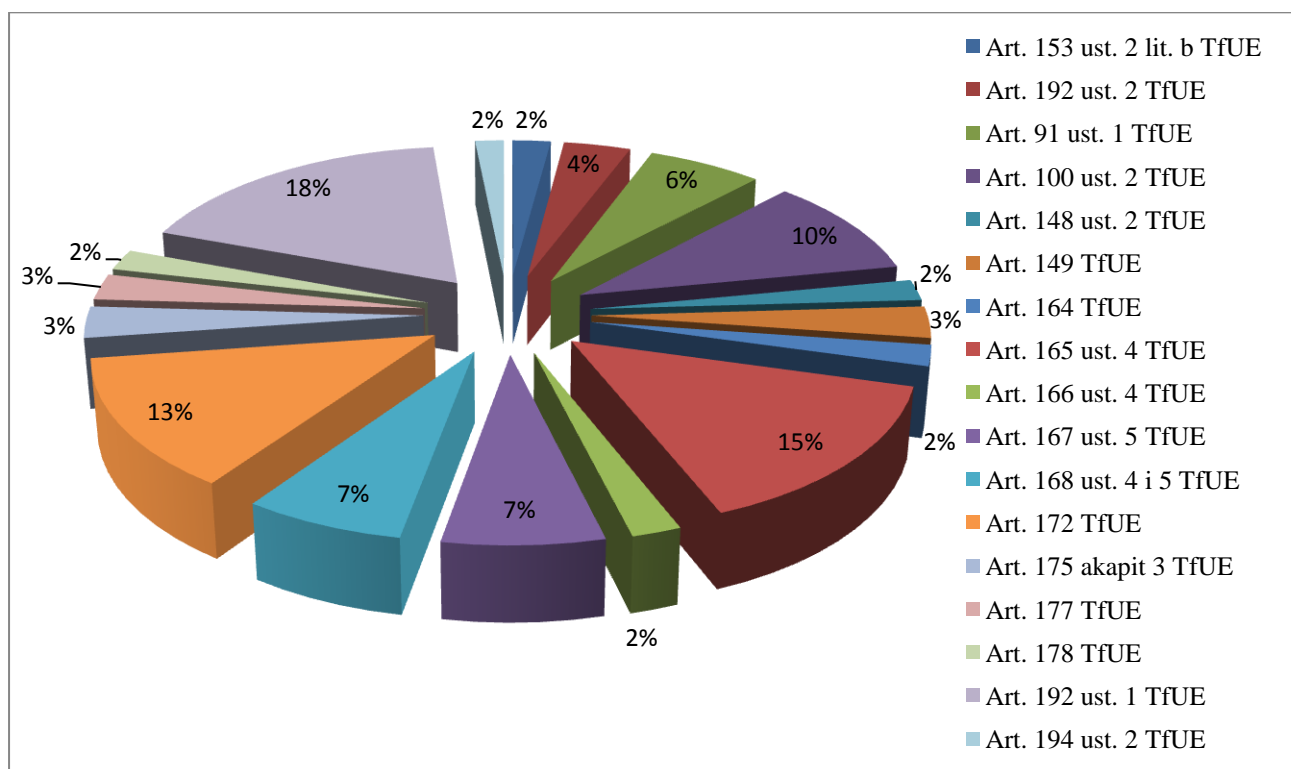
Opracowanie własne, na podstawie protokołów z sesji plenarnych Komitetu Regionów.

Wykres numer 32 przedstawia liczbę wydanych opinii przez Komitet Regionów w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do konsultowanych projektów aktów ustawodawczych. W latach 1994 – 2013 Komitet Regionów w ramach konsultacji

⁴⁸⁰ Szerzej: Alexander Warleigh, *A Committee of No Importance? Assessing the Relevance of the Committee of the Regions*, (w:) *Political Studies Association*, 1997 nr 17 (2), s. 101 – 107.

obligatoryjnej wydał 191 opinii do projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej, co stanowi 94% wszystkich opinii wydanych w ramach tej procedury. Na wykresie numer 32 możemy zaobserwować najmniejszą liczbę wydanych opinii w latach 1996, 2007, 2010 i 2011. Tak mała liczba opinii właśnie w tych latach wynika z okresu przełomu kadencji członków i zastępców Komitetu Regionów. Należy także pamiętać, że liczba wydanych opinii w danym roku nie jest uzależniona tylko od aktywności Komitetu Regionów, ale także od składanych wniosków o wydanie opinii przez Radę, Parlament bądź Komisję Europejską.

Wykres 33 – podział wydanych opinii ze względu na podstawę prawną

Opracowanie własne na podstawie protokołów z sesji plenarnej Komitetu Regionów.

Wykres numer 33 przedstawia podział wydanych opinii ze względu na podstawę prawną na jakiej zostały wydane. Najwięcej opinii zostało wydanych na podstawie art. 192 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (środowisko), bo aż 34. W dalszej kolejności na podstawie art. 165 ust. 4 TfUE (edukacja) – 28 opinii. Znacząca liczba opinii

została wydana także na podstawie art. 172 TfUE (sieci transeuropejskie) – 25 opinii. Najmniej opinii wydano na podstawie art. 153 ust. 2 lit b (polityka społeczna), art. 148 ust. 2 TfUE (polityka zatrudnienia), art. 166 ust. 4 (kształcenie zawodowa), art. 178 TfUE (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). W ramach z każdej z wymienionych podstaw prawnych wydano po 4 opinie. Komitet Regionów nie ma żadnego wpływu na zakres przedmiotowych wydawanych opinii w ramach konsultacji obligatoryjnej. Podział wydawanych opinii uzależniony jest od prac instytucji europejskiej i jej planów na dany rok w zakresie procesu legislacyjnego Unii Europejskiej.

Poniżej przedstawiam wszystkie opinie przyjęte przez Komitet Regionów w latach 1994 – 2013, dokonując ich podziału ze względu na podstawę prawną w ramach konsultacji obligatoryjnej.

Na podstawie art. 153 ust. 2 lit b)⁴⁸¹ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁸², Parlament Europejski i Rada stanowią w zakresie polityki społecznej po uprzedniej konsultacji z Komitetem Regionów oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym. W tym zakresie organ przedstawicielski władz lokalnych i regionalnych w Unii Europejskiej wydał cztery opinie⁴⁸³. W związku z tym, że Komitet Regionów nie ma żadnego wpływu na wydawanie opinii w ramach procedury obligatoryjnej – uzależnione jest to od wniosku instytucji europejskiej – należy zatem stwierdzić, że tak mała liczba przyjętych opinii wynika z planu prac legislacyjnych głównie Komisji Europejskiej. Opinie zostały wydane w 1999, 2000, 2008 i 2012 roku. Przyjęte opinie na tej podstawie koncentrowały się głównie na sprawach uchodźców oraz walką z wykluczeniem społecznym.

⁴⁸¹ dawniej: art. 137 TWE, później art. 118 ust. 1 i 2 TUE.

⁴⁸² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁴⁸³ Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1999 roku w sprawie „Projektu decyzji Rady ustanawiającej program działań na rzecz promowania integracji uchodźców”, COM(1998) 731 final, CdR 347/99; Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „Projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program działań Wspólnoty wspierający współpracę między Państwami Członkowskimi w sprawie zwalczania wykluczenia społecznego”, COM (2000) 368 final, CdR 302/2000; Opinia Komitetu Regionów z 18 czerwca 2008 roku w sprawie „Wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)”, COM(2007) 797 final, CdR 57/2008; Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji”, COM(2011) 609 final, CdR 335/2011.

Na podstawie art. 192 ust. 2⁴⁸⁴ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁸⁵, Komitet Regionów przyjął siedem opinii⁴⁸⁶. Zgodnie z podstawą prawną, przedmiotem konsultacji jest środowisko. W latach 1999 – 2000 Komitet Regionów wydał 6 opinii w tym zakresie i dopiero po dwunastu latach, czyli w 2012 roku kolejną. Wydane opinie poświęcone były m.in. utworzeniu Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska, utworzenia instrumentu finansowego LIFE mającego na celu ochronę środowiska oraz systemu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych. Konsultowanymi dokumentami były zarówno projekty decyzji, dyrektywy jak i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady.

Na podstawie art. 91 ust. 1⁴⁸⁷ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁸⁸, Komitet Regionów wydał dwanaście opinii⁴⁸⁹. Przedmiotem wydawanych opinii były regulacje

⁴⁸⁴ dawny: art. 175 TWE, później art. 130 TUE.

⁴⁸⁵ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁴⁸⁶ Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „*Propozycji zmiany dyrektywy Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska*”, COM(1999) 73 final, CdR 349/99; Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „*Propozycji rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie Rady (EWG) nr. 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i sieci obserwacji*”, COM(1997) 489 final, CdR 350/99; Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „*Propozycji rozporządzenia Rady (WE) w sprawie instrumentu finansowego na rzecz środowiska (LIFE)*”, COM(1998) 720 final, CdR 178/99; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2000 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych zanieczyszczeń atmosferycznych, oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący ozonu w otaczającym powietrzu*”, COM(1999) 125 final, CdR 358/99; Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „*Projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowych ram współpracy na rzecz trwałego rozwoju miast*”, COM(1999) 557 final, CdR 134/2000; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „*Mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych*”, COM(2011) 789 final, CdR 87/2012; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „*Wniosku dotyczącego rozporządzenia ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)*”, COM(2011) 874 final, CdR 86/2012.

⁴⁸⁷ dawny: art. 71 TWE, później art. 74 TUE.

⁴⁸⁸ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁴⁸⁹ Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Rady w sprawie współdziałania Europejskiej Sieci Kolei Szybkich Prędkości*”, COM(94) 109 final, CdR 177/94; Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Rady w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury*”, COM(96) 331 final, CdR 199/99; Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1999 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych kolei, projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 95/18/WE w sprawie przyznawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym oraz projektu dyrektywy Rady w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz*

związane ze wspólną polityką transportową Unii Europejskiej. Należy zwrócić uwagę, że instytucje Unii Europejskiej od samego początku powstania Komitetu Regionów zobligowane były do konsultacji w tym obszarze z tym organem przedstawicielskim samorządów lokalnych i regionalnych na poziomie instytucji Unii Europejskiej. Głównym

przyznawania świadectw bezpieczeństwa”, COM(95) 337 final i COM(1998) 480 final, CdR 58/99; Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „Projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne zatwierdzone wymiary w ruchu krajowymi międzynarodowym oraz maksymalne upoważnionych obciążenia w ruchu międzynarodowym”, COM(2000) 137 final, CdR 259/2000; Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2001 roku w sprawie „Projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie działania Państw Członkowskich dotyczących wymagań usług publicznych oraz udzielania zamówień publicznych na usługi w dziedzinie pasażerskiego transportu kolejowym, drogowym i w żegludze”, COM(2000) 7 final, CdR 292/2000; Opinia Komitetu Regionów z 10 października 2002 roku w sprawie „Komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: W kierunku zintegrowanego europejskiego obszaru kolejowego COM(2002) 18 final, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa wspólnotowych kolei oraz zmieniające dyrektywę Rady 95/18/WE w sprawie przyznawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym oraz dyrektywę 2001/14/WE w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania i opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz certyfikację w zakresie bezpieczeństwa COM(2002) 21 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę Rady 96/48/CE i dyrektywę 2001/16/WE w sprawie interoperacyjności transeuropejskiego systemu kolei COM(2002) 22 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę Rady 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych COM(2002) 25 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający Europejską Agencję Kolejową COM(2002) 23 final oraz zalecenie dotyczące decyzji Rady upoważniającej Komisję do negocjacji warunków przystąpienia Wspólnoty do Konwencji międzynarodowej o przewozie kolejami z 9 maja 1980 roku, zmienionej Protokołem Wileńskim z 3 czerwca 1999 roku COM(2002) 24 final”, CdR 97/2002; Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „Projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 1999/62/WE w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury”, COM(2003) 448 final, CdR 290/2003; Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2004 roku w sprawie „Komunikatu Komisji: Dalsza integracja europejskiego systemu kolejowego: trzeci pakiet kolejowy COM(2004) 140 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w zmieniający dyrektywę Rady 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych COM(2004) 139 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie certyfikacji załóg prowadzących lokomotywy i pociągu w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty COM(2004) 142 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący praw i obowiązków pasażerów w międzynarodowym ruchu kolejowym COM(2004) 143 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odszkodowań w przypadkach niezgodności z wymogami kontraktu jakości usług towarowego transportu kolejowego COM(2004) 144 final”, CdR 161/2004; Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego dotyczącego usług publicznych w zakresie transportu pasażerskiego kolejowego i drogowego”, COM(2005) 319, CdR 255/2005; Opinia Komitetu Regionów z 7 października 2009 roku w sprawie „Konkurencyjny kolejowy transport towarowy”, COM(2008) 852 final, CdR 102/2009; Opinia Komitetu Regionów z 28 stycznia 2011 roku w sprawie „Jednolity europejski obszar kolejowy”, COM(2010) 474 i COM(2010) 475, CdR 297/2010; Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2013 roku w sprawie „Czwartego pakietu kolejowego”, COM(2013) 25 final, COM(2013) 26 final, COM(2013) 27 final, COM(2013) 28 final, COM(2013) 29 final, COM(2013) 30 final, COM(2013) 31 final, COM(2013) 32 final, COM(2013) 33 final i COM(2013) 34 final, CdR 27/2013.

przedmiotem konsultacji były projekty aktów ustawodawczych poświęcone transportowi kolejowemu. Tak jak we wszystkich przypadkach konsultacji obligatoryjnej przedmiot i liczba konsultowanych projektów wynika z planu prac legislacyjnych instytucji Unii Europejskiej.

Na podstawie art. 100 ust. 2⁴⁹⁰ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁹¹, Parlament Europejski i Rada mogą w ramach zwykłej procedury ustawodawczej i po konsultacji z Komitetem Regionów wydać odpowiednie przepisy dotyczące transportu morskiego i lotniczego. W ramach tej konsultacji obligatoryjnej organ doradczy Rady, Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego wydał dziewiętnaście opinii⁴⁹². Pierwszą

⁴⁹⁰ dawny: art. 80 TWE.

⁴⁹¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁴⁹² Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1998 roku w sprawie „wniosku Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego decyzję nr 1692/96/WE w zakresie portów morskich, portów śródlądowych oraz terminali intermodalnych, jak również projektu nr 8 w załączniku III”, COM(97) 681 final, CdR 101/98; Opinia Komitetu Regionów z 21 września 2000 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa morskiego handlu olejami, wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 95/21/WE dotyczącą przestrzegania, w odniesieniu do żeglugi morskiej korzystającej ze wspólnotowych portów oraz żeglugi morskiej na wodach pod jurysdykcją państw członkowskiej, międzynarodowych norm bezpieczeństwa statków, warunków pracy (kontrola państwa portu), projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 94/57/EC sprawie wspólnych reguł i norm organizacji przeglądów na statkach oraz odpowiednich działań morskich wniosku administracji do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyspieszonego wprowadzania konstrukcji podwójnego kadłuba lub równoważnego rozwiązania w odniesieniu jednokadłubowa tankowce”, COM(2000) 142 final, CdR 165/2000; Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2001 roku w sprawie „Propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Komitet ds. Bezpiecznych Mórz i zmieniające rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa na morzu i zapobiegania zanieczyszczeniu morza przez statki oraz projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa morskiego i zapobiegania zanieczyszczeniu morza przez statki”, COM(2000) 489 final, CdR 405/2000; Opinia Komitetu Regionów z 13 czerwca 2001 roku w sprawie „Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie drugiego pakietu środków wspólnotowych dotyczących bezpieczeństwa morskiego po zatonięciu tankowca Erika, wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowego systemu monitorowania, kontroli i informacji transportu morskiego, propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia funduszu dla kompensacji szkody spowodowane zanieczyszczeniem olejami na wodach europejskich i środków powiązanych, oraz propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Europejską Agencję Bezpieczeństwa Morskiego”, COM(2000) 802 final, CdR 50/2001; Opinia Komitetu Regionów z 20 września 2001 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady – poprawa usług w portach morskich: kluczowy aspekt dla transportu europejskiego oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych COM(2001) 35 final, dokumentu roboczego służb Komisji w sprawie finansowania ze środków publicznych i praktyk ładowania we wspólnotowym sektorze portu morskiego (na podstawie informacji dostarczonych przez państwa członkowskie) SEC(2001) 234 oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w

opinię w tym zakresie Komitet Regionów wydał w 1998 roku. Największą liczbę opinii wydał w latach 1998 – 2002. Ostatnią opinię na tej podstawie prawnej Komitet przyjął

sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do i wychodzących z portów Wspólnoty COM(2001) 46 final”, CdR 161/2001; Opinia Komitetu Regionów z 14 marca 2002 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i rady w sprawie ustanowienia zasad i procedur w odniesieniu do wprowadzenia ograniczeń odnoszących się hałasu w portach lotniczych Wspólnoty*”, COM(2001) 685 final, CdR 26/2001; Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „*Komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Program działań w sprawie utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, Komunikat Komisji Europejskiej do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapewnienia służb żeglugi powietrznej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie organizacji i użytkowania przestrzeni powietrznej w Jednolitej Przestrzeni Powietrznej oraz wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym*” COM(2001) 123 final i COM(2001) 564 final, CdR 4/2002; Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyznawania wspólnotowej pomocy finansowej w celu poprawy efektywności środowiskowej systemu transportu towarowego*”, COM(2002) 54 final, CdR 103/2002; Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2003 roku w sprawie „*Komunikatu Komisji w sprawie rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej: innowacyjne rozwiązania finansowe interoperacyjność systemów elektronicznych opłat drogowych oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powszechnego wprowadzenia interoperacyjności systemów elektronicznych płatnych dróg w Wspólnocie*”, COM(2003) 132 final, CdR 185/2003; Opinia Komitetu Regionów z 30 września 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego usług na rynku wewnętrznym*”, COM(2004) 2 final, CdR 154/2004; Opinia Komitetu Regionów z 29 września 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej wzmocnienia ochrony portów*”, COM(2004) 76 final, CdR 163/2004; Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych COM(2004) 654 final oraz Białej księgi dotyczącej rewizji rozporządzenia 4056/86 w sprawie stosowania reguł konkurencji WE do transportu morskiego COM(2004) 675 final*”, CdR 485/2004; Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2006 roku w sprawie „*3-ciego pakietu środków prawnych na rzecz bezpieczeństwa na morzu*”, COM(2005) 586 final, COM(2005) 587 final, COM(2005) 588 final, COM(2005) 589 final, COM(2005) 590 final, COM(2005) 592 final i COM(2005) 593 final, CdR 43/2006; Opinia Komitetu Regionów z 10 października 2007 roku „*Przyszłość europejskich portów lotniczych*”, COM(2006) 396 final, COM(2006) 819 final, COM(2006) 820 final i COM(2006) 821 final, CdR 406/2006; Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2009 roku „*Jednolita europejska przestrzeń powietrzna II*”, COM(2008) 388 final, COM(2008) 389 final i COM(2008) 390 final, CdR 333/2008; Opinia Komitetu Regionów z 17 czerwca 2009 roku „*Pakiet morski i przybrzeżny*”, COM(2009) 791 final, COM(2009) 8 final, COM(2009) 11 final i COM(2009) 10 final, CdR 416/2008; Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku „*Ramy przyszłej polityki portowej UE: wnioski legislacyjne*”, COM(2013) 295 final, COM(2013) 296 final i COM(2013) 510 final, CdR 3610/2013; Opinia Komitetu Regionów z 31 stycznia 2014 roku „*Pakiet NAIADES II*”, COM(2013) 623 final, COM(2013) 621 final, COM(2013) 622 final i SWD(2013) 324 final, CdR 6651/2013; Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2013 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną*”, COM(2013) 133 final, CdR 3766/2013.

podczas sesji plenarnej, która odbyła się 9 października 2013 roku. Opinia poświęcona była projektowi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną.

Na podstawie art. 148 ust. 2⁴⁹³ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁹⁴, na podstawie konkluzji Rady Europejskiej, Rada na wniosek Komisji Europejskiej i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów opracowuje ona co roku wytyczne, które są uwzględniane przez państwa członkowskie Unii Europejskiej w ich politykach w zakresie zatrudnienia. Komitet Regionów wydał cztery opinie⁴⁹⁵ w tym zakresie: w 2001, 2003, 2004 i 2005 roku. Były one wydane jeszcze przed wprowadzeniem nowego modelu opinii Komitetu Regionów i zawierały one głównie zalecenia polityczne. Przez co ciężko jest określić ich wkład w finalną wersję przyjętych wytycznych.

Na podstawie art. 149⁴⁹⁶ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁹⁷ Parlament Europejski i Rada mogą przyjąć środki zachęcające i sprzyjające współpracy między państwami członkowskimi w dziedzinie polityki zatrudnienia po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów. Pierwszą opinię w tym zakresie organ przedstawicielski samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej wydał w 2001

⁴⁹³ dawny: art. 128 TWE, później art. 109q ust. 2 TUE.

⁴⁹⁴ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁴⁹⁵ Opinia Komitetu Regionów z 14 listopada 2001 roku w sprawie „wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia przez państwa członkowskie na rok 2002”, COM(2001) 511 final, CdR 271/2001; Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich”, COM(2003) 176 final, CdR 137/2003; Opinia Komitetu Regionów z 29 września 2004 roku w sprawie „Średniookresowego przeglądu strategii lizbońskiej: Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie wzmocnienia realizacji europejskiej polityki zatrudnienia, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia w państwach członkowskich oraz zalecenia Rady dotyczące realizacji polityk zatrudnienia w państwach członkowskich”, COM(2004) 239 final, CdR 152/2004; Opinia Komitetu Regionów z 12 października 2005 roku w sprawie: „Wzrost i zatrudnienie - Zintegrowane Wytyczne na lata 2005-2008” komunikat przewodniczącego w porozumieniu z wiceprzewodniczącym Verheugenem oraz komisarzami Almunią oraz Špidlą wraz z zaleceniem Komisji w sprawie Ogólnych wytycznych dla polityk gospodarczych Państw Członkowskich oraz Wspólnoty (zgodnie z art. 99 Traktatu WE) oraz wnioskiem dotyczącym decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia Państw Członkowskich (zgodnie z art. 128 Traktatu WE)”, COM(2005) 141 final./ CdR 147/2005.

⁴⁹⁶ Dawny: art. 129 TWE, później art. 109r TUE.

⁴⁹⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

roku, a ostatnią w 2013 roku. Łącznie wydał sześć opinii w ramach konsultacji na tej podstawie prawnej⁴⁹⁸.

Na podstawie art. 164⁴⁹⁹ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵⁰⁰ Parlament Europejski oraz Rada przyjmuje rozporządzenie wykonawcze w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów. Jest to specyficzna podstawa prawna, ponieważ rozporządzenie wykonawcze wydawane jest przed nową perspektywą finansową Unii Europejskiej, stąd też liczba wydawanych aktów prawa wtórnego jest ograniczona. Na tej podstawie prawnej, Komitet Regionów przyjął cztery opinie w ramach konsultacji obligatoryjnej⁵⁰¹, w 1998, 1999, 2004 i 2012 roku. Przedmiot tej konsultacji jest szczególnie istotny dla Komitetu, ponieważ głównym beneficjentem środków w ramach Europejskiego Funduszy Społecznego są właśnie samorządy lokalne i regionalne Unii Europejskiej.

⁴⁹⁸ Opinia Komitetu Regionów z 19 września 1996 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie międzyregionalnej sieci telematycznych dla statystyk odnoszących się do handlu towarami między państwami członkowskimi – EDICOM”, COM(93) 73 final, CdR 243/96; Opinia Komitetu Regionów z 12 czerwca 1997 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie promowania mobilności zrównoważonej i bezpiecznej”, COM(96) 654 final, CdR 64/97; Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący wspólnotowych środków zachęcających w dziedzinie zatrudnienia COM(2000) 459 final oraz projektu decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia przez państwa członkowskie na rok 2001 COM(2000) 548 final”, CdR 310/2000; Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej”, COM(1998) 612 final, CdR 376/2000; Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2002 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiego Dialogu Społecznego jako siły dla innowacji i zmiany oraz projektu decyzji Rady ustanawiającej Trójstronny Szczyt Społeczny ds. Wzrostu i Zatrudnienia”, COM(2002) 341 final, CdR 250/2002; Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku „Wzmocniona współpraca między publicznymi służbami zatrudnienia”, COM(2013) 430 final, CdR 5278/2013.

⁴⁹⁹ Dawny: art. 148 TWE, później art. 125 TUE.

⁵⁰⁰ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵⁰¹ Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „wniosku dotyczący rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1164/94 ustanawiającego Fundusz Spójności oraz wniosku dotyczący rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1164/94 ustanawiającego Fundusz Spójności”, COM(1998) 130 final, CdR 235/98; Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „propozycji Rozporządzenia Rady (WE) w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego”, COM(98) 131 final, CdR 209/99; Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego COM(2004) 493 final oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólnotowy program na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej – PROGRESS COM(2004) 488 final”, CdR 240/2004; Opinia Komitetu Regionów z 5 maja 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego”, COM(2011) 607 final, CdR 6/2012.

Na podstawie art. 165 ust. 4⁵⁰² Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵⁰³ Parlament Europejski i Rada po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów może przyjąć środki zachęcające do: rozwoju wymiaru europejskiego edukacji, sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi, rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych państw członkowskich, sprzyjaniu rozwojowi wymiany młodzieży i instruktorów społeczno-oświatowych oraz rozwoju europejskiego wymiaru sportu. Upoważnienie do wydania środków zachęcających nie dotyczy jakichkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich. Na tej podstawie Komitet Regionów wydał dwadzieścia cztery opinie⁵⁰⁴. Należy zaznaczyć, że konsultacja

⁵⁰² Dawny: art. 149 TWE, później 126 ust. 4 TUE.

⁵⁰³ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵⁰⁴ Opinia Komitetu Regionów z 18 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Wspólnotowy program SOCRATES”, COM(93) 708 final, CdR 43/94; Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program „Młodzi dla Europy III” mającego na celu promowanie rozwoju i wymiany wśród młodych ludzi i aktywizacji młodzieży ze Wspólnoty”, COM(93) 523 final, CdR 45/94; Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia 1996 Europejskim Rokiem Uczenia się przez całe życie”, COM(94) 264 final, CdR 244/94; Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 1995 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu wsparcia dla aktywności artystycznej i kulturalnej w wymiarze europejskim *Kalejdoskop 2000*”, COM(94) 356 final, CdR 145/95; Opinia Komitetu Regionów w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu w dziedzinie książek i nauczania *Arine*”, COM(94) 356 final, CdR 146/95; Opinia Komitetu Regionów z 19 września 1996 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady zmieniającej decyzję 93/246/EWG z 29 kwietnia 1993 r. przyjmującą drugą fazę transeuropejskiego programu współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (*TEMPUS II*) 1994 – 1998”, COM(96) 198 final, CdR 193/96; Opinia Komitetu Regionów z 11 czerwca 1997 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań - *Europejski wolontariat dla młodzieży*”, COM(96) 610 final, CdR 86/97; Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1997 roku w sprawie „projektu zalecenia Rady o współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości kształcenia w szkolnictwie”, COM(97) 159 final, CdR 285/97; Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej drugą fazę wspólnotowego programu działań w dziedzinie edukacji – *SOCRATES*, wniosek dotyczący decyzji Rady ustanawiającej drugi etap wspólnotowego programu działań w dziedzinie kształcenia zawodowego *LEONARDO DA VINCI* oraz wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań – *MŁODZIEŻ*”, COM(98) 329 final, COM(98) 330 final i COM(98) 331 final, CdR 226/98; Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnoszącą się do programu *Socrates* włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów, projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnoszącą się do trzeciego etapu Programu *Młodzież* włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnoszącą się do

z Komitetem Regionów w tym zakresie jest obligatoryjna od momentu powołania tego organu. Pierwszą opinię w tym zakresie przyjęto już 18 maja 1994 roku.

Na podstawie art. 166 ust. 4⁵⁰⁵ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵⁰⁶ Parlament Europejski wraz z Radą i po konsultacji z Komitetem Regionów oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym przyjmują środki przyczyniające się m.in. do: ułatwienia przystosowania do zmian w przemyśle, poprawy kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego, ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego, pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi, rozwoju wymiany informacji

Programu LEONARDO włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów”, COM(96) 199 final, CdR 205/99; Opinia Komitetu Regionów z 17 lutego 2000 roku w sprawie „*Europejskiego Roku Języków 2001*”, COM(1999) 485 final, CdR 465/99; Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „*projektu zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności Wspólnoty dla studentów, osób szkolących się, młodych wolontariuszy, nauczycieli i trenerów*”, COM(1999) 708 final, CdR 20/2000; Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „*projektu zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący współpracy europejskiej przy ocenie jakości edukacji szkolnej*”, COM(1999) 709 final, CdR 21/2000; Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Roku Edukacji poprzez Sport 2004*”, COM(2001) 584 final, CdR 388/2001; Opinia Komitetu Regionów z 10 kwietnia 2003 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu poprawy jakości w szkolnictwie wyższym i wspierania międzykulturowego zrozumienia poprzez współpracę z krajami trzecimi (Erasmus World) (2004-2008)*”, COM(2002) 401 final, CdR 327/2002; Opinia Komitetu Regionów z 10 kwietnia 2003 roku w sprawie „*wieloletniego programu (2004-2006) na rzecz skutecznej integracji technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w systemy edukacji i szkoleń w Europie (Program eLearning)*”, COM(2002) 751 fina, CdR 73/2003; Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitych ram dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass)*”, COM(2003) 796 final, CdR 307/2003; Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2004 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia programu Młodzież w Działaniu na lata 2007-2013*”, COM(2004) 471 final, CdR 270/2004; Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego zintegrowany program działań w dziedzinie kształcenia ustawicznego*”, COM(2004) 474 final, CdR 258/2004; Opinia Komitetu Regionów z 27 kwietnia 2006 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności transnarodowej we Wspólnocie w celach edukacji i szkolenia: Europejska Karta na rzecz Jakości Mobilności*”, COM(2005) 450 final, CdR 34/2006; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2006 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie*”, COM(2005) 548 final, CdR 31/2006; Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2007 roku „*Skuteczność i równy dostęp do europejskich systemów kształcenia i szkolenia. Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie*”, COM(2006) 481 final i COM(2006) 479 final, CdR 335/2006; Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2008 roku „*Europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. Europejski system transferu i akumulacji punktów w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)*”, COM(2008) 179 final, CdR 173/2008; Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „*Erasmus dla wszystkich*”, COM(2011) 788 final, CdR 400/2011.

⁵⁰⁵ Dawny: art. 150 TWE.

⁵⁰⁶ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia w państwach członkowskich. Upoważnienie do wydania środków zachęcających nie dotyczy jakichkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich. Komitet Regionów przyjął cztery opinie⁵⁰⁷ do wniosków złożonych przez instytucje europejskie. Pierwszą opinię w konsultowaną na tej podstawie prawnej Komitet wydał 15 czerwca 2000 roku, kolejną 9 października 2003 roku, następną 23 lutego 2005 roku, natomiast ostatnią 4 kwietnia 2009 roku.

Na podstawie art. 167 ust. 5⁵⁰⁸ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵⁰⁹ Parlament Europejski i Rada po zaciągnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów mogą przyjąć środki zachęcające do: pogłębiania wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich, zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim oraz twórczości artystycznej i literackiej włączając także sektor audiowizualny. W zakresie tej konsultacji obligatoryjnej Komitet Regionów wydał trzynastą opinię⁵¹⁰.

⁵⁰⁷ Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „komunikatu Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego programu na rzecz przemysłu audiowizualnego (MEDIA plus 2001 – 2005), projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie realizacji programu kształcenia dla specjalistów w europejskim przemyśle audiowizualnym Programu (MEDIA Training) (2001-2005) oraz projektu decyzji Rady w sprawie realizacji programu, aby zachęcić do rozwoju, dystrybucji i promocji europejskich utworów audiowizualnych (MEDIA Plus - Rozwój, Rozpowszechnianie i Promocja) (2001-2005)”, COM(1999) 658 final, CdR 19/2000; Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego decyzję Rady nr 2000/821/WE z 20 grudnia 2000 roku w sprawie realizacji programu wspierającego rozwój, rozpowszechnianie i promocję europejskich utworów audiowizualnych (MEDIA Plus - Rozwój, Rozpowszechnianie i Promocja) oraz wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 163/2001/WE z 19 stycznia 2001 rok w sprawie wprowadzenia w życie programu kształcenia dla specjalistów w europejskim przemyśle programów audiowizualnych MEDIA-Kształcenie (2001-2005)”, COM(2003) 191 final i COM(2003) 188 final, CdR 166/2003; Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenie w życie programu wspierającego dla europejski sektor audiowizualny (MEDIA 2007)”, COM(2004) 470 final, CdR 303/2004; Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2009 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji ustanawiającej program Media Mundus”, COM(2008) 892 final, CdR 27/2009.

⁵⁰⁸ Dawny: art. 151 TWE, później art. 128 ust. 5 TUE.

⁵⁰⁹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵¹⁰ Opinia Komitetu Regionów z 21 września 1995 roku w sprawie „wniosku w sprawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający wspólnotowy program działań w dziedzinie dziedzictwa kulturowego (Raphael)”, COM(95) 110 final CdR 302/95; Opinia Komitetu Regionów z 13 marca 1998 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie inicjatywy Wspólnoty ustanawiającej

Na podstawie art. 168 ust. 4 i 5⁵¹¹ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵¹² Komitet Regionów jest konsultowany obligatoryjnie w zakresie zdrowia publicznego. Na tej podstawie w związku ze złożonymi wnioskami o przedstawienie stanowiska, przyjął on trzynastę opinii⁵¹³. Działania podejmowane przez instytucje Unii Europejskiej w zakresie

Europejskie Miasto Kultury”, COM(97) 549 final, CdR 448/97; Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 w sprawie „komunikatu Komisji dotyczącego utworzenia programu ramowego Wspólnoty Europejskiej na rzecz kultury (2000 – 2004) oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego jednolity instrument finansowania i programowania współpracy kulturalnej (Kultura 2000 Program)”, COM(98) 266 final, CdR 227/98; Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 2085/97/WE ustanawiającą program wsparcia, w tym tłumaczenia, w dziedzinie książek i czytelnictwa (Ariane program) oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 719/96/WE nr decyzję ustanawiającą program wspierania działalności artystycznej i kulturalnej w wymiarze europejskim (program Kalejdoskop)”, COM(98) 539 final, CdR 347/98; Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 508/2000/EC z 14 lutego 2000 roku ustanawiającej program Kultura 2000”, COM(2003) 187 final, CdR 165/2003; Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 1419/1999/EC ustanawiającej działanie wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005 do 2019”, COM(2003) 700 final, CdR 393/2003; Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program Kultura 2007 (2007-2013)”, COM(2004) 469 final, CdR 259/2004; Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007 do 2019”, COM(2005) 209 final, CdR 251/2005; Opinia Komitetu Regionów z 27 kwietnia 2006 roku w sprawie „decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008)”, COM(2005) 467 final, CdR 44/2006; Opinia Komitetu Regionów z 19 czerwca 2008 roku „Europejski Rok Twórczości i Innowacji (2009)”, COM(2008) 159 final, CdR 133/2008; Opinia Komitetu Regionów z 9 czerwca 2010 roku „Znak dziedzictwa europejskiego”, COM(2010) 76 final, CdR 105/2010; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „Kreatywna Europa”, COM(2011) 785 final, CdR 401/2011; Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku „Europejskie Stolicy Kultury w latach 2020–2033”, COM(2012) 407 final, CDR 2077/2012.

⁵¹¹ Dawny: art. 152 TWE, później art. 129 ust. 4 TUE.

⁵¹² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵¹³ Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Rady i Ministrów Zdrowia Państw Członkowskich, spotkanie w ramach Rady, w sprawie przedłożenia do końca 1994 roku planu działań z lat 1991 – 1993 w ramach programu „Europa w walce z AIDS”, COM(93) 453 final, CdR 44/94; Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyjęcia planu działania na lata 1995 – 1999 na rzecz zwalczania raka w ramach działań w dziedzinie zdrowia publicznego”, COM(94) 83 final, CdR 183/94; Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 1995 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującej program działań Wspólnoty w dziedzinie zapobiegania AIDS oraz niektórych innych chorób zakaźnych w ramach działań w dziedzinie zdrowia publicznego”, COM(94) 413 final, CdR 144/95; Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 1997 roku w sprawie „komunikatu Komisji towarzyszący wnioskowi decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującego program działań wspólnotowych latach 1999-2003 na

zdrowia publicznego od początku powołania Komitetu Regionów były objęte obligatoryjną konsultacją z tym organem doradczym.

Na podstawie art. 172⁵¹⁴ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵¹⁵ Parlament Europejski wraz z Radą w ramach zwykłej procedury ustawodawczej oraz po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów przyjmują wytyczne i inne środki w ramach ustanawiania i rozwoju sieci transeuropejskich w infrastrukturach transportu, telekomunikacji i energetyki. Komitet Regionów przyjął dwadzieścia pięć opinii⁵¹⁶. Jest to jeden z najczęściej konsultowanych obszarów w ramach procedury obligatoryjnej z Komitetem Regionów.

związanych z zanieczyszczeniem środowiska chorób w kontekście ram działania w dziedzinie zdrowia publicznego”, COM(97) 266 final, CdR 287/97; Opinia Komitetu Regionów z 12 kwietnia 2000 roku w sprawie „*propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólnotowy system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące oznakowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr. 820/97*”, COM(1999)487 final, CdR 525/99; Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „*komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii zdrowia Wspólnot Europejskich oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującej program działań Wspólnoty w dziedzinie zdrowia publicznego (2001-2006)*”, COM(2000) 285 final, CdR 236/2000; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2001 roku w sprawie „*propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Żywności i ustanawiającej procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności*” COM(2000) 716 final, CdR 64/2001; Opinia Komitetu Regionów z 20 września 2001 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości i bezpiecznego pobierania, testowania, przetwarzania, przechowywania i dystrybucji krwi ludzkiej i składników krwi oraz zmieniająca dyrektywę Rady 89/381/EWG*”, COM(2000) 816 final, CdR 66/2001; Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego drugi etap programu działań Wspólnoty (2004-2008) w zakresie ochrony przeciwko przemocy dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrony ofiar i grup ryzyka (Program Daphne II)*”, COM(2003) 54 final, CdR 63/2003; Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oficjalnych kontroli paszy i żywności*”, COM(2003) 52 final, CdR 67/2003; Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2006 roku w sprawie „*komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Poprawa zdrowia i bezpieczeństwa oraz zwiększenie zaufania obywateli: strategia w zakresie zdrowia i ochrony konsumentów” oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań w dziedzinie zdrowia i ochrony konsumentów na lata 2007 – 2013*”, COM(2005) 115 final, CdR 149/2005; Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „*Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego: trzeci wieloletni program działań UE na lata 2014–2020*”, COM(2011) 709 final, CdR 67/2012; Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2013 roku „*wytyczne dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych*”, COM(2013) 329 final, CdR 5559/2013.

⁵¹⁴ Dawny: art. 156 TWE, później art. 129d TUE.

⁵¹⁵ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵¹⁶ Opinia Komitetu Regionów z 19 maja 1994 roku w sprawie „*komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych Wspólnoty dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych,*

projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ważne wytyczne w sprawie transeuropejskiej sieci energetycznej oraz projektu decyzji Rady ustanawiającej ważne środki zmierzające do stworzenia bardziej korzystnych warunków rozwoju dla transeuropejskich sieci energetycznych”, COM(93) 685 final, CdR 46/94; Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „komunikatu Komisji związany z rozwojem sieci cyfrowej z integracją usług (ISDN) w sieci transeuropejskiej, projektu decyzji Rady w sprawie zbioru wytycznych dla rozwoju ISDN jako sieci transeuropejskiej oraz projektu decyzji Rady w sprawie wytycznych rozwoju Zintegrowanej Obsługi Sieci Cyfrowych (ISDN) jako sieci transeuropejskich”, COM(93) 347 final, CdR 42/94; Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie transeuropejskich sieci teleinformatycznych między administracjami, projektu decyzji Rady w sprawie zbioru wytycznych dla transeuropejskich sieci łączności danych między administracjami oraz projektu decyzji Rady w sprawie wieloletniego programu działań zmierzającego do wdrożenia transeuropejskiej sieci danych między administracją”, COM(93) 69 final, CdR 48/94; Opinia Komitetu Regionów z 18 maja 1994 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Rady ustanawiające ogólne zasady udzielania pomocy finansowej przez Wspólnotę w zakresie sieci transeuropejskich”, COM(94) 62 final, CdR 49/94; Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych rozwoju transeuropejskiej sieci transportu”, COM(94) 106 final, CdR 176/94; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 1995 roku w sprawie „projektu dyrektywy Komisji zmieniającej dyrektywę Komisji 90/388/EWG w sprawie zniesienia ograniczeń w korzystaniu z sieci telewizji kablowej w świadczeniu usług telekomunikacyjnych” (OJ No. C 76, p. 8), CdR 231/95; Opinia Komitetu Regionów z 18 stycznia 1996 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie metodologii wdrażania Aplikacji Społeczeństwa Informacyjnego oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbioru wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych”, COM(95) 224 final, CdR 20/96; Opinia Komitetu Regionów z 28 stycznia 1997 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1254/96/EC ustanawiającej zbiór wytycznych dotyczących Transeuropejskich Sieci Energetycznych”, COM(96) 390 final, CdR 367/96; Opinia Komitetu Regionów z 14 maja 1998 roku w sprawie „komunikatu Komisji w sprawie oceny programu IDA i drugi etap programu IDA, projekt decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie szeregu wytycznych w tym identyfikacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących transeuropejskich sieci dla elektronicznej wymiany danych między administracjami (IDA) oraz projektu decyzji Rady przyjmującej szereg działań i środków w celu zapewnienia interoperacyjności i dostępu do sieci transeuropejskich elektronicznej wymiany danych między administracjami (IDA)”, COM(97) 661 final, CdR 44/98; Opinia Komitetu Regionów z 14 stycznia 1999 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie (WE) NR. 2236/95 ustanawiające ogólne zasady przyznawania pomocy finansowej Wspólnoty w zakresie sieci transeuropejskich”, COM(1998) 172 final, CdR 217/98; Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu i Rady zmieniającej decyzję nr. 1254/96/WE ustanawiającej zbiór wytycznych dla transeuropejskich sieci elektronicznych”, COM(1998) 542 final, CdR 59/99; Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę Rady 96/53/EC ustanawiającej dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym”, COM(1998) 414 final, CdR 332/99; Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady w sprawie przejrzystego systemu zharmonizowanych zasad ograniczenia dotyczące samochodów ciężarowych związanych z transportem międzynarodowym na wyznaczonych drogach”, COM(1998) 115 final, CdR 333/99; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2000 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności trans-europejskiego systemu kolei konwencjonalnej”, COM(1999) 617 final, CdR 94/2000; Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 1692/96/EC w sprawie Wspólnotowych wytycznych dotyczące rozwoju transeuropejskiej

Na podstawie art. 175 akapit 3⁵¹⁷ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵¹⁸ w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii Europejskiej rozwija ona i prowadzi działania mające na celu wzmocnienie jej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. W tym celu Parlament Europejski i Rada po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, mogą podjąć działania mające realizację wyżej wymienianego celu. W szczególności gdy okażą się one niezbędne poza funduszami i bez uszczerbku dla działań przyjętych w ramach innych polityk Unii Europejskiej. Na podstawie tej konsultacji obligatoryjnej Komitet Regionów przyjął sześć opinii⁵¹⁹.

sieci transportowej”, COM(2001) 544 final, CdR 284/2001; Opinia Komitetu Regionów z 16 maja 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 1254/96/EC ustanawiającej zbiór wytycznych dla transeuropejskich sieci energetycznych”, COM(2001) 775 final, CdR 35/2002; Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa dla tuneli w transeuropejskiej sieci drogowej”, COM(2002) 769 final, CdR 93/2003; Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2003 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej interoperacyjnych świadczeń ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli (IDABC)”, COM(2003) 406 final, CdR 247/2003; Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013)”, COM(2005) 121 final, CdR 150/2005; Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2009 roku „Rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA)”, COM(2008) 583 final, CdR 10/2009; Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Przegląd ram prawnych dotyczących TEN-T”, COM(2011) 650 final, CdR 8/2012; Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „Transeuropejskie sieci telekomunikacyjne”, COM(2011) 657 final, CdR 399/2011; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „Pakiet dotyczący portów lotniczych”, COM(2011) 823 final, COM(2011) 824 final, COM(2011) 827 final i COM(2011) 828 final, CdR 649/2012; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „Instrument Łącząc Europę”, COM(2011) 665 final i COM(2011) 659 final, CdR 648/2012; Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylające decyzję nr 1364/2006/WE”, COM(2011) 658 final, CdR 20/2012.

⁵¹⁷ Dawny: art. 159 TWE, później art. 130b TUE.

⁵¹⁸ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵¹⁹ Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 2004 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady tworzącego europejskie ugrupowanie współpracy transgranicznej (EUWT)”, COM(2004) 496 final, CdR 62/2004; Opinia Komitetu Regionów z 11 października 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski fundusz dostosowania do globalizacji”, COM(2006) 91 final, CdR 137/2006; Opinia Komitetu Regionów z 22 kwietnia 2009 roku „ustanowienie Europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji”, COM(2008) 867 final, CdR 84/2009; Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (2014–2020)”, COM(2011) 608 final, CdR 334/2011; Opinia Komitetu Regionów z 11 kwietnia 2013 roku „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym”, COM(2012) 617 final, CdR 26/2013; Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

Na podstawie art. 177⁵²⁰ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵²¹ Parlament Europejski wraz z Radą i po przeprowadzonej konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów określają zadania, cele oraz organizację funduszy strukturalnych oraz ich ogólne zasady. Na tej podstawie prawnej wydawane są także przepisy niezbędne do zapewnienia skuteczności oraz koordynacji funduszy strukturalnych. Komitet Regionów w ramach tej konsultacji przyjął pięć opinii⁵²². Pierwszą wydał 17 września 1998 roku i dotyczyła projektu rozporządzenia poświęconego ogólnym przepisom dla funduszy strukturalnych. Kolejne opinie były wydane w 2005 i 2012 roku.

Na podstawie art. 178⁵²³ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵²⁴ Parlament Europejski wraz z Radą po konsultacji z Komitetem Regionów oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym podejmują rozporządzenie wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Rozporządzenie to podejmowane jest w ramach zwykłej procedury ustawodawczej. Tak jak miało to miejsce przy konsultacji Europejskiego Funduszu Społecznego, Komitet Regionów przyjął cztery opinie⁵²⁵. Liczba opinii wprost

zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej”, COM(2013) 522 final, CdR 6402/2013.

⁵²⁰ Dawny art. 161 TWE, później art. 130d TUE.

⁵²¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵²² Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1998 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Rady (WE) ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące funduszy strukturalnych”, COM(1998) 131 final, CdR 167/98; Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego ogólne zasady dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności”, COM(2004) 492 final, CdR 232/2004; Przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. CdR 232/2004; Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Funduszu Spójności”, COM(2004) 494 final, CdR 234/2004; Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Ogólne rozporządzenie w sprawie funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych”, COM(2011) 615 final, CdR 4/2012; Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Funduszu Spójności”, COM(2011) 612 final, CdR 7/2012.

⁵²³ Dawny art. 162 TWE, później art. 130a TUE.

⁵²⁴ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵²⁵ Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1998 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Rady (WE) w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”, COM(1998) 131 final, CdR 240/98; Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”, COM(2004) 495 final, CdR 233/2004; Opinia Komitetu Regionów z 5 marca 2012 roku „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”, COM(2011) 614 final, CdR 5/2012; Opinia Komitetu

wynika z liczby podejmowanych aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej. W przeciągu ostatnich 20 lat przygotowano cztery projekty rozporządzeń w tym zakresie i wszystkie były konsultowane z organami doradczymi Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej.

Na podstawie art. 192 ust. 1⁵²⁶ Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵²⁷ Parlament Europejski i Rada podejmują działania zmierzające do: zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych oraz promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska. Działania podejmowane przez Parlament i Radę wymagają uprzedniej konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów. W tym zakresie organ przedstawicielski samorządów lokalnych i regionalnych w Unii Europejskiej przyjął najwięcej opinii w ramach konsultacji obligatoryjnej, bo aż trzydzieści cztery⁵²⁸.

Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej”, COM(2011) 611 final, CdR 647/2012.

⁵²⁶ Dawny: art. 175 TWE.

⁵²⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵²⁸ Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 1997 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów na środowisko”, COM(96) 511 final, CdR 172/97; Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący odpadów elektrycznych i elektronicznych oraz projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w urządzeniach elektrycznych”, COM(2000) 347 final, CdR 269/2000; Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszący się do oceny i zarządzania poziomem hałasu”, COM(2000) 468 final, CdR 271/2000; Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie publicznego dostępu do informacji”, COM(2000) 402 final, CdR 273/2000; Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w Europie oraz projektu wytycznych Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zalecenia wdrożenia zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w Europie”, COM(2000) 547 final i COM(2000) 545 final, CdR 372/2000; Opinia Komitetu Regionów z 13 czerwca 2001 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie programu działań na rzecz środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór” – szósty program działań na rzecz środowiska oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań środowiskowych 2001-2010”, COM(2001) 31 final, CdR 36/2001; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów dotyczących środowiska oraz zmieniającej dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE”, COM(2000) 839 final, CdR 99/2001; Opinia Komitetu Regionów z 15 listopada 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki

energetycznej budynków”, COM(2001) 226 final, CdR 202/2001; Opinia Komitetu Regionów z 14 marca 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Rady w sprawie zatwierdzenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i wspólnej realizacji zobowiązań COM(2001) 579 final, komunikatu Komisji w sprawie wykonania pierwszego etapu Europejskiego Programu Zmian Klimatu COM(2001) 580 final, oraz wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej system handlu uprawnieniami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniające dyrektywę Rady 96/61/WE COM(2001) 581 final”, CdR 458/2001; Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie alternatywnych paliw w transporcie drogowym i zestawu środków w celu promowania użycia biopaliw, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw oraz projekt dyrektywy Rady zmieniający dyrektywę 92/81/EWG w odniesieniu do możliwości zastosowania obniżonej stawki akcyzy na niektóre oleje mineralne, zawierające biopaliwa oraz na biopaliwa”, COM(2001) 547 final, CdR 34/2002; Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wieloletniego programu działań w dziedzinie energii: Inteligentna Energia dla Europy (2003-2006)”, COM(2002) 162 final, CdR 187/2002; Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2003 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitoringu oddziaływania lasów i środowiska naturalnego we Wspólnocie (Forest Focus)”, COM(2002) 404 final, CdR 345/2002; Opinia Komitetu Regionów z 9 kwietnia 2003 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii”, COM(2002) 415 final, CdR 344/2002; Opinia Komitetu Regionów z 9 kwietnia 2003 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości wody w kąpieliskach”, COM(2002) 581 final, CdR 17/2003; Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem”, COM(2003) 550 final, CdR 240/2003; Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego”, COM(2003) 319 final, CdR 330/2003; Opinia Komitetu Regionów z 22 kwietnia 2004 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów”, COM(2003) 723 final, CdR 12/2004; Opinia Komitetu Regionów z 17 czerwca 2004 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych”, COM(2003) 739 final, CdR 92/2004; Opinia Komitetu Regionów z 14 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Instrumentu Finansowego na rzecz Środowiska (LIFE +)”, COM(2004) 621 final, CdR 253/2004; Opinia Komitetu Regionu z 26 kwietnia 2006 roku w sprawie „komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” COM(2005) 446 final oraz wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza atmosferycznego i w sprawie czystego powietrza dla Europy COM(2005) 447 final”, CdR 45/2006; Opinia Komitetu Regionów z 26 kwietnia 2006 roku w sprawie „dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej) COM(2005) 505 final oraz w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Strategia tematyczna dotycząca ochrony i zachowania środowiska morskiego COM(2005) 504 final”, CdR 46/2006; Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2006 roku w sprawie „komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów: strategia tematyczna w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu” COM (2005) 666 final oraz wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpadów COM (2005) 667”, CdR 47/2006; Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania ekologicznie czystych pojazdów w transporcie drogowym”, COM(2005) 634 final, CdR 48/2006; Opinia Komitetu Regionów z 13

Pierwszą opinię Komitet Regionów w ramach tej konsultacji wydał podczas sesji plenarnej 20 listopada 1997 roku, ostatnią natomiast 5 grudnia 2013 roku. Z analizy przyjmowanych poszczególnych opinii widzimy, że jest to jednocześnie obszar największej aktywności instytucji europejskich, a w konsekwencji także Komitetu Regionów w ramach konsultacji obligatoryjnej.

Na podstawie art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵²⁹ Parlament Europejski i Rada, bez uszczerbku dla innych postanowień traktatów, podejmują środki niezbędne do: zapewnienia funkcjonowania rynku energii, zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w Unii Europejskiej, wspierania efektywności energetycznej oraz wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii. W celu ustanowienia tych środków, niezbędne jest przeprowadzenie konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym. W ramach tej procedury Komitet Regionów przyjął jedynie trzy opinie⁵³⁰. Jest to najmniejsza liczba wydanych stanowisk tego organu, w ramach obligatoryjnej konsultacji.

lutego 2007 roku „Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby”, COM(2006) 231 final i COM(2006) 232 final, CdR 321/2006; Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2010 roku „Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych”, COM(2008) 19 final, CdR 160/2008; Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2008 roku „Handel przydziałami emisji”, COM(2008) 16 final, CdR 161/2008; Opinia Komitetu Regionów z 25 czerwca 2008 roku „Emisje przemysłowe”, COM(2007) 843 final, CdR 159/2008; Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2009 roku „Przegląd systemu EMAS i oznakowania ekologicznego”, COM(2008) 401 final i COM(2008) 402 final, CdR 347/2008; Opinia Komitetu Regionów z 4 grudnia 2009 roku „Ograniczenie stosowania niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz postępowanie z zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym”, COM(2008) 809 final i COM(2008) 810 final, CdR 217/2009; Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2012 roku „Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)”, COM(2011) 804 final, CdR 34/2012; Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku „Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej”, COM(2011) 876 final, CdR 1120/2012; Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 2012 roku w sprawie „wniosku dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne”, COM(2012) 628 final, CdR 591/2013; Opinia Komitetu Regionów z 30 maja 2013 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. Dobrze żyć w granicach naszej planety”, COM(2012) 710 final, CdR 593/2013; Opinia Komitetu Regionów z 5 grudnia 2013 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów”, COM(2013) 516 final, CdR5880/2013.

⁵²⁹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

⁵³⁰ Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2009 roku w sprawie „Energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków”, COM(2008) 781 final, CdR 8/2009; Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku „Efektywność energetyczna”, COM(2011) 370 final, CdR 188/2011; Opinia Komitetu Regionów z 4 lipca 2013 roku „Pakiet Czysta energia dla transportu”, COM(2013) 17 final, CdR 28/2013.

Z powyższej analizy przyjętych opinii przez Komitet Regionów widzimy, że nie ma wpływu jak długo instytucje Unii Europejskiej związane są obligatoryjną konsultacją z Komitetem w ramach procedury legislacyjnej. Od samego początku istnienia instytucje europejskie były zobligowane do konsultowania aktów dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na przestrzeni lat 1994 – 2013, Komitet wydał tylko 4 opinie na podstawie tego przepisu. A w przypadku opinii wydawanych na podstawie art. 192 ust.1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (ochrona środowiska), Komitet wydał 36 opinii. Liczba wydawanych opinii, w ramach poszczególnych obszarów działalności Unii Europejskiej, nie jest uzależniona od działalności Komitetu Regionów, ale od działań i aktywności legislacyjnej głównie Komisji Europejskiej.

Od 2004 roku Komitet Regionów na podstawie art. 55 regulaminu wewnętrznego wydaje przynajmniej raz w roku przedstawia sprawozdanie na temat oddziaływania wydawanych przez siebie opinii. Sprawozdanie to przygotowywane jest z uwzględnieniem następujących źródeł⁵³¹:

- 1) W oparciu o analizy przygotowane przez komisje Komitetu, które uwzględniły opinie o największym oddziaływaniu.
- 2) Rezolucji Komitetu Regionów ustanawiających priorytety Komitetu Regionów na podstawie programu działalności legislacyjnej i prac Komisji Europejskiej.
- 3) Sprawozdań Komisji Europejskiej dotyczących działań następczych po przyjętej opinii Komitetu Regionów.
- 4) Formularze oceny oddziaływania. W odniesieniu do każdej opinii, które są omawiane w sprawozdaniu, sekretariat generalny opracowuje, tzw. „formularz oceny oddziaływania Komitetu Regionów”.
- 5) Arkusze planowania. Od września 2011 roku sekretariaty komisji współpracując ze sprawozdawcami i ich grupami politycznymi, opracowują arkusze planowania które są na bieżąco aktualizowane. Ich celem jest

⁵³¹ Analiza oddziaływania Komitetu Regionów 2011, źródło: <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/CoR-Impact-Report-2011/PL.pdf> z 20 października 2014 roku.

programowanie, strukturyzowanie oraz monitorowanie działań politycznych Komitetu Regionów w zakresie przyjętych opinii.

Sprawozdania te do 2004 – 2009 zawierały opis poszczególnych opinii, ich głównych punktów oraz działań następczych, w szczególności zakresu uwzględnienia postulatów przez inne instytucje europejskie. Sprawozdania po 2010 roku przyjęły swego rodzaju formę raportu ewaluacyjnego. Nie tylko zwracały uwagę na sukcesy i podejmowane działania dodatkowe zmierzające do promowania tez i wniosków zawartych w przyjętych opiniach, ale sprawozdania te zawierały wytyczne zmierzające do zwiększenia efektywności i skuteczności funkcjonowania Komitetu Regionów⁵³². Niestety słabym punktem tych sprawozdań jest analiza głównie dokumentów nielegislacyjnych. Mały nacisk kładziony jest na oddziaływanie stanowiska Komitetu Regionów wyrażonego w opinii na projekt aktu legislacyjnego.

W dalszej części tego rozdziału dokonam analizy wybranych kilku opinii Komitetu Regionów wydanych po 2007 roku, czyli po wprowadzeniu nowego modelu opinii, odnoszących się do projektów aktów ustawodawczych.

Podczas 98. sesji plenarnej Komitetu Regionów przyjął opinię pt. „Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej”⁵³³. Opinia została wydana w trybie konsultacji obligatoryjnej na podstawie art. 192 ust. 1 TfUE. Stanowisko Komitetu Regionów odnosi się do wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w odniesieniu do substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej. W przyjętej opinii Komitet Regionów zaproponował 4 poprawki do projektu dyrektywy. Pierwsza poprawka dotyczyła przesunięcia terminu na wdrożenie zapisów dyrektywy przez państwa członkowskie (Komisja odrzuciła tę propozycję). Druga poprawka dotyczyła metodologii monitorowania substancji znajdujących się na liście obserwacyjnej i przesunięcia terminu rozpoczęcia monitorowania zgodnie z zapisami zaproponowanymi w projekcie dyrektywy (Komisja odrzuciła tę propozycję). Trzecia i czwarta poprawka, także dotyczyła odroczenia terminu realizacji zapisów

⁵³² Szerzej: Analiza oddziaływania Komitetu Regionów 2011, źródło:

<http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/CoR-Impact-Report-2011/PL.pdf> z 20 października 2014 roku, s. 36 – 37.

⁵³³ Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku w sprawie „Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej”, COM(2011) 876 final, CdR 1120/2012.

dyrektywy, tak jak w przypadku wcześniejszych propozycji, Komisja propozycje Komitetu odrzuciła⁵³⁴. Warto podkreślić, że Komisja Europejska odniosła się merytorycznie do każdej zgłoszonej poprawki przez Komitet Regionów.

Opinia Komitetu Regionów pt. „Program Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych”⁵³⁵, która została przyjęta 3 maja 2012 roku podczas 95. sesji plenarnej. Opinia została wydana zgodnie z konsultacją obligatoryjną na podstawie art. 153 ust. 2 TfUE. W omawianym dokumencie Komitet Regionów zaproponował siedem poprawek do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych⁵³⁶. Komisja Europejska odniosła się do czterech poprawek zaproponowanych przez Komitet Regionów (3, 4, 5 i 6), uznając w części ich zasadność⁵³⁷. Poprawka pierwsza i druga nie zostały uwzględnione.

Podczas 85. sesji plenarnej Komitet Regionów przyjął opinię pt. „Znak dziedzictwa europejskiego”⁵³⁸ wydanej w związku ze złożonym wnioskiem na podstawie art. 167 TfUE – konsultacja obligatoryjna. W przyjętym dokumencie Komitet zaproponował dziewięć poprawek. Komisja Europejska w swoim 42 raporcie⁵³⁹ odniosła się do trzech pierwszych wniosków o zmianę w projekcie aktu legislacyjnego. Komisja nie podzieliła wniosków Komitetu i tym samym nie poparła wnioskowanych poprawek do projektu aktu legislacyjnego. Bardziej pozytywny ocenę oddziaływania tej opinii możemy znaleźć w sprawozdaniu Komitetu Regionów⁵⁴⁰. W sprawozdaniu organ doradczy Komisji, Parlamentu i Rady chwali się licznymi owocnymi spotkaniami z przedstawicielami instytucji Unii Europejskiej, podkreśla inne działania związane z wydaniem opinii, tj. „działania sprawozdawcy Komitetu Regionów przyczyniły się do zwiększenia widoczności Komitetu

⁵³⁴ Na podstawie 52. Raportu Komisji Europejskiej dotyczącego działań następczych podejmowanych po wydaniu opinii przez Komitet Regionów,

⁵³⁵ Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „*Program Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych*”, COM(2011) 609 final, CdR 335/2011.

⁵³⁶ Ibidem.

⁵³⁷ Więcej: Sprawozdanie Komitetu Regionów w sprawie oddziaływania opinii za 2012 rok, źródło: <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/CoR-Impact-Report-2012/EN.pdf>, s. 22.

⁵³⁸ Opinia Komitetu Regionów, „Znak dziedzictwa europejskiego”, CdR 105/2010.

⁵³⁹ 42. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po przyjęciu opinii przez Komitet Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

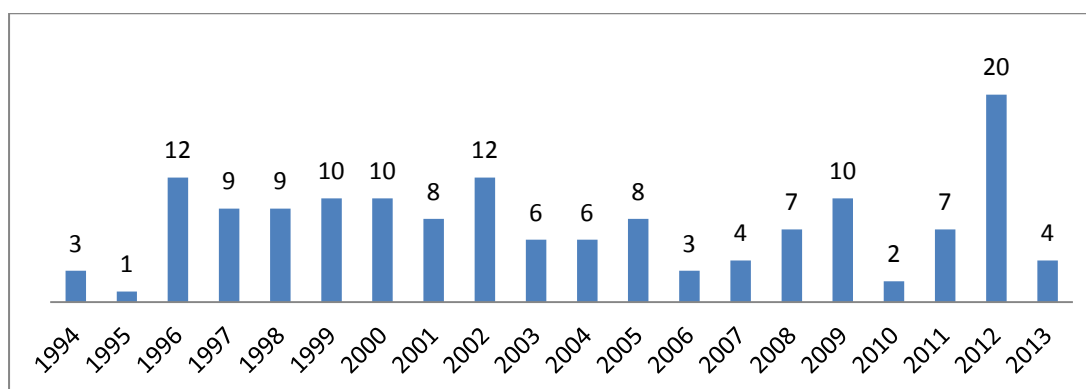
⁵⁴⁰ Sprawozdanie Komitetu Regionów w zakresie oddziaływania opinii w 2010 roku, źródło: <http://cor.europa.eu/en/Archived/Documents/da3b16f3-eb51-421e-a2e0-2c22ca107a0d.pdf>, s. 26 – 27.

w tej dziedzinie” lub „W dniu 25 marca odbyło się spotkanie z przedstawicielami zainteresowanych stron i regionów”⁵⁴¹. Niestety porównując sprawozdanie Komitetu z raportem Komisji Europejskiej, konfrontacja tych dwóch dokumentów nie działa na korzyść organu doradczego. Na tym przykładzie możemy zaobserwować jak przygotowywane są dokumenty i sprawozdania przez Komitet Regionów i Komisję Europejską. Niestety sprawozdania Komitetu są bardziej dokumentami promocyjnymi, niż rzeczową analizą jego efektywności i skuteczności.

2. Analiza opinii wydanych w ramach procedury fakultatywnej

W tej części pracy została przedstawiona analiza wpływu opinii wydanych w ramach procedury fakultatywnej na proces legislacyjny Unii Europejskiej.

Wykres 34 – liczba opinii wydanych do projektów aktów ustawodawczych w ramach procedury fakultatywnej

Opracowanie własne.

W latach 1994 – 2013 Komitet Regionów wydał w ramach procedury fakultatywnej 151 opinii do projektów aktów ustawodawczych, co stanowi zaledwie 23% ogółu opinii wydanych w ramach tej procedury. Większość opinii wydawana w ramach tej procedury dotyczy dokumentów nieustawodawczych tj. komunikaty, raporty, sprawozdania, białe

⁵⁴¹ Ibidem, s. 26.

i zielone księgi, etc. Liczba przyjętych opinii przez Komitet Regionów w poszczególnych latach jest bardzo mała. W 2012 roku mieliśmy największą liczbę wydanych opinii przez ten organ. Warto zaznaczyć, że w tym przypadku Komitet ma wpływ na temat i rodzaj opinii które przygotowuje, w przeciwieństwie do procedury obligatoryjnej. Zaskakującym jest zatem tak niska aktywność tego organu doradczego.

W celu przyjrzenia się jaki wpływ mają wnioski składane przez Komitet Regionów dokonamy analizy wybranych przykładów przyjętych opinii przez ten organ. Skupimy się na tych, które wydawano po 2007 roku, czyli po wprowadzeniu nowego modelu opinii Komitetu Regionów.

Podczas 85. sesji plenarnej Komitetu Regionów została przyjęta opinia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej⁵⁴², której sprawozdawcą była Sonia Masini (Przewodnicząca prowincji Reggio Emilia we Włoszech). W opinii tej zaproponowano pięć poprawek do rozporządzenia wprowadzającego ten instrument. Komitet Regionów zaproponował w tej opinii między innymi prostsze i mniej biurokratyczne procedury w ramach inicjatywy obywatelskiej. Warto podkreślić, że sprawozdawczyni i przewodniczący komisji CIVEX zintensyfikowali swoje działania lobbingowe, aby uzyskać wpływ na ostateczną wersję tego aktu ustawodawczego, co finalnie się udało. 15 grudnia 2010 roku Parlament Europejski i Rada uwzględniły kilka propozycji zawartych w przyjętej opinii przez Komitet⁵⁴³. W szczególności uwzględniono postulat Komitetu Regionów o zmniejszeniu z 1/3 na 1/4 minimalną liczbę państw członkowskich pochodzenia obywateli, która jest wymagana do zgłoszenia europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Dodatkowo w akcie ustawodawczym zostały uwzględnione następujące propozycje Komitetu Regionów⁵⁴⁴:

- 1) Dokonywanie oceny dopuszczalności inicjatywy obywatelskiej dokonywanej przez Komisję Europejską na etapie rejestracji.

⁵⁴² Opinia Komitetu Regionów z 10 czerwca 2010 roku w sprawie „Europejska inicjatywa obywatelska”, COM(2010) 119 final, CdR 167/2010.

⁵⁴³ Analiza oddziaływania Komitetu Regionów w 2010 roku, źródło: <http://cor.europa.eu/en/Archived/Documents/f59a73ad-9554-4de1-b1bc-406eb912dd01.pdf> z 20 listopada 2014 roku, s. 7.

⁵⁴⁴ Ibidem, s. 8.

- 2) Zobligowanie Komisji Europejskiej do udzielenia formalnej odpowiedzi organizatorom inicjatywy.
- 3) Zobowiązanie Komisji Europejskiej do wzmianki o środkach prawnych w przypadku braku jej stanowiska.
- 4) Zobligowanie organizatorów inicjatywy do przedstawienia zestawienia wydatków oraz źródeł finansowania.

Komisja Europejska odniosła się także pozytywnie do stanowiska przedstawionego przez Komitet Regionów w swoim 42 sprawozdaniu dotyczącym działań następczych po wydanej opinii przez Komitet Regionów.

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wieloletnich ram finansowych⁵⁴⁵ została przyjęta podczas 93. sesji plenarnej, która odbyła się w dniach 14 – 15 grudnia 2011 roku. Komitet zawarł w niej cztery propozycje do projektów aktów legislacyjnych, do których Komisja Europejska odniosła się w swoim raporcie⁵⁴⁶. Pozytywnie odniosła się do przyjętych głównych tez w przyjętej opinii, jednak nie odniosła się merytorycznie do zaproponowanych przez Komitet Regionów poprawek. Więcej informacji na temat oddziaływania tej opinii możemy znaleźć w raporcie Komitetu Regionów⁵⁴⁷. Tym dokumencie organ doradczy chwali się⁵⁴⁸:

- 1) Udziałem swoich przedstawicieli w konferencji politycznej wysokiego szczebla na temat wieloletnich ram finansowych, która odbyła się w dniach 20 – 21 października 2011 roku w Brukseli.
- 2) Wyrażne odniesienie w dokumencie roboczym Parlamentu Europejskiego na temat przyszłości funduszy spójności do propozycji zawartej w opinii Komitetu Regionów – w zakresie rezerwy elastyczności.
- 3) Wzięto pod uwagę argumenty Komitetu przeciwko zaproponowanemu przez Komisję Europejską stosowaniu uwarunkowań makroekonomicznym.

⁵⁴⁵ Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku w sprawie „*Nowe wieloletnie ramy finansowe po roku 2013*”, COM(2011) 398 final, CdR 283/2011.

⁵⁴⁶ 47. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

⁵⁴⁷ Analiza oddziaływania Komitetu Regionów w 2011 roku, źródło: <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/CoR-Impact-Report-2011/PL.pdf>, s. 5.

⁵⁴⁸ Ibidem, s. 5 – 6.

Opinia mająca największy wpływ na zmianę projektu aktu legislacyjnego poświęcona była gospodarce morskiej i rybołówstwa⁵⁴⁹. Została przyjęta 18 czerwca 2009 roku podczas sesji plenarnej, sprawozdawcą jej był Simon Day z Wielkiej Brytanii. Opinia zawiera 26 poprawek do projektów aktów legislacyjnych. Poza tymi wnioskami, stanowisko Komitetu Regionów zawiera także zalecenia polityczne. Szczegółowa analiza uwzględnionych wniosków przyjętych przez instytucje europejskie została przedstawiona w raporcie Komitetu⁵⁵⁰.

W ostatecznej wersji rozporządzenia przyjętego przez Radę 20 listopada 2009 roku znalazły się pewne zmiany, które zostały wprowadzone zgodnie z zaleceniami przedstawionymi przez Komitet Regionów⁵⁵¹:

- 1) Wprowadzono okres przejściowy na wprowadzenie w życie przepisów dotyczących wprowadzenia systemu automatycznej identyfikacji.
- 2) Zwiększono margines, z 5% do 10%, tolerancji dotyczący wartości szacunkowych zapisanych w dzienniku połowowym.
- 3) Podniesiono pułap długości statku (z 10 do 12 metrów), powyżej którego obligatoryjnie należy korzystać z elektronicznych dzienników elektronicznych powołówych oraz wcześniej zgłaszać wyładunek.
- 4) Do 48 godzin wydłużono termin przekazywania deklaracji wyładunkowej.
- 5) Ograniczono wymóg certyfikacji mocy silników.
- 6) Zmieniono przepisy w zakresie rybołówstwa rekreacyjnego.
- 7) Odrzucono przepisy dotyczące domowy transferu lub wymiany kwot.

Znaczącą rolę Komitetu Regionu w finalnej wersji aktu legislacyjnego dostrzegł sprawozdawca w Parlamencie Europejskim oraz dyrektor Komisji Europejskiej odpowiedzialny merytorycznie za ten zakres przedmiotowy, który przedstawił stanowisko podczas posiedzenia Komisji DEVE 18 lutego 2009 roku.

⁵⁴⁹ Opinia Komitetu Regionów z 18 czerwca 2009 roku w sprawie „*Wspólnotowy system kontroli rybołówstwa*”, COM(2008) 718 final i COM(2008) 721 final, CdR 73/2009.

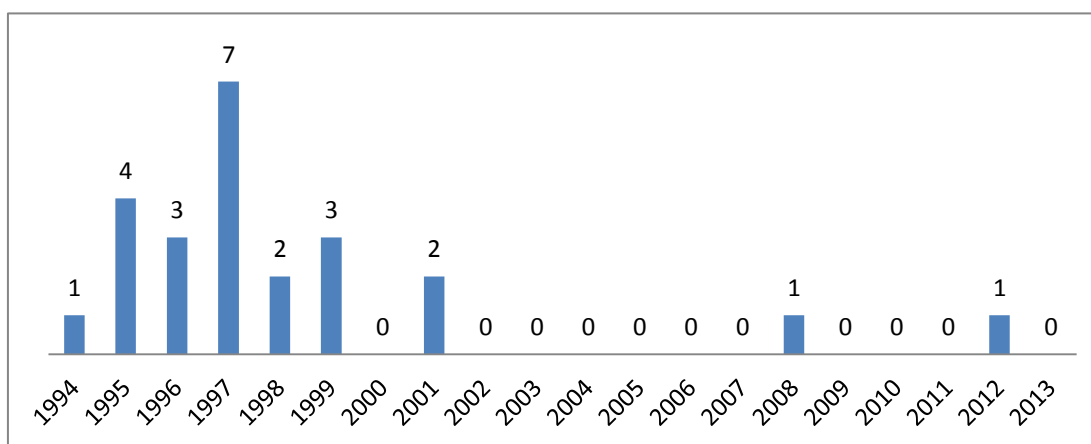
⁵⁵⁰ Analiza oddziaływania Komitetu Regionów w 2009 roku, źródło: <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/6bde92ac-0ac2-46d2-bb7e-095990bd3b40.pdf>.

⁵⁵¹ Ibidem, s. 6.

3. Analiza opinii wydanych z inicjatywy własnej

Komitet Regionów ma możliwość samodzielnie podejmować decyzję dotyczącą opracowywania opinii do projektów aktów ustawodawczych wydawanych z inicjatywy własnej.

Wykres 35 - liczba opinii wydanych z inicjatywy własnej do projektów aktów ustawodawczych.

Opracowanie własne.

W ramach tej procedury Komitet Regionów nie był zbyt aktywny. W przeciągu 19 lat, tylko 24 razy wykorzystał inicjatywę własną do zaopiniowania projektów aktów ustawodawczych. Największą aktywność Komitetu, a właściwie jego członków, można zaobserwować w pierwszych pięciu latach funkcjonowania tego organu doradczego. W latach 2000 – 2012 Komitet Regionów w odniesieniu do aktów legislacyjnych czterokrotnie wykorzystał inicjatywę własną. Zaskakująca jest tak niska aktywność Komitetu w tym obszarze. To jest jedyna procedura, w której organ ten ma samodzielność w podejmowaniu decyzji i podejmowaniu inicjatywy do wydania opinii. Tym bardziej, że średnia liczba wydawanych opinii wynosi 65, co nie jest oszałamiającą liczbą.

Poniżej przedstawiam analizę trzech przykładowych opinii wydanych z inicjatywy własnej do projektów aktów ustawodawczych. Wybrałem opinię z roku 2008 i 2012, już po

wprowadzeniu nowego modelu projektu opinii oraz jedną przykładową opinię jeszcze przed przyjęciem nowego modelu.

Podczas 94. sesji plenarnej, która odbyła się w dniach 15 – 16 lutego 2012 roku Komitet Regionów przyjął opinię pt. „wspólny system podatku od transakcji finansowych”⁵⁵². Jest to jedyna opinia przyjęta w tym roku w ramach inicjatywy własnej dotycząca projektu aktu legislacyjnego. W opinii tej organ doradczy zaproponował dwie poprawki.

Komitet Regionów z zadowoleniem przyjął inicjatywę Komisji Europejskiej w zakresie ustanowienia europejskiego systemu podatkowego. Co znalazło swój wyraz w zaleceniach politycznych. Natomiast propozycje poprawek do aktu legislacyjnego nie zostały uwzględnione przez Komisję Europejską. Akt ten nie został przyjęty, gdyż w tym zakresie wymagana była jednomyślność⁵⁵³. Z tego też punktu widzenia, opinia wydana przez Komitet Regionów nie miała najmniejszego znaczenia.

Kolejną opinię z inicjatywy własnej przygotowaną do projektu aktu ustawodawczego wydał Komitet Regionów podczas 76. sesji plenarnej⁵⁵⁴. Przyjęta opinia zawierała jedynie zalecenia polityczne, w których Komitet jednoznacznie zgodził się, że światowe zagrożenie terroryzmem jest poważnym wyzwaniem dla demokracji, praw człowieka, a także rozwoju społeczno – gospodarczego. Komisja Europejska odniosła się do tej opinii w swoim raporcie⁵⁵⁵.

14 stycznia 1999 roku Komitet Regionów przyjął opinię w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. Zatrudnienia we Wspólnotach Europejskich⁵⁵⁶. W opinii tej Komitet w swoich zaleceniach politycznych poparł działania

⁵⁵² Opinia Komitetu Regionów z 2 grudnia 2011 roku w sprawie „*Wspólny system podatku od transakcji finansowych*”, COM(2011) 594 final, CdR 332/2011.

⁵⁵³ Analiza oddziaływania Komitetu Regionów w 2009 roku, źródło: <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Documents/CoR-Impact-Report-2012/EN.pdf>, s. 34 – 35.

⁵⁵⁴ Opinia Komitetu Regionów, „Zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w skuteczniejsze zwalczanie terroryzmu”, CdR 336/2007.

⁵⁵⁵ 37. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po przyjęciu opinii przez Komitet Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

⁵⁵⁶ Opinia Komitetu Regionów z 14 stycznia 1999 roku w sprawie „*komunikatu Komisji Europejskiej dotyczący promowania dialogu społecznego na poziomie wspólnoty oraz projekt decyzji Rady nr 70/532/EEC w sprawie*

zmiernące do utworzenia stałego komitetu. Nie wniósł żadnych poprawek do projektu aktu legislacyjnego. Komisja Europejska odniosła się do tej opinii w swoim raporcie⁵⁵⁷.

Z analizy przykładowych trzech opinii możemy zauważyć, że wydawane opinie w ramach inicjatywy własnej nie są znaczącymi dokumentami, które wpływały w jakimkolwiek stopniu na proces legislacyjny. Niezrozumiałe jest takie działanie Komitetu Regionów, który podejmuje wszelkie działania, aby zwiększyć swoją widoczność i skuteczność w reprezentowaniu interesów władz lokalnych i regionalnych na poziomie Unii Europejskiej.

4. Inne działania Komitetu Regionów mające wpływ na proces legislacyjny Unii Europejskiej

Poza działalnością związaną z wydawaniem opinii, Komitet Regionów realizuje także inne działania zmiernące do zwiększenia efektywności jego działalności. Jednym z takich działań są organizowane co dwa lata Europejskie szczyty regionów i miast⁵⁵⁸. Podczas tych szczytów przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych dyskutują na temat aktualnych wyzwań i problemów przed jakimi muszą się zmierzyć samorzady lokalne w Unii Europejskiej.

Co roku Komitet Regionów jest organizatorem czterech lub pięciu kluczowych konferencji, które zwykle odbywają się podczas sesji plenarnych. Konferencje te koncentrują się na priorytetach politycznych Komitetu na dany rok, spraw regionalnych związanych ze strategią Europa 2020, wpływu lokalnego na „Europejski Rok”, czy innych ważnych tematów z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych⁵⁵⁹. Kluczowe konferencje skierowane są do członków Komitetu Regionów, przedstawicieli instytucji europejskiej,

utworzenia Stałego Komitetu ds. Zatrudnienia we Wspólnotach Europejskich”, COM(1998) 322 final, CdR 343/1998.

⁵⁵⁷ ⁵⁵⁷ 15. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po przyjęciu opinii przez Komitet Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 41 – 42.

⁵⁵⁸ Szerzej: Komitet Regionów, „Europejskie szczyty regionów i miast”, źródło: <http://cor.europa.eu/pl/events/summits/Pages/european-summits-of-regions-and-cities.aspx>.

⁵⁵⁹ Konferencje Komitetu Regionów, źródło: <http://cor.europa.eu/pl/events/forums/Pages/forums.aspx>.

lokalnych i regionalnych liderów oraz środowiska akademickiego. Są one platformą do dyskusji i wymiany doświadczeń na problemy, które są istotne dla regionów i miast⁵⁶⁰.

W ramach Komitetu Regionów działają także różnego rodzaju sieci⁵⁶¹:

- 1) **Platforma Monitorowania Strategii Europa 2020⁵⁶²**: celem tej platformy jest wspieranie i rozpowszechnianie wielopoziomowej polityki na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia poprzez ułatwienie wymiany informacji i dobrych praktyk między władzami lokalnymi i regionalnymi.
- 2) **Sieć Monitorująca stosowanie zasady pomocniczości⁵⁶³**: sieć została powołana w 2007 roku, jej celem jest ułatwienie wymiany informacji między władzami lokalnymi i regionalnymi o różnych dokumentach i wnioskach legislacyjnych i politycznych Komisji Europejskiej, których przyjęcie będzie miało wpływ na samorzady lokalne.
- 3) **Zdecentralizowana współpraca na rzecz rozwoju⁵⁶⁴**: jest to wspólna inicjatywa Komitetu Regionów i Komisji Europejskiej, której celem jest zwiększenie dostępu do informacji o współpracy na rzecz rozwoju władz lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej.

⁵⁶⁰ Ibidem.

⁵⁶¹ Więcej o sieciach na stronie Komitetu Regionów: <http://cor.europa.eu/en/Pages/home.aspx>.

⁵⁶² Platforma Monitorowania Strategii Europa 2020, źródło: Oficjalna strona Platformy Monitorowania Strategii: <https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Pages/welcome.aspx>.

⁵⁶³ Sieć Monitorująca stosowanie zasady pomocniczości, źródło: Oficjalna strona Sieci Monitorującej: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>.

⁵⁶⁴ Zdecentralizowana współpraca na rzecz rozwoju, źródło: oficjalna strona Zdecentralizowanej współpracy na rzecz rozwoju, <http://lra4dev.cor.europa.eu/portal/EN/Pages/welcome.aspx>.

5. Wnioski

Komitet Regionów rozpoczął swoją działalność 1994 roku, tym samym w 2014 roku obchodzono jego 20 lecie funkcjonowania. Jest to najmłodsza instytucja Unii Europejskiej, która wciąż wypracowuje swoją pozycję w systemie instytucjonalnym. Jej głównym zadaniem jest wydawanie opinii do wniosków składanych przez Radę, Komisję bądź Parlament Europejski. Organ ten ma także możliwość przygotowywania opinii z inicjatywy własnej.

W przeciągu tych lat Komitet Regionów wypracował wiele mechanizmów zwiększających efektywność jego pracy i większą widoczność swoich stanowisk prezentowanych w wydawanych opiniach, w szczególności w zakresie stanowisk do projektów aktów legislacyjnych. Od 2007 roku Komitet Regionów przyjął nowy model opinii, który jednoznacznie należy ocenić pozytywnie. Uporządkował metodologię tworzenia opinii, przez co ujednotwiono jej schemat, stała się czytelniejsza nie tylko dla obywateli, ale przede wszystkim dla instytucji które są jej głównymi adresatami. Mimo, że przygotowywane opinie mając coraz większą wartość merytoryczną, a także skala uwzględniania poprawek zgłaszanych w opiniach się zwiększa, nie jest to znacząca liczba biorąc pod uwagę całokształt działalności Komitetu Regionów. Należy pozytywnie ocenić rozszerzenie działalności Komitetu o działalność promocyjną i informacyjną, która skupia się na priorytetach działalności tego organu na dany rok. Warto podkreślić, że Komitet Regionów zwiększa swoją aktywność także w obszarze monitorowania przestrzegania stosowania zasady pomocniczości. Staje się także ambasadorem wymiany dobrych praktyk między samorządami lokalnymi Unii Europejskiej.

Coraz liczniejsze spotkania władz Komitetu Regionów z przedstawicielami instytucji Europejskiej, zacieśniona współpraca między Parlamentem i Komisją na podstawie podpisanych porozumień dają szanse na jeszcze efektywniejsze wykorzystanie przygotowywanych opinii Komitetu Regionów przez te instytucje.

VI. Polska delegacja w Komitecie Regionów

1. Procedura wyboru członków i zastępców członków do Komitetu Regionów

Przedstawiciele Polski uczestniczyli w pracach Komitetu Regionów już od lipca 2003 roku⁵⁶⁵, wtedy to przyjęto do unijnego gremium 95 członków-obszerników z 10 państw przystępujących do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku⁵⁶⁶. Od momentu akcesji Polski do Unii Europejskiej, delegaci zasiadają w tym organie doradczym jako pełnoprawni członkowie⁵⁶⁷.

Procedura wyborów członków polskiej delegacji w Komitecie Regionów została określona w rozdziale 3 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej⁵⁶⁸. Na podstawie przepisów zawartych w tej ustawie, Rada Ministrów przedkłada Radzie Unii Europejskiej wniosek z proponowaną listą 21 kandydatów na członków i w tej samej liczbie kandydatów na zastępców członków do Komitetu Regionów⁵⁶⁹. Następnie Rada na wniosek Komisji przyjmuje decyzję o określeniu składu Komitetu Regionów⁵⁷⁰.

Kandydatów na członków i zastępców członków do tego organu doradczego Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego wyznacza się z pośród osób pełniących funkcję⁵⁷¹:

- radnego gminy, powiatu lub województwa;
- wójta (burmistrza, prezydenta miasta);

⁵⁶⁵ Zobacz: Marek Zieliński, *Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na samorząd terytorialny*, (w): *Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej : traktat akcesyjny i jego skutki*, Kraków 2003, s. 261-276.

⁵⁶⁶ Szerzej o aspektach prawnych reprezentacji Polski w organizacjach międzynarodowych: Genowefa Grabowska, *Reprezentacja Polski w organizacjach międzynarodowych – problemy prawne*, Warszawa: „PISM” 1990, s. 108 i następane.

⁵⁶⁷ Polska delegacja do Komitetu Regionów, źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/o-delegacji-mainmenu-206> z 20 sierpnia 2014 roku.

⁵⁶⁸ Ustawa z 6 maja 2005 roku o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, Dz. U. z 2005 r, nr 90 poz. 759 ze zm., źródło: http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/komitet_regionow.pdf.

⁵⁶⁹ Art. 19 ust. 1 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej

⁵⁷⁰ Art. 305 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁵⁷¹ Art. 19 ust. 2 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

- członka zarządu powiatu;
- członka zarządu województwa.

Rada Ministrów umieszcza na liście kandydatów na członków i zastępców do Komitetu Regionów wyznaczonych przez⁵⁷²:

- ogólnopolską organizację reprezentującą jednostki samorządu województw w liczbie 10 kandydatów na członków i 10 kandydatów na zastępców członków⁵⁷³ (Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej),
- ogólnopolską organizację reprezentującą jednostki samorządu powiatowego w liczbie 3 kandydatów na członków i 3 kandydatów na zastępców członków⁵⁷⁴ (Związek Powiatów Polskich);
- ogólnopolskie organizacje reprezentujące następujące kategorie jednostek samorządu terytorialnego⁵⁷⁵:
 - gminy liczące powyżej 300 tysięcy mieszkańców: przedstawiają 2 kandydatów na członków i 2 kandydatów na zastępców członków (Unia Metropolii Polskich);
 - gminy posiadające status miasta: przedstawiają 3 kandydatów na członków i 3 kandydatów na zastępców członków (Związek Miast Polskich);
 - gminy, których siedziby władz znajdują się w miastach położonych na terytorium tych gmin: przedstawiają jednego kandydata na członka i jednego kandydata na zastępcę członka (Związek Miasteczek Polskich);
 - gminy nieposiadające statusu miasta i nie mające siedzib swych władz w miastach położonych na terytorium tych gmin: przedstawiają 2 kandydatów na członków i 2 kandydatów na zastępców członków (Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej).

Strona samorządowa Komisji Wspólnej zapewnia reprezentowanie przez kandydatów na członków i kandydatów na zastępców w Komitecie Regionów wszystkich województw⁵⁷⁶.

⁵⁷² Art. 20 ust. 1 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

⁵⁷³ Art. 20 ust. 1 pkt. 1 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

⁵⁷⁴ Art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

⁵⁷⁵ Art. 20 ust. 1 pkt. 3 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

Polska delegacja w Komitecie Regionów liczy 21 członków i 21 zastępców i jest piątą reprezentacją krajową w tym organie pod względem liczby członków. Przewodniczy jej od 2008 roku Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego⁵⁷⁷.

Tabela 12 – skład polskiej delegacji w Komitecie Regionów 2012 – 2015

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Komisja KR	Delegowany przez
CZŁONKOWIE KOMITETU REGIONÓW				
1	Olgiert Geblewicz	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego	CIVEX EDUC	Związek Województw RP
2	Krzysztof Hetman	Marszałek Województwa Lubelskiego	COTER EDUC	Związek Województw RP
3	Adam Jarubas	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego	ECOS EDUC	Związek Województw RP
4	Jacek Protas	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	CIVEX NAT	Związek Województw RP
5	Józef Sebesta	Marszałek Województwa Opolskiego	COTER ENVE	Związek Województw RP
6	Witold Stępień	Marszałek Województwa Łódzkiego	COTER ENVE	Związek Województw RP
7	Mieczysław Struk	Marszałek Województwa Pomorskiego	COTER NAT	Związek Województw RP
8	Adam Struzik	Marszałek Województwa	COTER	Związek

⁵⁷⁶ Art. 20 ust. 2 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu...

⁵⁷⁷ Skład polskiej delegacji, źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/skad-mainmenu-207> z 20 sierpnia 2014 roku.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

		Mazowieckiego	ENVE	Województw RP
9	Marek Sowa	Marszałek Województwa Małopolskiego	EDUC ENVE	Związek Województw RP
10	Marek Woźniak	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	COTER CIVEX	Związek Województw RP
11.	Marek Tramś	Starosta Powiatu Polkowickiego	ECOS NAT	Związek Powiatów Polskich
12.	Ludwik Węgrzyn	Radny Powiatu Bocheńskiego	CIVEX ECOS	Związek Powiatów Polskich
13.	Lech Jaworski	Radny Miasta Warszawy	ECOS EDUC	Związek Powiatów Polskich
14.	Paweł Adamowicz	Prezydent Miasta Gdańska	ECOS ENVE	Unia Metropolii Polskich
15.	Tadeusz Truskolaski	Prezydent Miasta Białegostoku	COTER ECOS	Unia Metropolii Polskich
16.	Jan Bronś	Burmistrz Miasta Oleśnicy	CIVEX NAT	Związek Miast Polskich
17.	Maciej Kobyliński	Prezydent Miasta Słupska	CIVEX NAT	Związek Miast Polskich
18.	Stanisław Szwabski	Przewodniczący Rady Miasta Gdynia	CIVEX COTER	Związek Miast Polskich
19.	Witold Krochmal	Rady Miasta i Gminy Wołów	COTER ECOS	Związek Miasteczek Polskich

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

20.	Jerzy Zająkała	Wójt Gminy Łubianka	EDUC NAT	Związek Gmin Wiejskich RP
21.	Leszek Świętalski	Wójt Gminy Stare Bogaczowice	COTER ECOS	Związek Gmin Wiejskich RP
ZASTĘPCY CZŁONKÓW				
Lp	Imię i nazwisko	Funkcja	Delegowany przez	
1	Adam Banaszak	Radny Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Związek Województw RP	
2	Piotr Całbecki	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Związek Województw RP	
3	Jarosław Dworzański	Marszałek Województwa Podlaskiego	Związek Województw RP	
4	Bogdan Dyjuk	Przewodniczący Sejmiku Województwa Podlaskiego	Związek Województw RP	
5	Lecz Dymarski	Przewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego	Związek Województw RP	
6	Józef Kotyś	Radny Sejmiku Województwa Opolskiego	Związek Województw RP	
7	Teresa Kubas-Hul	Przewodnicząca Sejmiku Województwa Podkarpackiego	Związek Województw RP	
8	Lucjan Kuźniar	Radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego	Związek Województw RP	
9	Ewa Panasiuk	Radna Sejmiku Województwa Lubelskiego	Związek Województw RP	
10	Lucjan Kuźniar	Radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego	Związek Województw RP	
11.	Robert Godek	Starosta Powiatu Strzyżowskiego	Związek Powiatów	

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

			Polskich
12.	Michał Karalus	Starosta Powiatu Pleszewskiego	Związek Powiatów Polskich
13.	Marzena Kempieńska	Starosta Powiatu Świeckiego	Związek Powiatów Polskich
14.	Elżbieta Rusielewicz	Radna Miasta Bydgoszczy	Unia Metropolii Polskich
15.	Hanna Zdanowska	Prezydent Miasta Łodzi	Unia Metropolii Polskich
16.	Zbigniew Podraza	Prezydent Dąbrowy Górniczej	Związek Miast Polskich
17.	Arkadiusz Godlewski	Przewodniczący Rady Miasta Katowice	Związek Miast Polskich
18.	Andrzej Knut	Burmistrz Kostrzyna nad Odrą	Związek Miast Polskich
19.	Dariusz Wróbel	Burmistrz Miasta Opole Lubelskie	Związek Miasteczek Polskich
20.	Marek Olszewski	Wójt Gminy Lubicz	Związek Gmin Wiejskich RP
21.	Mirosław Lech	Wójt Gminy Korycin	Związek Gmin Wiejskich RP

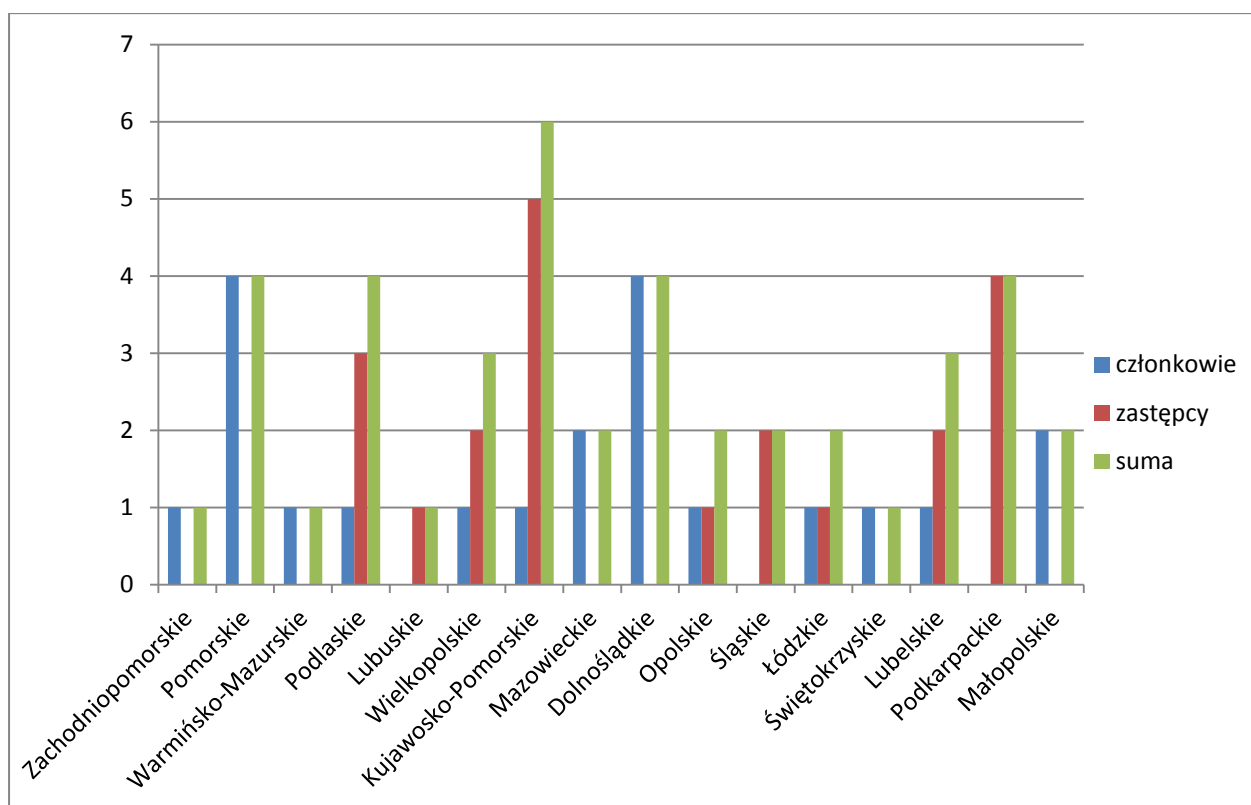
Opracowano na podstawie:

źródło: <http://memberspage.cor.europa.eu/Result.aspx?f=2&s=0&o1=0&o2=0&o3=0&co=PL>

W skład polskiej delegacji w Komitecie Regionów wchodzi aż 12 marszałków województw, z czego 10 jest członkami, a 2 zastępcami członków. W Polsce to właśnie marszałkowie województw odpowiadają głównie za wdrażanie programów regionalnych. Dlatego też tak mocna reprezentacja w organie zszarżającym władze lokalne i regionalne na

poziomie Unii Europejskiej pozytywnie wpływa na ich realizację. Dzięki udziałowi w posiedzeniach i działaniach Komitetu Regionów, marszałkowie mają bezpośrednią wiedzę na temat planów i kierunków polityki regionalnej. Mają także bezpośrednią możliwość w kształtowaniu tej polityki na poziomie Unii Europejskiej. Prace w Komitecie Regionów niejednokrotnie były przedmiotem obrad Konwentu Marszałków Województw Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁷⁸.

Wykres 36 – członkowie i zastępcy członków Komitetu Regionów z podziałem na województwa

Opracowanie własne.

Wybór polskiej delegacji w Komitecie Regionów, nie jest uzależniony od terytorium, chociaż jest to jedno z kryteriów, którym powinny kierować się organizacje wyznaczające kandydatów. Najliczniejszą grupę, bo aż 6 osobową, stanowią przedstawiciele województwa

⁵⁷⁸ Więcej: Polskie Regiony w Europie, stanowiska Konwentu Marszałków Województw RP, źródło: <http://www.zwrp.pl/pl/stanowiska.html>.

kujawsko-pomorskiego. Jednakże w jej składzie jest tylko jeden członek oraz 5 zastępców. Województwo pomorskie i dolnośląskie mają po 4 przedstawicieli w Komitecie Regionów zasiadających jako członkowie. Po jednym przedstawicieli (zastępcy członka) mają województwa: zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie oraz świętokrzyskie. Województwo lubuskie ma jednego przedstawiciela w Komitecie Regionów na stanowisku członka. Podział ten pokazuje duże dysproporcje w zakresie reprezentowania poszczególnych województw w Komitecie Regionów.

2. Aktywność sprawozdawcza

Fundamentalnym zadaniem członków polskiej delegacji w Komitecie Regionów jest reprezentowanie na poziomie europejskim krajowych samorządów. Głównym instrumentem służącym temu jest opiniowanie dokumentów w ramach procesu legislacyjnego Unii Europejskiej. Ponadto, członkowie Komitetu Regionów mają możliwość podczas posiedzeń komisji lub sesji plenarnej informować o sprawach istotnych dla polskich władz regionalnych i lokalnych⁵⁷⁹.

Jednak jedną z najistotniejszych możliwości aktywności członków i zastępców członków w Komitecie Regionów jest mianowanie na sprawozdawcę projektu opinii tego organu doradczego Rady, Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego.

⁵⁷⁹ Jednym z tematów istotnych dla Polski poruszanych przez delegację w Komitecie Regionów był gaz łupkowy. Był on przedmiotem projektu opinii pt. „Gaz łupkowy, gaz zamknięty i ropa zamknięta z perspektywy władz lokalnych i regionalnych” przygotowany przed przedstawiciela samorządu Irlandii. Ponieważ ogólny wydzźwięk opinii był niezgodny ze stanowiskiem Polski oraz polskich województw, marszałek woj. pomorskiego, Mieczysław Struk w imieniu delegacji przygotował 50 poprawek, które uzyskały międzynarodowe poparcie m.in. Litwy, Hiszpanii, Portugalii oraz Wielkiej Brytanii. Więcej: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/aktualnoci-mainmenu-212/1713-gaz-lupkowy-i-wsparcie-przedsiębiorczosci-glownymi-tematami-spotkania-polskiej-delegacji>.

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

Tabela 13 - opinie przygotowane przez członków i zastępców polskiej delegacji
w Komitecie Regionów w latach 2004-2014.

Imię, nazwisko	Tytuł opinii	Komisja	Data przyjęcia na sesji plenarnej
2014			
Adam Struzik	Wykonanie budżetu UE	Budget	26 czerwca
Witold Krochmal	Finansowanie długoterminowe gospodarki europejskiej	ECOS	6-8 października
Adam Banaszak	Innowacje w niebieskiej gospodarce wykorzystujące potencjał mórz i oceanów w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy	NAT	3-4 grudnia
Olgierd Geblewicz	Polityka sąsiedztwa na rozdrożu: Realizacja europejskiej polityki sąsiedztwa w 2013 r.	CIVEX	3-4 grudnia
Marek Olszewski	Uznawanie umiejętności i kompetencji nabytych w ramach pozaformalnego i nieformalnego uczenia się	EDUC	3-4 grudnia
2013			
Marek Woźniak	Rezolucja w sprawie pakietu legislacyjnego polityki spójności	COTER	30 stycznia – 1 lutego
Witold Stępień	Energia odnawialna: ważny uczestnik europejskiego rynku energii	ENVE	30 stycznia – 1 lutego
Adam Banaszak	Niebieski wzrost – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich	NAT	31 stycznia – 1 lutego
Maciej Kobyliński	Wsparcie UE dla zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji	CIVEX	11-12 kwietnia
Marek Sowa	Przegląd dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko	ENVE	30 maja
Adam Struzik	Kosmiczna polityka przemysłowa UE	ENVE	7-9 października
Paweł Adamowicz	Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.	ECOS	7-9 października
Jerzy Zająkała	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	NAT	7-9 października
Ewa Panasiuk	Rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych	NAT	28-29 listopada
2012			
Mieczysław Struk	Reforma wspólnej polityki rybołówstwa	NAT	3–4 maja
Stanisław Szwabski	Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2011–2012	CIVEX	3–4 maja
Adam Banaszak	Unijny mechanizm ochrony ludności	NAT	18–19 lipca
Witold Krochmal	Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020)	ECOS	9–10 października
Stanisław Szwabski	Kodeks postępowania w zakresie partnerstwa	COTER	29-30 listopada

Komitet Regionów jako organ doradczy Unii Europejskiej

Marek Woźniak	Wspólne ramy strategiczne (dla funduszy EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFMR)	COTER	29-30 listopada
2011			
Jacek Protas	Przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa	CIVEX	14–15 grudnia
2010			
Jacek Protas	Samorząd lokalny i regionalny w Gruzji a rozwój współpracy między UE a Gruzją	CIVEX	5–6 października
Adam Banaszak	Rola samorządów terytorialnych we wdrażaniu strategii zdrowotnej na lata 2008–2013	NAT	1–2 grudnia
2009			
Witold Krochmal	Konkurencyjny kolejowy transport towarowy	COTER	5–7 października
Adam Banaszak	Polityka leśna: CELE 20-20-20	DEVE	3–4 grudnia
Jerzy Zająkała	Ograniczenie stosowania niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz postępowanie z użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym	DEVE	3-4 grudnia
2007			
Witold Krochmal	Czynniki powodzenia lokalnych i regionalnych strategii antycypowania i towarzyszenia restrukturyzacji	ECOS	10–11 października
Marek Olszewski	Rola edukacji i podnoszenia świadomości w promowaniu rozwoju zrównoważonego	EDUC	28-29 listopada
2006			
Bożena Ronowicz	Partnerstwo publiczno-prywatne i prawo wspólnotowe dotyczące zamówień publicznych i koncesji	ECOS	12 października

*Źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/opinie>
z 20 sierpnia 2014 roku*

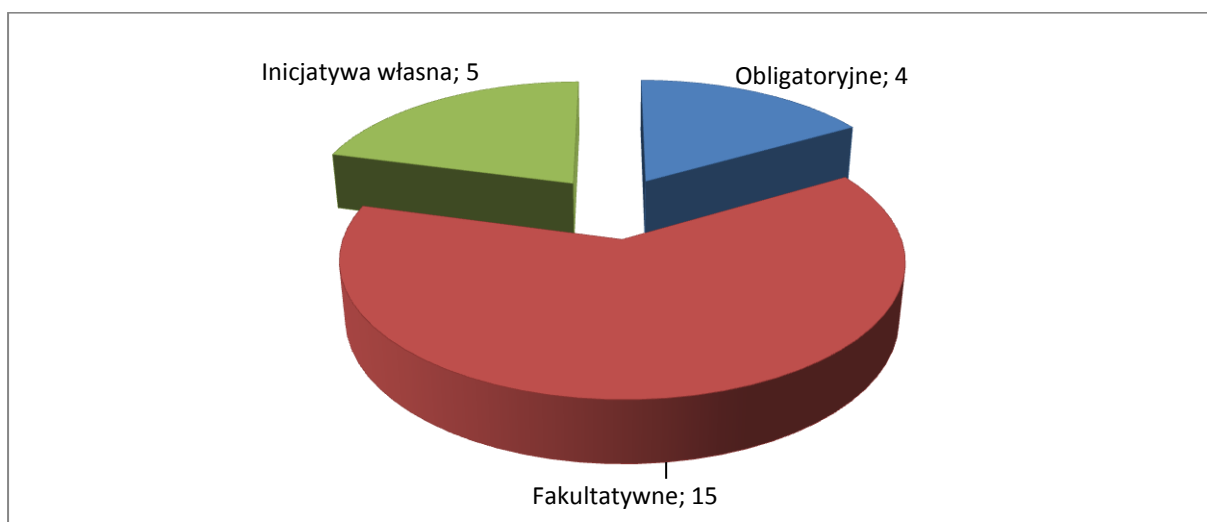
Z powyższej tabeli wynika, że członkowie polskiej delegacji w Komitecie Regionów od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej przygotowali łącznie 29 opinie. Biorąc pod uwagę fakt, że Komitet Regionów od maja 2004 roku do grudnia 2013 roku wydał 593 opinie, liczba polskich sprawozdawców nie jest satysfakcjonująca⁵⁸⁰. Znaczący wzrost aktywności członków polskiej delegacji obserwujemy od 2012 roku. Na wzrost liczby opinii przygotowywanych przez polskich sprawozdawców miał na pewno projekt systemowy realizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, w partnerstwie z: Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Prawa i Administracji

⁵⁸⁰ Dane na podstawie własnych wyliczeń.

Uniwersytetu Łódzkiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu⁵⁸¹.

Jednym z działań w ramach projektu „Dobre prawo – sprawne rządzenie”, było wsparcie dla Komitetu Regionów. W tym celu 2 – 3 maja 2012 roku w Brukseli przed posiedzeniem tego organu, przedstawiciele Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji zaproponowali wsparcie członkom polskiej delegacji w Komitecie Regionów⁵⁸². W ramach projektu członkowie polskiej delegacji mogli liczyć na: udział w konferencjach tematycznych poświęconych Komitetowi Regionów, przygotowano specjalny podręcznik dla członków Komitetu Regionów zawierający podstawowe informacje o Unii Europejskiej oraz funkcjonowaniu Komitetu, seminaria tematyczne, wsparcie merytoryczne środowiska akademickiego poprzez przygotowywane ekspertyzy oraz konsultacje ekspercko-doradcze⁵⁸³.

Wykres 37 – rodzaje opinii, których sprawozdawcami byli członkowie polskiej delegacji w Komitecie Regionów

Opracowanie własne.

⁵⁸¹ Informacje o projekcie: <https://mac.gov.pl/dobre.prawo/>.

⁵⁸² Wsparcie dla Komitetu Regionów w ramach projektu Dobre prawo sprawne rządzenie, źródło: <https://administracja.mac.gov.pl/adm/projekty-systemowe/dobre-prawo-sprawne-rz/4613,dok.html>.

⁵⁸³ Ibidem.

O ile Komitet Regionów nie ma wpływu ile wyda opinii w ramach konsultacji obligatoryjnej czy fakultatywnej, o tyle członkowie delegacji krajowych, mają możliwość decydowania którego dokumentu chcą być recenzentami. Członkowie polskiej delegacji najczęściej byli sprawozdawcami opinii wydawanych w ramach konsultacji fakultatywnej, bo aż 15 razy. Polscy sprawozdawcy przygotowywali 9 projektów opinii do aktów legislacyjnych⁵⁸⁴.

Ilość przygotowanych projektów opinii przez polskich sprawozdawców nie jest oszałamiająca. Poniżej analiza wszystkich 9 opinii Komitetu Regionów przygotowanych przez członków polskiej delegacji do projektów aktów ustawodawczych zawierająca najważniejsze tezy każdej z opinii i stanowisko Komisji Europejskiej.

Z polskiej delegacji, pierwszym sprawozdawcą opinii do projektu aktu legislacyjnego był Witold Krochmal, burmistrz miasta i gminy Wołów⁵⁸⁵. Opinia nie zawierała żadnych propozycji zmian w akcie legislacyjnym. Ograniczyła się tylko do kilku tez, m.in.⁵⁸⁶:

1. Komitet Regionów konsekwentnie uważa że wprowadzenie w praktykę zasad zapisanych w projekcie aktu legislacyjnego doprowadzi w krótkim czasie do zwiększenia efektywności transportu kolejowego.
2. Komitet Regionów zwraca uwagę na rozwój centrów logistycznych, w zarządzaniu którymi uczestniczą władze lokalne i regionalne.
3. Komitet Regionów zwrócił uwagę, że niektóre przepisy mogą doprowadzić do nadmiernego rozrostu biurokracji w systemach zarządzających europejską siecią kolejową⁵⁸⁷.

⁵⁸⁴ Na podstawie własnych obliczeń, na podstawie: „Fiche evolutive des avis adoptes par le Comite des Regions”, CdR 187/96, 371/98, 111/2002 i 120/2006.

⁵⁸⁵ Opinia Komitetu Regionów, „Konkurencyjny kolejowy transport towarowy”, przyjęta podczas 81. sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 102/2009.

⁵⁸⁶ Ibidem.

⁵⁸⁷ Stanowisko Komisji Europejskiej do tej opinii: 40. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 16 – 17.

Drugi projekt opinii Komitetu Regionów w odniesieniu do aktu legislacyjnego przygotował Jerzy Zająkała, wójt gminy Łubianka⁵⁸⁸. W tym dokumencie Komitet Regionów, m.in.:

1. Wnosi, aby dyrektywa zlecała państwom członkowskim zobowiązanie dla producentów EEE do projektowania produktów w taki sposób, aby ułatwić ich demontaż i ponowne użycie i odzysk.
2. Wzywa do uwzględnienia w cenie produktu całości kosztów eliminacji WEEE zawierających niebezpieczne substancje w sposób nieszkodliwy dla zdrowia ludzkiego i środowiska. Ubolewa, że nie rozszerzono listy substancji, których zakazanie proponuje się zgodnie z załącznikiem do dyrektywy RoHS.
3. Wzywa do zwrócenia większej uwagi na dolę edukacji ekologicznej, w szczególności kampanii uświadamiających społeczeństwo.

Opinia także zawiera 6 propozycji poprawek do konsultowanych aktów legislacyjnych, do tych poprawek odniosła się Komisja Europejska w swoim raporcie⁵⁸⁹.

- Pierwszą i szóstą poprawkę Komisja Europejska odrzuciła. Uznała, że w przypadku pierwszej poprawki dotyczącej zobowiązań finansowych tekst jest precyzyjny. Natomiast w przypadku poprawki 6 (dotyczącej art. 12), Komisja uznała, że tę część regulacji powinna zostać w gestii państw członkowskich, zgodnie z zasadą pomocniczości, ze względu na to że warunki lokalne i regionalne są bardzo zróżnicowane i nie jest możliwe podjęcie uniwersalnego rozwiązania na poziomie Unijnym.
- Poprawka druga, dotycząca art. 4, także nie została uwzględniona przez Komisję Europejską. Uznała ona, że ze względu na zróżnicowany charakter produktów i ich oddziaływanie na środowisko działania zmierzające do poprawy mogą być różne. Niektóre środki nie mogą być stosowane w państwach w obowiązkowy sposób.

⁵⁸⁸ Opinia Komitetu Regionów, „*Ograniczenie stosowania niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz postępowanie z zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym*”, przyjęta podczas 82. sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 217/2009.

⁵⁸⁹ 41. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów.

- Komisja Europejska pozytywnie odniosła się do poprawki 3, dotyczącej art. 5. Znacząca ilość małogabarytowego WEEE wrzucana jest do pojemników na odpady komunalne i dalej podąża strumieniem odpadów niesortowanych. Jego odzysk jest kosztowny i obciąża w sposób nieuzasadniony samorządy lokalne tworząc potrzebę dodatkowych rozliczeń z producentami. Wyeliminowanie tej praktyki zmniejszy koszty odzysku. Uznała, że temat jest do przedyskutowania w Parlamencie Europejskim i Radzie.
- Komisja Europejska pozytywnie odniosła się do poprawki 4, dotyczącej art. 7
- Komisja Europejska nie zgodziła się z propozycją poprawki 5 Komitetu Regionów, dotyczącej art. 11. Uznała, że zaproponowane rozwiązanie jest zbyt sztywne, a określone cele nie są do zrealizowane we wszystkich dziedzinach.

Kolejny projekt opinii do aktu legislacyjnego przygotował Mieczysław Struk, Marszałek Województwa Pomorskiego⁵⁹⁰. W mojej ocenie jedna z najpoważniejszych i najistotniejszych opinii przygotowywana przez polskiego sprawozdawcę. Opinia przygotowana do całego pakietu aktów legislacyjnych dotyczących reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa, zawierająca nie tylko tezy, zalecenia polityczne, ale także 36 konkretnych poprawek do aktów legislacyjnych⁵⁹¹. W tej opinii Komitet Regionów m.in.:

1. Popiera działania Komisji Europejskiej mające na celu ograniczenie procesu pomniejszania się wielu stad oraz zagwarantowanie eksploatacji żywych zasobów morza na poziomach umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywanego połowu do 2015 roku.
2. Uważa, że tam gdzie to możliwe, należy stopniowo wprowadzać zakaz odrzutów.

⁵⁹⁰ Opinia Komitetu Regionów, „Wnioski legislacyjne w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa”, przyjętej podczas 95. sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 239/2011.

⁵⁹¹ Szerzej o przyjętej opinii przygotowanej przez Mieczysława Struka: <http://www.pomorskie.eu.pl/beta/wiadomosci,przyjeto-wspolne-stanowisko-regionow-w-sprawie-unijnej-polityki-rybolowstwa,159.html>.

3. Zwraca uwagę na potencjalne zagrożenie i negatywne skutki związane z wprowadzeniem obowiązkowego systemu przekazywalnych koncesji połowowych.
4. Wzywa do zwiększenia regionalizacji polityki rybołówstwa.
5. Z zadowoleniem odnosi się do włączenia Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego do wspólnych ram strategicznych⁵⁹².

Niestety Komisja Europejska nie zajęła stanowiska w sprawie tej opinii, argumentując tym, że jest we wczesnej fazie negocjacji rozwiązań⁵⁹³.

Kolejnym polskim akcentem przy przyjmowaniu przez Komitet Regionów opinii był sprawozdawca Adam Banaszak⁵⁹⁴. W przygotowanej przez Polaka projekcie opinii, przyjętej przez zgromadzenie plenarne podczas 96. sesji plenarnej podkreślono, że⁵⁹⁵:

1. Należy wzmocnić mechanizm ochrony ludności.
2. Władze lokalne i regionalne są kluczowymi uczestnikami w zarządzaniu podczas sytuacji kryzysowych.
3. Uznano potrzebę utworzenia platformy, która mogłaby być używana do wymiany informacji i doświadczeń między państwami członkowskimi oraz ich władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie przeciwdziałania katastrofom.
4. Wymagane jest doprecyzowanie decyzji zawartych w projekcie decyzji.
5. Doprecyzowanie informacji przekazywanych przez państwa członkowskie w przypadku zaistnienia wielkiej klęski lub katastrofy pozwoliłoby na skuteczniejszą, precyzyjniejszą i efektywniejszą kosztowo pomoc w ramach mechanizmu, a także na osiągnięcie zakładanego celu w krótszym okresie, co w przypadku wystąpienia klęsk lub katastrof jest niezwykle istotne.

Komisja Europejska przedstawiła swoje stanowisko do tej opinii w swoim 50 sprawozdaniu⁵⁹⁶. W sprawozdaniu tym Komisja Europejska odniosła się jedynie do

⁵⁹² Opinia Komitetu Regionów, „Wnioski legislacyjne w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa”.

⁵⁹³ 49. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 44.

⁵⁹⁴ Opinia Komitetu Regionów, „Unijny mechanizm ochrony ludności”, przyjęta na 96. sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 740/2012.

⁵⁹⁵ Ibidem.

głównych tez przedstawionych w opinii oraz jednej poprawki (numer 5). Komisja podkreśliła, że Nowe Centrum Reagowania Kryzysowego będzie ważnym elementem zarządzania kryzysowego w Unii Europejskiej oraz wspólnym narzędziem dla wielu obszarów polityk, w tym m.in. pomocy humanitarnej. W odniesieniu do poprawki, Komisja Europejska podkreśliła, że tę materię regulują już przepisy wykonawcze. Podkreśliła również to, że uzależnione jest to od czynnika ludzkiego, czyli sposobu komunikacji pomiędzy osobami zaangażowanymi w każdym indywidualnym przypadku⁵⁹⁷.

„Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014-2020)” to tytuł kolejnej opinii, której sprawozdawcą był Polak⁵⁹⁸. Projekt opinii został przyjęty przez Komitet Regionów podczas 97. sesji plenarnej która odbyła się w dniach 8 – 10 października 2012 roku. W tej opinii Komitet odniósł się pozytywnie do przedstawionego wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Wskazał jednocześnie, że samorządy lokalne i regionalne w Unii Europejskiej często podejmowały różne inicjatywy w zakresie wspierania przedsiębiorczości. Komitet Regionów w swojej opinii podkreślił także uzyskania konkurencyjności w wymiarze globalnym. Osiągnięcie tego będzie możliwe jedynie dzięki przezwyciężeniu niedoskonałości rynku europejskiego⁵⁹⁹. W opinii zostało zaprezentowanych także 16 konkretnych poprawek dotyczących zapisów rozporządzenia.

Komisja Europejska swoje stanowisko w odniesieniu do przyjętej opinii przez Komitet Regionów przedstawiła w 51 raporcie⁶⁰⁰. W tym dokumencie Komisja odniosła się jedynie do niektórych zaleceń politycznych. Zabrakło stanowiska w odniesieniu do

⁵⁹⁶ 50. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s.62.

⁵⁹⁷ Ibidem.

⁵⁹⁸ Opinia „Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014-2020)” CdR 98/2012, której sprawozdawcą był Witold Krochmal rady miasta i gminy Wołów.

⁵⁹⁹ Opinia „Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014-2020)” CdR 98/2012.

⁶⁰⁰ 51. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s.7 – 12.

proponowanych poprawek w rozporządzeniu. Nie zostały w ogóle wzięte pod uwagę. Natomiast co do niektórych zaleceń politycznych odniosła się pozytywnie⁶⁰¹.

Ostatnią opinią przyjętą w 2012 roku, która została przygotowana przez polskiego sprawozdawcę poświęcona była wspólnym ramom strategicznym. Autorem projektu opinii był Marek Woźniak, przewodniczący polskiej delegacji w Komitecie Regionów⁶⁰². Przedmiotem wydanej opinii był zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006. Opinia składa się z dwóch części. Pierwszej, w skład której wchodzi 42 zalecenia polityczne oraz drugiej, zawierającej 9 poprawek.

Przyjęta opinia Komitetu Regionów nie była pozytywna wobec konsultowanego dokumentu. Poddano w wątpliwość co do zasadności zaproponowanego podziału wspólnych ram strategicznych pomiędzy załącznik do rozporządzenia ogólnego i akt delegowany orientacyjnymi działaniami o wysokiej europejskiej wartości dodanej i priorytetami współpracy. Komitet Regionów w tej opinii wyraził ubolewanie, że 11 celów tematycznych wymienionych we wniosku dotyczącym rozporządzenia ogólnego różni się od sześciu priorytetów Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz sześciu odrębnych priorytetów w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego i Morskiego, co powoduje, że koordynacja staje się niezwykle trudna⁶⁰³. Komitet Regionów zawnioskował także, aby stosowanie programów operacyjnych oprzeć na wielu funduszach. Zakwestionował także możliwość wprowadzenia zmian do wspólnych ram strategicznych poprzez akt delegowany⁶⁰⁴.

⁶⁰¹ W szczególności do następujących punktów opinii: 1.6, 1.12, 1.13, 1.14, 1.20, 1.36, 1.41, 1.45 i 1.50.

⁶⁰² Opinia Komitetu Regionów „Wspólne ramy strategiczne” przyjęta podczas 98. Sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 2027/2012.

⁶⁰³ Ibidem.

⁶⁰⁴ Ibidem.

Przyjęta opinia była przedmiotem analizy przez Komisję Europejską, która swoje stanowisko przedstawiła w raporcie⁶⁰⁵. W tym dokumencie Komisja odniosła się jedynie do zaleceń politycznych. W zakresie wątpliwości co do możliwości wprowadzania zmian we wspólnych ramach strategicznych poprzez akt delegowany, podtrzymała swoje stanowisko o możliwości takiego działania.

W 2013 roku Polacy byli dwukrotnie sprawozdawcami projektów opinii do wniosków dotyczących wydania opinii do projektów aktów legislacyjnych. Pierwszy projekt opinii przygotował Marek Sowa⁶⁰⁶, natomiast drugi Ewa Panasiuk⁶⁰⁷.

Opinia przygotowana przez Marka Sowę składa się z części poświęconej zaleceniom politycznym (40 tez i wniosków) oraz części konkretnych poprawek w dyrektywie (9 zalecanych poprawek). Do tych wniosków odniosła się Komisja Europejska wydając kolejny raport poświęcony działaniom następczym po wydanych opiniach przez Komitet Regionów⁶⁰⁸. W dokumencie tym Komisja nie zgodziła się z żadną poprawką zaproponowaną przez Komitet, odrzucając wszystkie propozycje, odniosła się jednak pozytywnie do niektórych zaleceń politycznych zaproponowanych w opinii⁶⁰⁹.

Opinia przygotowana przez Ewę Panasiuk także składała się z dwóch części: zaleceń politycznych i poprawek do aktu legislacyjnego. Opinia ta była przedmiotem szczegółowej analizy Komisji Europejskiej, która przedstawiła stanowisko w swoim raporcie⁶¹⁰. Komisja odniosła się zarówno do części poświęconej zaleceniom politycznym, jak i odniosła się do każdej przedstawionej poprawki.

⁶⁰⁵ 51. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 4 – 7.

⁶⁰⁶ Opinia Komitetu Regionów, „Dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko” przyjęta podczas 101. sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 591/2013.

⁶⁰⁷ Opinia Komitetu Regionów, „Rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych” przyjęta podczas 104. Sesji plenarnej Komitetu Regionów, CdR 5295/2013.

⁶⁰⁸ 55. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 29 – 32.

⁶⁰⁹ Szerzej: 55. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 29 – 32.

⁶¹⁰ 57. Raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów, materiał udostępniony przez archiwum Komitetu Regionów, s. 63 – 73.

3. Inne formy aktywności polskiej delegacji

6 października 2014 roku podczas obrad sesji plenarnej Komitetu Regionów odbyło się posiedzenie polskiej delegacji podsumowujące 10 lat jej aktywności w tym organie doradczym Komisji Europejskiej, Rady i Parlamentu Europejskiego.

Podczas tego posiedzenia Marek Woźniak, obecny przewodniczący polskiej delegacji w Komitecie Regionów dokonał podsumowania 10 lat aktywności polskich przedstawicieli⁶¹¹. Pierwszym przewodniczącym polskiej delegacji w Komitecie Regionów został Jerzy Kropiwnicki, ówczesny prezydent Łodzi. Po sześciu miesiącach zastąpił go Brunon Synak ówczesny przewodniczący sejmiku województwa pomorskiego. Swoją funkcję pełnił do kwietnia 2008 roku, kiedy to jego następcą został Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego. Do października 2014 roku dziesięciu członków i zastępców polskiej delegacji działało od początku istnienia delegacji: Maciej Kobylński, Witold Krochmal, Marek Olszewski, Adam Struzik, Leszek Świętalski, Marek Tramś, Ludwik Węgrzyn, Jerzy Zająkła, Lucjan Kuźniar i Mirosław Lech⁶¹².

Poza przygotowywanie projektów opinii Komitetu Regionów członkowie polskiej delegacji pełnili także wiele znaczących funkcji w tej instytucji, byli także inicjatorami wielu ciekawych inicjatyw. W kadencji 2010 – 2015 polscy przedstawiciele pełnili następujące funkcje⁶¹³:

- W skład prezydium Komitetu Regionów weszli: Marek Woźniak (wiceprzewodniczący), Adam Struzik (członek), Leszek Świętalski (członek), Jacek Protas (zastępca ad personam Marka Woźniaka), Adam Jarubas (zastępca ad personam Adama Struzika), Ludwik Węgrzyn (zastępca ad personam Leszka Świętalskiego);
- Marek Woźniak – Przewodniczący Komisji Spójności Terytorialnej;

⁶¹¹ Całe wystąpienie Marka Woźniaka-Przewodniczącego polskiej delegacji w Komitecie Regionów: <http://www.wielkopolska.eu/attachments/article/1967/Wyst%C4%85pienie%20-%20Marek%20Wo%C5%BAniak.pdf>, źródło z 20 listopada 2014 roku

⁶¹² Wystąpienie Przewodniczącego Woźniaka, s. 2.

⁶¹³ Opracowano na podstawie: Polska delegacja w Komitecie Regionów: źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/o-delegacji-mainmenu-206>

- Stanisław Szwabski – Koordynator polityczny w Komisji Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych;
- Witold Krochmal – Koordynator Polityczny w Komisji Polityki Gospodarczej i Społecznej;
- Adam Banaszak – Koordynator polityczny w Komisji Zasobów Naturalnych;
- Reprezentanci polskiej delegacji w Komisji Spraw Finansowych i Administracyjnych: Leszek Świątalski (członek), Jerzy Zająkała (członek), Adam Banaszak (zastępca członka);
- W Eurośródziemnomorskim Zgromadzeniu Samorządów Lokalnych i Regionalnych z polskiej delegacji zasiadają: Stanisław Szwabski (członek) i Leszek Świątalski (członek);
- W skład Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego wchodzi: Jan Broś (członek Prezydium), Marek Woźniak (członek Prezydium) i Leszek Świątalski (członek);
- W tymczasowej komisji ad hoc ds. budżetu Unii Europejskiej zasiadali: Leszek Świątalski (członek) i Adam Struzik (zastępca członka);
- W Platformie Monitorowania Strategii Europa 2020 – Komitet Monitorujący reprezentantem polskiej delegacji jest Adam Banaszak (zastępca członka);
- Przedstawicielami polskiej delegacji w Grupie Kontaktowej Komitet Regionów –Komitet Ekonomiczno-Społeczny są: Leszek Świątalski (członek) i Jerzy Zająkała (zastępca członka);
- Przedstawicielem polskiej delegacji w Grupie Kontaktowej Komitet Regionów – Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy jest Dariusz Wróbel (zastępca członka);
- Członkiem Grupy Roboczej ds. Bałkanów Zachodnich jest Jacek Protas (członek);
- Członkiem polskiej delegacji, który zasiada w Grupie Roboczej ds. Turcji jest Marek Tramś (członek);
- Polskimi przedstawicielami w Grupie międzyregionalnej ds. przyszłości sektora motoryzacyjnego w regionach są: Adam Struzik (członek) oraz Marek Woźniak (członek);

- W grupie międzyregionalnej Regiony Morza Bałtyckiego z polskiej delegacji zasiadali: Maciej Kobyliński (członek), Jerzy Zająkała (członek) oraz Adam Struzik (członek);
- W Misjach Obserwacyjnych Wyborów samorządowych w krajach ARLEM-u, Partnerstwa Wschodniego oraz negocjujących członkostwo i znajdujących się na etapie przedakcesyjnym uczestniczyli: Jacek Protas (członek) oraz Jerzy Zająkała (członek);
- Przedstawicielem polskiej delegacji we Wspólnym Komitecie Konsultacyjnym Komitetu Regionów ds. byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii są: Witold Krochmal (członek) oraz Adam Struzik (członek);
- Przedstawicielem polskiej delegacji we Wspólnym Komitecie Konsultacyjnym Komitetu Regionów ds. Czarnogóry są: Stanisław Szwabski (przewodniczący) oraz Witold Stępień (członek).

Poza aktywnością i członkostwem w różnych ciałach oraz grupach roboczych, członkowie polskiej delegacji zajmują także ważne funkcje w grupach politycznych⁶¹⁴:

- Marek Woźniak, wiceprzewodniczący, członek prezydium Grupy Europejskiej Partii Ludowej;
- Adam Struzik, członek prezydium Grupy Europejskiej Partii Ludowej;
- Witold Stępień, koordynator polityczny 7. Inicjatywy flagowej Europa 2020;
- Leszek Świątalski, członek prezydium i skarbnik Grupy Partii Europejskich Socjalistów;
- Jerzy Zająkała, pierwszy wiceprzewodniczący Grupy Przymierze Europejskie;
- Witold Krochmal, członek prezydium Grupy Przymierze Europejskie;
- Adam Banaszak, członek prezydium i skarbnik Grupy Europejskich Konserwatystów i Reformatorów.

Jednym z ważnych wydarzeń podczas 10 lat pracy polskiej delegacji w Komitecie Regionów była polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej w 2011 roku. W związku z tym wydarzeniem, na wniosek polskiej delegacji, Komitet Regionów przyjął dwie opinie na

⁶¹⁴ Ibidem.

temat zmniejszenia nierówności w rozwoju gospodarczym oraz roli władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów strategii „Europa 2020”⁶¹⁵. Z okazji polskiej prezydencji została także wydana broszura Komitetu Regionów. W tej publikacji znalazły się informacje o polskiej delegacji w Komitecie Regionów, ich aktywności oraz przygotowanych projektach opinii, a także znalazły się w niej informacje o wykorzystaniu funduszy strukturalnych przez Polskę⁶¹⁶.

Członkowie polskiej delegacji w Komitecie Regionów nie tylko organizowali różne wydarzenia podczas prezydencji, ale także wcześniej. Dzięki ich aktywności, w Polsce odbyło się wiele spotkań Komitetu Regionów zarówno tych o charakterze merytorycznym, jak i politycznym⁶¹⁷.

18 czerwca 2010 roku odbyło się w Poznaniu posiedzenie wyjazdowe Grupy Europejskiej Partii Ludowej W Komitecie Regionów, którego celem było opracowanie stanowiska na temat roli polityki spójności w zmniejszeniu dysproporcji między regionami w Europie. Temat spotkania związany był z Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Gospodarzem posiedzenia był Marek Woźniak⁶¹⁸.

Kolejne ważne wydarzenie miało miejsce 8 września 2011 roku, także w Poznaniu. Tego dnia odbyło się spotkanie inauguracyjne Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORELAP). Jest to inicjatywa Komitetu Regionów, która skupia przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej będących jednocześnie członkami Komitetu Regionów z jednej strony oraz z drugiej – reprezentantów samorządów państw Partnerstwa Wschodniego (tj. Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii, i Ukrainy). Zadaniem konferencji jest stworzenie platformy wymiany wiedzy i budowanie dialogu

⁶¹⁵ Opinia Komitetu Regionów „Komplementarność działań krajowych i działań Unii Europejskie podejmowanych na rzecz zmniejszenia nierówności w rozwoju gospodarczym i społecznym”, CdR 167/2011 oraz opinia Komitetu Regionów „Rola władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów strategii Europa 2020” Cd272/2011.

⁶¹⁶ Komitet regionów i polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej, źródło: <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/The%20Committee%20of%20the%20Regions%20and%20the%20Polish%20Presidency%20of%20the%20Council%20of%20the%20EU/PL.pdf>.

⁶¹⁷ Wystąpienie Przewodniczącego Woźniaka, s. 8.

⁶¹⁸ Więcej o wydarzeniu: Europejska Partia Ludowa przy Komitecie Regionów obraduje w Poznaniu, źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/aktualnoci-mainmenu-212/1567-europejska-partia-ludowa-przy-komitecie-regionow-obraduje-w-poznaniu> z 20 listopada 2014 roku.

między władzami samorządowymi z Unii Europejskiej i ich odpowiednikami państwach Europy Wschodniej i Południowego Kaukazu⁶¹⁹. Natomiast 9 września 2011 roku w Poznaniu odbyło się posiedzenie prezydium Komitetu Regionów, które zgodnie z przyjętym zwyczajem odbywa się w kraju sprawującym prezydencję. Tematem spotkania była reforma polityki regionalnej Unii Europejskiej⁶²⁰.

Poza wyżej wymienionymi wydarzeniami, członkowie polskiej delegacji zorganizowali następujące wydarzenia⁶²¹:

- Jerzy Zająkała w 2012 roku zaprosił do Łubianki członków Grupy Przymierze Europejskie na dyskusję poświęconą energii odnawialnej;
- Witold Stępień zorganizował w Łodzi zorganizował seminarium i wizytę studyjną Komisji ENVE która poświęcona była kwestiom energetycznym;
- Adam Jarubas w Kielcach zorganizował seminarium wyjazdowe Komisji EDUC poświęcone kreatywności i innowacyjności;
- Marek Sowa w Krakowie zorganizował posiedzenie Komisji EDUC, podczas którego dyskutowano na temat „Europy młodzieży”.

4. Wnioski

Polska delegacja w Komitecie Regionów rozpoczęła pracę w maju 2004 roku. W przeciągu dziesięciu lat pracy jej członkowie wykazali się sporą aktywnością podczas prac w tym organie. Należy podkreślić, że z roku na rok, członkowie polskiej delegacji coraz aktywniej uczestniczą w pracach Komitetu Regionów. Koncentrują się nie tylko na przygotowywaniu projektów opinii, ale także są autorami wielu poprawek do projektów opinii przygotowywanych przez innych członków i zastępców, zasiadają w organach Komitetu Regionów, zajmują także istotne stanowiska w grupach politycznych.

⁶¹⁹ Więcej: Komitet Regionów dyskutuje w Poznaniu o funduszach strukturalnych i Partnerstwie Wschodnim, źródło: <http://www.wielkopolska.eu/index.php/polska-delegacja-do-kr-mainmenu-199/aktualnoci-mainmenu-212/1585-komitet-regionow-dyskutuje-w-poznaniu-o-funduszach-strukturalnych-i-partnerstwie-wschodnim> z 20 listopada 2014 roku.

⁶²⁰ Ibidem.

⁶²¹ Wystąpienie Przewodniczącego Woźniaka, s. 8.

Niewątpliwą siłą polskiej delegacji w Komitecie Regionów są koordynatorzy delegacji, którzy dbają o dobrą organizację pracy członków delegacji, wspierają ich w bieżącej pracy, a także pomagają przy negocjacjach nad przydzieleniem do opracowania projektu opinii, czy podczas rozmów nad obsadzeniem funkcji w organach Komitetu Regionów.

Na szczególną uwagę zasługuje wcześniej wymieniony projekt wsparcia członków i zastępców Komitetu Regionów z Polski „Dobre prawo – sprawne rządzenie”.

Kolejną mocną stroną polskiej delegacji jest jej skład: aż 12 marszałków województw jest jej członkami. W Polsce to właśnie marszałkowie województw odpowiadają głównie za wdrażanie programów regionalnych. Tak mocna reprezentacja w organie zszarżującym władze lokalne i regionalne na poziomie Unii Europejskiej pozytywnie wpływa na ich realizację oraz zapewnia właściwe reprezentowanie interesów polskich samorządów lokalnych.

Polska delegacja pod względem liczebności stanowi piątą reprezentację krajową w Komitecie Regionów. Biorąc pod uwagę to kryterium, liczba piastowanych funkcji przez przedstawicieli Polski jest zadowalająca.

Kolejnym pozytywnym aspektem jest szeroka działalność członków w zakresie realizacji i współorganizacji wielu wydarzeń, także w Polsce⁶²² dzięki czemu reprezentanci Polski są jeszcze bardziej widoczni.

Biorąc pod uwagę 10. rocznicę działalności polskiej delegacji w Komitecie Regionów, nie zbyt dobrze wygląda liczba przygotowanych projektów opinii – tylko 29. Na 42 członków delegacji średnio w roku przypadają tylko trzy projekty opinii. Bez wątplenia jest to element, nad którym nasi reprezentanci muszą popracować.

Elementem zwiększającym efektywność funkcjonowania polskiej delegacji w Komitecie Regionów byłoby stworzenie zaplecza eksperckiego, które merytorycznie wspierałoby ich działalność. W tym obszarze naturalnym wydawałoby się wsparcie ośrodków akademickich. Kolejnym działaniem zwiększającym efektywność funkcjonowania byłaby ściślejsza współpraca z rządem, parlamentem oraz placówkami dyplomatycznymi

⁶²² Szerzej rozdział VI pkt. 4 pracy.

i posłami do Parlamentu Europejskiego w Polsce. Współpraca ta coraz bardziej się rozwija, wynika to z faktu, że przedstawiciele władz centralnych zaczynają w Komitecie Regionów zauważać dodatkowy kanał lobbingu dla polskich spraw w Brukseli.

Procedura wyborów polskiej delegacji do Komitetu Regionów gwarantuje zachowanie równowagi geograficznej, politycznej a także zachowanie parytetu płci. Obecnie w Komitecie pracuje 12 marszałków województw, którzy są odpowiedzialni za wdrażanie funduszy europejskich na poziomie regionalnym. Oparcie wyboru przedstawicieli do tego organu europejskiego na organizacjach zrzeszających przedstawicieli samorządów lokalnych daje gwarancję wyboru osób posiadających odpowiednie kwalifikacje oraz spełniających wymogi formalne stawiane przed kandydatem.

Aktywność polskiej delegacji w odniesieniu do przygotowywanych projektów opinii w roli sprawozdawców budzi niedosyt. Przedstawiciele delegacji są jedną z większych grup narodowościowych, a osiągnięty wynik 29 opinii nie jest satysfakcjonującym.

W związku z liczebnością polskiej delegacji zgodnie z obowiązującym regulaminem wewnętrznym Komitetu Regionów przysługują polskim reprezentantom określone stanowiska. Poza nimi, dzięki aktywności i skutecznemu lobbingowi, członkowie i zastępcy pełnią także dodatkowe funkcje w komisjach, grupach politycznych czy zespołach roboczych.

Poza działalnością sprawozdawczą, polska delegacja wykazuje dużą aktywność w zakresie przygotowywanych poprawek do projektów opinii. Członkowie i zastępcy polskiej delegacji są także autorami i współautorami licznych projektów, w tym także posiedzeń wyjazdowych komisji Komitetu Regionów, które odbywały się w Polsce.

Podsumowanie:

Celem rozprawy doktorskiej była szczegółowa analiza funkcjonowania Komitetu Regionów Unii Europejskiej, w zakresie realizowania jego podstawowego zadania jakim jest działalność doradcza dla Rady, Parlamentu Europejskiego oraz Komisji Europejskiej. W pracy przybliżono wpływ funkcjonowania Komitetu Regionów na zmniejszenie kryzysu legitymacji demokratycznej w Unii Europejskiej, procedurę wyboru członków i zastępców Komitetu Regionów we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, oraz jego budowę i organizację pracy. Część pracy została także poświęcona analizie wybranych opinii Komitetu Regionów i przedstawieniu w jaki sposób uwzględniane są przez instytucje Unii Europejskiej, a tym samym jaki wpływ ma Komitet na proces legislacyjny w tej organizacji międzynarodowej.

Komitet Regionów został powołany do życia na mocy Traktatu z Maastricht w 1992 roku jako organ przedstawicielski władz samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej. Główną formą aktywności Komitetu jest wydawanie opinii do projektów dokumentów przedstawianych przez Radę, Komisję Europejską lub Parlament Europejski. To właśnie dzięki tej działalności ten organ doradczy ma możliwość wyrażania stanowisk przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych na poziomie europejskim. Na podstawie podpisanego porozumienia z Komisją Europejską przekazuje ona raz na pół roku raport z podjętych działań następczych, po wydanych opiniach Komitetu Regionów. Działanie to ma na celu nie tylko udzielenie informacji członkom Komitetu jakie działania podjęła Komisja Europejska w zakresie wniosków zawartych w opiniach, ale także przekazać informację opinii publicznej o podejmowanych krokach po interwencji Komitetu. Włączenie Komitetu Regionów w mechanizm wczesnego ostrzegania oraz utworzenie przez Komitet sieci monitorującej przestrzeganie zasady proporcjonalności i pomocniczości, pokazuje duże zaangażowanie tego organu w zakresie efektywnego i aktywnego reprezentowania samorządów lokalnych i regionalnych na poziomie Unii Europejskiej. Ta szeroka aktywność, poza jego głównym zadaniem jakim jest działalność doradcza względem Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego, ma na celu ochronę interesów i praw samorządów lokalnych Unii Europejskiej.

Ustrój samorządów lokalnych i regionalnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej różni się między sobą diametralnie. Porównując Niemcy z Polską, widzimy zupełnie inny system funkcjonowania administracji samorządowej, nie tylko biorąc pod uwagę powierzchnię, ale także przyznane kompetencje i samodzielność podejmowania decyzji. Landy mają dużo większą autonomię, mogą prowadzić samodzielnie politykę zagraniczną. W Polsce, województwa mają dużo mniejsze uprawnienia. Tak samo w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, czy Grecji ustrój samorządów, podział administracyjny państwa jest tak skrajnie odmienny, że nie jest możliwym ustanowienie na poziomie Unii Europejskiej jednej procedury wyboru przedstawicieli do Komitetu Regionów. Pozostawienie możliwości stanowienia procedur i zasad wyboru składu delegacji narodowej do Komitetu Regionów w gestii państw członkowskich niewątpliwie umożliwia dostosowanie trybu do specyfiki podziału administracyjnego danego państwa. Dotychczasowa praktyka pokazała, że mimo różnic, wypracowano wspólne w większości przypadków kryteria wyboru. W większości przypadków, to rząd danego państwa przedstawia kandydatury członków i zastępców do Komitetu Regionów, w oparciu o propozycje stowarzyszeń zrzeszających władze lokalne i regionalne. Przy przedstawianiu kandydatur, stowarzyszenia kierują się zachowaniem równowagi geograficznej, politycznej i niejednokrotnie równością płci. Jak pokazuje dotychczasowa praktyka stosowania przepisów prawa krajowego w zakresie wyboru członków i zastępców do Komitetu Regionów, jest to skuteczne rozwiązanie pod względem wybór reprezentantów posiadających odpowiednią legitymację demokratyczną do pełnienia mandatu w Komitecie Regionów zgodnie z wymogami stawianymi w prawie pierwotnym Unii Europejskiej. Takie rozwiązanie prawne, że regiony w Unii Europejskiej reprezentowane są przez osoby posiadające odpowiedni mandat społeczny.

Zadaniem Komitetu Regionów jest prezentowanie stanowiska samorządów lokalnych i regionalnych na poziomie Unii Europejskiej. Komitet realizuje to zadanie głównie przez wydawanie opinii do projektów dokumentów Rady, Parlamentu lub Komisji Europejskiej. Stąd też, struktura organizacyjna administracji ukształtowana jest głównie pod tym kątem. Utworzone są sekretariaty komisji odpowiadają za właściwy obieg dokumentacji związany z pracami komisji oraz udzielają wsparcia merytorycznego dla sprawozdawców w szczególności poprzez przygotowywane notatki analityczne. Poza sekretariatami komisji, utworzone są sekretariaty grup politycznych, które odpowiadają za odpowiednią obsługę

i wsparcie logistyczne oraz techniczne grup politycznych działających w Komitecie Regionów. Regulamin wewnętrzny, określa także organy Komitetu Regionów, które powołane są w celu sprawniejszej realizacji funkcji, do której został powołany ten organ doradczy. Po zainicjowaniu procedury wydania opinii w trybie obligatoryjnym, fakultatywnym lub z inicjatywy własnej, przewodniczący przekazuje komisji wniosek o przygotowanie projektu opinii. Komisja natomiast wyznacza sprawozdawcę, który na jej posiedzeniu przedstawia projekt, by ostatecznie zgromadzenie plenarne przyjęło opinię. Z roku na rok zauważyć można zwiększoną aktywność Komitetu na innych płaszczyznach, np. w zakresie kontroli przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności, dlatego tworzy sieci monitorujące, których zadaniem jest ciągły monitoring. Kolejnym przykładem zwiększonej aktywności, może być zwiększająca się liczba wydarzeń organizowanych przez Komitet, których celem jest promowanie i informowanie społeczności o działaniach i stanowiskach podejmowanych przez Komitet Regionów. Coraz większy nacisk kładzie także na podejmowanie działań następczych po przyjęciu. Te wszystkie ewolucje w realizacji zadań, odzwierciedlają się w strukturze administracyjnej tego organu.

Powołanie Komitetu Regionów oraz jego ponad 20 – letnia działalność przyczyniła się do zrealizowania podstawowego celu w jakim został on powołany – zwiększenia legitymizacji demokratycznej funkcjonowania instytucji europejskiej oraz zwiększenia mechanizmów demokratycznych w podejmowanych decyzjach przez Unię Europejską. Nie tylko działalność opiniodawcza Komitetu Regionów, ale także liczne działania zmierzające do promowania działań podejmowanych zarówno przez Komitet jak i Unię Europejską przyczyniły się do odbiurokratyzowania systemu podejmowania decyzji w tej organizacji międzynarodowej. Aktywność członków Komitetu Regionów w ich regionach przyczyniła się do zwiększonego zaangażowania obywateli w procesy decyzyjne w Unii Europejskiej poprzez udział w konsultacjach, debatach, czy warsztatach organizowanych przez członków lub zastępców członków w ramach ich aktywności politycznej.

Od pierwszej sesji, która odbyła się w 1994 roku, do dnia dzisiejszego Komitetu Regionów przeszedł dużą ewolucję dotyczącą zakresu przedmiotowego funkcjonowania, składu, czy realizowanych zadań wynikającą z zapisów traktatowych. Początkowo, Komitet Regionów składał się ze 189 członków, konsultacja obligatoryjna dotyczyła siedmiu

przypadków, nie posiadał własnego budżetu oraz korzystał z pomieszczeń Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Na przestrzeni lat, liczba członków wzrosła do 350, konsultacja obligatoryjna dotyczy siedemnastu przypadków, Komitet Regionów posiada własny budżet w wysokości około 87,6 mln euro, wynajmuje budynki do własnej dyspozycji, uzyskał prawo skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie ochrony swoich prerogatyw. Komitet Regionów uzyskał także samodzielność w zakresie zmian regulaminu wewnętrznego, a także związane mandat członka Komitetu Regionów z pełnieniem funkcji przedstawicieli władz lokalnych lub regionalnych wybieranych w wyborach powszechnych, bądź wybieranych przez zgromadzenie posiadające mandat z wyborów powszechnych. Komitet Regionów rozszerzył także znacząco zakres swojej działalności. Członkowie i zastępcy członków w Komitecie Regionów kładą szczególny nacisk na działania następcze po wydaniu opinii. Zobowiązują sprawozdawcę do podejmowania działań w tym zakresie. Dzięki samodzielności finansowej, Komitet może organizować władze wydarzenia, nie tylko informacyjne dotyczące swojej działalności, ale także debaty czy konferencje służące wymianie doświadczeń i dobrych praktyk między przedstawicielami samorządów lokalnych i regionalnych. Jak widać rola i zakres działalności Komitetu Regionów znacząco się rozszerzył na przestrzeni ostatnich 20 lat. Nie tylko zwiększając jakość realizowanych projektów i wydawanych opinii, ale także rozbudowując zakres przedmiotowy działalności, określony w prawie pierwotnym Unii Europejskiej. Obecnie jednym ze sztandarowych projektów Komitetu Regionów jest nadanie zasadzie wielopoziomowego systemu sprawowania rządów rangi zasady traktatowej.

Mimo, że liczba przyjmowanych opinii przez Komitet Regionów na przestrzeni ostatnich lat niewiele się zmieniła i oscyluje w granicach 60 – 70 rocznie, to dokonała się istotna zmiana w zakresie wartości merytorycznej przyjmowanych opinii. W 2007 roku dokonano rewolucji w tym zakresie, przyjęto nowy model opinii, który skutkował zwiększeniem efektywności oddziaływania i jej przejrzystości. Skutki te można zauważyć w raportach Komisji Europejskiej w zakresie podjętych działaniach następczych po przyjęciu opinii przez Komitet Regionów. Do 2007 roku raporty Komisji odnosiły się jedynie do zaleceń politycznych. W poprzednim modelu opinii, kłopotliwym było znalezienie konkretnych postulatów zamian w projektach dokumentów. W większości przypadków ograniczały się jedynie do zaleceń politycznych. Obecnie, dzięki nowemu modelowi opinii,

Komisja, Rada i Parlament Europejski z łatwością mogą odczytać jakich zmian oczekuje Komitet Regionów, a także zapoznać się z uzasadnieniem takich a nie innych zmian. Dokonana rewolucja bez wątpienia nie tylko zwiększyła jakość współpracy między Komitetem a Radą, Parlamentem i Komisją Europejską, ale także dzięki klarownemu konstruowaniu postulatów zauważalnie zwiększa się znaczenie Komitetu Regionów i jego opinii w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej.

Na szczególną uwagę zasługuje także aktywność polskiej delegacji w Komitecie Regionów, która w 2014 roku świętowała 10-lecie swojego funkcjonowania. Przedstawiciele Polski coraz efektywniej wykorzystują korzyści jakie płyną z działalności tym organie doradczym, nie tylko pod kątem organizowania wydarzeń europejskich na terenie naszego kraju, ale także poprzez skuteczne lobbowanie rozwiązań korzystnych dla Polski. Za przykład mogą posłużyć tu opinie przygotowane w zakresie Wspólnej Polityki Rybołówstwa prezentowanej przez Marszałka Województwa Pomorskiego, czy działania w zakresie gazu łubkowego. Coraz częściej także, członkowie polskiej delegacji są wyznaczani na sprawozdawców do przygotowania w imieniu Komitetu Regionów projektu opinii.

Bibliografia

I. Literatura:

Baliu Merce Kirchner, *Better Regulation for EU Regions: A Reflection on the Impacts of EU Regulations on the Regions*, Eipascope, No. 2008/2.

Bielecka Małgorzata, *Komitet Regionów Unii Europejskiej a integracja europejska*, Warszawa 2006.

Bindi Calussi Federiga, *The Committee of the Regions: An atypical Influential Committee?*, (w:) *EU Committees as Influential Policymakers*, red. M. P. C. M. Van Schendelen.

Calliess Ch., *Subsidiaritätsprinzip und Solidaritätsprinzip als rechtliches Regulativ der Globalisierung von Staat und Gesellschaft – dargestellt am Beispiel von EU und WTO*, *Rechtstheorie Beiheft*, 20, s. 393;

Christiansen Thomas i Lintner Pamela, *The Committee of the Regions after 10 Years: Lessons from the Past and Challenges for the Future*, Eipascope 2005/1.

Christiansen Thomas, *Second Thoughts on Europe's „Third Level”*: *The European Union's Committee of Regions*, *The Journal of Federalism* 26:1 (Winter 1996).

Churski Paweł, *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Poznań 2008.

Cole Tony, *The Committee of the Regions and subnational representation to the European Union*, (w:) *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Vol. 12 nr 1 (January – April 2005).

Cole Tony, *The Committee of Regions and subnational representation to the European Union*, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Vol. 12, n. 1 (January – April 2005).

Committee of the Regions, *Procedures for local and regional authority participation in european Policy Making in the member states*, Brussels 2005.

Dobek Agnieszka, *Zasada subsydiarności w Traktacie z Lizbony*, (w:) *Wrocławskie studia erazmiańskie zeszyty studenckie*, Wrocław 2009.

Doliwa – Klepacka Anna i Doliwa – Klepacki Zbigniew, *Struktura organizacyjna (instytucjonalna) Unii Europejskiej*, Białystok 2009,

Jan Barcz (red.), *Ustrój Unii Europejskiej*, Warszawa 2010.

Domorenok Ekaterina, *The Committee of the Regions: in Search of Identity*, *Regional & Federal Studies*, 19:1, s. 143-163

Dorożyński Tomasz, *Rola polityki spójności Unii Europejskiej w usuwaniu regionalnych nierówności gospodarczych*, Łódź 2012.

Encyklopedia powszechna PWN, t3, Warszawa 1985.

Fitjar Rune Dahl, *The Rise of Regionalism. Causes of regional mobilization in Western Europe*, New York 2010.

Frąckowiak-Adamska Agnieszka, *Zasada proporcjonalności jako gwarancja swobód rynku wewnętrznego Wspólnoty Europejskiej*, Warszawa 2006;

Frąckowiak-Adamska Agnieszka, *Zasada proporcjonalności w traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy (w:) Konstytucja dla Europy – przyszły fundament Unii Europejskiej*, red. S. Dudzik, Kraków 2005

Gajda Anastazja, *Regiony w prawie wspólnotowym. Prawne problemy udziału regionów polskich w procesach integracyjnych*, Warszawa 2005.

Gajda Anastazja, *Zasada pomocniczości*, (w:) *Ustrój Unii Europejskiej* (red. Jan Barcz), Warszawa 2010. *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony* (red. Jan Galster), Toruń 2010.

Galster Jan (red.), *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Toruń 2010.

Głąbicka Katarzyna i Grewiński Mirosław, *Europejska polityka regionalna*, Warszawa 2003.

Grabowska Genowefa, *Reprezentacja Polski w organizacjach międzynarodowych – problemy prawne*, Warszawa: „PISM” 1990.

Graś Andrzej, *Pozycja prawna Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej de lege lata et de lege ferenda*, Poznań 1998.

Grosse Tomasz (red.), *Polska wobec nowej polityki spójności Unii Europejskiej*, Warszawa 2004.

Grosse Tomasz Grzegorz, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy*, Warszawa 2000.

Grosse Tomasz, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy. Przykład Grecji, Włoch, Irlandii i wnioski dla Polski*, Warszawa 2000.

Grzybowska Agnieszka, *Kierunki oddziaływania polityki spójności na gospodarkę Polski*, (w:) *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014 – 2020* (red. Bartosz Józwick, Mariusz Sagan i Tomasz Stępniewski), Lublin 2012.

Hoffschulte Heinrich, *Rada Konsultacyjna Samorządów Regionalnych i Lokalnych Unii Europejskiej. Prekursor Komitetu Regionów w Unii Europejskiej*, (w:) *Regiony i Gminy Europy*, Biuletyn Informacyjny Komitetu Regionów, 2004 nr 45.

Hrbek Rudolf, *The Role of the Regions in the EU and the Principle of Subsidiarity*, *The International Spectator* 2/2003.

Karski Karol, *Komitet Regionów w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej*, (w:) *Oddziaływanie na procesy decyzyjne Unii Europejskiej. Podręcznik dla członków i zastępców członków Komitetu Regionów*. red. Jan Majchrowski, Warszawa 2013.

Karski Karol, *Status i kompetencje Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Warszawa 2005.

Kokocińska Katarzyna, *Polityka regionalna w Polsce i Unii Europejskiej*, Poznań 2009.

Komitet Regionów, *The Subsidiarity Monitoring Network*.

Komitet Regionów, *The selection process for Committee of the Regions members Procedures in the Member States*.

Kosiedowski Wojciech, *Regiony Europy Środkowo-Wschodniej w procesie integracji ze szczególnym uwzględnieniem wschodniego pogranicza Unii Europejskiej*, Toruń 2008.

Kozak M., Pyszkowski A. i Szewczyk R. (red.), *Słownik rozwoju regionalnego*, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2000.

Labitzke Jan, *Consultation Processes as a Practice of Legitimacy in the EU Legislative Process*, *Journal of Contemporary European Studies*, 20:3, s. 323-336.

Lenaerts Koen i Cambien Nathan, *Regions and the European Courts: Giving Shape to the Regional Dimension of Member State*, *European Law Review*, (2010) 35.

Maliszewska-Nienartowicz Justyna, *Zasada proporcjonalności w prawie Wspólnot Europejskich*, Toruń 2007.

Maragall Mira, Wstęp do *CoR Activities Report 1994-95*, CoR 160/96.

Mathijsen P., *Subsydiarność w praktycznym funkcjonowaniu organów wspólnotowych*, [w:] *Subsydiarność*, Monografie i studia, Warszawa 1996.

Mathijsen Pierre, *Subsydiarność w praktycznym funkcjonowaniu organów Wspólnotowych*, (w:) *Subsydiarność* (red. Dariusz Milczarek), Warszawa 1998.

Millan Bruce, *The committee of the regions: In at the birth*, *Regional & Federal Studies*, 7:1, s. 5 — 10.

Nadalutti Elisabetta, *Does the 'European Grouping of Territorial Co-operation' Promote Multi-level Governance within the European Union?*, *JCMS* 2013 Volume 51. Number 4. s. 756–771.

Nowak-Far Artur, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej. Kompendium dla gmin wiejskich*, Warszawa – Poznań 2002.

Nowicki Paweł, *Polityka spójności Unii Europejskiej*, (w:) Jan Galster (red.) *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Toruń 2010.

Olivetii Marco, *The Regions in the EU decision-making proces*, (w:) *Democracy and subsidiarity in the EU* (red. Marta Cartabia, Nicola Lupo Andrea Simoncini), s. 319 – 367.

Pawłowska Agnieszka i Grabowska Sabina (red.), *Zasada pomocniczości, wymiar europejski, narodowy, regionalny i lokalny*, Rzeszów 2011.

Piattoni Simona, *The Committee of the Regions and the Upgrading of Subnational Territorial Representation*, (w:) *The Challenge of Democratic Representation in the European Union* (red. Sandra Kroger), s. 59 – 73.

Pietrzyk Irena, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*.

Popławska Ewa, *Zasada subsydiarności w traktatach z Maastricht i Amsterdamu*, Warszawa 2000.

Przemysłańska Joanna, *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, źródło: <http://www.psz.pl/120-unia-europejska/joannna-przemyslanska-polityka-regionalna-ue> z 20 kwietnia 2015 roku.

Rudnicki Maciej, *Polityka regionalna Unii Europejskiej. Zagadnienia prawno – finansowe*. Poznań 2000.

Ruszkowski Janusz, *Parlament Europejski dynamika instytucjonalna i kompetencyjna*, Szczecin 2010.

Sendrowicz Marta, *Subsydiarność jako zasada ustrojowa w Unii Europejskiej*, (w:) *Subsydiarność* (red. Dariusz Milczarek), Warszawa 1998.

Słupińska Monika, *Regiony w europejskiej polityce spójności w okresie 2014-2020*, (w:) *Polityka spójności w okresie 2014 – 2020 a rozwój regionów Europy* (red. Ewa Pancer-Cybulska i Ewa Szostak), Wrocław 2011.

Sobolewski Artur, *Komitet Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej* (rozprawa doktorska niepublikowana).

Sobolewski Artur, *Regiony i polityka regionalna w Unii Europejskiej – aspekty prawne i formalne*, *Studia i Materiały Miscellanea Oeconomicae*, Rok 14, Nr 2/2010.

Solarz Piotr, *Polityka regionalna w Polsce w warunkach integracji europejskiej w latach 2004 – 2010*, Warszawa 2011.

Spinaci Gianluca i Vara-Arribas Gracia, *The European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC): New Spaces and Contracts for European Integration?*, *EIPASCOPE* 2009/2.

Syrpis Phil, *In Defence of Subsidiarity*, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 24, No. 2(2004).

Tatham Michaël, *Going Solo: Direct Regional Representation in the European Union*, *Regional & Federal Studies*, 18:5, s. 493-515.

Tkaczyszyn Agnieszka, *Polityka spójności jako czynnik zwiększania zdolności konkurencyjnej-wnioski i rekomendacje dla Polski*, (w:) *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014 – 2020* (red. Bartosz Józwik, Mariusz Sagan i Tomasz Stępniewski), Lublin 2012.

Truskolaski Tadeusz i Waligóra Kamil, *Komitet Regionów Unii Europejskiej. Instytucjonalizacja międzynarodowej aktywności samorządów*, (w:) *Białostockie Studia Prawnicze*, Zeszyt 12, Białystok 2012.

van Hecke Steven, *The Principle of Subsidiarity: Ten Years of Application in the European Union*, *Regional & Federal Studies*, 13:1, s. 55-80.

Warleigh Alexander, *A Committee of No Importance? Assessing the Relevance of the Committee of the Regions*, *Politics* (1997) 17(2).

Woś Bolesław, *Rozwój regionów i polityka regionalna w Unii Europejskiej oraz w Polsce*.

Zakrzewska-Póltorak Alicja, *Możliwości poprawy skuteczności administracji publicznej w kontekście założeń polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020*, (w:) *Polityka spójności w okresie 2014 – 2020 a rozwój regionów Europy* (red. Ewa Pancer- Cybulska i Ewa Szostak), Wrocław 2011.

Zieliński Marek, *Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na samorząd terytorialny*, (w:) *Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej: traktat akcesyjny i jego skutki*. Kraków 2003, s. 261-276.

II. Prawo pierwotne Unii Europejskiej

Traktat o Unii Europejskiej, podpisany 7 lutego 1992 roku, Dz. U. UE C 191 z 29 lipca 1992 roku.

Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie oraz niektóre związane z nimi akty, podpisany 2 października 1997 roku, Dz. U. UE C 340 z 10 listopada 1997 roku.

Traktat z Nicei zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz niektóre związane z nimi akty prawne, podpisany 26 lutego 2001 roku, Dz. U. UE C 80 z 10 marca 2001 roku.

Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, podpisany 13 grudnia 2007 roku, Dz. U. UE C 306 z 17 grudnia 2007 roku.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012) Dz. U. C 326 z 26 października 2012 roku.

Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012), Dz.U. C 326, z 26 października 2012 roku.

Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality, Dz. U. WE 1997, C 340/105.

Protocol on the location of the seats of the institutions and of certain bodies and department of the European Communities and of Europol, Dz. U. WE 1997, C340/112.

Protokołu (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, Dz. U. UE 2012, 326/206.

Dostosowania prawa pierwotnego wynikające z przystąpienia Republiki Bułgarskiej i Rumunii do Unii Europejskiej, Dz.U. C 321E z 29.12.2006.

III. Prawo wtórne Unii Europejskiej

Rozporządzenie Rady nr 724/75/EWG z dnia 18 marca 1975 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Dz. U. WE 1975 L73/1.

Community Charter of Regionalization, 18 listopada 1988 roku, Dz. U. WE 1988, C 326/289.

Commission Decision of 24 June 1988 setting up a Consultative Council of Regional and Local Authorities 88/487/ECC, OJ 1988 L247/23.

Rozporządzenie nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 maja 2003 roku w sprawie utworzenia wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych – NUTS, Dz. U. UE, L 154 z 21 czerwca 2003 roku.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Dz. U. UE, L 210 z 31 lipca 2006 roku.

Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej. Przekształcenie różnorodności terytorialnej w siłę, Komunikat Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 6 października 2008 roku, COM (2008) 616 wersja ostateczna.

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 3 marca 2010 roku, COM(2010) 2020 wersja ostateczna.

Decyzja nr 009/2010 w sprawie grup międzyregionalnych Komitetu Regionów.

Protokół o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów, Dz. U. UE, C 102 z 5 kwietnia 2012 roku, Tom 55.

Porozumienie o współpracy między Komitetem Regionów a Parlamentem Europejskim z 5 lutego 2014 roku, COR-2013-07657-17-00-NB-TRA.

IV. Prawo krajowe państw członkowskich

Ustawa z 6 maja 2005 roku o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, Dz. U. z 2005 r, nr 90 poz. 759 ze zm.

Konstytucja belgijska z 7 lutego 1831 roku (tekst jednolity z 14 lutego 1994 roku ze zm.).

Gesetz über die Zusammenarbeit von Bund und Ländern in Angelegenheiten der Europäischen Union, BGBl. I S. 313/1993

Code of municipalities and communities, Law 3463/2006, Official Journal 114/A/8-6-2006.

Boletín Oficial de las Cortes Generales, Senado, Series I, n° 34, 28 October 1993.

Bundes-Verfassungsgesetz B-VG, StF: BGBl. Nr. 1/1930 (WV) idF BGBl. I Nr. 194/1999 (DFB).

V. Orzecznictwo:

Postanowienie Trybunału z 18 czerwca 1980 roku w sprawie nr 138/80 Jules Borker.

Wyrok Trybunału z 29 października 1980 roku w sprawie C 139/79 Maizena GmbH przeciwko Radzie Wspólnot Europejskich.

Wyrok Trybunału z 13 października 1993 roku w sprawie C-121/92 Staatssecretaris van Financiën v A. Zinnecker.

Wyrok Trybunału z 2 marca 1994 roku w sprawie C – 316/91 Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej.

Wyrok Trybunału z 12 listopada 1996 roku, w sprawie C-84/94 Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej przeciwko Radzie Unii Europejskiej.

Wyrok Trybunału z 6 lipca 2006 roku w sprawie 53/05 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Portugalskiej.

Wyrok Sądu pierwszej instancji (druga izba) z dnia 31 stycznia 2007 r. w sprawie T-362/04, Leonid Minin przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.

Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z 3 września 2009 roku w sprawie T-326/07 Cheminova A/S i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.

Wyrok Trybunału z 8 czerwca 2010 roku, w sprawie C-58/08 mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez High Court of Justice (England & Wales), Queens's Bench Division (Administrative Court) (Zjednoczone Królestwo).

IV. Protokoły z sesji plenarnych Komitetu Regionów (udostępnione przez archiwum Komitetu Regionów).

Pierwszy protokół z sesji inauguracyjnej Komitetu Regionów z 9 marca 1994 roku, DI/CdR 25/94.

Drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 11 maja 1994 roku, CdR 22/94.

Trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 września 1994 roku, CdR 51/94.

Czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 8 listopada 1994 roku, CdR 184/94.

Piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 25 stycznia 1995 roku, CdR 250/94.

Szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 31 marca 1995 roku, CdR 23/95.

Siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 czerwca 1995 roku, CdR 149/95.

Ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 września 1995 roku, CdR 236/95.

Dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 5 lutego 1996 roku, CdR 306/95.

Dziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 28 lutego 1996 roku, CdR 278/95.

Jedenasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 marca 1996 roku, CdR 26/96.

Dwunasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 4 czerwca 1996 roku, CdR 117/96.

Trzynasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 6 sierpnia 1996 roku, CdR 238/96.

Czternasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 31 października 1996 roku, CdR 334/96.

Piętnasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 16 grudnia 1996 roku, CdR 403/96.

Szesnasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 14 lutego 1997 roku, CdR 20/97.

Siedemnasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 21 maja 1997 roku, CdR 100/97.

Osiemnasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 czerwca 1997 roku, CdR 196/97.

Dziewiętnasty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 4 listopada 1997 roku, CdR, 340/97.

Dwudziesty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 11 lutego 1998 roku, CdR 419/97.

Dwudziesty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 28 kwietnia 1998 roku, CdR 29/98.

Dwudziesty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 28 kwietnia 1998 roku, CdR 73/98.

Dwudziesty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 11 czerwca 1998 roku, CdR 133/98.

Dwudziesty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 17 sierpnia 1998 roku, CdR 204/98.

Dwudziesty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 3 listopada 1998 roku, CdR 288/98.

Dwudziesty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 16 grudnia 1998 roku, CdR 410/98.

Dwudziesty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 8 lutego 1999 roku, CdR 488/98.

Dwudziesty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 19 kwietnia 1999 roku, CdR 81/99.

Dwudziesty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 6 czerwca 1999 roku, CdR 249/99.

Trzydziesty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 października 1999 roku, CdR 384/99.

Trzydziesty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 7 stycznia 2000 roku, CdR 457/99.

Trzydziesty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 20 marca 2000 roku, CdR 58/2000.

Trzydziesty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 maja 2000 roku, CdR 122/2000.

Trzydziesty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 czerwca 2000 roku, CdR 225/2000.

Trzydziesty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 października 2000 roku, CdR 341/2000.

Trzydziesty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 15 stycznia 2001 roku, CdR 462/2000.

Trzydziesty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 15 marca 2001 roku, CdR 33/2001.

Trzydziesty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 28 maja 2001 roku, CdR 135/2001.

Trzydziesty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 25 czerwca 2001 roku, CdR 239/2001.

Czterdziesty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 października 2001 roku, CdR 336/2001.

Czterdziesty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 22 stycznia 2002 roku, CdR 435/2001.

Czterdziesty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 28 lutego 2002 roku, CdR 29/2002.

Czterdziesty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 29 kwietnia 2002 roku, CdR 70/2002.

Czterdziesty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 19 czerwca 2002 roku, CdR 158/2002.

Czterdziesty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 19 września 2002 roku, CdR 213/2002.

Czterdziesty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 31 października 2002 roku, CdR 301/2002.

Czterdziesty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 15 stycznia 2003 roku, CdR 373/2002.

Czterdziesty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 marca 2003 roku, CdR 50/2003.

Czterdziesty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 27 maja 2003 roku, CdR 131/2003.

Pięćdziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 sierpnia 2003 roku, CdR 219/2003.

Pięćdziesiąty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 4 listopada 2003 roku, CdR 305/2003.

Pięćdziesiąty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 lutego 2004 roku, CdR 373/2003.

Pięćdziesiąty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 22 marca 2004 roku, CdR 54/2004.

Pięćdziesiąty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 27 maja 2004 roku, CdR 134/2004.

Pięćdziesiąty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 17 sierpnia 2004 roku, CdR, 190/2004.

Pięćdziesiąty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 22 października 2004 roku, CdR 295/2004.

Pięćdziesiąty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 10 stycznia 2005 roku, CdR 460/2004.

Pięćdziesiąty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 11 marca 2005 roku, CdR 51/2005.

Pięćdziesiąty dziewięty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 31 maja 2005 roku, CdR 106/2005.

Sześćdziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 30 sierpnia 2005 roku, CdR 174/2005.

Sześćdziesiąty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 10 listopada 2005 roku, CdR 295/2005.

Sześćdziesiąty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 9 stycznia 2006 roku, CdR 363/2005.

Sześćdziesiąty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 20 marca 2006 roku, CdR 69/2006.

Sześćdziesiąty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 maja 2006 roku, CdR 134/2006.

Sześćdziesiąty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 sierpnia 2006 roku, CdR 190/2006.

Sześćdziesiąty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 października 2006 roku, CdR 307/2006.

Sześćdziesiąty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 stycznia 2007 roku, CdR 409/2006.

Sześćdziesiąty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 26 lutego 2007 roku, CdR 50/2007.

Sześćdziesiąty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 15 maja 2007 roku, CdR 91/2007.

Siedemdziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 19 lipca 2007 roku, CdR 2007.

Siedemdziesiąty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 5 listopada 2007 roku, CdR 221/2007.

Siedemdziesiąty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 7 stycznia 2008 roku, CdR 287/2007.

Siedemdziesiąty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 9 kwietnia 2008 roku, CdR 50/2008.

Siedemdziesiąty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 20 maja 2008 roku, CdR 130/2008.

Siedemdziesiąty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 8 września 2008 roku, CdR 226/2008.

Siedemdziesiąty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 10 listopada 2008 roku, CdR 307/2008.

Siedemdziesiąty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 20 stycznia 2009 roku, CdR 401/2008.

Siedemdziesiąty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 marca 2009 roku, CdR 39/2009.

Siedemdziesiąty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 19 maja 2009 roku, CdR 118/2009.

Osiemdziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 30 lipca 2009 roku, CdR 195/2009.

Osiemdziesiąty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 29 października 2009 roku, CdR 270/2009.

Osiemdziesiąty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 stycznia 2010 roku, CdR 342/2009.

Osiemdziesiąty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 marca 2010 roku, CdR 80/2010.

Osiemdziesiąty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 6 maja 2010 roku, CdR 154/2010.

Osiemdziesiąty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 15 lipca 2010 roku, CdR 213/2010.

Osiemdziesiąty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 16 listopada 2010 roku, CdR 309/2010.

Osiemdziesiąty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 14 stycznia 2011 roku, CdR 396/2010.

Osiemdziesiąty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 2 marca 2011 roku, CdR 56/2011.

Osiemdziesiąty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 2 maja 2011 roku, CdR 142/2011.

Dziewięćdziesiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 24 czerwca 2011 roku, CdR 177/2011.

Dziewięćdziesiąty pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 23 sierpnia 2011 roku, CdR 227/2011.

Dziewięćdziesiąty drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 29 listopada 2011 roku, CdR 356/2011.

Dziewięćdziesiąty trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 30 stycznia 2012 roku, CdR 424/2011.

Dziewięćdziesiąty czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 25 kwietnia 2012 roku, CdR 599/2012.

Dziewięćdziesiąty piąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 21 czerwca 2012 roku, CdR 1029/2012.

Dziewięćdziesiąty szósty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 17 września 2012 roku, CdR 1808/2012.

Dziewięćdziesiąty siódmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 7 listopada 2012 roku, CdR 1895/2012.

Dziewięćdziesiąty ósmy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 8 stycznia 2013 roku, CdR 2195/2012.

Dziewięćdziesiąty dziewiąty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 11 kwietnia 2013 roku, CdR 2335/2012.

Setny protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 30 maja 2013 roku, CdR 1720/2013.

Sto pierwszy protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 1 lipca 2013 roku, CdR 2643/2013.

Sto drugi protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 12 września 2013 roku, CdR 3942/2013.

Sto trzeci protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 13 listopada 2013 roku, CdR 5296/2013.

Sto czwarty protokół z sesji plenarnej Komitetu Regionów z 9 stycznia 2014 roku, CdR 6690/2013.

V. Opinie Komitetu Regionów (dostęp za pomocą Portalu Członków Komitetu Regionów).

Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „komunikatu Komisji związany z rozwojem sieci cyfrowej z integracją usług (ISDN) w sieci transeuropejskiej, projektu decyzji Rady w sprawie zbioru wytycznych dla rozwoju ISDN jako sieci transeuropejskiej oraz projektu decyzji Rady w sprawie wytycznych rozwoju Zintegrowanej Obsługi Sieci Cyfrowych (ISDN) jako sieci transeuropejskich”, COM(93) 347 final, CdR 42/94.

Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie transeuropejskich sieci teleinformatycznych między administracjami, projektu decyzji Rady w sprawie zbioru wytycznych dla transeuropejskich sieci łączności danych między administracjami oraz projektu decyzji Rady w sprawie wieloletniego programu działań zmierzającego do wdrożenia transeuropejskiej sieci danych między administracją”, COM(93) 69 final, CdR 48/94.

Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program „Młodzi dla Europy III” mającego na celu promowanie rozwoju i wymiany wśród młodych ludzi i aktywizacji młodzieży ze Wspólnoty”, COM(93) 523 final, CdR 45/94.

Opinia Komitetu Regionów z 17 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Rady i Ministrów Zdrowia Państw Członkowskich, spotkanie w ramach Rady, w sprawie przedłożenia do końca 1994 roku planu działań z lat 1991 – 1993 w ramach programu „Europa w walce z AIDS”, COM(93) 453 final, CdR 44/94.

Opinia Komitetu Regionów z 18 maja 1994 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Wspólnotowy program SOCRATES”, COM(93) 708 final, CdR 43/94.

Opinia Komitetu Regionów z 18 maja 1994 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Rady ustanawiające ogólne zasady udzielania pomocy finansowej przez Wspólnotę w zakresie sieci transeuropejskich”, COM(94) 62 final, CdR 49/94.

Opinia Komitetu Regionów z 19 maja 1994 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych Wspólnoty dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych, projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ważne wytyczne w sprawie transeuropejskiej sieci energetycznej oraz

projektu decyzji Rady ustanawiającej ważne środki zmierzające do stworzenia bardziej korzystnych warunków rozwoju dla transeuropejskich sieci energetycznych”, COM(93) 685 final, CdR 46/94.

Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Rady w sprawie współdziałania Europejskiej Sieci Kolei Szybkich Prędkości*”, COM(94) 109 final, CdR 177/94.

Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych rozwoju transeuropejskiej sieci transportu*”, COM(94) 106 final, CdR 176/94.

Opinia Komitetu Regionów z 28 września 1994 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyjęcia planu działania na lata 1995 – 1999 na rzecz zwalczania raka w ramach działań w dziedzinie zdrowia publicznego*”, COM(94) 83 final, CdR 183/94.

Opinia Komitetu Regionu z 15 listopada 1994 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Rady w sprawie reformy wspólnej organizacji rynku wina*”, COM(94) 117 final, CdR 242/94.

Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 1994 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia 1996 Europejskim Rokiem Uczenia się przez całe życie*”, COM(94) 264 final, CdR 244/94.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 1995 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu w dziedzinie książek i nauczania Arine*”, COM(94) 356 final, CdR 146/95.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 1995 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu wsparcia dla aktywności artystycznej i kulturalnej w wymiarze europejskim Kalejdoskop 2000*”, COM(94) 356 final, CdR 145/95.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 1995 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującej program działań Wspólnoty w dziedzinie zapobiegania AIDS oraz niektórych innych chorób zakaźnych w ramach działań w dziedzinie zdrowia publicznego*”, COM(94) 413 final, CdR 144/95.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 1995 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Komisji zmieniającej dyrektywę Komisji 90/388/EWG w sprawie zniesienia ograniczeń w korzystaniu*

z sieci telewizji kablowej w świadczeniu usług telekomunikacyjnych” (OJ No. C 76, p. 8), CdR 231/95.

Opinia Komitetu Regionów z 21 września 1995 roku w sprawie „wniosku w sprawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający wspólnotowy program działań w dziedzinie dziedzictwa kulturowego (Raphael)”, COM(95) 110 final CdR 302/95.

Opinia Komitetu Regionów z 18 stycznia 1996 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie metodologii wdrażania Aplikacji Społeczeństwa Informacyjnego oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbioru wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych”, COM(95) 224 final, CdR 20/96. Opinia Komitetu Regionów z 19 września 1996 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie międzyregionalnej sieci telematycznych dla statystyk odnoszących się do handlu towarami między państwami członkowskimi – EDICOM”, COM(93) 73 final, CdR 243/96.

Opinia Komitetu Regionów z 19 września 1996 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady zmieniającej decyzję 93/246/EWG z 29 kwietnia 1993 r. przyjmującą drugą fazę transeuropejskiego programu współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (TEMPUS II) 1994 – 1998”, COM(96) 198 final, CdR 193/96.

Opinia Komitetu Regionów z 28 stycznia 1997 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1254/96/EC ustanawiającej zbiór wytycznych dotyczących Transeuropejskich Sieci Energetycznych”, COM(96) 390 final, CdR 367/96.

Opinia Komitetu Regionów z 11 czerwca 1997 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań - Europejski wolontariat dla młodzieży”, COM(96) 610 final, CdR 86/97.

Opinia Komitetu Regionów z 12 czerwca 1997 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie promowania mobilności zrównoważonej i bezpiecznej”, COM(96) 654 final, CdR 64/97.

Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1997 roku w sprawie „pierwszego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, COM (1996) 542 – final, CdR 76/97.

Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1997 roku w sprawie „projektu zalecenia Rady o współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości kształcenia w szkolnictwie”, COM(97) 159 final, CdR 285/97.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 1997 roku w sprawie „komunikatu Komisji towarzyszący wnioskowi decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującego program działań wspólnotowych latach 1999-2003 na związanych z zanieczyszczeniem środowiska chorób w kontekście ram działania w dziedzinie zdrowia publicznego”, COM(97) 266 final, CdR 287/97.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 1997 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów na środowisko”, COM(96) 511 final, CdR 172/97.

Opinia Komitetu Regionów z 9 grudnia 1997 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów na środowisko”, COM(96) 511 final, CdR 172/97.

Opinia Komitetu Regionów z 14 stycznia 1999 roku w sprawie „komunikatu Komisji Europejskiej dotyczący promowania dialogu społecznego na poziomie wspólnoty oraz projekt decyzji Rady nr 70/532/EEC w sprawie utworzenia Stałego Komitetu ds. Zatrudnienia we Wspólnotach Europejskich”, COM(1998) 322 final, CdR 343/1998.

Opinia Komitetu Regionów z 13 marca 1998 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie inicjatywy Wspólnoty ustanawiającej Europejskie Miasto Kultury”, COM(97) 549 final, CdR 448/97.

Opinia Komitetu Regionów z 14 maja 1998 roku w sprawie „komunikatu Komisji w sprawie oceny programu IDA i drugi etap programu IDA, projekt decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie szeregu wytycznych w tym identyfikacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących transeuropejskich sieci dla elektronicznej wymiany danych między administracjami (IDA) oraz projektu decyzji Rady przyjmującej szereg działań i środków w celu zapewnienia interoperacyjności i dostępu do sieci transeuropejskich elektronicznej wymiany danych między administracjami (IDA)”, COM(97) 661 final, CdR 44/98.

Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1998 roku w sprawie „Wniosku Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego decyzję nr 1692/96/WE w zakresie portów morskich,

portów śródlądowych oraz terminali intermodalnych, jak również projektu nr 8 w załączniku III”, COM(97) 681 final, CdR 101/98.

Opinia Komitetu Regionów z 17 września 1998 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Rady (WE) ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące funduszy strukturalnych*”, COM(1998) 131 final, CdR 167/98.

Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1998 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Rady (WE) w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*”, COM(1998) 131 final, CdR 240/98.

Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „*wniosku dotyczący rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1164/94 ustanawiającego Fundusz Spójności oraz wniosku dotyczący rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1164/94 ustanawiającego Fundusz Spójności*”, COM(1998) 130 final, CdR 235/98.

Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej drugą fazę wspólnotowego programu działań w dziedzinie edukacji – SOCRATES, wniosek dotyczący decyzji Rady ustanawiającej drugi etap wspólnotowego programu działań w dziedzinie kształcenia zawodowego LEONARDO DA VINCI oraz wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań – MŁODZIEŻ*”, COM(98) 329 final, COM(98) 330 final i COM(98) 331 final, CdR 226/98.

Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 2085/97/WE ustanawiającą program wsparcia, w tym tłumaczenia, w dziedzinie książek i czytelnictwa (Ariane program) oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 719/96/WE nr decyzję ustanawiającą program wspierania działalności artystycznej i kulturalnej w wymiarze europejskim (program Kalejdoskop)*”, COM(98) 539 final, CdR 347/98.

Opinia Komitetu Regionów z 19 listopada 1998 w sprawie „*komunikatu Komisji dotyczącego utworzenia programu ramowego Wspólnoty Europejskiej na rzecz kultury (2000 – 2004) oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego jednolity*

instrument finansowania i programowania współpracy kulturalnej (Kultura 2000 Program)”, COM(98) 266 final, CdR 227/98.

Opinia Komitetu Regionów z 14 stycznia 1999 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie (WE) NR. 2236/95 ustanawiające ogólne zasady przyznawania pomocy finansowej Wspólnoty w zakresie sieci transeuropejskich*”, COM(1998) 172 final, CdR 217/98.

Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Rady w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury*”, COM(96) 331 final, CdR 199/99.

Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnosząca się do programu Socrates włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów, projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnosząca się do trzeciego etapu Programu Młodzież włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca podstawową decyzję odnosząca się do Programu LEONARDO włączenia Turcji do grona krajów beneficjentów*”, COM(96) 199 final, CdR 205/99.

Opinia Komitetu Regionów z 3 czerwca 1999 roku w sprawie „*propozycji Rozporządzenia Rady (WE) w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego*”, COM(98) 131 final, CdR 209/99.

Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu i Rady zmieniającej decyzję nr. 1254/96/WE ustanawiającej zbiór wytycznych dla transeuropejskich sieci elektronicznych*”, COM(1998) 542 final, CdR 59/99.

Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „*Propozycji zmiany dyrektywy Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska*”, COM(1999) 73 final, CdR 349/99.

Opinia Komitetu Regionów z 15 września 1999 roku w sprawie „*Propozycji rozporządzenia Rady (WE) zmieniającego rozporządzenie Rady (EWG) nr. 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i sieci obserwacji*”, COM(1997) 489 final, CdR 350/99.

Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady w sprawie przejrzystego systemu zharmonizowanych zasad ograniczenia dotyczące samochodów ciężarowych związanych z transportem międzynarodowym na wyznaczonych drogach”, COM(1998) 115 final, CdR 333/99.

Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „Propozycji rozporządzenia Rady (WE) w sprawie instrumentu finansowego na rzecz środowiska (LIFE)”, COM(1998) 720 final, CdR 178/99.

Opinia Komitetu Regionów z 16 września 1999 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę Rady 96/53/EC ustanawiającej dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym”, COM(1998) 414 final, CdR 332/99.

Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1999 roku w sprawie „Projektu decyzji Rady ustanawiającej program działań na rzecz promowania integracji uchodźców”, COM(1998) 731 final, CdR 347/99.

Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 1999 roku w sprawie „Projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych kolei, projektu dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 95/18/WE w sprawie przyznawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym oraz projektu dyrektywy Rady w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa”, COM(95) 337 final i COM(1998) 480 final, CdR 58/99.

Opinia Komitetu Regionów z 17 lutego 2000 roku w sprawie „Europejskiego Roku Języków 2001”, COM(1999) 485 final, CdR 465/99.

Opinia Komitetu Regionów z 12 kwietnia 2000 roku w sprawie „propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólnotowy system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące oznakowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr. 820/97”, COM(1999)487 final, CdR 525/99.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2000 roku w sprawie „Projektu dyrektywy Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych

zanieczyszczeń atmosferycznych, oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący ozonu w otaczającym powietrzu”, COM(1999) 125 final, CdR 358/99.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2000 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności trans-europejskiego systemu kolei konwencjonalnej”, COM(1999) 617 final, CdR 94/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „komunikatu Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego programu na rzecz przyszłości audiowizualnego (MEDIA plus 2001 – 2005), projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie realizacji programu kształcenia dla specjalistów w europejskim przemyśle audiowizualnym Programu (MEDIA Training) (2001-2005) oraz projektu decyzji Rady w sprawie realizacji programu, aby zachęcić do rozwoju, dystrybucji i promocji europejskich utworów audiowizualnych (MEDIA Plus - Rozwój, Rozpowszechnianie i Promocja) (2001-2005)”, COM(1999) 658 final, CdR 19/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „Projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowych ram współpracy na rzecz trwałego rozwoju miast”, COM(1999) 557 final, CdR 134/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „projektu zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności Wspólnoty dla studentów, osób szkolących się, młodych wolontariuszy, nauczycieli i trenerów”, COM(1999) 708 final, CdR 20/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2000 roku w sprawie „projektu zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący współpracy europejskiej przy ocenie jakości edukacji szkolnej”, COM(1999) 709 final, CdR 21/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 21 września 2000 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa morskiego handlu olejami, wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 95/21/WE dotyczącą przestrzegania, w odniesieniu do żeglugi morskiej korzystającej ze wspólnotowych portów oraz żeglugi morskiej na wodach pod jurysdykcją państw członkowskiej, międzynarodowych norm bezpieczeństwa statków,

warunków pracy (kontrola państwa portu), projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 94/57/EC sprawie wspólnych reguł i norm organizacji przeglądów na statkach oraz odpowiednich działań morskich wniosku administracji do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyspieszonego wprowadzania konstrukcji podwójnego kadłuba lub równoważnego rozwiązania w odniesieniu jednokadłubowa tankowce”, COM(2000) 142 final, CdR 165/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii zdrowia Wspólnot Europejskich oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przyjmującej program działań Wspólnoty w dziedzinie zdrowia publicznego (2001-2006)”, COM(2000) 285 final, CdR 236/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „Projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program działań Wspólnoty wspierający współpracę między Państwami Członkowskimi w sprawie zwalczania wykluczenia społecznego”, COM(2000) 368 final, CdR 302/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „Projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne zatwierdzone wymiary w ruchu krajowymi międzynarodowym oraz maksymalne upoważnionych obciążenia w ruchu międzynarodowym”, COM(2000) 137 final, CdR 259/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący wspólnotowych środków zachęcających w dziedzinie zatrudnienia COM(2000) 459 final oraz projektu decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia przez państwa członkowskie na rok 2001 COM(2000) 548 final”, CdR 310/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 grudnia 2000 roku w sprawie „projektu dyrektywy Rady ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej”, COM(1998) 612 final, CdR 376/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 czerwca 2001 roku w sprawie „Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego do i Rady w sprawie drugiego pakietu środków wspólnotowych

dotyczących bezpieczeństwa morskiego po zatonięciu tankowca Erika, wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowego systemu monitorowania, kontroli i informacji transportu morskiego, propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia funduszu dla kompensacji szkody spowodowane zanieczyszczeniem olejami na wodach europejskich i środków powiązanych, oraz propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Europejską Agencję Bezpieczeństwa Morskiego”, COM(2000) 802 final, CdR 50/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w Europie oraz projektu wytycznych Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zalecenia wdrożenia zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w Europie”, COM(2000) 547 final i COM(2000) 545 final, CdR 372/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący odpadów elektrycznych i elektronicznych oraz projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w urządzeniach elektrycznych”, COM(2000) 347 final, CdR 269/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszący się do oceny i zarządzania poziomem hałasu”, COM(2000) 468 final, CdR 271/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie publicznego dostępu do informacji”, COM(2000) 402 final, CdR 273/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2001 roku w sprawie „Projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie działania Państw Członkowskich dotyczących wymagań usług publicznych oraz udzielania zamówień publicznych na usługi w dziedzinie pasażerskiego transportu kolejowym, drogowym i w żegludze”, COM(2000) 7 final, CdR 292/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2001 roku w sprawie „Propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Komitet ds. Bezpiecznych Mórz i zmieniające rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa na morzu i zapobiegania

zanieczyszczeniu morza przez statki oraz projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa morskiego i zapobiegania zanieczyszczeniu morza przez statki”, COM(2000) 489 final, CdR 405/2000.

Opinia Komitetu Regionów z 13 czerwca 2001 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie programu działań na rzecz środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór” – szósty program działań na rzecz środowiska oraz projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań środowiskowych 2001-2010”, COM(2001) 31 final, CdR 36/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów dotyczących środowiska oraz zmieniającej dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE”, COM(2000) 839 final, CdR 99/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2001 roku w sprawie „propozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Żywności i ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności” COM(2000) 716 final, CdR 64/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 20 września 2001 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady – poprawa usług w portach morskich: kluczowy aspekt dla transportu europejskiego oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych COM(2001) 35 final, dokumentu roboczego służb Komisji w sprawie finansowania ze środków publicznych i praktyk ladowania we wspólnotowym sektorze portu morskiego (na podstawie informacji dostarczonych przez państwa członkowskie) SEC(2001) 234 oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do i wychodzących z portów Wspólnoty COM(2001) 46 final”, CdR 161/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 20 września 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości i bezpiecznego pobierania, testowania, przetwarzania, przechowywania i dystrybucji krwi ludzkiej i składników krwi oraz zmieniająca dyrektywę Rady 89/381/EWG”, COM(2000) 816 final, CdR 66/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 listopada 2001 roku w sprawie „wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia przez państwa członkowskie na rok 2002”, COM(2001) 511 final, CdR 271/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 listopada 2001 roku w sprawie „drugiego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, COM (2001) 24 – final, CdR 74/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 15 listopada 2001 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki energetycznej budynków”, COM(2001) 226 final, CdR 202/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 marca 2002 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia zasad i procedur w odniesieniu do wprowadzenia ograniczeń odnoszących się hałasu w portach lotniczych Wspólnoty”, COM(2001) 685 final, CdR 26/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 14 marca 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Rady w sprawie zatwierdzenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i wspólnej realizacji zobowiązań COM(2001) 579 final, komunikatu Komisji w sprawie wykonania pierwszego etapu Europejskiego Programu Zmian Klimatu COM(2001) 580 final, oraz wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej system handlu uprawnieniami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniające dyrektywę Rady 96/61/WE COM(2001) 581 final”, CdR 458/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „Komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Program działań w sprawie utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, Komunikat Komisji Europejskiej do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapewnienia służb żeglugi powietrznej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie organizacji i użytkowania przestrzeni powietrznej w Jednolitej Przestrzeni Powietrznej oraz wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym” COM(2001) 123 final i COM(2001) 564 final, CdR 4/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie alternatywnych paliw w transporcie drogowym i zestawu środków w celu promowania użycia biopaliw, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw oraz projekt dyrektywy Rady zmieniający dyrektywę 92/81/EWG w odniesieniu do możliwości zastosowania obniżonej stawki akcyzy na niektóre oleje mineralne, zawierające biopaliwa oraz na biopaliwa”, COM(2001) 547 final, CdR 34/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Roku Edukacji poprzez Sport 2004”, COM(2001) 584 final, CdR 388/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 1692/96/EC w sprawie Wspólnotowych wytycznych dotyczące rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej”, COM(2001) 544 final, CdR 284/2001.

Opinia Komitetu Regionów z 15 maja 2002 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyznawania wspólnotowej pomocy finansowej w celu poprawy efektywności środowiskowej systemu transportu towarowego”, COM(2002) 54 final, CdR 103/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 16 maja 2002 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 1254/96/EC ustanawiającej zbiór wytycznych dla transeuropejskich sieci energetycznych”, COM(2001) 775 final, CdR 35/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 10 października 2002 roku w sprawie „Komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: W kierunku zintegrowanego europejskiego obszaru kolejowego COM(2002) 18 final, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa wspólnotowych kolei oraz zmieniające dyrektywę Rady 95/18/WE w sprawie przyznawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym oraz dyrektywę 2001/14/WE w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania i opłat za

użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz certyfikację w zakresie bezpieczeństwa COM(2002) 21 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę Rady 96/48/CE i dyrektywę 2001/16/WE w sprawie interoperacyjności transeuropejskiego systemu kolei COM(2002) 22 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę Rady 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych COM(2002) 25 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający Europejską Agencję Kolejową COM(2002) 23 final oraz zalecenie dotyczące decyzji Rady upoważniającej Komisję do negocjacji warunków przystąpienia Wspólnoty do Konwencji międzynarodowej o przewozie kolejami z 9 maja 1980 roku, zmienionej Protokołem Wileńskim z 3 czerwca 1999 roku COM(2002) 24 final”, CdR 97/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2002 roku w sprawie „Komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiego Dialogu Społecznego jako siły dla innowacji i zmiany oraz projektu decyzji Rady ustanawiającej Trójstronny Szczyt Społeczny ds. Wzrostu i Zatrudnienia”, COM(2002) 341 final, CdR 250/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2002 roku w sprawie „projektów decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wieloletniego programu działań w dziedzinie energii: Inteligentna Energia dla Europy (2003-2006)”, COM(2002) 162 final, CdR 187/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2003 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitoringu oddziaływania lasów i środowiska naturalnego we Wspólnocie (Forest Focus)”, COM(2002) 404 final, CdR 345/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 9 kwietnia 2003 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii”, COM(2002) 415 final, CdR 344/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 9 kwietnia 2003 roku w sprawie „projektów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości wody w kąpieliskach”, COM(2002) 581 final, CdR 17/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 10 kwietnia 2003 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu poprawy jakości w szkolnictwie

wyższym i wspierania międzykulturowego zrozumienia poprzez współpracę z krajami trzecimi (*Erasmus World*) (2004-2008)”, COM(2002) 401 final, CdR 327/2002.

Opinia Komitetu Regionów z 10 kwietnia 2003 roku w sprawie „wieloletniego programu (2004-2006) na rzecz skutecznej integracji technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w systemy edukacji i szkoleń w Europie (Program eLearning)”, COM(2002) 751 fina, CdR 73/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego drugi etap programu działań Wspólnoty (2004-2008) w zakresie ochrony przeciwko przemocy dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrony ofiar i grup ryzyka (Program Daphne II)”, COM(2003) 54 final, CdR 63/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa dla tuneli w transeuropejskiej sieci drogowej”, COM(2002) 769 final, CdR 93/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 3 lipca 2003 roku w sprawie „wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich”, COM(2003) 176 final, CdR 137/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oficjalnych kontroli paszy i żywności”, COM(2003) 52 final, CdR 67/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 508/2000/EC z 14 lutego 2000 roku ustanawiającej program *Kultura 2000*”, COM(2003) 187 final, CdR 165/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2003 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego decyzję Rady nr 2000/821/WE z 20 grudnia 2000 roku w sprawie realizacji programu wspierającego rozwój, rozpowszechnianie i promocję europejskich utworów audiowizualnych (*MEDIA Plus - Rozwój, Rozpowszechnianie i Promocja*) oraz wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 163/2001/WE z 19 stycznia 2001 rok w sprawie wprowadzenia w życie programu kształcenia dla specjalistów w europejskim przemyśle programów audiowizualnych *MEDIA-Kształcenie (2001-2005)*”, COM(2003) 191 final i COM(2003) 188 final, CdR 166/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2003 roku w sprawie „*Komunikatu Komisji w sprawie rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej: innowacyjne rozwiązania finansowe interoperacyjność systemów elektronicznych opłat drogowych oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powszechnego wprowadzenia interoperacyjności systemów elektronicznych płatnych dróg w Wspólnocie*”, COM(2003) 132 final, CdR 185/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 20 listopada 2003 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej interoperacyjnych świadczeń ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli (IDABC)*”, COM(2003) 406 final, CdR 247/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „*Projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 1999/62/WE w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury*”, COM(2003) 448 final, CdR 290/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego COM(2004) 493 final oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólnotowy program na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej – PROGRESS COM(2004) 488 final*”, CdR 240/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem*”, COM(2003) 550 final, CdR 240/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 11 lutego 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego*”, COM(2003) 319 final, CdR 330/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitych ram dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass)*”, COM(2003) 796 final, CdR 307/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany decyzji nr 1419/1999/EC ustanawiającej działanie*”

wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005 do 2019”, COM(2003) 700 final, CdR 393/2003.

Opinia Komitetu Regionów z 22 kwietnia 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów*”, COM(2003) 723 final, CdR 12/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 16 czerwca 2004 roku w sprawie „*trzeciego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*”, COM(2004) 107 – final, CdR 120/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 17 czerwca 2004 roku w sprawie „*projekty dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych*”, COM(2003) 739 final, CdR 92/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 29 września 2004 roku w sprawie „*Średniookresowego przeglądu strategii lizbońskiej: Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie wzmocnienia realizacji europejskiej polityki zatrudnienia, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia w państwach członkowskich oraz zalecenia Rady dotyczące realizacji polityk zatrudnienia w państwach członkowskich*”, COM(2004) 239 final, CdR 152/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 29 września 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej wzmocnienia ochrony portów*”, COM(2004) 76 final, CdR 163/2004

Opinia Komitetu Regionów z 30 września 2004 roku w sprawie „*projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego usług na rynku wewnętrznym*”, COM(2004) 2 final, CdR 154/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2004 roku w sprawie „*Komunikatu Komisji: Dalsza integracja europejskiego systemu kolejowego: trzeci pakiet kolejowy COM(2004) 140 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w zmieniający dyrektywę Rady 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych COM(2004) 139 final, projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie certyfikacji załóg prowadzących lokomotywy i pociągu w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty COM(2004) 142 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący praw i obowiązków*

pasażerów w międzynarodowym ruchu kolejowym COM(2004) 143 final, projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odszkodowań w przypadkach niezgodności z wymogami kontraktu jakości usług towarowego transportu kolejowego COM(2004) 144 final”, CdR 161/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2004 roku w sprawie „*projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia programu Młodzież w Działaniu na lata 2007-2013*”, COM(2004) 471 final, CdR 270/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 18 listopada 2004 roku w sprawie „*projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady tworzącego europejskie ugrupowanie współpracy transgranicznej (EUWT)*”, COM(2004) 496 final, CdR 62/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego zintegrowany program działań w dziedzinie kształcenia ustawicznego*”, COM(2004) 474 final, CdR 258/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenie w życie programu wspierającego dla europejski sektor audiowizualny (MEDIA 2007)*”, COM(2004) 470 final, CdR 303/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program Kultura 2007 (2007-2013)*”, COM(2004) 469 final, CdR 259/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych COM(2004) 654 final oraz Białej księgi dotyczącej rewizji rozporządzenia 4056/86 w sprawie stosowania reguł konkurencji WE do transportu morskiego COM(2004) 675 final*”, CdR 485/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego ogólne zasady dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności*”, COM(2004) 492 final, CdR 232/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Funduszu Spójności*”, COM(2004) 494 final, CdR 234/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”, COM(2004) 495 final, CdR 233/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 14 kwietnia 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Instrumentu Finansowego na rzecz Środowiska (LIFE +)”, COM(2004) 621 final, CdR 253/2004.

Opinia Komitetu Regionów z 12 października 2005 roku w sprawie: „Wzrost i zatrudnienie - Zintegrowane Wytyczne na lata 2005-2008” komunikat przewodniczącego w porozumieniu z wiceprzewodniczącym Verheugenem oraz komisarzami Almunia oraz Špidlą wraz z zaleceniem Komisji w sprawie Ogólnych wytycznych dla polityk gospodarczych Państw Członkowskich oraz Wspólnoty (zgodnie z art. 99 Traktatu WE) oraz wnioskiem dotyczącym decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia Państw Członkowskich (zgodnie z art. 128 Traktatu WE)”, COM(2005) 141 final, CdR 147/2005.

Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013)”, COM(2005) 121 final, CdR 150/2005.

Opinia Komitetu Regionów z 17 listopada 2005 roku w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007 do 2019”, COM(2005) 209 final, CdR 251/2005.

Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2006 roku w sprawie „komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Poprawa zdrowia i bezpieczeństwa oraz zwiększenie zaufania obywateli: strategia w zakresie zdrowia i ochrony konsumentów” oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań w dziedzinie zdrowia i ochrony konsumentów na lata 2007 – 2013”, COM(2005) 115 final, CdR 149/2005.

Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego dotyczącego usług publicznych w zakresie transportu pasażerskiego kolejowego i drogowego”, COM(2005) 319, CdR 255/2005.

Opinia Komitetu Regionów z 26 kwietnia 2006 roku w sprawie „dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej) COM(2005) 505 final oraz w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Strategia tematyczna dotycząca ochrony i zachowania środowiska morskiego COM(2005) 504 final”, CdR 46/2006.

Opinia Komitetu Regionu z 26 kwietnia 2006 roku w sprawie „komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” COM(2005) 446 final oraz wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza atmosferycznego i w sprawie czystego powietrza dla Europy COM(2005) 447 final”, CdR 45/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 27 kwietnia 2006 roku w sprawie „decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008)”, COM(2005) 467 final, CdR 44/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 27 kwietnia 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności transnarodowej we Wspólnocie w celach edukacji i szkolenia: Europejska Karta na rzecz Jakości Mobilności”, COM(2005) 450 final, CdR 34/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2006 roku w sprawie „komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów: strategia tematyczna w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu” COM (2005) 666 final oraz wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpadów COM (2005) 667”, CdR 47/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 14 czerwca 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie”, COM(2005) 548 final, CdR 31/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2006 roku w sprawie „3-ciego pakietu środków prawnych na rzecz bezpieczeństwa na morzu”, COM(2005) 586 final, COM(2005) 587 final,

COM(2005) 588 final, COM(2005) 589 final, COM(2005) 590 final, COM(2005) 592 final i COM(2005) 593final, CdR 43/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 15 czerwca 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania ekologicznie czystych pojazdów w transporcie drogowym”, COM(2005) 634 final, CdR 48/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 11 października 2006 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski fundusz dostosowania do globalizacji”, COM(2006) 91 final, CdR 137/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 13 lutego 2007 roku „Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby”, COM(2006) 231 final i COM(2006) 232 final, CdR 321/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 14 lutego 2007 roku „Skuteczność i równy dostęp do europejskich systemów kształcenia i szkolenia. Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”, COM(2006) 481 final i COM(2006) 479 final, CdR 335/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2007 roku w sprawie „czwartego sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, COM (2007) 273 – final, CdR 97/2007.

Opinia Komitetu Regionów z 13 lutego 2008 w sprawie „planu polityki w dziedzinie legalnej migracji, walka z nielegalną imigracją, przyszłość europejskiej sieci migracji”, COM (2006) 402 final, COM (2005) 606 final, COM (2005) 669 final, CdR 233/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 10 października 2007 roku „Przyszłość europejskich portów lotniczych”, COM(2006) 396final, COM(2006) 819 final, COM(2006) 820 final i COM(2006) 821final, CdR 406/2006.

Opinia Komitetu Regionów z 18 czerwca 2008 roku w sprawie „Wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)”, COM(2007) 797 final, CdR 57/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 19 czerwca 2008 roku „Europejski Rok Twórczości i Innowacji (2009)”, COM(2008) 159 final, CdR 133/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 25 czerwca 2008 roku „Emisje przemysłowe”, COM(2007) 843 final, CdR 159/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2008 roku „Europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. Europejski

system transferu i akumulacji punktów w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)”, COM(2008) 179 final, CdR 173/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2008 roku „*Handel przydziałami emisji*”, COM(2008) 16 final, CdR 161/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2009 roku „*Jednolita europejska przestrzeń powietrzna II*”, COM(2008) 388 final, COM(2008) 389 final i COM(2008) 390 final, CdR 333/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 12 lutego 2009 roku „*Przegląd systemu EMAS i oznakowania ekologicznego*”, COM(2008) 401 final i COM(2008) 402 final, CdR 347/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 17 czerwca 2009 roku „*Pakiet morski i przybrzeżny*”, COM(2009) 791 final, COM(2009) 8 final, COM(2009) 11 final i COM(2009) 10 final, CdR 416/2008.

Opinia Komitetu Regionów z 4 kwietnia 2009 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji ustanawiającej program Media Mundus*”, COM(2008) 892 final, CdR 27/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2009 roku „*Rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA)*”, COM(2008) 583 final, CdR 10/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 21 kwietnia 2009 roku w sprawie „*Energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków*”, COM(2008) 781 final, CdR 8/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 22 kwietnia 2009 roku „*ustanowienie Europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji*”, COM(2008) 867 final, CdR 84/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 18 czerwca 2009 roku w sprawie „*Wspólnotowy system kontroli rybołówstwa*”, COM(2008) 718 final i COM(2008) 721 final, CdR 73/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 7 października 2009 roku w sprawie „*Konkurencyjny kolejowy transport towarowy*”, COM(2008) 852 final, CdR 102/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 3 grudnia 2009 w sprawie „*przyszłości Strategii Lizbońskiej po 2010 roku*”, CdR 25/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 4 grudnia 2009 roku „*Ograniczenie stosowania niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz postępowanie z zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym*”, COM(2008) 809 final i COM(2008) 810 final, CdR 217/2009.

Opinia Komitetu Regionów z 1 kwietnia 2010 roku w sprawie „5. raportu Komisji Europejskiej w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej”, COM (2010) 642 – final, CdR 369/2010.

Opinia Komitetu Regionów z 9 czerwca 2010 roku „Znak dziedzictwa europejskiego”, COM(2010) 76 final, CdR 105/2010.

Opinia Komitetu Regionów z 10 czerwca 2010 roku w sprawie „Europejska inicjatywa obywatelska”, COM(2010) 119 final, CdR 167/2010.

Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2010 roku „Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych”, COM(2008) 19 final, CdR 160/2008

Opinia Komitetu Regionów z 28 stycznia 2011 roku w sprawie „Jednolity europejski obszar kolejowy”, COM(2010) 474 i COM(2010) 475, CdR 297/2010.

Opinia Komitetu Regionów z 2 grudnia 2011 roku w sprawie „Wspólny system podatku od transakcji finansowych”, COM(2011) 594 final, CdR 332/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku „Efektywność energetyczna”, COM(2011) 370 final, CdR 188/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku w sprawie „nowych wieloletnich ram finansowych po roku 2013”, COM(2011) 398 final CdR 283/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 14 grudnia 2011 roku w sprawie „Nowe wieloletnie ramy finansowe po roku 2013”, COM(2011) 398 final, CdR 283/2011.

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów z 15 lutego 2012 w sprawie „ubóstwa dzieci”, CdR 333/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 16 lutego 2012 roku w sprawie „pakietu legislacyjnego dotyczącego praw ofiar”, COM(2011) 274 final, COM(2011) 275 final, COM(2011) 276 final, CdR 197/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 5 marca 2012 roku „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”, COM(2011) 614 final, CdR 5/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (2014–2020)”, COM(2011) 608 final, CdR 334/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Ogólne rozporządzenie w sprawie funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych”, COM(2011) 615 final, CdR 4/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku „Przegląd ram prawnych dotyczących TEN-T”, COM(2011) 650 final, CdR 8/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji”, COM(2011) 609 final, CdR 335/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Funduszu Spójności”, COM(2011) 612 final, CdR 7/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 3 maja 2012 roku w sprawie „Program Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych”, COM(2011) 609 final, CdR 335/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „Erasmus dla wszystkich”, COM(2011) 788 final, CdR 400/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku w sprawie „programu ochrony konsumentów na lata 2014 – 2020”, COM(2011) 707 final, CdR 66/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku w sprawie „wniosków legislacyjnych w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa”, COM(2011) 416 final, COM(2011) 417 final, COM(2011) 418 final, COM(2011) 424 final oraz COM(2011) 425 final, CdR 239/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „Transeuropejskie sieci telekomunikacyjne”, COM(2011) 657 final, CdR 399/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 4 maja 2012 roku „Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego: trzeci wieloletni program działań UE na lata 2014–2020”, COM(2011) 709 final, CdR 67/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 5 maja 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego”, COM(2011) 607 final, CdR 6/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 18 lipca 2012 roku w sprawie „zwiększenia solidarności wewnątrz UE w dziedzinie azylu”, COM (2010) 747 final, CdR 148/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących

transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylające decyzję nr 1364/2006/WE”, COM(2011) 658 final, CdR 20/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „*Instrument Łącząc Europę*”, COM(2011) 665 final i COM(2011) 659 final, CdR 648/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „*Kreatywna Europa*”, COM(2011) 785 final, CdR 401/2011.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku „*Pakiet dotyczący portów lotniczych*”, COM(2011) 823 final, COM(2011) 824 final, COM(2011) 827 final i COM(2011) 828 final, CdR 649/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „*Mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych*”, COM(2011) 789 final, CdR 87/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „*Wniosku dotyczącego rozporządzenia ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)*”, COM(2011) 874 final, CdR 86/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 19 lipca 2012 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej*”, COM(2011) 611 final, CdR 647/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2012 roku „*Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)*”, COM(2011) 804 final, CdR 34/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2012 „*Pakiet dotyczący zamówień publicznych*”, COM(2011) 895 final, COM(2011) 896 final, CdR 99/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 16 listopada 2012 roku w sprawie „*wniosku dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne*”, COM(2012) 628 final, CdR 591/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku „*Europejskie Stolice Kultury w latach 2020–2033*”, COM(2012) 407 final, CDR 2077/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku „*Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej*”, COM(2011) 876 final, CdR 1120/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 30 listopada 2012 roku w sprawie „*Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej*”, COM(2011) 876 final, CdR 1120/2012.

Opinia Komitetu Regionów z 11 kwietnia 2013 roku „*Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym*”, COM(2012) 617 final, CdR 26/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 30 maja 2013 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. Dobrze żyć w granicach naszej planety*”, COM(2012) 710 final, CdR 593/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 4 lipca 2013 roku „*Pakiet Czysta energia dla transportu*”, COM(2013) 17 final, CdR 28/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2013 roku „*wytyczne dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych*”, COM(2013) 329 final, CdR 5559/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 8 października 2013 roku w sprawie „*Czwartego pakietu kolejowego*”, COM(2013) 25 final, COM(2013) 26 final, COM(2013) 27 final, COM(2013) 28 final, COM(2013) 29 final, COM(2013) 30 final, COM(2013) 31 final, COM(2013) 32 final, COM(2013) 33 final i COM(2013) 34 final, CdR 27/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 9 października 2013 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną*”, COM(2013) 133 final, CdR 3766/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku „*Ramy przyszłej polityki portowej UE: wnioski legislacyjne*”, COM(2013) 295 final, COM(2013) 296 final i COM(2013) 510 final, CdR 3610/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku „*Wzmocniona współpraca między publicznymi służbami zatrudnienia*”, COM(2013) 430 final, CdR 5278/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 28 listopada 2013 roku w sprawie „*wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej*”, COM(2013) 522 final, CdR 6402/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 5 grudnia 2013 roku w sprawie „wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów”, COM(2013) 516 final, CdR5880/2013.

Opinia Komitetu Regionów z 31 stycznia 2014 roku „Pakiet NAIADES II”, COM(2013) 623 final, COM(2013) 621 final, COM(2013) 622 final i SWD(2013) 324 final, CdR 6651/2013.

VI. Sprawozdania i raporty

Pierwszy raport Komisji Europejskiej z 31 stycznia 1995 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Drugi raport Komisji Europejskiej z 7 maja 1996 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzeci raport Komisji Europejskiej z 25 grudnia 1995 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czwarty raport Komisji Europejskiej z 1995 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Piąty raport Komisji Europejskiej z 24 września 1996 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Szósty raport Komisji Europejskiej z 4 grudnia 1996 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Siódmy raport Komisji Europejskiej z 23 grudnia 1996 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Ósmy raport Komisji Europejskiej z 31 lipca 1997 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dziewiąty raport Komisji Europejskiej z 5 grudnia 1997 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dziesiąty raport Komisji Europejskiej z 19 lutego 1998 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Jedenasty raport Komisji Europejskiej z 4 maja 1998 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwunasty raport Komisji Europejskiej z 15 lipca 1998 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzynasty raport Komisji Europejskiej z 6 listopada 1998 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czternasty raport Komisji Europejskiej z 16 kwietnia 1999 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Piętnasty raport Komisji Europejskiej z 11 kwietnia 2000 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Szesnasty raport Komisji Europejskiej z 22 lutego 2001 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Siedemnasty raport Komisji Europejskiej z 2001 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Osiemnasty raport Komisji Europejskiej z 12 lipca 2001 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dziewiętnasty raport Komisji Europejskiej z 1 lutego 2002 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty raport Komisji Europejskiej z 24 czerwca 2002 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty pierwszy raport Komisji Europejskiej z 28 stycznia 2003 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty drugi raport Komisji Europejskiej z 29 sierpnia 2003 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty trzeci raport Komisji Europejskiej z 18 grudnia 2003 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty czwarty raport Komisji Europejskiej z 27 kwietnia 2004 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty piąty raport Komisji Europejskiej z 25 stycznia 2005 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty szósty raport Komisji Europejskiej z 27 maja 2005 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty siódmy raport Komisji Europejskiej z 24 października 2005 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty ósmy raport Komisji Europejskiej z 8 maja 2006 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Dwudziesty dziewiąty raport Komisji Europejskiej z 21 listopada 2006 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty raport Komisji Europejskiej z 16 maja 2007 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty pierwszy raport Komisji Europejskiej z 16 lipca 2007 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty drugi raport Komisji Europejskiej z 4 lutego 2008 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty trzeci raport Komisji Europejskiej z 16 kwietnia 2008 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty czwarty raport Komisji Europejskiej z 14 października 2008 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty piąty raport Komisji Europejskiej z 28 października 2008 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty szósty raport Komisji Europejskiej z 16 stycznia 2009 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty siódmy raport Komisji Europejskiej z 25 maja 2009 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty ósmy raport Komisji Europejskiej z 5 listopada 2009 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Trzydziesty dziewiąty raport Komisji Europejskiej z 5 listopada 2009 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty raport Komisji Europejskiej z 4 czerwca 2010 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty pierwszy raport Komisji Europejskiej z 20 lipca 2010 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty trzeci raport Komisji Europejskiej z 19 maja 2011 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty czwarty raport Komisji Europejskiej z 18 lipca 2011 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty piąty raport Komisji Europejskiej z 2011 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty szósty raport Komisji Europejskiej z 2011 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty siódmy raport Komisji Europejskiej z 13 sierpnia 2012 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty ósmy raport Komisji Europejskiej z 2011 roku w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Czterdziesty dziewiąty raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty pierwszy raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty drugi raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty trzeci raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty czwarty raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty piąty raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty szósty raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Pięćdziesiąty siódmy raport Komisji Europejskiej w sprawie działań następczych po wydaniu opinii Komitetu Regionów.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 6 listopada 1996 roku, COM (96) 542.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 31 stycznia 2001 roku, COM (2001) 24.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 18 lutego 2004 roku, COM (2004) 107.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 30 maja 2007 roku, COM (2007) 273.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 9 listopada 2010 roku, COM (2010) 642.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 23 lipca 2014 roku, COM (2014) 483,.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 6 listopada 1996 roku, COM (96) 542.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 31 stycznia 2001 roku, COM (2001) 24.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 18 lutego 2004 roku, COM (2004) 107.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 30 maja 2007 roku, COM (2007) 273.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 9 listopada 2010 roku, COM (2010) 642.

Sprawozdanie dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyjęte przez Komisję Europejską 23 lipca 2014 roku, COM (2014) 483.

Regions 2020, An Assessment of Future Challenges for EU Regions, Commission Staff Working Document, Brussels 2008, SEC (2008).

Fabrici Barca, *An Agenda for Reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations, Independent Raport prepared at request of Danuta Hubner, Commissioner for Regional Policy, April 2009.*

VII. Inne dokumenty

„Grupy międzyregionalne działające w Komitecie Regionów: regionalna specyfika łączy ludzi”, Regiony i Gminy Europy 2009, nr 64, .s 12.

„Przewodnik dla członków Komitetu Regionów”, Dyrekcja Kancelarii i Obsługi Administracyjnej Członków Dział Kancelarii, Komitet Regionów Unii Europejskiej, lipiec 2013.

Odpowiedź na pytanie pisemne z 31 października 2012 roku, nr E-007598/2012, źródło: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2012-007598&language=PL> z 19 stycznia 2014 roku.

Opinia Rzecznika Generalnego M. Poiaresa Madura przedstawiona w dniu 1 października 2009 r., Sprawa C- 58/08 Vodafone Ltd Telefónica O2 Europe plc T- Mobile International AG Orange Personal Communications Services Ltd przeciwko Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform.

Practical guide on the infringement of the subsidiarity principle, Komitet Regionów, s. 5 – 9.

Komitet regionów i polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej, źródło: <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/The%20Committee%20of%20the%20Regions%20and%20the%20Polish%20Presidency%20of%20the%20Council%20of%20the%20EU/PL.pdf>.

Komitet Regionów: „New SMN Coordinator and Subsidiarity Steering Group”, źródło: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/news/Pages/New-SMN-Coordinator-and-Subsidiarity-Steering-Group.aspx>.

Przewodnik dla członków Komitetu Regionów, CdR 10/2010.

Stanowisko Rządu RP w sprawie czwartego raportu Komisji Europejskiej na temat spójności gospodarczej i społecznej, źródło:

http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/d3ab7de52aec4fe9856ac59f0b3262eaStanowiskoRzadudoCOM_2007_273.pdf.

Wystąpienie Marka Woźniaka – Przewodniczącego polskiej delegacji w Komitecie Regionów z okazji 10 - lecia prac polskiej delegacji w Komitecie Regionów.

„Grupy międzyregionalne działające w Komitecie Regionów: regionalna specyfika łączy ludzi”, Regiony i Gminy Europy 2009, nr 64, .s 12.

A new treaty: a new role for regions and local authorities, publikacja wydana przez Komitet Regionów.

Inforegio. Panorama. „*Polityka spójności UE 1988 – 2008: Inwestowanie w przyszłość Europy*”, Nr 26, czerwiec 2008.

The Committee of Regions The voice of the local governments in Europe, Local Government International Bureau, International Report number 12.

Sprawozdanie obejmuje działania Komitetu Regionów w dziedzinie pomocniczości w okresie od 1 września 2009 r. do 31 grudnia

Subsidiarity Monitoring in the COR Political Process, R/Cdr 229/2008 Pkt 8a) 2010 r., R/CdR 196/2009

VIII. Strony internetowe

Baza aktów prawnych UE Eur-lex: <http://eur-lex.europa.eu/>

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów: <https://www.premier.gov.pl/>

Komisja Europejska: <http://ec.europa.eu/>

Komitet Regionów: <http://cor.europa.eu/>

Portal członków Komitetu Regionów: <https://toad.cor.europa.eu/>

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: <http://www.sejm.gov.pl/>

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej: <http://curia.europa.eu/>

Wykaz tabel i wykresów

1. Tabela:

- 1) Tabela 1 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie (Traktat z Maastricht)
- 2) Tabela 2 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie (Traktat z Nicei)
- 3) Tabela 3 – podział mandatów na poszczególne państwa członkowskie (Deklaracja 20).
- 4) Tabela 4 – aktualny skład Komitetu Regionów Unii Europejskiej
- 5) Tabela 5 – lista przewodniczących Komitetu Regionów w latach 1994 - 2015
- 6) Tabela 6 – komisje Komitetu Regionów w latach 2010 – 2015
- 7) Tabela 7 – zestawienia wydatków w ramach budżetu Komitetu Regionów
- 8) Tabela 8 – wybrane stanowiska Komisji Europejskiej wobec punktów opinii Komitetu Regionów ws. 3 sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej
- 9) Tabela 9 – liczba punktów jakimi dysponuje każda grupa polityczna na przykładzie kadencji 2012 – 2015
- 10) Tabela 10 – wartość punktowa przyznania projektu opinii sprawozdawcy danej grupy politycznej
- 11) Tabela 11 – obszary konsultacji obligatoryjnej z Komitetem Regionów
- 12) Tabela 12 – skład polskiej delegacji w Komitecie Regionów 2012 – 2015
- 13) Tabela 13 - opinie przygotowane przez członków i zastępców polskiej delegacji w Komitecie Regionów w latach 2004-2014.

2. Wykres

- 1) Wykres 1 – prawa i przywileje przysługujące członkom i zastępcom Komitetu Regionów
- 2) Wykres 2 – udogodnienia dla członków Komitetu Regionów
- 3) Wykres 3 – organy Komitetu Regionów
- 4) Wykres 4 – kompetencje zgromadzenia parlamentarnego
- 5) Wykres 5 – procedura zgłaszania poprawki przez członków Komitetu Regionów za pomocą portalu członków po zalogowaniu się.
- 6) Wykres 6 – kompetencje prezydium.
- 7) Wykres 7 – kompetencje przewodniczącego Komitetu Regionów
- 8) Wykres 8 – grupy polityczne aktualnie działające w Komitecie Regionów.
- 9) Wykres 9 – wysokość budżetu Komitetu Regionów w latach 2000 – 2014
- 10) Wykres 10 – koszty zatrudniania w Komitecie Regionów w latach 2007 – 2014
- 11) Wykres 11 – wydatki na aktywność polityczną
- 12) Wykres 12 – koszty wynajęcia i dzierżawy budynków
- 13) Wykres 13 – koszty utrzymania budynków
- 14) Wykres 14 – koszty media i komunikacja
- 15) Wykres 15 – liczba opinii wydanych przez Komitet Regionów w latach 1994 – 2013
- 16) Wykres 16 – zestawienie opinii wydanych w poszczególnych kadencjach Komitetu Regionów
- 17) Wykres 17 – klasyfikacja trybów wydawania opinii przez Komitet Regionów
- 18) Wykres 18 – zestawienie opinii Komitetu Regionów wg rodzaju konsultacji
- 19) Wykres 19 – cele nowego modelu opinii
- 20) Wykres 20 – charakterystyka formatu opinii Komitetu Regionów
- 21) Wykres 21 – kontrola przestrzegania zasady pomocniczości
- 22) Wykres 22 – liczba opinii przez Komitet Regionów w ramach procedury obligatoryjnej
- 23) Wykres 23 – procentowy podział aktów prawnych objętych obligatoryjną konsultacją w latach 1994 – 2013.
- 24) Wykres 24 – procedura wydawania opinii w ramach konsultacji fakultatywnej
- 25) Wykres 25 – przypadki konsultacji fakultatywnej

- 26) Wykres 26 – liczba wydanych opinii w ramach procedury fakultatywnej
- 27) Wykres 27 – podział wydanych opinii w odniesieniu do konsultowanych aktów ustawodawczych
- 28) Wykres 28 – podmioty uprawnione do złożenia wniosku o wydanie opinii z inicjatywy własnej
- 29) Wykres 29 – wymogi formalne wniosku o wydanie opinii z inicjatywy własnej
- 30) Wykres 30 – liczba wydanych opinii w ramach inicjatywy własnej
- 31) Wykres 31 – podział wydanych opinii w odniesieniu do konsultowanych aktów ustawodawczych
- 32) Wykres 32 – liczba opinii wydanych do projektów aktów ustawodawczych w ramach procedury obligatoryjnej
- 33) Wykres 33 – podział wydanych opinii ze względu na podstawę prawną
- 34) Wykres 34 – liczba opinii wydanych do projektów aktów ustawodawczych w ramach procedury fakultatywnej
- 35) Wykres 35 - liczba opinii wydanych do projektów aktów ustawodawczych
- 36) Wykres 36 – członkowie i zastępcy członków Komitetu Regionów z podziałem na województwa
- 37) Wykres 37 – rodzaje opinii, których sprawozdawcami byli członkowie polskiej delegacji w Komitecie Regionów

CIVEX-V-039

17. posiedzenie komisji w dniu (.....) r.

PROJEKT OPINII
Komisji Obywatelstwa, Sprawowania Rządów,
Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych
„EU SUPPORT FOR TRANSITION SOCIETIES”

Sprawozdawca: (../.....)

.....

Niniejszy dokument będzie omawiany na posiedzeniu **Komisji ... w dniu ... w godz. ...** W celu umożliwienia terminowego tłumaczenia wszelkie poprawki należy przekazać za pomocą nowego elektronicznego systemu zgłaszania poprawek (dostępnego w internetowym portalu członków pod adresem: <http://cor.europa.eu/members>) **najpóźniej ... do północy (czasu brukselskiego)**. Podręcznik użytkownika dostępny jest na stronie: <http://toad.cor.europa.eu/CORHelp.aspx>.

DOKUMENT PRZEKAZANY DO TŁUMACZENIA:

Dokument źródłowy

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Podtytuł

Bruksela, ...

II. PROCEDURA

Tytuł	
Dokument źródłowy	
Podstawa prawna	
Tryb postępowania	
Data wniosku Rady/ Data pisma Komisji	
Data decyzji Przewodniczącego/ Prezydium	
Komisja odpowiedzialna	
Sprawozdawca	
Notatka analityczna	
Posiedzenie komisji	
Data przyjęcia przez komisję	
Wynik głosowania komisji	
Data przyjęcia na sesji plenarnej	
Wcześniejsza opinia Komitetu	